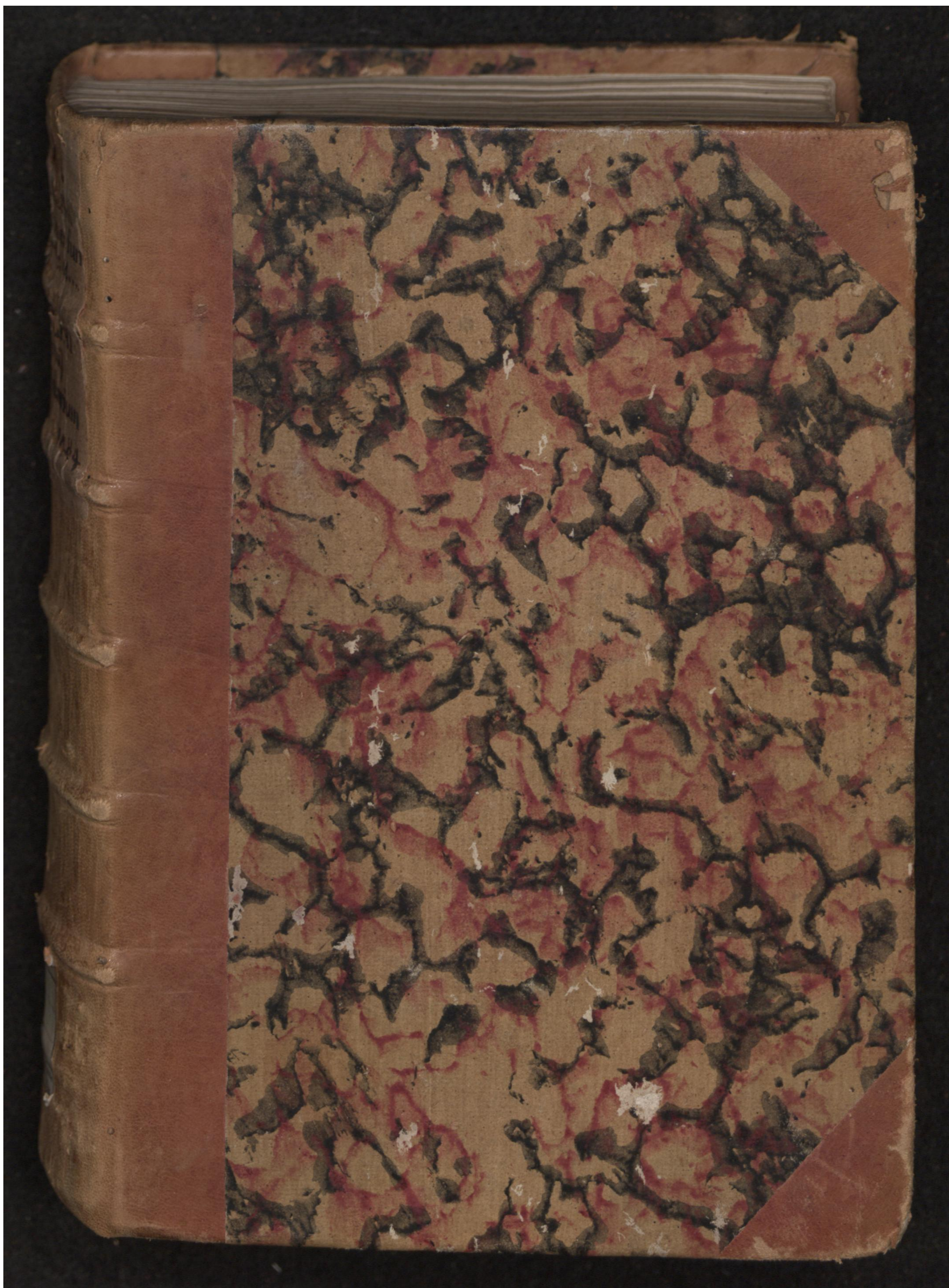

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

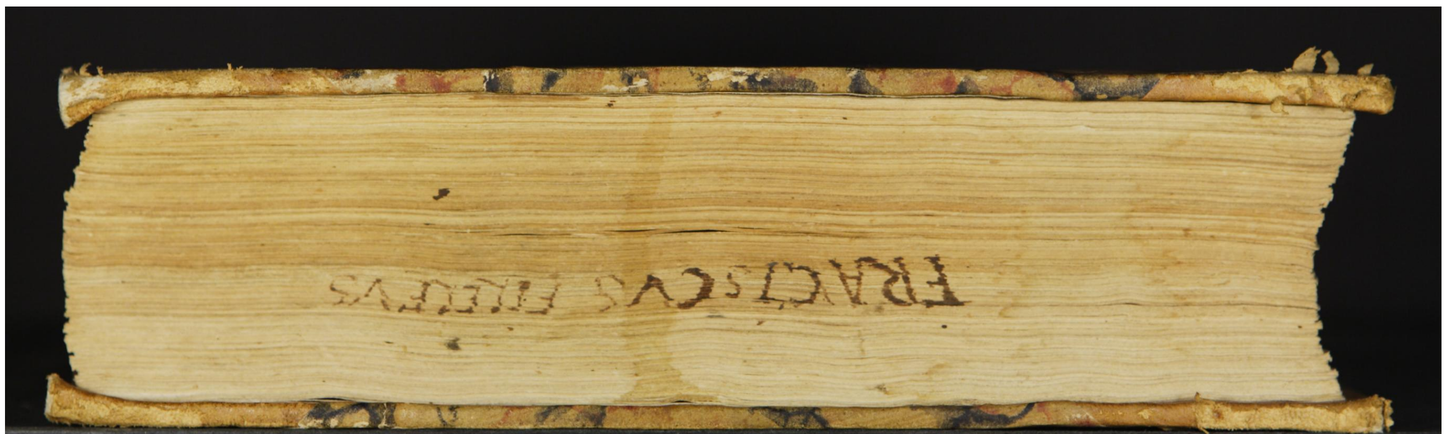
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

6

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Ludouicus Mondellus ordinis minorum doctorq; theo/logus. Octauiano Vbaldino mercathelli dño: illustrissimi ducis urbini Germano dignissimo: doctorumq; uirorum Patrono. S. P. D.

Vellem Octauiane prīceps illustris/& doctorum uirorum p̄sidium ac dec⁹/ut de uiuo Mario philelfo potiusq; mortuo/ornādo: nūc mihi cōtentio esset. Iucūdius enī eā (nō dicā fer/uētius) suscipere. Sed q̄m siue natura/siue fato ita secū actū est: ut prius q̄ nos ex hac uita decederet: nō putaui cōmittē/dum esse: ut ei quoq; mortuo meū officiū deesset. Et quidē p deū īmortalē: qd est qd̄ defunctis maius īpendere possimus: q̄ eis uitā p gloriā propagare: īmortalesq; quodāmodo eos reddere? Solent āt pleriq; sic defunctorum gloriæ studere: ut marmoreis monumentis: æneisue signis positis: eorū titulos & spectandos & legendos posteris relinquāt. Verū hac in re Mari⁹ supstitū amicorū ope nō indiget. Satis enī magna monumenta ipse uiuens sibi posuit: satis magnas statuas erexit: quæ nulla unq; uetustas: nulla uiolentia: nulla deniq; duro robore innata caprificus disiiciet/Operum scilicet & scriptorum suorum in diuersis generibus: quæ cum latinitate/eloquentia & candore mirifice splendeant: cum antiquorum operibus & quidem perfectissimorum conferri possint: ut iure de eo dicere possim: q̄tum Marius ille arpinas rei publicæ romanorum armatus: tantum noster romane lingue cōtulit togatus. In hoc tantummodo locus offcio mihi relictus est: q cum pars monumenti sui quasi angulus quidam: tenebris īmersus sit/& ueluti sub opaca umbra ita constitutus: ut minime uel spectari uel legi possit/circūfusas tenebras pellam et obumbrantes ramos penitus abscīdam monumentumq; Marii totum sub luce constituam: ut non minus operosum appareat: q̄ a suo artifice cōstructum sit. Epistolarium enim inter cætera præclara opera Marius confecerat: in quo non solum epistolarum genera octoginta numerauit: sed singulorum formulas & locos prosecutus est: nec id quidem simpliciter: sed tripliciter pro numero trium dicendi figurarum/ordine compleuit: Opus profecto iuue/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

nibus & mediocriter doctis utilissimum : unde non minus latinitatem & elegantiam exhaurire: quam exercitationis latissimam frugem uberrimumque fructum consequi possint : doctis uero futurum quam gratissimum: utpote quod multo labore/in quocunque genere dicendum fuerit/possit eos releuare. Opus tamen ipsum non ediderat : aut si editum dici potest/uni mihi tantum. cui dicauerat: & Archetypum nullo sibi retento exemplo/aut aliis communicato tradiderat : editum fuerat. Decreueram illud omnibus aperire : ut quantum laudis & gloriæ inde proficisci potest/Mario non interciperetur: & monumentum illud ex pluribus constans partibus/in hac quoque parte ut ī cæteris nulla caligine obscuraretur. Debeo sibi hoc ex pietate: multum me amauit multum me litteris & sapientia ornare studuit. Eius beneficio hanc particulam uiuacis anime quam sortitus sum/habeo. Ingratus & impius censendus essem: si ego qui suo funeri non interfui/nunc licet longo post tempore/cum possum: quasi pompa instaurata/ad eum ornandum/meam ferculorum partem non afferrem: si non & mea thura incenderem: adoresque miscerem: si eius feretrum hoc nobili insigni quasi alio spolio non accumularem. Cæterum quo plenius huic laudi & gloriæ Marii consulerem/in hac regia Parisiorum ciuitate in qua iam biennium studiorum gratia fui : epistolarium ipsum imprimendum dare statueram: ut in loco totius orbis eminentiori inter tot achademias: inter tot sapientissimos & diuinæ mētis uiros/ab omnibus Marius etiam functus & coleretē :& admiraretur. Quem locū: quā orbis plagā ad eius nomen celebrādum eternitatique commendandum potui eligere aptiorem ? Verum huic pietati meæ una res obstabat: quod ea lege ab ipso opus mihi tradi impetraui: ut in alterius manus nō perueniret. idque ipse suis/in libri inscriptione testatus est monumentis. Nec quidem a me id ea mente factum ē: quia ambitiōe ducerer: aut quia si omnes idem scirent quod ego/me minus scire putarem. Sed profecto quia tm̄ Mario tribuebam: tātaque me uoluptate eius elegantia affecerat: ut non uiderer satis meo facere desiderio nisi ab eo quodpiam singulare & quasi meū proprium pign⁹ haberem: quod noctu diuque uersando uelu/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ti quandam eius imaginem contemplarer. Quo fit ut si nunc librum imprimi iubeam: uerear ne ab omnibus inconstantie accuser: uel quia iam uelim quod modo noluerim: uel tanq̃ Marii contẽplationem post eius mortem cõtinuo omiserim. Alius præterea scrupulus ea in re male me habet: quia forte cuipiam callido rerum æstimatori possit id operis nõ dignũ Mario uideri: quia dixerit non eandem quam cetera Mariana opera claris principibus dicata elegantiam redolere. Contra uero si in sententia maneã & unicus libri possessor sim: illud timeam ne impius iudicer: quia Marii glorie & immortalitati defuerim: Deinde ne multis inuidisse uidear: quia ad multorum utilitatem in lucem prodire librum non permiserim: uel eo maxime: quo sicuti ceteris doctis uiris ita & Mario omnes existimant illud scientiæ munus a deo collatum/non soli sibi & paucis amicis: sed toti humano generi profuturum fuisse concessum: ob quam rem si eos hoc cælesti munere priuarem: iustam de me omnes haberent quærelam: itaq; cum ueluti in mari a diuersis flatibus agiter: anceps sum hoc ne an illud eligam: aut fugiam. Decipimur enim specie recti: & ĩ uitium ducit culpæ fuga. si caret arte. Te igitur Octauiane princeps clarissime in tanto fluctu tanq̃ meum numen inuocãdũ duxi. Tuum consilium pernecessarium mihi existimaui. Nec ab re præter cæteros te unum consulere uolui: primum q᷑ in diiudicandis rebus: consiliisq; deligendis/natura & doctria cæteros quotquot noui ita antecellis: ut non solum ex agro piceno & flamminia quarum prouinciarum anceps colonus es: sed ex toto latio: cum in omni genere uirtutum: tum ĩ hoc quod ex litteris proficiscitur a te principe laudatissimo maxime desiderent laudari: Deinde q᷑ utriq; nostrum singularis amicus eras: ut nullius magisq̃ tua intersit tantos inter nos componere (non dicã lites aut turbas) sed animi motus. Mario siquidem ita deditus eras & ille tibi: ut plusq̃ dimidium animæ tuæ eum putares: Legem amiciciæ in eo amando excedebas cũ eius scripta tãq̃ libros sybillinos estimares. Omitto q᷑ crebris & maximis muneribus eum ornabas: Id enĩ faciebas ei esse cõmune cum multis q̃uis non omnibus eadem mensura qua Mario metireris: non oẽs cũ Mario ĩ eodẽ thea

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

tri gradu apud te sedebãt: nec nũc aliter mihi psuasum est: q̃
te cũ eius spiritu amicitiã uelle pducere: cuius ĩ uita fuerasʼ tã
diligẽs obseruator. me uero ipm q̃ tũ amaueris nõ uulgarib⁹
sp ostendisti argumẽtis. nullum enĩ officii genus ptermisisti:
quo nõ fueris ĩ me bñficentissimus. quotiẽs mihi collibuisset
te adire (qđ ppaucorũ erat) sine cubicularii officio: ut id pos
sem effeceras. Ad penetralia non solum domus sed etiam peʼ
ctoris tui me q̃ sæpissime admittebas. nec ĩdignum sæpenuʼ
mero putasti ut quæ cæteris secreta essent mihi libere cõmit
teres: Tantũq; apud te & tuos singulos auctoritate & gratia
ualui ut ad officiorũ cumulũ nulla possit fieri accessio: Neq;
id mihi mea uirtute contigit: aut quapiam cã ex me pfecta:
Sed tm̃ tuæ benificentiæ cõsuetudo te admonuit: quæ talis
ẽ: ut neminẽ ptermittas cui te nõ hospitalẽ præstes. Age igitʼ
Octauiane numen meum mihiq; uocatus apollo pro illa sin
gulari sapientia tua: qua omnes uincis: per eam amicitiam q̃
tibi cum Mario olim fuit: quam non decet ut frustra tibi cõʼ
memorauerim: per eam fidem & obseruantiam qua te unice
colo: et ueneror: & quã tuo mutuo ac miro prosequeris amoʼ
re ac benignitate. Iam tuas hic interpone partes: Iam tuam
profer sententiam. Neutri nostrum eris procliuior: Sed tantũ
quo te merum animi iudicium impulerit adherebis Ego enĩ
ad utramuis partem tuo iudicio & auctoritate confirmatus
fueroʼ Illam q̃ celerrime facto comprobabo: cum ab alterius
crimine (siquod erat) persuasus sim per te eadem tua sentenʼ
tiaʼ eademq; tabellaʼ me absolutum iri. Vale. Parisii tertio ca
lendas. Maii. Milesimo quadringentesimo octuagesimo prĩo.

Octauianus ubaldinus fratri Lodouico
Mondello doctori theologo. S.P.D.

Amabam te antea Lodouice mondelle: tum quia tua me duʼ
ctum indole non decepisti: proptereaq; te mihi familiarẽ sem
per habere uolui: tũ quia postq̃ mihi satis familiaris factus
esʼ indies uidebam non mediocres uirtutes in te nasci adole
scere: & perfectas fieri: cũ tu neq; laboribus parceres neq; stu
dia remitteres ut magnis principibus: grauibusq; negotiis di
gnum te uirum præstares. Nunc uero ob pietatem tuam que
& ipsa insignis & in amicum cõmunem est: ita in amore tui

accensus sum: ut de te ornando q̃tum possim cogitem: ne frustra apud me/quod semper studui aliqua egregia uirtute quispiam fuerit usus. Quid enim te officiosius: qui cum amicitia inter uiuos sit. tu etiã a functis eam non separas: & cum iis q nobis benefecerunt paria/aut aliq̃to maiora beneficia reddere soleamus: tu pro re mediocri accepta immortalitatem reddere comparas: nec id quidem cum mediocribus laboribus curas: quando quidem ex intimis Galliarum ptibus ad agrũ usq; picenum propter eam rem nuntios ad me miseris: Cũ tamen in ambiguis rebus amicorum consilium siue iudiciũ exposcis: non possum tuam non laudare sapientiam: Nemo aliter q̃ tu sapiens fecisset: Quamq̃ enim ita gratus & pius esse cupis ut tuo exemplo alios quoq; ad gratitudinem excitare possis: tamen dubitas ut plerũq; solet ne ea in re quippiã impie cõmittas. cum proxime uirtutem sepe uitium cõsistat. Et quidem quia ut scribis meũ iudicium expostulas: nullo hic te pacto fluctuare permittam: quid enim me iudice obstiterit quominus per te Marius eternitatem adipiscatur: cum & tibi insignis pietatis laus inde comparanda sit? Optimum hoc cẽseo ex quo utriusq; nomini consulitur: omnibus uero qui inconstantie te criminarentur hoc responsum esse uelim in pertinaciam nomen constantie mutari: cum quis perstiterit ubi consilii mutationem ratio suaserit: Esset ne aliquis sapiens nisi ad tempora & ad hominum utilitates sua cõsilia accomodaret? Nonne deus ipse menses dies & momenta uariauit: ut ad opus suum pertinere cognouit? Nõ etiam id me moueret: quod de callido rerum æstimatore & libri elegantia ad me scribis: Non enim latet uiros sapiẽtes unius priuati hominis usui opus dicandum & quasi intra domesticos parietes reponendum: nõ tanta cura eloborari decere: q̃ta solet quod uniuersitati hominum & quasi in arce mineruæ fuisset locãdũ. Vtriq; enim operi sua præcipua laus est: quia dignitatem eorum que accidunt seruat. hoc autem iudicium meum non parum ex octauiani Augusti iudicio confirmatur: Cuius auctoritatem non parui momenti esse duco: Maluit enim ĩperator iustissimus uirgilii æneidem seruatam eẽ q̃ igni perire: q̃uis non dubiis uerbis in ultimis tabulis mandasset Maro flãmis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

eam aboleri: Non enim censebat inter cetera cuius ꝙ̃ præcla
ri uiri cum suo auctore opus debere extingui. Curabis igitur
Lodouice Mondelle uel solum propter hoc ipsum omnium
amore dignissime ut animo concepisti (nec te ulla auertat su
spicio) Marium nostrum in occidente & ĩ ista parisiorum ur
be quasi orbis terrarũ arce illustrare: Ego uero hic apud nos
eidem non deero. Dignus enim est ut uiuat ꝙ̃diu uixerit ho-
mines: quorum utilitati & usui multa comparauit Graui etiã
censura censendi nos essemus: si tanta per eum messe compa-
rata eius fructum admitteremus: & posteris nostris transmit
tẽdum minime laboraremus. Vale Vrbini. tertio Nonas Iu-
lii. Mcccclxxxi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Marii philelfi artium & utriuſq; iuris doctoris equitis aura
ti & poetæ laureati ad religioſiſſimum patrem ſapientemq;
theologum Lodouicum Mondellum mediolanenſem ex ſe
raphico minorum ordine præfatio in nouum epiſtolariū.

Ecreueram iandudum aliquid ædere: quod epi
ſtolari ſuccurreret officio. uidebam enī pleroſq;
uiros etiam doctos parum hac in re temporis cō
ſumpſiſſe: perindeq; noſtræ conduxiſſe tempeſta
ti: ac ſi nihil elucubraſſent. Nam ubi Cicero in
quit: epiſtolarū multa ſunt genera: qui ſunt adeo
curioſi: qui noſtris hominibus: quot: aut quæ ſint ea genera
declararint? Quod autem hac expreſſione in omni re fundi
tus cognoſcenda ſit opus: Græci pariter & latini docuerūt:
qui cum artem benedicēdi fuere deſcripturi: a generibus cau
ſarum inicium quæſiuerunt: ut intelligeretur prius de mate
ria: q̄ de forma. prius de quo dicendum eſſet: q̄ quomodo di
ci conueniret. Niſi enim hominem eſſe conſtet: fruſtra bonū
malumue dicimus eſſe. At mihi & uoluntati non nunq̄ hac
in re plurima: & diligentius: tum apud libanium Pelaſgum
epiſtolādi officioſiſſimum: tum apud alios utriuſq; linguæ
peritiſſimos inquirenti ſunt octoginta epiſtolarum ſcriben
darum inuenta genera: ut nihil iam ad epiſtolandum ſit reli
quum: quod hic numerus non complectatur. Nam & publi/
ca continet/ & priuata: & quæ toga: quæq; bello tranſigun
tur: & quæ quomodo foris ac domi: cum amico aut hoſte:
lite. concordia. amore. odio. re. uerbo attemptantur: dicunt
atq; fiunt. In totidem hæc redegi titulos: & ut ad epiſtolan/
dum paratior ſit acceſſus: ſtilorum differentes nactus ſum
progreſſus: ſub quibus nunc familiarem pro mediocri ſtilo:
nunc familiariſſimam pro infimo: nunc Titulus quiſq; gra
uem pro ſtilo altiore præ ſe feret: exempli gratia. Dum hæc
meditamur: opportune tu nobis occurris Ludouice Mondel
le uir humaniſſime: clariſſimeq; theologe: rogaſq; hoc opus
tibi dedicem: ſed ea quidem lege: ut in alterius non perueni
at manus. Aperis enim tuam mihi mentem: ut cupias tam
aſſidue in eo percurrendo uerſari codice: ut quem imiteris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

in epistolando:delegisse uideare. Quod exorasset uix ab me qsq; alius:impetras:ut si quando publice cōmuniq; uoluero multorum necessitati conducere:aliud alias efficiam eisdem titulis opus:nequeunt enim Mario in eisdem generibus uel inuentiones deesse:uel uerba:nunc librum hunc titulo dem. Eum ut solus assequaris:liberiusq; teneas : ac magis habeas familiarem:propriis exscripsi manib⁹:& ne ullum uel me pe nes:uel alium opera mea:largitioneq; sit exemplar. Prototy pum hoc:unicumq; hactenus uolumen tibi designaui : atq; tradidi. Adhibebis ei tanto maiorem ergo fidem quanto ma iore in hoc edendo:erga te fui caritate:pro ea : qua uisus es atq; non uulgaribus argumentis : esse in me beniuolentia. Quod si quid interlegendum percurres:non omnino excul tum industria : elaboratumq; ingenio. ascribes temporis breuitati : qua centum circiter ac quadraginta chartas latiores coegisti infra dies uiginti perstringere:quibus & nō nihil audiebas:& aliis etiam negotiis domi forisq; nos opor tebat uacare. Possunt & discursus interuenisse calami : quos errores aliquando inter itinerandum corrigemus. ut autē ad epistolandum cōmodius & magis accedas tempestiue quæ dam artis rhetorices præcepta descripsimus cum exemplis: priusq; ad epistolandum titulos descenderimus : nec omnia quidem Aristotelis Ciceronisq; monumēta secutus hic sum: sed ea dumtaxat :quæ uisa mihi in tuum usum necessaria. Aliud est enim ueterem. aliud huius ætatis oratorem se uel/ le. Aliud in foro inter causarum strepitus: Aliud in conciliis pontificum:coronaq; auditorum uersari. Reliquum est:ut si quid me tibi plus esse usui ducis:assidue me putes: æque uti posse:ac te ipso:si satis est:me tamē semper ames:semper me mineris:id obsecundasse tibi:quod nemo alius : sine summa difficultate : consecutus esset. Vale. Ex Vrbino sexto Idus Februarii. Millesimo. quadringentesimo septuagesimo se/ ptimo.

Præcepta artis Rhetorices/& primo de exordio cum beni/ uolentia ab auditoribus.

N tali exordio siue per orationē/siue per epistolas : tria opus est cōsiderare. Primum personæ qualitatem:apud

quam agitur. Secundo rem de qua agitur. Tertio laudem: qua auditor delectatur. Qualitas personæ consistit circa dignitatem: uel locum magistratus: i quo situs sit is apud quē agitur: quia aliter captatur beniuolentia a pōtifice: q̄ a prætore. Et circa hoc duo debent seruari. Primum Titulus. Secundo cognominatio. Titulus est ut papa appelletur Sanctissimns. Beatissimus. clementissimns. Sapientissimus. Imperator uero inuictissimus. Dignissimus. princeps optimus &c. ut de singulis infra de ratione titulorum dicetur. Cognominatio est: ut papa dicatur: benemeritus. Christi uicem gerens. unicum christiane fidei asylum. Maximus diuini defensor nominis. ecclesiæ nostræ tutor atq; protector. Imperator autem cognominetur Cæsar semper augustus. Refugium romanæ gloriæ &c. de quibus infra dicetur. Res de qua agitur tripliciter consideranda est. primo quando est honesta. Secundo cum est turpis. Tertio quando est honesta: & uidetnr turpis: uel cum sit turpis: uidetur honesta. Primo quando est honesta: satis est conformare rem cum persona. dicendo: non esse prolixum sermonem habendum: ea in re: quæ sit honestissima: & auditoris naturæ unice conformis. Si uero est turpis: consideretur si quam habet partem honestatis. & tunc illa est tractanda. Si nullam habet honestatis partem: arguatur ab aliqua consequenti misericordia: uel gratia. Si turpis est: & uidetur honesta: pro se orator instare debet: circa id quod uidetur: pro aduersario uero declarare: aliter esse: q̄ uideatur. Laus autem qua delectatur auditor: intelligi debet ex eius uita & moribus: modeste tamen tractari: ne uideatur assentatio.

Exemplum talis sermonis.

Scio te prætor magnifice adeo iustum esse: ut nihil uel audias: uel admittas: quod non sit omni ex parte dignū uiro bono. Attuli ad te igitur rem æquissimam: quæ cum per se intelligetur: nullis aduersarii adiectis laquæis: adeo uidebitur honesta ut naturæ tuæ sit conformissima. Nihilo enim te aiunt omnes boni: plus delectari q̄ eqtate: qua si

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

millimus dei esse possis in terris.

Si autẽ in omni re dicenda:scribendaq;:utendum apparatu:qui solet exordii nomẽ apud oẽs consequi. Hic autem duobus constat dumtaxat:attentione:ac beniuolentia. Nam docilitas attentionis ẽ inserta uisceribus. Est autem attentio diuisa bipartito:in expressione rei cum eius laude/& in rei taciturnitate cum summa dicendorũ laudatione. Aut enim ante factus est eadem de re sermo & tunc satis est rem altius prouehere:que iam dudum ẽ nominata. Aut initium dicendi scribendiue nomen rei poscit cum eius laude. Beniuolentiæ uero & si quattuor sunt rationes una tamen est cã a persona nostra:a re:ab auditore:uel ĩ aduersarium ut si qs scit tantum sibi gratiæ uendicare:quantum ad id exorandũ: quod oratur:satis sit:hoc modo per attentionem.

Exemplum Attentionis.

Nunc ut rem omnem animaduertatis:quæso diligenter: quã ego rem uobis expositurus sim:rem inq; & mea ditione non indignam:& auctoritate uestra dignissimam.

Exemplum de beniuolentia a quattuor personis.

Vdietis autem o uiri præstantissimi rem uobis nõ iniucundã:qui ut iustissimi estis:sic soletis iis delectari quæ nõ habeant quicq; cum iniquitate cõmixtum. Intelligetisq; ab huius nequissimi aduersarii mei natura me plurimum abesse:Is enim ut neq; ẽ:perfidiæ semper studet:neminẽ timet: neminẽ erubescit. Ego uero: qui ura consuetudine frætus impietatem plurimum abhorreo:nihil ad uos afferre ausim turpis.

Ictum est autem unam esse dumtaxat beniuolentiæ ab ipsis quattuor personis causam: quia nihil in exordio tractatur:nisi ad finem sibi animos auditorum ad audiendũ apparandi:& conciliandi:ut ad reliqua facilior constet aditus. Nã ueluti si quis semel bona sit in nos mente:nos amãs laudat omnia nostra:etiam si non uideantur iis:qui nos odere talia: sic qui male de nobis concepit: nos habens odio: etiam quæ amantes de nobis admirantur: detestare conatur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

e St autem & attentio ipsa: & beniuolētia: eo moderami
ne in exordium inducenda: ut neq̧ iactator: nec assenta
tor homo uideat̄. Nā iactare se uideret̄: req̧ dicēdā: si minus
modeste uel illam: uel se laudaret. Assentari aūt si supra mo/
dum auditorum laudes sequeretur.

Exemplum Iactantiæ.

r Es enī hæc de qua uerba facturus sum: tā ē insigni lau/
de cumulata. P. C. tam excellens: tā admirāda: ut & āte
hac nūq̄ sit audita: & a nemine possit alio: q̄ a me uno tra/
ctari. Tot enī ac tāta de oī uirtutis genere pericula feci: tam
sum ī oī uersat⁹ bonarū artiū studio: tātū mihi iam laudis in
exercēdis bonis litteris eruditissime cōparat̄: ut nemo æque
ad hāc materiā cōuenire queat: nulli sint paratæ rōes meæ:
neminē tā hoc munus: q̄ me deceat.

Exemplum adulationis in beniuolētia.

q Vis āt adeo est obtuso plūbeoq̧ ingenio: quem latere
queāt uestræ laudes? uos enī soli estis luminaria quasi
quædā in terris demissa cælitus: quorum splendore ac ductu
per omnis tenebrarū obscuritates ambulet̄: uos numia deo
rum aliqua summa quidē apud nos ueneratione dignissima:
quibus qui nō credit: nō fidit: nō se dedicat totū: is & pfid⁹ ē:
& amens appellandus.

s Ed sciendum non esse turpe minus: si tantum beniuo/
lentiæ in aduersarium captætur ut inuehi potius ui/
deamur: q̄ ad orationis necessitatem prosequi: hoc modo
dicendo.

Exemplum in aduersarium.

n Ec ego tam obscæne me dicere quicq̄ posse arbitror
in hunc aduersarium: cui nequeāt addi peiora multo.
Quis eo incontinentior: qui libidinibus semper uacauit ī me
ritoriis atq̧ fornicibus? Quis eo superbior atq̧ uanior qui
se se audet præferre diis: uelleq̧ de omni laudis & auctorita
tis genere cum omni contendere antiquitate? Quis eo imma
nior. qui crudelissime multos interemit ut eorum abuteretur
patrimoniis? Ab hoc nihil est expectandum: nisi inique &
perfide dictum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

e St autem diligenter curãdum: ne prolixioribus uerbis: maximoq; sententiarum apparatu exordium transigat ne uideatur callidus atq; uersutus in exordiendo orator, & ex nimio apparatu paruã efficiat fidem: hoc modo.

Exemplum de exordio nimis apparato.

e Go mihi patres amplissimi iam dudũ in mente ꝓposue ram: nulla de re apud uos uerba facere: quæ nõ esset oĩ ex parte ingenio laborata. doctrina exculta. diutiusq; elucu brata: quippe qui facile intelligerẽ: q̃ sitis & diserti. & sapiẽ tes: ad quos nihil debeat afferri ĩcultũ. Nihil inelimatum: ni hil insipidũ. Quãobrem cũ ẽ hon⁹ hoc meis humeris demã datũ: ut orõnẽ funebrẽ haberẽ hoc loci atq; tpis: nolui q̃cq; ex ĩprouiso ꝓsequi: ad aliũ deferri malui mun⁹ illud: at hũc mihi diẽ potius reseruari: quo parẽtalis haberet in his ãni uersariis ꝓ defuncto ꝑcibus atq; supplicationib⁹. Interea ue ro tẽporis annus iam agitur. Maturius huic operã adhibui causæ. generis ꝓpagationẽ didici: de cui⁹ sum nobilitate di cturus. uirtutes hoĩs accepi. discurri uolumina ueterum: & quid de mortaliũ interitu: quid de aĩorũ ĩmortalitate iudicã dum sit: intellexi. Nihilq; plane iã me latet: quod uobis com mode sit exponendũ. Itaq; nõ dicet hic quicq; ĩprouidũ: aut minus exquisitum. sed omnia consulto: omnia apparate. Rem autem tantam aggredior: quantum ante hac ausus est aggredi nemo: non orationem solum parentalem de mortis Sempronii recordatione: qui fuit omni præstantissimus lau de: sed de communi hominum miseria: ut intelligatur: qui bus simus in hoc orbe calamitatibus subditi. Proh deũ atq; hominum fidem: quid sumus in hac uita homunculi? quib⁹ trahimur casibus? quibus uexamur perturbationibus? nihil hic stabile. Nihil quod possumus uno die nostrum existi mare. quidq; inquit seneca. Nemo tam diuos habuit fauen tes. Crastinnm ut possit sibi polliceri. Atq; ut Gregori⁹ ait. Nos continue morimur: & sicut aqua labimur. Sunt tamen & huic luce functo per inuidiam aduersarii: qui nollent: si possent: his anniuersariis locum esse publicum: & conuẽtum consessumq; hunc uestrum tam præclarum. O genus homi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

num nefariorũ:qui ut pessimi sunt:sic omnis uelint fieri pes simos.o scelestissimos paricidas : qui ut iugulare consueue runt alios:sic huius famæ detrahere cuperẽt hunc honoris modum. Sunt omnium perditissimi. nequissimi. perniciosissi mi. At uos o patres non nescio tales esse: ut non sitis huius modi bestiolis quicquam secundaturi:ubi semper uestram ĩ bonos pietatem. in officia. humilitatem. facilitatem. benigni tatem. in charitatis omne genus pronam promptamq; natu ram. Itaq; iam mihi polliceor neq; impediturũ hanc oratio nem inuidum & maliuolum fore quenq̃:nec uos minus attẽ te audituros:q̃ si nunc aut demosthenes aut eschines dictu rus accederet. Attẽdite igitur diligenter patres.

i N hoc exordio sunt omnia ĩ bonis exordiis euitanda: hoc est ne sit prolixum:est enim profusissimum. Ne sit in eo apparatus:qui pateat. At non solum hic est: sed esse de claratur:ut non sint allegationes. At hic sunt. ut non sint structuræ longæ uerbis exquisitis annexe:ut hic sunt.ut nõ sit supra dicta adulatio & iactantia:ut hic sunt. ut non sint colores. sententia. articulus. dissolutum : de quibus inferius dicetur ut hic sunt. ut non fiat repetitio eiusdem sententie p diuersa uerba:ut hic fit. Sed contra sit apparans auditorum animos exordium:cum breui & modesta expositione sum maria dicendorum:& cum aliqua conciliatione auditorum: hoc modo.

Exemplum exordii perfecti.

c Vm essem hãc orationem funebrẽ habitur⁹ patres am plissimi:cœpi non nihil subuereri : ne si quid minus ad uos afferrem elimatum uos offenderẽ:qui ut doctissimi estis omnes: sic ea soletis hominum excellentia delectari:quæ res semper afferat ornatissimas. & uerborum elegantia : & sen tentiarum pondere. At cum esse uos humanissimos ac facil limos memini:uela constitui uentis delegare : uel sermocina tionem hanc satis & improuisam & incultam adducturus : cuius errores potius correcturi sitis:quam me superbum exi stimaturi :qui uestris esse imperiis ausus refragari : si negas sem hoc loci dicere de clarissimi uiri Sempronii Mediola nensis funere. In hunc siquis uel sensit aliquando : uel

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

sentit adhuc male: is liuore perductus resipiscat. uos me audite: ut de uita morteq; tanti uiri dicens præmiũ consequar auctoritatis in me uestræ pietate.

S Ed intelligendum est: q̃ hæ partes: aut harum aliquæ possunt diffusiores esse tribus de causis: Primum cum oratio est longior: ut pote in suadendo uel dissuadendo de pace uel bello. Secundo cum purgatio propriæ innocentiæ facienda est: propter criminationem antea per aduersarium factam: uel propter opinionem per auditores conceptam. Tertio cum insinuandum est: hoc est pedetentim idem faciendum: quod in superioribus exordiis sed occulte ob causas infra dicendas. Omnium autem horum exordiorum: & tãdem insinuationum hæc sunt exempla.

Exemplum in suadendo perlongius exordium.

S Cio uos esse. P. O. uæhementer curiosos: bellum ne uobiscum finitimis agendum sit: an pax habenda: propterea q; multas ac uarias a senatoribus sententias expectari. Mihi quidem uidetur opus esse: ut primum optime de re publica sentiant qui ei sunt consulturi: tum uero ut nullis aut propriorum commodorum capiantur cupiditatibus: aut priuatarum inimiciarum recordationibus: at eadem semper in patriam pietate nihil habeant in oratione simulatum nihil falsum. nihil dolo tectum. de uestra patres diligentia certus sum: at & de uestra sapientia nihil ambigo. Intelligo enim q̃ soleatis omnia mature consultissimeq; transigere: quibus iustitia. pietate. patriaq; charitate. nihil antiquius aut familiarius unq̃ esse potuit. Me uero fuisse non ignoratis assidue in iis occupatum: quæ rei publicæ nostræ conductura: non qui multa ualeam: sed qui plurima uelim pro patria: ꝑ qua quidem uel mortem oppetens nihil expleuisse me censeam quantum debeo. Quare si quid & ipse recte cogitarim: aut non impie prouiderim: quod ad pacem firmandam & diutius stabiliendam attineat: per deum immortalem tantillum attendite patres optimi: nec cuiusq̃ me impediat clamor: q aut mihi sit infensus: aut patriã habeat odio: aut uestræ inuideat auctoritati: qui ut male senserit: facile semper cognitum ac perspectum est.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Exemplum exordii purgatiui.

i Nimicum est me criminatus Bædas fuisse Alchibicii: nec quicq̃ huc in eum: nisi per inuidiam ac odium attulisse. Quod autem innocenter semper uixerim: nec per ullam animi perturbationem quicq̃ ad uos in hunc locum attulerim patres optimi: uos testes aduoco: uestrisq̃ iudiciis innocẽtiam meam ab ea criminatõe cupio purgari: ut cõmodius mihi ad dicendum eadẽ in causa: pateat aditus. Cũ is Bædas ærario præesset: & æs publicũ in suã arcam uertisset: accusatoris in eum sum officio functus: qui rei publicæ salua causa nequibã aliter facere. Tum egi modestissime: nec eum passus sum crudeliter dãnari: negligentiæ potius aut indulgentiæ tũc accusandus nimiæ: q̃ uel impietatis: uel odii. Quæ pro re publica fiunt: nemo debet in se facta queri ab eo præsertĩ ciue: qui maxime suæ patriæ debet. Nũc in eundẽ ago cãm meã ciuilem quidẽ: non capitalẽ. Hæreditatẽ petii primam. Nihil se debere mihi dixit: a quo est alias capitis in iudiciis accersitus repetundarũ. Causa mihi est tã honesta: q̃ ei turpis. Cur uobis: qui oĩum estis æquissimi: ambiguũ uidetur: pro me esse iudicandũ? Non ꝓsequar: ne quod inuentore dr̃ uerbosus uidear Mineruã docere. At ut estis nõ docti minus ac prudẽtes: q̃ iusti. Attendite ꝑ ĩmortalem deũ: quibus ego rationibus ac legibus mihi nõ solum decernendũ: sed plane decretã hãc hereditatem arbitrer. Paucis admodũ me absoluam: nec quicq̃ iccirco hac in re tangam: quod uos ulla ex ꝑte latere posse ducã. sed ut aduersarius audiat: quæ non intelligit: cognoscatq̃ quibus argumentis moueri solent ad iudicandum uiri docti & sapientes.

De Insinuatione.

i N insinuatõe seruantur eadẽ: quæ & ĩ reliquis exordiis: sed quoniam nequit aĩmus auditoris statim & recte ad audiendum apparari: fit pedetẽtim & indirecte: quando cã turpis est: aut auditor ẽ persuasus ab aduersario: aut defatigatus audiendo: & fit fingẽdo uelle aliud dicere: q̃ quod dicendum est: quando causa est turpis: & paulatim descendere ad rem: quando autem est persuasus: cum aliqua uehementi criminatione de aduersario: cum autem est defatigatus: cum

aliqua fabula.cauillo.uel faceciis hoc modo.

Exemplum de insinuando apud auditorem in causa turpi.

n On nego princeps optime plurimum errasse Gaium:qui tuam leserit maiestatem:esseq; tãtum nefas accerbissime plectendum:in eũq; debere non te solum uehementius animaduertere:sed uniuersum hũc populum oĩ tælorum genere irruere.Quid enim cõmitti potest a quoq; sceleratius aut ĩportunius q̃ si qd in prĩcipem cõmittatur:præsertim adeo pħumanum atq; pbenignum:a cuius incolumitate oĩs nr̃a pendet incolumitas? Id ut nefarium est sceleris genus: ita in nullo tolerandum. Verum ubi tuam soleoq; mecum animo uolutare misericordiã in omne hominum genus:a quo crudelitas maxĩe abest:nequeo nõ existimare: de eius uita apud te posse fieri uerba:qui cũ per se nihil promeruerit:oĩa demeritus sit:per sui tamen generis nobilitatem.uirtutem ac gratiam:possit sperare non nihil. Lælium absoluisti qui longe fuit peior:ac insolentior. At hic ea familia cretus est:quæ tibi fuit semper iucũdissima.eo patre natus:q tecum non paruam consuetudinem nactus est.eo socero uiuit:quem amas plurimum. Itaq; cum nihil afferre ualeat:quod audiẽdũ sit: ad iudices:at ad facillimum principẽ:& suorũ amantissimũ nihil nõ audiendũ afferat. Attende igitur dux optime:ut nõ quis sit Gaius hic uir hoc casu pessimus cognoscas. nosti eĩ nunquid gratiæ mereatur:demeretur enim omnem indulgẽtiam. Sed quid sui dicant agnati.cognati.affines: omnesq; propinqui:quos semper audis mansuetissime:admittisq; iucundissime:qui peccarunt in te nihil unq̃.

Exemplum insinuandi auditore persuaso.

f Vit Gaius hic uir bonus o princeps optime apud regem Gallorum:non minore auctoritate quondam & gratia: q̃ apud te sit. Cum accepisset pecuniam a Colomella quodã Lugdunẽsi mutuam iamq; restituendi tempus ĩmineret. Colomellam accusauit homicidii. Cæsus inueniebatur homo testes habebat paratos Gaius:qui Græcorũ more testimoniũ darent mutuũ. In iudicium iuit. conuicit Colomellã.coegit damnari. Nam & torqueri coegerant testes. damnatus exclamat:superosq; inuocat testes. Miraculo quodam factum ẽ:ut

uox in plebem facta sit: capiendum Gaium: testesq; quæstio/nandos. Diffugit accusator. Diffugiunt improbi testes. Culpam detegunt absentes: ductiq; conscientiæ metu. Liberatur Colomella. Quid si hic quoq; probabitur o dux optime: Gaium hunc assuefactione malorum minime pudentem: eodem genere criminandi hoc temporis in hunc Sempronium esse nixum? Itaq; non tam res ipsa consideranda sit primum: q̃ accusatoris conditio. Accusati uita: mox ad rerum argumenta deueniendum: ut aliter longe rem habere intelligas: q̃ probatum sit hactenus: utq; a uicto uictor facillime superari possit. Nam q̃ ipse sis prudens: q̃ rerum humanarum peritissimus: omnes scimus: & q̃ mature soleas consultoq; omnia prouidere. Me uero non ignoras: nunq̃ mentientẽ ad te ire: multo nunc minus.

Exemplum insinuandi ubi est auditor defatigatus.

c Vm peperisset: ut poetæ fabulantur: Gigantes tris Tellus: ut phætontis iniuriam in deos ulcisceretur: nec quicq̃ præualuisset: enixa est tandem simiam: quæ superos: cum tonitruis fulminibusq; uacarent: irrideret. Itaq; fraterculus ille gigantum: ubi cælum misceri audit: ore in aerem uerso: dentibus labiisq; hyascens debacchatur in iouem. Id ẽ hoc loci noster hic aduersarius delphino tortuosior. gibbosior. monstruosiorq; secutus: qui cum alia nos nulla deprimere posse uideret uia in prolixitatem sermonis eousq; lapsus est: ut ad dicendum apud defatigatum audiendo principem nihil nobis reliquerit temporis. Nil dixit quod ad causam attineat: & multa tamen est frustra prosecutus: credens eo se pacto: ut simia in superos irridendo uersarii. quod si tuam animi moderationem considerasset: nuq̃ attigisset. Es enim omnium & prudentissimus & æquissimus: nec potes audiendis etiam profusius loquẽtibus bestiolis decipi. Nam alexandri more: cum quicq̃ ab aduersario dicitur: una occlusa quidem aure: dicis eam te absenti aduersario seruaturum: ad quam: ut certo scio: mihi seruatam: pauca prosequar.

s Ciendum est autem: euitari uehementius oportere in exordiis: ne sit exordium commune/ hoc est quod possit in omnes causas communiter conuenire: sed proprius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

uideatur eius causæ:ad hæc autem ne sit uulgare/hoc est: quod solet a pluribus tractari. ad hæc uero ne sit improprium cum causa/hoc est:quod non sit insinuatio si oportet aut prohemium:hoc modo.

Exemplum de exordio communi.

d Icturus sum o patres amplissimi de iis rebus :quas admirabimini:quippe raris & inusitatis & uobis iucundissimis. Attendite modo perhumane:censeteq; me uirum esse: qui nesciam nec mentiri:nec assentari. Vos autem non ignoro tales:ad quos nihil sit afferendum incultum:nihil nõ elucubratum diligentissime.

Exemplum exordii uulgaris.

d Emosthenis Ciceronisq; opus esset hoc die nobis eloquentia:ut magnitudini rei:de qua mihi dicendum est: satisfacere possem. At ego apud uos dicturus uiros doctissimos ac disertissimos undiq; titubo. palleo. tremo. ac labesco:nescio quid potissimum auxilii mihi sperem:cũ elinguis pœne sim:aut quid potius laudis non desperem. Sed si hoc muneris uestra sim tandem benignitate consecutus :ut me perhumane audiatis:spero non nihil uestra recreatum gratia ĩ medium allaturum:quod uobis non erit iniucundum. Attẽdite igitur per deum immortalem:attendite ut audiatis urã prudentia & auctoritate rem dignissimã: quãq; tenuioribus uerbis & minus elimatis prolatam.

Exemplum exordii non proprii.

e Stis uos quidem o iudices ab aduersario persuasi : qui nequissimus omniũ est. at ego uobis dissuadendum esse duco:ne quicq; credatis ei:qui nunq; mentiri desiit. Attendite modo diligenter:quid dicam cum nihil sim allaturus ĩ medium non uestro consilio dignum.

f Ciẽdũ ẽ ãt:cũ tria sint cãrũ genera:quæ tractari possint a quocũq; uel scribẽte/uel dicẽte :hoc ẽ demõstratiuũ ĩ laudẽ uel uituperationẽ positũ:deliberatiuũ ĩ suadendo/aut dissuadendo collocatum:iudiciale in agendo uel defendẽdo situatum. Vnũ tñ est:quod sp tractatur/demonstratiuum.s. Nam in iudiciali quem accusant : uituperant : quem defendunt laudant. In deliberatiuo suadendo rem laudant : dis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ſuadendo uituperant. Sed materia poteſt eſſe quadruplex: aut honeſta ſi pro uiro bono contra malum: uel ſi de nuptiis epithalamion. de funere epitaphion. de religione. pietatæ & omni laude. Aut turpis ſi pro malo contra bonum: uel ſi de libidine: de aliquo uicio. aut humilis: ut ſi de cauſa uili: ut de laudibus coquinariæ: uel farctoriæ: aut dubia: ut ſi partem habeat honeſtatis: partem turpitudinis. Si cauſa eſt honeſta: eſt aperte procedendum in exordio modo quo ſupradictum fuit. Si cauſa eſt turpis: eſt inſinuandum: ut ſuperioribus exemplis patuit. Si cauſa eſt humilis: eſt amplificandum exordium exemplis ſimilium cauſarum. Si cauſa eſt dubia: eſt exordiendum ab ea parte: quæ honeſtatem continet ut ſi uir bonus commiſit ſcelus: exordiemur uiri naturam: non unius erroris ſordem conſiderandam.

Vbi abſtinetur exordio.

ſ Ciendum autem ꝙ in pleriſq; cauſis abſtinemus exordiis: hoc eſt: quando adeo eſt honeſta cauſa ut exordio nõ ſit opus: ut ſi de religione. de pietate &c. dicatur. Itẽ ubi apud ſenatum agitur uel principem in cauſa: in qua ſæpius dictum & redictum eſt. Sed animaduertẽdum eſt: ꝙ licet nõ ſit opus exordium: põt tamẽ ubiq;: ubi uel argumẽtatio: uel res agiẽ uehemẽs: rogari auditor: ut attẽte audiat: & demonſtrari: oratorẽ eius fidere ſapiẽtiæ. Nã licet loc⁹ captãdæ attentionis & beniuolẽtiæ nõ ſit ꝓprie niſi in exordio: diffunditur tamen per omnes orationis partes.

De Narratione.

d Einceps de narratõe cõſiderãdũ ẽ: quæ ſũmaria quædã eſt expoſitio rei geſtæ: nõ tamẽ adeo ſũmaria & breuis: ut in attẽtiõe ſeruaẽ. Nã ibi dũtaxat expoſciẽ ꝑ docilitatem quãdã: quæ auditorẽ faciat attẽtũ: ut ſi dicatur de religionis hoc die dicturo mihi laudibus quæ ſufficiẽt uerba: quæ ſententie? In narratione uero breuiter & aperte: & uериſimiliter exponitur cã: & quare illo die ac loco tractanda ſit: hoc mõ.

Exemplum Narrationis.

h Ic dies concilio religioſorum deſignatus eſt. Itaq; in hunc locum nobis conuenientibus qui religioni uacamus: iure ac merito non nihil eſſe dicendum de religionis

laude. præfecto huic integerrimo nostri ordinis uisum est: hoc munus ad me collatum: eius mihi summatim sunt partes transigendæ. Debet autem esse narratio breuis: ut superius attigi: dilucida: & uerisimilis. Breuis ideo dico: ne terat frustra tempus cum nihil adhuc de substantialibus dicat: sed dicturum se profiteatur. aperta uero ut nihil dicat confuse: ne animus auditoris incertus ab audiendo distrahatur. uerisimilis autem: quia etiam res uera sine ueri similitudine dicta fidem nõ faceret: ut si dicatur uirginem peperisse: & nõ dicatur quo miraculo factum sit: absolute fidem non faciet. Et in hoc maxime animaduertendum est: quod narratio nõ habeat aliquid contortum: aut idem repetitum. aut diffusum. aut obscurũ: sed structuras habeat breues & crebras: & quasi per enumerationem procedentes: ita ut quid sit dicendum potius apparetur quam quid dicatur auditores attendant. Est mala narratio longa hoc modo.

Exemplum de longa narratione uitiosa.

m Agna res est profecto patres optimi: de qua uerba sim hodie facturus: & tanta quidem ac tam grandis: ut nullius uel disertissimi oratoris lingua rei amplitudini satisfacere quæat. Agitur enim funus mœroris plenum. Agitur cõis totius urbis luctus. Agitur de publica ciuitatis potiusquam priuatæ domus calamitate. Obiit diem lælius uir maximus. urbis primas. ciuitatis propugnaculum. Obiit diẽ lælius oĩ laude cumulatus. obiit is: a cuius incolumitate omnis pendebat ciuium incolumitas & cuius obitu omnes obiisse dici possumus. Proh deum atque hominum fidem. quis hoc animaduertebat ærumnæ genus? quis hũc prouidebat casum. Quis huc poterat conuertere oculos? Obiisti tu tãdem Læli. obiit asyli reipublicæ tutor. Obiit fautor atque protector noster. Hic dies lugubris est eius epitaphio designatus. Ego decretus sum: qui & laudandæ illius uite mortis locum impleam: & uos consoler. At ego consolandus qui pote: cum nihil habeam solacii: possim quod in me non est ĩ uos cõferre. Omnes hic sumus ad luctũ paratissimi: a cõsolationis oĩ genere alienissimi. At dicã tandẽ: ne munus ad me collatũ uidear euitasse. & eo dicã breuius: quod uel lõgius ac prolixius cõsolã

do dicẽs:nihil uel mihi uel uobis proficere possem.

De diuisione seu partitione.

P Ost narrationem in oratiõe:quæ omnia complectatur artis præcepta:sed statim succedit diuisio:quam aliqui partitionem appellant Et sciendum ꝙ ex sex partibus integre orationis:hoc est exordio.narratione.diuisione.cõfirmatione.confutatione.conclusione.Tres habent apparatũ dicendorum:hoc est exordium ad conciliandos auditorum animos/& apparandos ad audiendum.Narratio ad aperiendum & rei rationem/& temporis causam.Diuisio ad ptiendum materiam : ut sit attentior auditor ad ea quæ dicenda sunt.Due sunt expositiue rei:hoc est confirmatio succedens diuisioni:& confutatio diluens uel expressas uel tacitas obiectiones.Vltima uero hoc est conclusio est eius complexiua quod suadere aut dissuadere nitimur.Idem obseruant iurisconsulti qui in consultando:primum utuntur quadã præfatione mox exprimendo casum enarrant:tum dubitationes exponẽdo diuidũt:dehinc ad unãquãq; dubitationẽ respondẽdo & allegãdo cõfirmãt:deinde obiecta confutant:ultimo cõcludũt:qd petat:quicq; iudicãdũ sit.Idem predicatores tenẽt:ut ꝓpositione thematis exordiãt:quare illud thema potius eo die ꝓsequenẽ declarãdo narrẽt:tum de quot ptibus dicturi:proponẽdo diuidẽt.ad hec unãquãq; partẽ enucleãdo:cõfirmãt.tũ uero siqua uel obiecta sunt uel obici pñt:cõfutãt.ultimo cõcludũt:sic aut sic esse faciẽdũ. Diuisio autem hæc neq; plures ꝙ̃ tres in ptes distingui debet nec ĩ pauciores:ne si in plures:tediũ audituris afferat:& de eis sit fastidio.si in pauciores:nõ cõfundat eorum mentes.

Exemplum bone diuisionis.

E T cum mihi de uita morteq; Lælii dicendum sit : tria duntaxat perinde : ac percurrendo complectar . Quæ fuerit huius ab ineuntibus annis institutio. Quis totius uitæ deinde progressus . Quis tandem mortalis huiusce uitæ finis : ut intelligatur obiisse ne tantus uir :an potius adhuc uiuere censeatur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Exemplum male diuisionis.

Am igitur in hoc funere mihi dicendum est:qs fuerit ipse Lælius de quo hic agimus. Iam uel inuitus huc prouehor. delegāti uela uentis sex mihi cōsiderāda sunt uerbis fortasse prolixioribus:sed re certe breuiora. Horū aliud erit in huius familia cōstitutum:ut intelligat:quibus hoc funus mœstū sit. Aliud in parentū luctu decretū:ut uideatur quāti sint precii:q hoc filio sunt orbati. Aliud in eius educatōe ac uitæ progressu:ut cognoscatur:ꝙ & ipse bonus esset:& bene afficeret uniuersam hanc urbem. Aliud in eius dignitatibus ac titulis:ut teneatur:ꝗ placerēt eius mores principibus cunctis. Aliud in eius doctrina ut exprimatur ꝗ esset omnibus bonis & utilis & necessarius. Aliud autē ī eius obitu:ut accipiatur:ꝗto nos confecerit dolore.

De Confirmatione.

At confirmatio totuplex debet esse:quotuplex diuisio : hoc est unaqueq; partitionis pars debet confirmationem habere propriam. Verbi gratia si dictum est ī partitione ; dicendum est de Lælii educatione in confirmationem dicatur hoc mō.

Exemplum bone confirmationis.

T cum de Lælii educatione primo loco mihi dicendum sit:attendite obsecro patres optimi ꝗ sit educatus per modeste. Quod attinet ad nutrimentum : iis cibis educatus est:quibus aleretur:ac uiueret:nō quibus uoluptatis sordes pararentur. Non enim ad incontinentiam est educatus : sed ad omne modestiæ genus. At moribus iis certe:quos rari solent adipisci:quibus & uita iucūdior est:& laus diuturnior. Didicit modum in omni seruandum esse uita. Iam admodū puer uigilantie:sobrietati. pudicitiæ usq; adeo incumbebat: ut inediam. algorem .estum non metueret adeo ut maiores natu superare uideretur. disciplinæ uero militari tam paratus ac accinctus erat ut marte natus censeri posset . tolerātia singulari adolescens:& periculorum non timidus :laborum non fugax. Hæc hui⁹ educatio tam tenax uirtutis atq; probitatis ꝗ alia uoluptatis atq; maliciæ.

Exemplum male confirmationis.

n E autem singula prosequar: uno dūtaxat uerbo sex illa complexus declarabo: quātus hodie nobis amicus: suis uero filiis ac propinquis sublatus sit. Nam lælius generosi familia cretus optimisq; parentibus natus: educatus ē modestissime: famam optimam propagauit: sibiq; dignissimus ac nobis utilissimus fuit: nec nobis minus summa cum laude: quam sibi diem obiit. Cur est tot tituli ornatus? quia uir clarissimus fuit. Cur tam eum celebrabāt docti? quia uir doctissimus fuit. Cur tam eum lugem⁹ omnes? quia erat nobis ei⁹ uita plurimum necessaria. uir inquam fuit per paucorū hominum omnibus carus. cunctis dilectus oībus uenerabilis.

s Ciendum igitur q confirmatio ut debet esse apta & rōnibus referta: ita minime confusa. ut simplex cōplexaq; partem & argumenta partis sub qua iacet: ita nō multiplex cum partibus aliarum partium: quibus aliæ debent seruire confirmationes: & artificiosa in argumēto: aut perfecto: aut mediocri: aut minimo.

De Argumentatione.

a Rgumentatio autem omnis ea est ratio: in quā uis confirmandi: aut confutādi distribuitur. Ea est aut pfecta: & sic distributa in quinq; partes hoc est: in propositionem. rationem. rationis confirmationem. rationis exornationē. & complexionem: aut mediocris: & sic diuisa in propositionem rationē. rationis confirmationē. & cōplexionē: aut minima: & sic tripartita ī propositionem. rationem. & complexionē. Est aūt ꝓpositio caput & fundamentum argumentationis: qua ꝓponimus: quid arguere uelim⁹: quæ a logicis solet hodie maior appellari: hoc modo.

Exemplum propositionis argumentationis.

n Emo negat: deberi supremos illis honores qui cum & uiri fuerint boni: & urbi iucundissimi: diem in negociis suæ ciuitatis ultimum obierunt. At ratio secunda ē argumentationis pars: qua probatur ratione: quod in propositione propositum est: hoc modo.

Exemplum rationis argumentationis.

Nam nisi honoraremus huiuscemodi uiros: & ingrati uideremur iure ac merito: & nemo bonus apud nos esse diutius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

uellet. Tum rationis succedit confirmatio: quæ amplifi/cat rationem ipsam: ut apertius intelligatur id: quod pro/bandum est.

Exemplum rationis confirmationis argumentationis.

Quanta uero esset ingratitudo: quam nepharia: pestis: quã euitaturi forent omnes boni: ut in eos fuerimus mali: qui fue re non in alios solum omnis sed ĩ nos ipsos multomagis op timi? Hoc ut & abhominandum esset: & inauditum sceleris genus: ita detestandum & execrandum omnibus: ita nemini tolerandum. Continuo conuenit exornare rationem ut profusius ea quidem amplificetur: & sic magis auditoribus persuadeatur/hoc modo.

Exemplum rationis exornationis argumentationis.

a Ccedit huc ẽt non fama solum: sed uiuẽdi ratio: sed hu manitatis consuetudo: sed propria cuiusq; utilitatis cã quibus minime seruiretur usquam: si essemus in eos ingrati: qui fuere uiri graues: & in patriam pientissimi. Nam famam certe quæreremus pessimam: nec malam minus: q̃ Dyome/des: qui homines dabat armentis pabula: uel Busyris: qui hospites apponebat altaribus uel Lycaon: qui eos obtrũcãs cõmedebat. Non enim minus male agitur: si negligitur fun⁹: q̃ si eripitur functi uita: cum in eripienda uita uel metus pos sit esse causa: uel odium: ut illud est Virgilii. Aut odium cru dele tyranni: aut metus acer erat: in negligendo autem fune re: nulla q̃ ingratitudinis superiit causa. Tum nemo labora turus esset: ut commoditati conducat nostræ. Cum uideret quales fuerimus in reliquos. Quid sibi sperandum sit in ui/ta: non ignorat: cum in morte nihil sperare possit. Statĩ succedit complexio: & cum ratio ea sit: quæ a logicis dicit̃ hodiernis minor: complexio ea est: quæ cõclusio ab illis ap pellatur: quæ complectitur atq; cõcludit sũmatĩ ex supradi/ctis ita sentiendum: ut propositum est: hoc modo.

Exemplum complexionis argumentationis.

q Vamobrem cum Lælius uir optimus fuerit: & nobis utilissimus: & officiosissimum sit: talium funus hono/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

rare:ingratissimum autem silentio præterire:iure optimo cõstitutũ est supræmos pietatis honores huic exhibere funeri ut & ad nos semper amandos.iuuandosq; cuncti proniores sint:& ad uirtutem facilius inflammentur.

Cum autem est causa breuior:ut in epistolis familiarib⁹ aut in orationibus habentibus gratias. Argumentatio est q̃dripartita:aut tripartita hoc modo.

Exemplum argumentationis quadrupartitæ.

a Nimus certe bonus : si referre gratias acceptis nequit officiis:at habere potest:ac agere debet. Quis enim in non explendo pro uirili sua officio uir:aut bonus : aut equ⁹ appellandus est?Nam qui pro animi superbia sibi censet nõ officiose factum munus:sed debitum esse:is est ab humanitate alienissimus:potiusq; in bæluarum cœtu connumerãdus q̃ inter homines collocandus. Quod si & bonæ mentis est officiis habere gratiam:& iniquæ ac afferre non habere:nõ debemus tibi solum:& habemus:ac agimus grates:sed cupimus referre posse. Continuo succedit argumentatio tripartita in epistolis & orationibus breuiorib⁹ ut ĩ nuptialibus:& pontificũ ac principũ ingressu:aut primo aditu.

Exemplum argumentationis tripartitæ.

c Vm deberem ad te ire optime princeps:tum etiam hoc plurimum desiderabam. Quis enim :cui tantillum sit ĩgenii:se totum nõ debet tuæ diuinæ potius q̃ humanæ uirtuti?Quis autem cum debeat non desideret pariter præsentem te intueri:quasi naturæ quoddam in terris simulacrũ? Itaq; cum & officio meo simul & cupiditati uidendi tãti prĩcipis satisfacturũ hoc aduẽtu uiderim:accessi: supplicaturus nihil aliud:q̃ ut me ames.

De confutatione.

c Onfutatio nihil habet aliud artificii:q̃ quod ẽ expressum in confirmatione.respondet & confutat obiectões hoc est:si quis obiecerit aliquem esse litterarum ignarum cõfutatur.hoc modo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Exemplum confutationis.

i Gnarum me dixit litterarum: quasi possit recte quicq; de litteris hæc bælua iudicare: qui a bonis artibus alienior semper fuit: q̄ ignis ab undis. Adhibui ab ineuntibus annis usq; diuturnam bonis litteris operā: nec id quidem coactus: nec inuitus: At ultro sponteq; tam libens: q̄ cum exuriens cænabam uidebam enim: q nihil ĩ uita mortalium foret cū litteris comparandum: quæ & uiuis presto essent: & famam laudesq; luce functis suppeditarēt. Quomodo ergo uel ignarus esse potest: uel non doctissimus ille plane: qui natiuo quasi munere litteras cum lacte hauserit: imbiberitq;: ac iis maximopere delectatus nihil obmiserit: quod ad earum quærendam rationem attinuerit? Succedit non nunq̄ amplificatio per enumeratione: & hoc fit quando est oratio perfectissima: & ne orator esse prolixior duceretur: breuius confirmauit: & confutauit: sed aut de argumentatione aliquid superest: quod amplificat: aut de cōfutatione aliquid restat: quod recriminatur. hoc modo.

Exemplum amplificandæ confirmationis.

p Rætermisi cōsulto: ne prolixior fierem ac uobis tædiosior patres amplissimi: quantis hic Lælius in ætate admodū puerili floruerit exemplis modi atq; modestiæ: q̄ fuerit æqualibus quasi præceptor & morum institutor: maioribus natu admirabilis. minoribus uenerabilis. Nihil dicebat insipide. nihil ridebat scurrille. nihil faciebat indignum facti recordatione. Apud quot fuit urbium populos in summo quidem honore? Apud quot principes iucundissimus? apud quot diuersarum bonarū artium tam colendus q̄ admittendus? Quotiens magistratus exercuit æquissime? quotiēs ĩ patriā rediit honoratissime? Cum aberat: fama ferebat elegātissima. cū aderat: gloria spargebatur iucundissima: nā & absens consultissime. sapientissime fortissimeq; uiuebat: & præsens nihil temere. nihil insipide. nihil molliter uel agebat uel dicebat/uel deniq; cogitabat. Habet autem hæc amplificatio structuras crebras: cum sententiosis ac grauibus uerbis: ut enumerare potius uideatur: q̄ uel repetere: uel diffuse aliquid prosequi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Exemplum confutationis amplificandæ p recriminationẽ.

S Ed ne glorietur hic helluo nebuloq́ꝫ perniciosus ac unice petulans: quicꝗ in me protulisse quod me mordeat: posteaꝗ ad ea respondi: quæ obiecit manifestoq́ꝫ declaraui: ꝗ inique dixerit ꝗ abiectus nobis: ꝗ impiꝰ uideatur patres amplissimi si recrimior hominem impurissimum: sed cogor hæc angustia temporis conticescere. Quod si dicerem: obstupescere uos cogerem: quod acerbissimꝰ patricida me audeat accusare ignorantiæ. Nam si nescirem litteras: id ad accusationis genus nihil pertineret: cum me dicat non admittendũ prætorem: quod iniquus sim iniquitatis quenꝗ arguit: qui patricidium adhuc habet ante oculos: apud omnes hic fuit semper in dedecore. Nullius familiaris diutius fuit: quẽ non fraudarit. Decoctorem hunc appellãt omnes sui. præuaricatorem alieni. dolosum singuli. nihil cogitauit unꝗ boni. loquitur nihil nõ pplexe. uafre. callide. malicõse. uersipellis ẽ pænitus: ac eiusdem rei simulator atq́ꝫ dissimulator.

De conclusione generali & de epilogis.

Q Væ sit dicenda generalis conclusio: & qui sint epilogi: particulares inquam conclusiones quæ perorationes apud nos apellantur: & quo ab amplificatiua poratione differãt: quæ solet dici poratio p amplificationẽ & enumerationẽ: est nobis diligenter considerandum.

Cõclusio enim est terminus orationis: qui complectitur breuiter rationes in uniuersa oratione tractatas: & id: quod ex illis infertur: ac ab eo: qui orauit: impetrari quæritur. Epilogus autem: hoc est peroratio est particularis conclusio: nõ totius orationis sed alicuius orationis membri. Nã si oratio uniuersa est quasi corpus: sex ille supradicte partes: hoc est exordium narratio. diuisio. confirmatio. cõfutatio & cõclusio sunt quasi membra illius corporis: & quæ hisce singulis membris singulæ competunt conclusiones: appellantur epilogi seu perorationes & ita Cicero dicit quatuor locis conclusionibus utendum: secundum exordium. secundum narrationem. secundum firmissimam argumentationem & secũdum conclusionem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Exemplum epilogi secundum exordium.

c Vm igitur & honesta sit res a me dicenda: & talis: quae uestra sit auditione dignissima patres optimi: quanto sim breuius dicturus: tam uos audite diligentius: ut quid uestra sententia reportare queam: non sperauerim solum: sed sim assecutus.

Exemplum epilogi secundum narrationem.

q Vare cū dies ad dicēdum me inuitet: & dignitas causae uos ad audiendum patres optimi & ego sim dicturus quam breuissime: satis me hac oratione cōsecutū arbitrabor si nihil dixero: quod & hoc loco: & uestra pr̄sentia fuerit indignū.

Excēplū epilogi secūdū firmissimā argumentationem.

i Taque cum & bonus uir laelius semper fuerit: & in patriam pientissimus: & omni laude cumulatissimus: debet tantum honoris uel hac luce functus consequi quantū nec eius bonitati sit denegandum: nec dedeceat patriam: nec ab eius sit alienum laudibus.

Exemplum epilogi secundum conclusionem.

c Vm ergo uobis manifesto constet potius uiuere: & uere quidem uiuere: quam diem obiisse Laelium: ne dum nō esse lugendum nobis existimo: uerum etiam ridendum. letandū. exultandumque uaehementius: quia ex his terrenis tenebrarum latebris in aeternae claritatis splendorem peruectus nobis ē futurus apud deum optimum maximū perpetu⁹ procurator.

Exemplum conclusionis generalis: cuius superior epilogus fuit conclusio exemplificata.

a Vdistis patres optimi quam fuerit eleganter: ab ineuntib⁹ annis usque institutis Laelius ad omnem ingenui adolescentis īdolem: quamque profecit assidue omni uirtutis genere ad omnem laudis gratiam cum maxima cunctorum & suorum & exterorum admiratiōe: utque tam praeclare. pie. religioseque diem obierit: quam praestanter. prudenter. iusteque uitam assidue degerit: utque nemini dubium esse possit hunc ad superos rediisse: unde fuerat ad nos dimissus: & quo cunctos suos cogitatus continue dirigebat. Quo fit ut de ei⁹ uitae mortisque recordatione sedetur moeror uester suapte natura: nec tam cēseatur periisse: quam uiuere Laeliū: cum eo profectus sit: ubi uera

est:non fucata uita.reliquum est.ut quando apertissime de/
claratum est:Lælio nihil optatiuus:nihil commodius cōtin
gere potuisse:non solum non feramus moleste:quod ei iucū
dissimum est:sed sibi gratulemur:nobis autem hac ipsius di
gressione gaudeamus:cum & ipse cum cælo terras mutarit:
& uana quæq; mortaliū pro eterna beatitudīe: & nos apud
superos procuratorem autorem.fautoremq;.nacti simus cō/
siliorum operationumq; nostrarum.

S Ciendum q quidam sunt progressus tractusq; uerborū
ac sententiaR:qui solent apud nos colores appellari: q
bus scilicet:ueluti coloribus imagines:ita orationes ornatu
quodam poliuntur. Ex quibus qui solent esse magis in usu
hi sunt.

Exemplum coloris similiter desinentis ī tempore.modo. uo
ce ac natura uerbi sed raro.

Ego te plurimum amo:tuos uæhementissime obseruo:cæte/
ros ex tuo genere summopere colo. Vel sic .quis est Lælius
quem plurimum ob generis nobilitatem amaui:quem uæhe
mentius ob eius uirtutes obseruaui:quem ob caritatem ī pa
triam summopere semper laudaui.

Exemplum coloris similiter cadentis in eodem casu eiusdem
generis & declinationis sed raro.

Quē dicis amandū:Læliū:quē asseueras laudandū:Læliū:
quē affirmas ī cælū sūmis tollēdū esse uocib?:Læliū. Vel sic
Quero qs sit ī hac urbe bon?:Lælius:Posco:qs ī hac regiōe
sit iustus:Lælius:Mecū aio uoluto:quis hic sit doctissimus:
compertus est mihi solus Lælius:

Exemplum articuli ī uerbis pluribus eius fere uigoris:expo/
sitis cum periodis & crebro.

Quo te magis mecum ipse contemplor:hoc magis ac magis
afficior tuæ laudi.uirtuti.probitati.pietati.sapiētiæ.sancti/
moniæ. Vel sic. Omnes una eadēq; uoce te dicūt.prædicāt.
admiranturq; bonū.integrū.castū.prudentē.cōstantē.fortē
iustū.grauē.inconcussum.pium.

Exemplum dissoluti in constructionibus uariis eiusdē fere
uigoris expositis cum periodis/& fiunt crebro.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.37

Tuos omnis semper dilexi. Tibi plurimum afficior. Ex te natos summa prosequar pietate. Admirabor assidue tuas laudes: In omnem rem tuam præsto me paratissimum inuenies. Quod ad te attineat nihil negligã. Neq; dignitati: nec utilitati tuæ deero unq̃.

Exemplum coloris exempli in rei antiquæ summaria recitatione ad magis persuadendo: non nisi in argumentis.

Vt Dauid dum filius morbo laborauit: fletu precatus ẽ deũ: qui mederi poterat. ubi diem obiit: purpuram induit: dei sese accommodans uoluntati: sic nos debemus: quando nihil omisimus dũ uixit: posteaq̃ ad superos Lælius rediit: æqua mente ferre quod a deo institutum est. Vel sic: ut Hercules domuit Busyrim: sic te domabit hercule non inferior: qui superas immanitate Busyrim.

Exemplum coloris sententie uæhementis ad persuadendũ.

Non est enim minor in homine laus: qui philosophus studuerit fieri: q̃ si discere curauerit philosophiam. Sunt enim aliqui philosophiæ studiis clari: qui cum multa: & teneant & doceant: se ipsos ignorant. At qui uitã agunt philosophicam: sunt ii quibus nunq̃ est uera gloria defutura.

Exemplum similitudinis.

u T asinus solet: suo ruditu omnem metiri musicam cõsonantiam: sic tu quidem tuo isto ignorantie sensu omnẽ metiris aliorum doctrinam. Vel sic: Non est in te fabulosum quod de simea dicitur. quæ quo altius progreditur: eo magis sua detegit pudibunda. Quo enim tibi plura tribuis: eo magis & uecors diceris. & uesanus.

Exemplum coloris circuitionis: quæ rem unam uel uita uel titulo uel cognomenta uel aliqua exprimit proprietate crebra in poetis.

q Vi corona populea: tergoreq; cleonei leonis: ac claua delectatus est: ei: qui humeris cælum sustinebat succedens ea sustulit mala uirginum: quibus peruigil præerat draco: eumq; coegit suis esse pabulum tõsis: q humanis corporibus suos alebat equos. Vel sic Cui referandi cæli sunt date claues: is etiam obtemperabit: Qui traces iam dudum occupauit: pauloante Euboiam: modo Capham. Vel sic. omne mor

tale animal ac rationale quod tu cogitas:consulto sentiret.
Exemplum occupationis tacite qui color crebro intercurrat ad augendam suspitionem uel opinionem.

p Rætereo quæ possem in hunc nebulonem dicere:si male dicendi potius huc causa conuenissem q̃ tuendæ rei ac famæ meæ gratia. Tot enim huius afferrem in campum scelera:quibus apud omnes ē populus italiæ galliæq; famosissimus:ut & admirari uos cogerem:& ego dicendo defatigatus ex plurimis uix attingerem aliquid. Vel sic. Non prosequor huius uitam ac mores:omnemq; superiorum temporũ suam peregrinationẽ:quibus manifeste cognosci posset:hoc uiro Iuliano præstantiorem esse neminem:excellentiorem iter nostros nullum magis illustrem gloria nobis neminem.
Exemplum occupationis expressæ:quæ cum alia non habeat quasi supersint multo plura bona uel mala:dicit aliqua.

q Vot occurrunt huius scelera:ebrietas.leuitas.luxuria. impudentia.temeritas quibus & Romæ sese omnibus expressit.& mediolani pœne damnatus est morte:& uenetiis eiectus urbe: quæ quidem si afferrem in medium omnia: & ego possem accusari oscænitatis & uos pro modestia uestra nequiretis audiendo tolerare. Vel sic: Tãta sunt huius apud bonos omnis ornamenta:in adolescentia quidem apud Græcos studiorum pericula disceptando:ac docendo:in reliqua ætate apud Italos & Bononiæ & Paduæ & Romæ laudũ præconia: quæ in plurimis magistratibus apud maximos pontifices:& alios principes consecutus est:ut si uelim dicendo prosequi:non modo sim prolixior:q̃ hæc oratio patiat̃:sed uel prolixius dicens minimam partem attingam.

Exemplum interrogationis sed raro.

Quis fuit hostis rei publicæ?Augustinus. Quis iniquitatis auctor?Augustinus. A quo parate sunt insidie ciuibus?Quis communes ciuitatis pecunias furtiue in proprios conuertit usus?Quis literatorum persecutor?hic ipse. Quem audiuimus nunq̃ attentasse:quod nobis non esset obfuturum? hãc feram.

Exemplum conduplicationis sed raro nisi in poetis.
Tuus ille perditissimus animus o Augustine: tuus inquam ille perditissimus animus plurimum attulit reipublicæ detrimẽti. Vel sic. Tua mens ista bona O læli: tua certe mens ista bona tuis ciuibus fuit semper singulari adiumento. Vel sic: in simplici dictione: ut Iuuenalis: Tu ne duos una sæuissima uipera cæna? Tu ne duos una? Vel sic: in pluribus: Nullæ ꝓfuere uigiliæ huic urbi aduersus Gallos: Nullæ profuere uigiliæ huic urbi.

Exemplum repetitionis.

Lælii probitas hanc urbem in iudicãdo seruauit Iuliani pietas hanc patriam in omni sua calamitate defendit. Iuliani sanctimonia beneuiuendi fuit nobis singulis exemplum fere quoddam. Vel sic. Augustinus interturbauit omnia. Augustinus doctos omnes insequitur. Augustinus siccarios apparauit. Augustinus urbem uiolabit.

Exemplum transitionis: qua non nisi in expedita una materia: decurrendo ad aliam utimur ad attentionem.

Nunc autem satis de huius munificentia dictum sit deinceps ad eius magnificentiam accedamus. Vel sic in aduersarium. Hactenus de libidine: nũc ad illius auariciam prosequamur.

Exemplum superationis.

Hic sua uirtute iam cælum attigit: estq; factus diis cõmunissimus. Vel sic. Nemo tam sæuus est apud ĩferos: qui possit cũ huius sceleribus comparari.

De summa colorum & figurarum.

Colores alii apud Ciceronem multi sunt: sed minime necessarii. figuræ grãmaticorum in usu necessariæ præcipue tres: Parenthesis: hoc est oratio in orationem interposita: exornãdi ac breuius dicendi gratia. Hyperbole: hoc est supra modũ elata in sermone/sententia: ut orationem magis augeat: & digressio siue translatio: quæ dimissa materia: ad illam aliqd affert externum: scilicet quo illa exaggeretur. exemplificet. deprimatur aut aptior fiat persuasioni.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Exemplum Parenthesis uel breuioris uel longioris.

e Go non tibi solum: sed omnibus: ob incredibilem animi tui uirtutem (Es enim & doctissimus. & prudentissimus & humanissimus) ea sum deuictus beniuolentia: ut nihil ad cumulum addi queat. Vel sic. Cum Romam uenissem ad agendam meam (quam nonne scis) causam. Aberat enĩ summus Pontifex. Aberant cardinales. Aberat uniuersa curia: Nulle agebantur causæ. Nulli erat auditorium liti. Nullus iudicabatur. Nihil hactenus egi. Nihil attentant. Vel sic. Si parenthesis est prolixior ne prima excidant memoria uerba. Ego te plurimum (Cum quia summa es uirtute uir insignis: tum quia me mutuo meosq; omnis q̃ studiose diligis tum qa nemo bonus est. qui te non uæhementi beniuolentia prosequatur sic es promeritus) te igitur id circo plurimum nedũ amo uerumetiam & obseruo: & colo.

Exemplum hyperboles maxime in poetis.

a Pud uirgiliũ de æneæ: fama super æthera notus: & rursus Tollitq; ad sydera fluctus: Non quia sydera possint fluctus attingere: sed qa altius dici nequeat. Vel sic. Pulchrior uenere castior es diana. Vel sic. Pigmæo minor es: turpior dæmone.

Exemplum Digressionis.

Clarus es tu quidem inter oratores: sed aliquis potius Demades: q̃ Demosthenes. Aiunt enĩ ad demadem ire solitos: qui orationem uellẽt celerem & immeditatam: ad demosthenem: qui pensata peterent & elimata. Proinde consueuit dici demadæ orationes nihil: at Demosthenis oleum sapere. Clarus es tamen orator: & celer.

De dicendi scribendiq; generibus.

Sciendum autem eandem esse rationem in scribendo quæ & ĩ dicendo est: In utroq; rhetoricæ ac oratoriæ uis extat. ora re: ore significat pronunciare quare in dicendo est opus pronunciationis ratione. In scribendis autem epistolis: hoc est missiuis: ea ratione opus non est.

De pronunciationis ratione.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Est autem pronunciatio in tris partes distributa: in uocem. uultum. ac gestum.

De uocis uariandæ ratione.

Vox triplex est: magna. mollis. flexibilis. Magna debet esse in argumentationibus: mollis in rebus lætis: flexibilis in misericordia comparanda.

De usu uocis.

i Nicio orationis uox sit parua: sed non infima: & inaudita: sed quæ possit pedetentim augeri. Mox in narratione sit altior: sed mediocriter. Mox in diuisione augeatur: sed fiat augmentum ut non deueniatur ad clamorem percussorum aut uigilum nocturnorum. Mox argumentatões mollitudinem & flexibilitatem consequantur: Est enim uox mollis: hoc est dulcis: non aspera: non rauca: non perturbata: sed quæ tybiam potius imitetur ꝗ̃ tubã. Flexibilitas uult posse nunc pro materia exasperari: nunc mitigari: nunc flere: nunc ridere. Si laudatio sit alicuius: uox sit mollis: & mitis. Si uituperatio: uox aspera. Si animatur aliquis in aliquem: uox dira & iracunda. Si fun⁹ agitur: uox mœsta & lachrymosa. Si sit alicuius execratio: uox alta & perturbata. Fiant similiter exclamationes asperæ: ac depressæ. Asperæ: cum causa est nefaria: ut in uiciis abhominandis. Depressæ: ut in cõmiserationibus. Dicendo in causa scelesta. Proh deum immortalem: hoc scelus commisit ne quisꝗ̃ alius. uox efferat̃ altissima. dicendo cauete iudices: ni tales castigetis: cauete: uox sit & alta & turbata Dicendo in commiseratione: compatiẽdũ esse mendicis: uox sit minima & flebilis: dicendo illis subueniendum: uox sit lachrimarum plena. In peroratione ꝑ amplificationem uox sit mediocris cum claritate pronunciãdi: sed sine anhelitu: ne spiritus defatigetur. In conclusionibus fiat uox mediocris: sed tardior pronunciatio: ut intelligatur quid concluditur. Tamen semper animaduertendum ne fiãt exclamationes cum hac uocis mutatiõe: nisi materia sit aut abhominabilis: aut miserabilis: aut admirabilis aut rara: bona uel mala.

De uultus usu.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

C Vm uultus non sit facies: sed signum apparens in facie: secundum animi motum ut illud docet Nasonis: Heu quam difficile est: crimen non prodere uultu: debet orator uultum accommodare uoci/ac materiæ. Nam si rem flæbilem exponeret læto uultu: aut rem festiuam mœsto uultu diceretur ineptus: qui neque rerum. nec personarum. nec temporum seruaret conditiones. Vt uno igitur concludatur uerbo: cum uerba sint earum notæ: quæ sunt in anima passionum: pro uerbis sit uox: ut dicere uideatur orator ex se: non aliunde didicisse: pro uoce uero sit uultus: in perturbata uoce acerbus: in flæbili subtractus: ut animi uæhementia eo uultu intelligatur cum uerborum conuenire uæhementia.

De Gestus usu.

Gestus autem non debet inurbanus uideri: ut neque uultus: nec uox in re læta: debent in scurrilem profundi risum: nec in re mœsta in muliebres distendi lachrymas: aut uociferationes: sed quo ad naturam consuetudinemque uirorum deceat grauium & modestorum. Debet gestus ad rem exaspandā: quæ uituperatur: aliquando caput mouere minis: ad rem mitem & miserabilem inducendam aliquando palmas precatorias iungere: inducendo uirtutem homines ad se inuitātem: brachia aperta pro excipiendis ueinentibus demonstrare: faciem autem nunc ad hos mouere: nunc ad illos uertere: cū quibus sit sermo: ne quasi statua loqui uideatur uel puer: qui sit occupatus in memoria tenenda quæ sua non sunt: Rem admirandam de superis exponendo: frontem ad cælum uertere: Rem perniciosam pronunciādo: inferna respicere: Diuitias & pompas orbis detestando: brachia aperta cum fronte & toto corpore circūuoluere: Rem pudibundam in medium afferendo: tenere os ad terram uersum: deterrendo: manibus pedibusque pulsare.

De epistolarum ui ac ratione.

Epistolæ uero multifariam habent materiam: ut in octoginta infra patebit epistolarum titulis. Sed triplicem uim ac rationem: ut aliquando sint familiares: aliquando familiarissi/

me:aliquando graues ac seriae:seruenturq́; in iis duae ratio
nes:Prima ratio stili:ut familiarissima sit in stilo infimo.fa
miliaris in stilo mediocri:grauis in stilo summo. Secūda ra
tio artificii:ut familiarissima simplicem habeat rei expositio
nem:ut inter familiarissimos dicitur:do.accipe.mitto.fac:si
ne multa circuitione:aut argumentatione:aut apparatu.fa-
miliaris uero aliquid:sed modicum:apparatur autem argu-
mentatione:Grauis autem pro rei qualitate:aliquando uim
orationis summae:aliquando mediocris: aliquando paruae
tenet. Nam oratio summa sex habet illas superiores oratio-
nis partes:hoc est si dicatur de pace aut bello tenendo in se-
natu:uel apud principem. oratio mediocris caret confutatio
ne nonnunq́; & exordio:In causa honestissima:ut ī nuptiis:
oratio parua est:quae caret exordio & narratione: interdum
& diuisione:ut in uisendo principe:ubi dicitur quare illo uē
tum sit:& quid petatur:ut superius uisum est. Totuplex igi-
tur epistola grauis quotuplex est oratio: aliquando omnes
orationis complectitur partes:aliquando aliquas.

De stili ratione ac uarietate.

Stilus infimus non habet uerba ignaris paedagogulis com-
munia:sed ornata:At non exquisita non habet sentētias uul
gares:sed eruditas:at non raras:hoc modo.

Exemplum stili infimi.

Hic dies Laelii paulinaeq́; nuptiis dictus est felix.
Hanc ob causam in hunc cōuenimus locum o ciues optimi.
Non improuide sibi cōsuluerunt:qui matrimonii leges sub-
ierunt:unde omnis humana rite propagatur uita.

De stilo Mediocri.

Stilus autem mediocris habet non rara admodum & exqui-
sita uerba uel sentētias:sed meliora longe:ac rariora infimo
stilo.ut si dicatur:hoc modo.

Exemplum stili Mediocris.

Nihil est tam salubre humano generi patres amplissimi: q̄
posteritati operam adhibere:quodq́; Aurelius inquit: Ge-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

nerationi regenerationem præparare oportet. Nam cum quottidie diuersis discriminibus in Horcum delabamur: debemus diligentius consulere successioni. Quod nequire commodius aptiusq; lege fieri: q̄ si connubio mares fæminæq; sanctissimæ coniungantur: quis est: qui nesciat? A superis est igitur ad mortalium consuetudinem. utilitatem. dignitatemq; matrimonium institutum.

De Stilo Graui.

Stilus autem maximus & uerba complectitur rara: & sententias crebras: & auctoritatibus nititur: & profusiores habet structuras: ut si dicatur: hoc modo.

Exemplum stili grauis in eadem Materia.

c Vm permagnū est honus & perdifficile: de iis rebus orationem habere: quæ sit amplissima: & quouis oratore clarissimo digna. Tum illud hoc loci me reddit audentiorē: q̄ exilitas ingenii mei patiatur: quod estis uos patres amplissimi: ut eruditissimi: sic omnium humanissimi: atq; unice perbenigni. Matrimonii uero laudes & si sunt innumerabiles: tales tamen: ut uel litterarum experti: sua succurrant sponte: nolintq; titubare pro se quenq̄.

De Titulorum Epithetoromq; ratione ac usu.

Væhementer autem erratur in titulis uel scribendarum epistolarum: uel dicendarum orationum: in epithetisq;/hoc est adiectiuis quasi cognominibus: quæ solent dicendo: scribendoq; imponi: tam rebus q̄ personis: etiam in prosopopea: de qua statim inferius dicetur.

De Prosopopea crebra in poetis.

f Olent enim poetæ. qui cum oratoribus eandem seruant artem: licet alia orationis lege/hoc est carminibus: uti prosopopea: quæ sibi de re insensata sensibilis fingit faciem: ut melius in auditoris lectorisq; imprimat mentem: ut Virgilius Atlantem lybiæ montem fingit senem &c. Martianus artes liberales suis fingit corporibus. Vt igitur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

esset turpe: uitium fingere corpus formosum: uirtutem uero corp⁹ deforme. Angelum turpem: dæmonem pulchrum: sic dicere mare frugiferum: aut terram ueliuolam: epitheta non complectitur sua: nec decet summum pontificē appellare fortissimum: imperatorem uero sanctissimum.

Exemplum Titulorum summi Pontificis.

Sanctissimus. Beatissimus. Clementissimus. Pientissimus. Indulgentissimus. Misericordissimus. Benignissimus. Beneficentissimus.

Exemplum epithetorum summi pontificis.

Successor primi petri. Christum in terris referentem. Dei ministrans officia. Veniæ in orbe largitor. Cæli reserator. Inferni clausor. Superiorū īterpræs. Apostolicæ sedis auctor: Quirinalis regni tutor. Christianorum protector.

Exemplum Titulorum Imperatoris Augusti.

Diuo cæsari. Faustissimo Augusto. Sacratissimo Romanorum Imperatori. Inuictissimo christianorū regi. Felicissimo imperii augustalis ꝓtectori. Perbenigno Cæsari.

Exemplum epithetorum imperatoris Augusti.

Expugnator perfidorū. Defensor christianæ fidei. Supremi īperii custos. Incōcussus īperator. Asylū christianorū. Maximus atq; optim⁹ quirini īterpræs. Nulli⁹ laudis rex īcapax. Magni decentissimus princeps.

Exemplum Titulorum Cardinalium.

Integerrimus pater. Sanctimoniæ plenissim⁹. Sapiētissim⁹. Grauissim⁹. Cardinalis præclarissim⁹. Pietatis studiosissim⁹ Benemerentissimus cardinalis. Officiosissimus.

Exemplum epithetorum Cardinalium.

Aetheriæ ualuæ cardines. Rubra Mitra insigniti. Puniceo diademate cincti. Summo Pontifici assistentes. Proximi ad pontificatū maximū. Cardinea dignitate præstantes. Purpurati cœtus participes. Summi cōcilii membra. Apud apostolicam sedem primi pontifices.

Exemplum titulorum Regum.

Serenissimi. optimi reges. clementes. æquissimi.
Gratiosi. Liberalissimi. Prudentissimi. facillimi.
Mansuetissimi. Beneficentissimi. Innocentissimi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Christianorum propugnatores. Eminentissimi.
Christianissimi.

Exemplum epith torum Regum.

Legum in orbe tutores. æqui t tis auctores. Sceptrigeri principes. Naturæ in terris simul acra. Optimi rerum humanarum auctores. Totius orbis nutrimenta. Vexilla christianorum. alimentatores clarorũ hoĩm. Beneficentissimi reges. Corona insigniti. Diademate regio nitidissimi.

Exemplum Titulorum Archiepiscorum.

Antistiti optimo. Patri præsulum benemerenti. Episcoporũ præfecto dignissimo: & etiam competunt ei: quæ cardinali: præter decernentia cardinalatum.

Exemplum epithetorum archiepiscoporum.

Presultatus tutori. Episcopatum asylo. Metropolis Rectori. Episcoporum principi. Sanctimoniæ studioso. Magna præsuli auctoritate. Patri patrũ. Nullius sapientiæ experti. Grauissimo patri.

Exemplum titulorum episcoporum.

Præter Reuendissimum. quicquid aliud. Nam uenerabile a uenerando dictũ diis conueniens datur quibusq; monachis. Reuerendissimus autem a reuereor: quod metus uerbum est: proueniens datur summis pontificibus: quasi æque metuendi sint: ut seculares domini: ac tyranni. Dicũtur episcopi eximii patres christianorum. Vrbium suarum põtifices optimi Benemerentes fidei nostræ tutores. Patres colendissimi. Obseruandissimi præsules.

Exemplum epithetorum episcopalium.

Ii quibus Christianarum datur ecclesiarum cura. Procuratores christiane religionis. Præsides præsulatuum. Antistites innocentes. Pastores humanarum ouium. Sacri gubernatores sacerdotiorum. Ecclesiasticorum militũ duces. Maximi suorum episcopatuum sacerdotes. Vncti patres presbyterorum.

Exemplum titulorum abbatum & præpositorum ac archi presbyterorum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Innocentissimo. Integro. Sacrorum morum plenissimo. San ctimoniæ deditissimo. Religiōis curiosissimo. Talis ecclesiæ primario. Monachorum seu presbyterorū benemerenti præ fecto. Pio suæ fidei custodi.

Exemplum epithetorum eorundem.

Obseruand⁹ talis ecclesiæ uel monasterii præses. Incorrupt⁹ suorū sacerdotum obseruator. Officiosissimus ī tali ecclesia uel abbatia optimas. Gratissimus diuinorū exercituū mani/ plus. Assiduus ecclesiasticarū rerum uigil. Inter abbates oīs uel præpositos rara phœnix.

Exemplum titulorum theologorum.

Theologo sapiētissimo. Sacre sciētiæ sūmo īterpræti. Diuīa rū litterarū ī terris arbitro. Sacratissimi dei studii apud nos expositori. Cælestiū artiū præceptori doctissimo. Innocētis simo theologiæ philosopho. Clarissimo theologo.

Exemplum epithetorū eorundem.

Qui cælestia nobis præcepta reserat. Cui archana dei com/ mittuntur. A quo docemur: quæ ad diuinas institutiones at tinent. Qui semper in diuinis uersatur cōtēplandis. Quē ni/ hil cæleste latet. Qui rerū humanarū & diuinarū summam cognitionē habet. Cui datū est & nosse quidem & interpræ tari Theologica.

Exemplum titulorū reliquorum religiosorum cum gradus sui uel dignitatis additione.

Incorruptissimo talis ecclesiæ præsidi. Religiosissimo uiro. Deuotissimo fratri. Studiosissimo religiōis præsbytero. Cu/ stodi talis ordinis accuratissimo. Sacræ militiæ constantis/ simo militi Patri optimo & diuinis deditissimo. Diuinæ gra tiæ religioso. Summæ integritatis sacerdoti. Probatissimo præsbytero.

Epitheta in his suis excerpuntur titulis.

Exemplum titulorum Ducaliū.

Accuratissimo duci. Illustrissimo principi. Inuictissimo īpe/ ratori. Assiduo triumphatori. Continuo fugatori hostium. Victoriosissimo duci. Præstantissimo suæ Fidei commissorū defensori fœlicissimo.

Exemplum epithetorum ducalium.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Cuius consiliis nihil firmius. A quo semper fortuna superatur. Fulmen talis belli. Hostilis immensus terror. Mens incōcussa & immobilis. Omnium in castrametando prouidissimus. Cui patent cæteri quiq; duces. A quo uicti sunt hostes in omni genere. Cæsaris imitator & Cyri. Alexandri similis & Fabii.

Exemplum Marchionum Comitum & Baronum Titulorū.

Illustri domino. Inclyto principi. Magnanimo marchioni. Præstātissimo comiti. Clarissimo baroni. Magnificētissimo principi. Optimo regulo. Prudētissimo comiti. Sapiētissimo domino. Excellenti marchioni.

Exemplum epithetorum eorundem.

Qui sublimi sedet in sede comitatus. Qui excelso est Marchionum in solio. Quem cœtus baronum dignissime comitatur. Magnidecentia marchionis Eximia comitis uirtus. Baronis clara dignitas. Imperiales ubiq; comites. Sacris amictibus ab imperatoribus insigniti. Post reges ac duces primi principes.

Exemplum Titulorum militum maniplorum Centurionū & decurionum.

Fortissimo militi. Tolerantissimo laborum. Omniū difficultatū patientissimo. Immoto maniplo. Militiæ curiosissimo. Strenuo cēturioni. Solertissimo. uigilētissimo. uiro militiæ studiosissimo. exulsa mente maniplo.

Exemplum epithetorum eorundem.

In bene prouisis perseuerans. Nullius leuitatis filius. Grauitatis & consilii custos. In hostes diligentissimus īuestigator Artium militariū inquisitor optimus. Quem nihil lateat militare. Qui nunq; flære uisus est. A quo abhorreat omnis metus. Cui gratiora sunt militaria discrimina cibis mollissimis.

Exemplum Titulorum equitis aurati.

Magnifico equiti aurato. Insigni laude cumulato. Præstāti militaris dignitatis uiro. Dignissimo equiti. Auro benemerentissime decorato militi.

Exemplum epithetorum eiusdē.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Militari insignitus dignitate. Præclarus inter equites aura/
tos suæ laudis tutor. Integra mente summaq; laude auratus
eques. Ingenio singulari ad omnem equestrem dignitatem.
Magnificorum operum pro suo splendore tenacissimus. Nul
li plus rei: q̃ laudi & immortali uacans gloriæ.

Exemplum Titulorum Poetarum.

Clarissimo uati. Doctissimo poete. Præstantissimo Appoli/
nis interpræti. Laureato poetæ benemerenti. Carminis anti
quorum ĩstauratori perillustri. Cunctarum artium uati stu
diosissimo. Diligentissimo poetæ.

Exemplum epithetorum poetarum.

Phœbei aditi custos. Tripodis Apollineæ tutor. Qui res ge/
stas immortalitati cõmendat. Prædicator futurorũ. Exquisi
tus rerum abditissimarum decantator. Humanas res & diui
nas canere complexus. Numen quoddam in terris.

Exemplum titulorum Oratoris.

Eloquentissimo uiro. Clarissimo oratori. Præstantissimo hu
manarum artium auctori. Liberalium studiorum tutori. Bo
narum litterarum propagatori. Disertissimo uiro.

Exemplum epithetorum eiusdem.

Qui lingua monet populos. Qui persuadendo cunctos ani/
mat. Cui facilimum est: solo sermone cunctos in sententiam
trahere. A quo nihil magis abest: q̃ ignorantia. Cum cuius
eloquio est sapientia coniunctissima. Cui familiaris est om/
nium bonarum artium consuetudo. Qui dicẽdo exorat oĩa.

Exemplum titulorum philosophi.

Acutissimo philosopho. Bonarum artium interpræti. Mo/
rum institutori. Naturæ contemplatori optimo. Humanæ
sapientiæ inquisitori prudentissimo.

Exemplum epithetorum eiusdem.

Quem nihil humanum latet. Qui mores docet Qui naturæ
iura pandit. Qui naturalium rerum scrutatur causas. A quo
abditissima quæq; doctrinarum omnium intelliguntur.

Exemplum titulorum iurisconsulti.

Sapientissimo iurisconsulto. Clarissimo iuris ĩterpræti. Præ
stãtissimo legũ latori. Acutissimo iuris enodatori. Doctissi
mo iurisconsulto. Viro iuris consultissimo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Exemplum epithetorum eiusdem.
Viro Cecropidæ. Lygurgei laboris tenaci. Solonis puero. Scæuolæ clienti. Sulpicii uirginiiq; simillimo. Legum enucleatori. iuris artifici non mediocri.

Exemplum Titulorum medici.
Accuratissimo phisicco. Medico fidelissimo & doctissimo. Morborum omnium curatori. Solertissimo medicinæ indagatori. Esculapio medicorum.

Exemplum epithetorum eiusdem.
Viro hippocratico. Galienco clieti: Medicorum osyri. Phœbeo genito. Hærbarum peritissimo. Serapioni Auicennæq; clarissimo. Medicinæ peritissimo.
Exemplum titulorum & epithetorum Astronomi.
Astrorũ peritissimo. Sapiẽtissimo astronomo. Astrologorũ ptolemeo. Acutissimo superiorum corporũ indagatori. uaticonsultissimo. Rerum futurarum interpræti.

Exemplum titulorum & epithetorum Musici.
Armoniæ cælestis duci. Orpheo musicorum. Iucundissimo musico. Consonãtiæ musicæ peritissimo. Mercurio sonorissimo. Appolloni concordantiarum.
Exemplum Titulorum & epithetorum. Architecti, & Geometræ.
Vetrubio Architectorum. Archimenidæ Geometrarũ. Colosorum diligentissimo artifici. Piramidum solertissimo Cõpositori. Ingeniosissimo opificiorum præsidi.
Exemplum titulorum & epithetorum Arithmetici.
Studiosissimo Arithmetico. Accuratissimo numerorũ summatori. Diligentissimo innumerabilium numeratori. Pytholidæ Arithmeticorum omnium curiosissimo.
Exemplum Titulorum & epithetorum magistratuum.
Equissimo prætori. Prudentissimo iudici. Innocẽti ꝓpretori. Incorrupto proiudici. Magnanimo. Iustissimoq; ꝑ domino: Fortissimo fidelissimoq; tribuno. Claro tabellioni. Inclyto præsidi. Illustri magistro equitum. Inuicto primipilo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Dignissimo quæstori.

Exemplum titulorum & epithetorum Grāmaticorum.

Peritissimo Grāmatico. Bonarū litterarū studiosissimo magistro Ludi litterali præsidi benemerēti. Litteraturæ doctori optimo. Viro doctissimo. Lactis litterarū præceptori.

Exemplum Ti. & epi. Senatoris & consularis.

Iustissimo fortissimoq; Senatori. Prudentissimo uiro consulari. Nobilissimo patricio. Generosissimo urbis mēbro. Præclarissimo Senatus patri.

Exemplum Ti. & epi. ciuis Mercatoris.

Industrio & diligenti mercatori. Curiosissimo mercaturæ patri. Mercaturæ studiosissimo. Mercurio mercatorū. Inter mercatores Iason.

Exemplum Ti. & epi. Plebei uiri boni.

Ciui optimo. Probo & modesto uiro. Non abiectæ laudis ciui. Ex minore ordine uiro bono: Studioso innocentiæ & integritatis uiro. &c.

Exemplum Ti. & epi. Lanificis & cuiusq; fabri.

Diligenti artifici. Bono opifici. Ingenioso fabro Dædaleo clienti.

Exemplum Ti. & epi. Agricolarum.

Honesto uiro. frugi agricolæ. Tempestiuo messori. homini gnauo. Solertissimo. diligentissimo.

¶ Crēdum autem est: q̄ multa sunt epitheta: quæ abiecta titulis aliquarum artium possunt cum singulis conuenire: ac singulas artes pro sua qualitate decorarē: ut egregi⁹. Singularis. Clarus. Præstans. Doctus. eruditus. fortis. Constans. Insignis/cum suo casu: hoc modo. Egregius poeta. Egregius orator. Egregius philosophus. Egregius iurisconsultus. Quinetiam egregius pontifex. Egregius imperator. Egregius Rex/& sic de singulis. Sed animaduertendum: q̄ licet primi ac altissimi gradus mutari non possint: ut pontifex maximus. Imperator &c. minores tamen & mediocres mutantur: ut alius miles inferior non æque strenu⁹ dicatur ac alter fortissimus: sed uocetur laborum tolerās & militiæ studiosus: & sic respectu maiorum minores humilioribus titulis donentur in omni facultate: & sic alius Poeta illustris:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

alius poeticæ dicatur studiosius &c.
Nunc autem ad epistolarum in omnibus titulis & in oĩ stilorum genere descendemus excẽpla: ut quid & quõ fiat imitatio: facilius intelligatur.

Sequuntur octuaginta epistolarum scribendarũ genera in titulos redacta cum exemplis.

Primus Titulus.

Cõmendaticia familiaris.

q Vi hanc tibi reddidit epistolam: mecum est summa familiaritate coniunctus: uir inquam & nobilis & disertus: quem propter genus & uirtutes unice diligo: atq; amo: cupioq; ualere plurimum: arbitratur ipse meis litteris fore se tibi gratiorem. Est enim actur⁹ istic nescio quid: quod eũ pungit uæhementer. Itaq; si me amas: & si cupis gratificari mihi: fac ut hunc suscipias q̃ commẽdatissimum. Nulla enĩ in re poteris afficere me maiore uoluptate. Cæterum si quid est: quod mea opera possit tibi morem gerere. Nihil pẽtes a me frustra. Bene uale.

Commendaticia familiarissima.

c Ommendo tibi petrum uirum grauissimũ & mihi amicissimum: cuius consuetudine delector plurimum: & q mihi uisus est in omni re sua summa laude cumulat⁹. Quicquid in hunc contuleris beneficii: collatum in me censebo. Non secus enim hunc diligo: atq; amo: ac si frater me⁹ esset. Ne negligas hominem. Vale.

Commendaticia grauis.

f Vit mos antiquissimus & cõmuni hoĩum societate ĩductus. Vt ĩ cõmendãdis hoĩbus: amiciciæ mun⁹ seruarẽt & iustitiæ sanctio. Quid enĩ ĩter mortales diutius staret: posset q; perpetuum appellari: sine amiciciæ ratione iustitieq; officio? Nam homo per se uiuerẽ quodammodo nequit ĩ hoc orbe: nisi ab hominibus adiuuetur. Quare & cecrops apud athenienses: & Moses apud hæbreos. Mercurius apud asirios leges inuenerunt: quibus humanum genus sese tueretur. Itaq; & apostolus inquit: alter alterius onera portate.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Sed & Cicero:& plutarcus de amicicia uerba facientes declarauerunt:nō posse hominem uiuere neq; domi neq; foris : nisi amor humanæ fieret societatis conseruator. Quo enim pacto qui palam uagabantur inter siluas & latibula ferarum : nec domicilia colentes:nec coniugia celebrantes:nec tenentes ultimum uitæ cultum sese in seruitutem legum tradidissent:& ciuitates habitassent mœnibus septas:nisi natura duce:& amor eos coegisset & iustitie fundamentum:quibus cōstare uidetur humanæ societatis robur ? Recte igitur Xenophon ille socraticus beneficio generis humani cōperisse naturam inquit amiciciæ fundamenta. Quamobrem Aristoteles probat:sine amiciciæ ratione corruere quicquid est inter homines. Inter quos non est hæc uirtus:omnia sunt simulata:uel dissimulata: omnia ficta. Omnia falsa . Nihil firmi. nihil stabilis. nihil sinceri:nulla seruatur fides . nulla religio . nulla pietas. Ex huius uirtutis inobseruantia . alii fœnerantur. alii spoliant:alii uiolant. Nemo tuetur alterum:sed eum deserit ut iudeus in deum/de quo est in euangelio. At ubi ē amor ibi pax. ibi fides . ibi concordantia . ibi omnia palam sunt/& ex duobus fit unus:ut nihil uelit : aut nolit alter qđ & socius nō uelit pariter:atq; nolit. Sed ex ipsa uirtute amiciciæ:atq; iustitiæ laude. multæ proficiscuntur uiæ : conditionesq; uiuendi oriuntur. Inter quas præcipua est uitæ cōsuetudo quam familiaritatem appellamus. Multi sunt enim hoc amiciciæ uocabulo nuncupati:qui uere non sunt amici: cognomento spero potius appellandi sunt hospites. Sed qui uiuunt una in ciuitate : qui assidue simul uersantur . Quiq; cum absunt alter ab altero corporibus semper animi adsunt inter illos uera est amiciciæ ratio. Nam & iustitia curat illorum causas cōmuni ratione: & amicicia procurat eorum negocia communi beniuolentia. Itaq; iure at ueteribus inuentus est mos amicorum cōmendandorum per epistolas illis : qui & amici essent & possent cōmode amicorum desiderio satisfacere. Tu q̄diu hic fuisti uir clarissime mecum summa beniuolentia coniunctus es:quotidianaq; consuetudine confirmatus. nunc autem posteaq; discesisti: non minore te prose

quor studio: q cum hic esses: nec cuiq cedo i te amando. Itaq nullam rem arbitror esse tantam: quam pro me non sis facturus siquidem nihil ego nigligere possem: quod ad te pertineret: & in mea foret facultate. Sed & Iulianus tanta e in me beniuolentia mutua: tamq continua consuetudine mecum uiuit. Et familiaritate mihi coniunctus est: ut inter nos possit esse nihil distinctum. Quare cupio uæhementer: quasi me ipsum: hunc omnibus esse commendatum: sed illis in primis: cum quibus mihi est amiciciæ uinculum: & quos ego pari uirtute prosequor. Nam cum huius res bene habēt: bene me as habere censeo. Cum accidit huic quicq incommodi: omnem incommoditatem communem mihi duco. Est enim uir perpaucorum hominum: immo nullorum: ut illo utar terentiano. Huius quidem uirtus/ & elegantia in dicendo: & laus excellentissima adeo mihi & grata est & iucunda: ut nihil possit ad cumulum addi. Certe si hominem noris: dices me mea opinione non fraudari. Hunc tibi facio q commendatissimum: cupioq intelligere m am hanc commendationem: sibi plurimum profuisse. quod si me amas: nihil omittes: quod ad huius rem pertineat: sed ei fauebis ei consules. eum diriges in omni causa sua: & hoc pacto facies mihi rem q gratissimam. Vale. ex Mediolano quinto calendas Ianuarii.

Sinonima cōmendaticia.

Iohannem tibi cōmendo.
Facio tibi talem cōmendatissimum.
Cupio ut nulla in re desis tali.
Si me amas: accipe rem talis tibi cōmendatissimam.
Nihil est quod hoc tempore diligentius abs te petam: q ut talis negotia studiosius prosequare.
Cum desiderem tali omnia succedere prospere: tū cupio maximopere rem huius tibi cōmendatam esse.
Afficior tali usq adeo: ut neminem possem tibi maiore pietate cōmendare.
Si mea intercessione susceperis talem cōmendatum nihil est quo possis mihi magis gratificari.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Cum accepero fuisse tibi talem ob meam commendationem gratum atq; iucundum: cognoscã esse te optima in me mẽte. Obsecro te mirifice: ut nihil inuenias causæ: quo minus tibi sit talis q̃ cõmendatissimus. quem unice commendo.

Secundus titulus.

Consolatoria pro funere familiaris.

q Vod obierit diem pater tuus uir clarissimæ: nõ possum non dolere uæhementer. Erat enim mihi iucũdissimus. Itaq; tam grauiter hanc rem tuli: q̃ si meus ipse obiisset pater. Eius enim uirtus me mirifice incendebat ad omnem laudẽ. Admonebat me. præcipiebat mihi. nihil deniq; sine moribus ex eius ore prodibat. Itaq; dignissimus mihi quidẽ uidebatur: qui uiueret. & cuius gloria nunq̃ interiret. Quid dixi gloriam? illa certe nunq̃ est interitura. Fiet enim per illam immortalis. Sed eius certe fama quæ inter uiuos dispergi solet: loco gloriæ uiuenti succedebat. Tandem diem obiit. soluit quod debebat mortalibus: cum esset moribundo corpore natus. Secum retulit in cælum æterna. Nam apud superos mens eius præstantissima nunq̃ est ĩteritura. tibi ualitudo suppetat. Instaurabis uitã p̃ris: nec eris ĩferior illo. Cura igitur ut ualeas: Et quæ mortalia sunt non admirere si continuo curruunt & bene uale.

Consolatoria familiarissima.

a Vdiui: quod tuli molestissime: patrem tuum uirum Clarissimum hac luce functum esse: Certe uir erat dignus uita: sed quem iccirco deus in cælum reuocauit. quoniam est conuenientius multo: ut futurus esset in superis sedibus: q̃ inter mortales. Nam & si erat hic utilissimus suis omnibus: quoniam incredibili ualebat uirtute: fecit tamen & pietas & religio. & fides ut merito fuerit ad superos delatus: qua quidem in sede poterit nobis prodesse magis: q̃ si esset in terris. modo tu bene ualeas qui patris tenes simulacrum. Ne feras iniqua mente. cum mortali uita natus esset: ad immortalem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

esse sublatum. At potius precare deum ut tu quoque illo perferaris. Reliquum est: ut diligenter cures ualitudinem tuam: quae nobis est non minus iucunda: quam esset patris. Vale.

Consolatoria pro funere grauis.

r Enunciatum mihi fuit: obiisse diem patrem tuum uirum praestantissimum: quod certe perinde fuit mihi molestū: ac si hac luce functus esset: qui me genuit. uidetur igitur absordissimum: ut qui consolandus sum in hoc mœrore: alios consoler. Sed ne tandem homines ipsi uideamur brutorum similes fieri: in quibus nulla uis est rationis: quibus dumtaxat sensus & perturbatio dominatur: ratione duce nos ipos consolabimur. Vt eo autem procedamus ordine quo decet: ueterum intelligamus animos ad omne fortitudinis argumētum institutos. & de mortis necessitate cōmentemur. Quis ī hoc orbe nascitur: qui non assidue uideat mortem sibi paratissimam esse? nisi hoc ordinasset ille opifex rerum mundi melioris origo: aut nos in hoc orbe felicitatem nobis omnē propositam existimaremus: aut quantum sensu moueremur: tantum saperemus & intelligeremus: praesentibus intendentes: & paululum uel preterita uel futura sentientes: ut inquit Cicero. Corrunt ergo quae sunt in hoc orbe singula: Nec cuique suae uitae certus est dies unus. Quid quod ea quae uidentur diutius duratura: continuo delabuntur? Nam quae fiunt quasi nunquam ruitura mœnia nobilissime fundata: superbissimeque instructa: quasi ad caelum ceruices erigentia: multis temporum difficultatibus aequantur solo. Vbi nunc thaebe Busyridis illa tam magnifica: tantoque splendore domorum exornata? ubi granaria pharaonis? ubi pyralia Babilonis? ubi Colossus Rhodius? Sed ubi graecia: ex qua tot tantique duces: uiri in omni genere laudis praeclarissimi prodierunt? ubi Argos cum suo Inacho? ubi micaene cum suo Agammenone & menelao? ubi phthiae cū suo Achille? Vbi pylus cū Nestore? ubi Itacha cum suo ulysse? ubi Corinthus cum suo Periādro? ubi lesbus cum suo phitthaco? ubi miletum cum suo

thalete: ubi omnis Lydia cum suo Crœsso: ubi babilon cũ suo Nino: ubi persarum palatia cum suo Cyro cum Xerxe: cum Dario: Vbi Macedonia cum philippo & Alexandro: ubi spartani cum suo Lygurgo: ubi Lacones cum suo Agesilago: ubi Thæbe dentibus serpentinis procreatæ cũ suis diis Baccho atq; Hercule: ubi athenæ cum Themistocle: cum Alcybiade: Pericle: Solone: totq; illustribus uiris in omni uiuendi genere: ubi deniq; ne omnia prosequar: Roma illa prisca Barbarorum domitrix: Græcorum imperatrix: Latinorum mater: & totius orbis domina cum suo Mutio: cum suis horatiis: suis brutis: suis Scipionibus: suis marcellis: suis Emiliis: suis Fabiis: suis metellis: atq; cum suis demum tot Cæsaribus: ueluti flores atq; uiolæ solent: quæ admiramur in mundo: cuncta deflorescunt: & a mane ad uesperum concidunt. Atq; alia uitæ pars aliam insectatur & pellit. Infantia quasi lepus pueritiam quasi uenatorem effugit. Pueritiam pellit adolescentia: huic inuidet iuuentus. Hanc insequitur uirilitas. hæc a senectute fugatur. Senectutem prædatur decrepitas: inquam fit ut deueniat uita nostra: succumbetq; deniq; morti. Mors omnia mordet ut Augustinus inquit. hanc hectoris fortitudo non euitat: nec desteritas Achillis effugit: nec Herculis robur: nec Phalaridis minæ: nec Ganimedis aut helenæ pulchritudo: nec castitas Hyppoliti aut dianæ: nec doctrina Socratis: aut Platonis: nec prudentia Cathonis: nec continentia Scipionis: nec iusticia Aristidis: nec carmen Homeri: aut Maronis: nec oratio demosthenis: aut Tullii: nec quisquis in hoc orbe uel splendidior fuit Lucillo: uel ditior Myda: uel maior animo quocunq; Iulio potuit hanc mortis rabiem non gustare. Itaq; recte Anaxagoras audita morte filii: se nihil inquit uel noui uel inopinati accepisse: cum sciret illum ex se natum esse mortalem. Cur igitur dolemus: cum nostrum aliquis huic succumbit necessitati: An arbitramur posse nos reficere hominem alium: q̄; prius esset: Si id assequi nequimus: parcamus necessitati: & cum non possumus quod uolumus: uelimus quod possumus: ut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

apud Terentium est. Nonne debemus sponte sequi: quod inuiti feramus opus est? Et ratione potius optemperare: quam tempus sequi: quod nos ad obliuionem mœroris perducat: Quotiens autem rationem audiemus: totiens illa nobis declarabit hanc non esse uitam quam mortales incolimus: sed eam: ad quam rapiuntur uiri boni: quæ ut ait Augustinus uigebit æternitate memoriæ: & immortalitate gloriæ: & in qua ut apostolus inquit: quem nunc uidemus ueluti per speculum in enigmate: tunc uidebimus facie ad faciem: Proinde Socrates apud Platonis Phedronem de immortalitate animarum commentatus optare se dicebat mortem: cum non nisi ea uia posset ad superos proficisci. Itaque & apostolus dicer solebat Cupio dissolui / & esse cum Christo. Quamobrem pater ipse tuus & necessitate naturæ ductus ex hac uita subreptus est: & uoto suo potitus iucundissime ex hac peregrinatione in patriam ueram peruenit: & ex procellosa nauigatione in tranquillissimum portum perductus est. Inuidebimus igitur ne ipsi: aut potius eum æmulabimur? Nobis legendum est: quos in hac uita: ut apud Aurelium legitur. continue torquent timor & dolor: non simul torquentes: sed cruciatum alternantes: ut quando bene est: mortalibus timendum sit: quando est male: tunc sit dolendum. Feramus igitur non solum æqua mente sed æquissima: quod pater tuus uir grauissimus ex his tenebris: terrestrique cæno: ac corporeo carcere: ad illam serenitatem cælestemque puritatem & spiritualem libertatem elatus sit: & suæ fœlicitati gratulemur: Reliquum est: ut ita sit tibi ante oculos imago patris: ut & quamdiu uiues in hoc orbe non sis inferior ipso: & post digressionem tuam possis ad superos aperta fronte proficisci: & cum tuo patre cæterisque uiris bonis in æterna beatitudine semper requiescere. Me autem habes quo ualeas haud secus uti: ac fratre. Vale.

Sinonima Consolatoria pro funere.

Dignus es consolatione.
Mœror tuus leuandus est.
Egritudo tua ratione tollenda est.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Tuus luctus est ratione frenandus.
Quod donandum est necessitati: donetur potius rationi.
Quas lachrymas siccabit tempus: eas siccet intellectus.
Tergendi sunt oculi tui/ne nimis obediens uidearis sensui.
Cum prudentia sit in omnibus rebus adiutrix adhibenda: tum præcipue ubi mœror nos opprimit.
Nihil est accuratius considerandum q̃ ne langueas pro dolore ubi opus non est.
Ego tibi consulo ne puerum te potius plangẽdo patefacias: q̃ uirum grauem te ipsum ratione consolando.
Non est cuiusq; lugendus obitus: qui moriturus uiueret.
Nemo doleat: ex suis amisisse aliquem: qui mortalis fuerit.
Ea lege nascimur omnes ut moriamur.

Tertius Titulus.

Consolatoria pro re perdita familiaris.

Quod magnam tibi rem fortuna substulerit naufragio: non potes non congemiscere: ut mihi quidẽ renunciatũ est: facis ut interdum illi solent/qui languent aliqua egrotatione: quos cogit naturalis dolor non posse ĩterdum seipsos tolerare. medici uero qui ualent meliuscule inducunt quæ ad medicinam prosunt. Cogita per deum immortalem hæc fortune bona: semper fuisse lubrica: neminemq; unum diem tuto possedisse. Itaq; recte philosophi uoluerunt extra animum & extra corpus esse fortunæ dicenda bona. Qualis autem fortuna sit lege Nasonem inquientem: Passibus ambiguis fortuna uolubilis errat. Et manet in nullo certa tenaxq; loco. Quid igitur tibi dolendum est: si pro ueteri sua consuetudine fortuna tibi rapuit quæ tua non erant? Si diminutũ esset tui corporis decus: posses id fortassis impatientius ferre. Si uirtus & laus tua & omne animi decus deterius factum esset: non ĩiuria tibi ducerem lachrymandum/& ad cælum usq; tollendos ullulatus. Tua enim hæc sunt cum quibus immortalem gloriam sis consecuturus. sed quæ solent ut Basilius inquit: Alearum more ab uno in alium commutari: nec stabilia possunt appellari: nec cum effluxerint gemẽda sunt. At dices ad necessitatem non est mihi fortunarum satis. Cui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ego naturam ne ignoras paucis minimisq; contentam esse: Si nequibis ut Lucullus aut Crassus uiuere: uiues ut Tellus atheniensis: ut Codrus Romanus. Si non erit tibi domi regius splendor: erit ciuilis parcimonia & urbana modestia. Cōmunis est quotidianaq; in singulis orbis partibus hæc tua iactura. Sed stultos opprimit dolor: sapientes ratio moderatur. Essem in hoc dicendi genere longior: si censerem hæc & multo plura te latere. Sed quoniam satis intelligo: ad te consolādum in hac re nullum argumentum incognitum esse tibi: quæ scripsi. non arbitreris ut tibi consulam esse missa: sed ut declarem non esse me īmemorem pietatis ī te meæ. Vale.

Consolatoria pro re perdita familiarissima.

a Ccepi naufragium tuum: & ut perturbaris eam ob rem ītellexi. Certe cōsolarer te pluribus argumētis: nisi ꝑ nostra familiaritate te cognoscerem: ut īquit Horatius intus & in cute. Itaq; scio te prudentem / facileq; intelligere fortunæ quæ appellantur bona nullius esse propria. Quod si terra in his rebus nemini fidem seruat: q̄tominus seruabit pontus? cui: qui se fidit: ut Iuuenalis ait. Est digitis a morte delatus quatuor aut septem. Tantus est hyatus in pelago: ut assidue submergantur rates. Sed quid leuius: q̄ se committerre uentis? quorum continua mutabilia quanta sint: qui nescit homo non est: Eiuscemodi naufragia quotidie fiunt: fortunæ nulli sunt æterni comites. Amisisti rem non tuam: quod suū erat fortuna recepit. Virtus tua consilio & ratione tibi modo seruetur & augeatur: non deerit propediem res amplior atq; magnificētior. Hæc satis: quod reliquum est: me habes: cuius rebus omnibus æque uti possis ac tuis. Vale.

Grauis pro re perdita.

e T prius acceperam nescio quid / & nunc factus sum certior naufragio te rem non paruam amisisse: proptereaq; mirifice angi. Haud recte saperent: qui tecum beniuolentia iunctis hoc aduersus te fortunæ uulnus dolendum admodum censerent. Ego uero: qui & si non sapio: curo tamen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

sapientum imitari consilia:neq; dolēdum esse arbitror cuiq̄ hunc casum qui te amet:nec tibi uel ferendum iniqua mēte/ uel censendum inopinati quippiam accidisse. Quis est enī: qui dicere possit suum esse:quod fortuna largiri solet? Nam siue maiorum exempla sequamur seu ueterum sententias au diamus:quanq̄ ad uirtutes exercendas sunt hæc quæ dicun tur fortunæ bona necessaria/neq; tamen in corpore neq; in animo sita ualent hominum appellari propria. Sunt enim instabilia.lubrica/& quæ continue mutātur: ut illud est Se necæ:Rotat omne fatum. Et rursus:quem dies uidit ueniens superbum:hunc dies uidit fugiens iacentem. Quamobrem & iure ac merito illud addit. Nemo confidat nimium secun/ dis:nemo desperet meliora lapsis. Miscet hæc illis ꝓhibetq; Clotho stare fortunam. Nonne & illud restat iuuenalis. Si fortuna uolet fies de rhetore consul. Si uolet hæc eadē fi s de consule rhetor. Et rursus illud. Seruis regna dabunt/ca ptiuis fata triumphos. Sed bene monet idem inquiens. Nul/ lum numen abest:si sit prudentia:sed te Nos facimus fortu/ na deam cæloq; locamus. Nam & Boetius ipse seuerinꝰ ita fatum diffiniens. Fatum est īherens immobilibus series qua diuina prouidentia suis quæq; nectit ordinibus. Et non mul to post ait. In nostra potestate situm est qualem fortunā fun dare malimus. Nemo sapiens quicq̄ sibi duxit esse subreptū cum fortunas amisit:& pleriq; suarum uirium compotes nō dolent fortunæ cursus sibi fuisse aduersos. Et Ouidium au/ diunt dicentem. Plus fati ualet hora benigni:q̄ si te ueneris commendet epistola marti. Non omnino approbo. Senecæ illud. Non sollicitæ possunt curæ mutare rati stamina fusi: Sed sapientibus consultoribus: nemo congemiscat si quid aduersitatis fortunæ sibi ereptum est. Non doluit apud Ho merum ulisses:nec se quicq̄ perdidisse dixit. Cum naufragiis nudus est eiectus ad corcyram:sed tanta uirtute uir prædituꝰ a Phœacibns/& Alcynoo Rege susceptus est humanissime ditiorq; dimissus q̄ ante iacturam fuisset. Quicquid hæc bo na eos:a quibus coli solent interdum peiores efficiunt:ut in quit Tullius. Cum his enim perferuntur uoluptatihus qui sunt epycurei & patrant multa scelera qui mali sunt: sed cū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

non sit malum aurum & argẽtum quæ creauit deus (ut Augustinus ait) sed malus homo dimittens creatorem & conuertens ad creaturam ut illud est dauidicum. Simulacra gẽtium argentum & aurum. Quis tamen possit se tuto dicere possidere quæ nullus habet certa? Crœssus enim Lydorum rex cui tantus thesaurus erat uno die a Cyro persarum rege tot tantisq; diuitiis priuatus est. At cyrus ipse a uili muliercula & regno spoliatus est & uita. Quandiu fretus est Dari⁹ persarum gaza: q̃diu lacedemoniorum & Atheniensiũ res publica suis opibus potitæ sunt. Artaxerses qui cum tanto apparatu terra mariq; interminaretur in Græciam minimo quodam nauiculæ spacio contentus in regnum rediit omni exercitu perdito. Quis fuit Anibali finis: q perterrefaciebat orbem? Quis pompeyo? Quis Cæsari? quis deniq; maximis Regibus exitus? Ut illud est Iuuenalis. Ad generum cereris sine cede & uulnere pauci descendunt reges. Et sicca morte tyranni. Sed prætereamus principes. quorum fortunæ: propter ambitionis obiecta tela rotantur assidue: q̃ crebri sunt huiuscemodi casus ut naufragio corruant opes plurimæ: Nam qui sese commendat Eolo ducitq; tuta esse sua singula is haud minus insanit: q̃ si in mediis leonibus decertans cũ bestiis faceret sibi uitæ fidem. Cõmunissimus est igitur hoc periculorũ gen⁹: ut possit iam quottidianum appellari. fortunæ uero munera ĩ hominum potestate non sunt: & eo debent haberi in precio: quo Terentius uoluit inquiens. Hæc perinde sunt: ac animus qui utit̃. Quod si sapies ut antehac fecisti/semper ĩfirma solidaq; uirtute rem tuam omnem collocabis. Nam quas diuitias appellant: ut Aurelius ait: uere non sunt. Bona ea dici debẽt: quæ gloriam ĩmortalẽ pariũt. Scriberẽ ad te plura: si censerẽ tui potius cõmonẽdi: q̃ amicitiæ meæ causa scribendum esse. Vale.

Sinonima consolatoria pro re perdita.

Fer æqua mente rem amissam.
Noli desperare meliora transactis.
Ne deicias animum propter fortunæ aduersitatem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Esto bona mente in perdita re minime tibi propria.
Nihil amisisse iudica cum pecunia tibi sublata est.
Cui uirtus suppeditat gloriam: ei fortunæ difficultas lugenda non est.
Imitandi sunt sapiẽtes: qui nullam sibi iacturam fortuitoꝝ duxerunt esse lugubrem.
Sapiẽtis cõsilio patiẽter ferẽda sũt aduersæ fortunæ tela.
Immoderata tẽpestate nullus fortis deiecta mente iacuit: sed eo fortior factus est.
Cũ animi uirtute toleranda sunt fortunæ bella.
Qui patiẽtie loricã ĩduit fragilitatẽ fortunæ nõ metuit.
Solet animi magnitudo tunc esse præstantior: cum occurrũt pericula grauiora.
Nihil est in aduersitate desperandum prosperitatis.

Familiaris Consolatoria pro exule.

1 Egi tuam epistolam non minus iniucunde quanꝙ tu uideris impatientissime ferre: quod extra patriam urbẽ cogaris exulare. Vbi nam tua solita prudentia nunc latet? Nonne iam pridem intellexisti nihil esse dolendum: qd neqꝫ famam apud doctos & probos damnet: nec gloriã faciat esse apud superos diminutam? Quis enim uir bonus est qui non manifesto cognoscat nullo te tuo crimine factum exulem: sed inuidorum delationibus & improborum studiis. quod si quo factum id esset tuo scelere: causam exilii tui nimirum dolendam tibi esse censerem. Nam ĩ hominum coronam uenires criminandus & assidue impietatis accusandus: & rei fama quæ in te notanda esset iure ac merito: nec posset ab hominum clarissimorum iudiciis reuocari: non esset abste sine tuis lachrimis audienda. Stimularet enim te consciẽtia quæ ante oculos poneret nefas: quod patrasses doceretqꝫ te tuæ culpæ pœnam lucrari: esset intolerabilis exilii pœna: sed intolerabilior certæ conscientiæ culpa. Me miserum diceres tecum loquens quid cogitaui? quid secutus sum? quid uolui? quid erraui? quam pœnam sceleri dedi? ubi patria? ubi penates? ubi solacia? ubi clientellæ? ubi reliqua mihi in urbe suauissima? omnium memor esses: meritoqꝫ illud Boetii posses in te cognoscere. infœlicitatum omnium pessimum esse ge-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

nus se meminisse fuisse felicem. At nunc cum intelligas erras se te nihil: sic dices ad te conuersus. Ego nihil commisi sceleris: decepi neminem. Neq; fidifragus dici possum: nec alicui⁹ criminis auctor. Inuidiæ me tela sunt insectata: quam sic Cicero diffiniuit Inuidia est egritudo alieni boni. Communis est hæc pestis procerum ualitudini paratissima. Nã ut illud est Senecæ. feriunt summos fulgura montes. Nemo me ex patria pepulit: cum sim ubiq; terrarum atq; gentium bene: ac cum uirtute uiuens patriam inuenturus. Neq; erat illa patria: quæ non mihi: sed scelestissimis pluribus est cõmunis. cõsiderabis deniq; ex maximo fluctuũ turbine ĩ tranquillissimum te portum peruenisse/hoc est ex summa difficultate susurronum/murmuratorum/ inuidorum/ detractorum/decoctorum/delatorumq; quibus abundat tua patria: in optimũ conuentum bonorum ciuiumq; præstantium profectũ esse. Hæc scio tibi esse perspectissima: nec q̃ ea ignoras ad te scripsi: sed ut in recẽti uulnere amicissimi medici officio fungar: qui uel non uocatus accedã ad medicandũ. Cura ut ualeas.

Familiarissima.

q Vod exulem te proscripserint inuidi atq; improbi quidam: qui tuæ laudis maiestatem non poterant tolerare: ne doleas amice optime. Sic enim ab illis fieri solet: quos dissimilitudo morum atq; studiorum reddit inimicos. Quo modo poteras illis esse gratus: qui sunt omni uitio polluti? Iure te igitur noluerunt secum esse: quem sciebant scelerum socium habere non posse. uiues cum illis & diutius & fœlicius: quos istic inuenies tui similes/probos inq̃ & iustos: quorum societas & consuetudo poterit omni te semper molestia liberare. Vale.

Grauis consolatoria pro exule.

q Vod exiliũ lugeas: q̃si rẽ molestissimã/& quã nequeas tolerare: uolui misericordia quasi ad te recreandum cõmoueri: quippe qui non possum aliq̃n hũanitatis officio nõ fungi. Cũ ut inquit Terentius possim dicere: hõ sum humani

nihil alienum a me puto. Docet & nos apostolus inquiens debere nos gaudere cum gaudentibus & flære cum flænti/bus. & ne humanitatis officium turpe sit: nec gaudium uel fletus sine recta ratione. Nam quanq̃ omnis passio improbã da est: cum contra rationem niti uideatur: tum eo est fœdior: quo magis excedit: & nõ obseruatur illud ulissis/quod apud terẽtium usurpatum est: ut Ne quid nimis. cogit natura nos aliquando dolere & congemiscere. Non enim sumus ferrei: ut nullus in nobis sit sensus. sed in omni re seruandus ẽ mo/dus ille Ciceronis: & tenenda mediocritas Aristotelica. Nisi frenaremus impetus sensitiuos: & cum ratione moderaremur appetitus: certe inter nos & beluas nihil interesset. Sentiunt enim & illæ: quæ dulcia sunt & quæ amara: doloribusq̃ at/q̃ uoluptatibus inuoluuntur. At in nobis consilium temeritati præficitur. sobrietas intemperantiæ. Innocẽtia maliciæ: & omnis ratio sceleribus cunctis. Itaq̃ cum uel graue acciper difficile fuisset hoc honus exilii tui: debuisses post diutinas lachrimas conualescere: & te totum tibi reddere. Ego igitur iam meipsum in mentem quietiorem traduxi cognouiq̃ tuã hanc aduersitatem: neq̃ lugendam esse: nec aduersitatis co/gnomentum promereri. Nam sunt qui diffiniant exiliũ: qua si extra solum patrium. At Socrates cum quæreretur cuias esset: mundanus sum respondit: declarat hoc responso: non esse uirum grauem atq̃ doctum alicuius urbis/terminis/re gionibus ue finibus circunseptum: sed in uniuersum orbem posse aperta fronte summaq̃ cum laude progredi. Itaq̃ re/cte Cicero non esse interminandum illis ait exilium: quibus urbs una circumscripta non esset: sed omnis orbis foret pa/tria. Iure igitur Hercules arginum se dixit. subdiditq̃: sed omnis Græcia mihi patria est. Quod si recte metimur uitæ nostræ cursus diligenterq̃ intuemur unde uenimus/quo ue pergimus: intelligere manifesto possumus: nullam esse nobis in hoc orbe patriam. Quod si recte nos nouimus ut Appol/lo monuit. ex cælo sumus in terris missi: ut per eas peregrinantes in cælum deniq̃ rediremus: ubi uera ẽ nobis patria. Nonne ubi parentes hominum sunt ex quibus ueram expectant hereditatem: ibi patriam mortales esse dicunt? Nam &

huic patriæ Chrethenses censuerunt post superos/nos pri/
ma debere iura: Sed deus omnium bonorum parens ẽ: quos
sibi heredes futuros esse promisit/& instituit coheredes
Christi. Eam igitur sanctam ciuitatem/de qua abunde lo/
cutus est diuus Aurelius: debemus nobis patriam affirmare
& ab ea ne exulemus: omni cura prouider̃. Nec enim illo exi
lio uel inuidis testibus uel iniquis iudiciis condemnaremur:
sed hoc orbis exilium nemo sapiens alicuius extimat precii:
præsertim cum apud indoctos nunꝙ̃ magnificati fuerint ui
ri clari. Exulauit Alcides qui Græciam omnem summis affe
cerat ornamẽtis. Eiectus est Lacedemon Lygurgus qui eam
tam præclaris legibus instituerat. Athenis pulsus ẽ Solon:
qui tradiderat populo iura quæ sequerentur: pulsus Alcy/
biades/male habitus milciades/male Pericles. Romani uero
romulum conditorem interemerunt. Camillum fecerũt exu
lem: ingrati fuerunt in Scipionem. In Tullium in plerosq̃ꝫ
alios quorum nomina prolixius esset ꝙ̃ utilius dicere. Sed
quot uiri præstantes per deum immortalem habiti sunt ex/
tra natale solium præstantiores ꝙ̃ domi: Nam Lucinius di/
missis uolscis. habitus est Romæ rex tarquini cognomẽto.
Pitagoras uero/Aristoteles & Tullius & Naso & Maro ex/
tra domum primam floruerunt & claruerunt. Cadmus lon/
ge e patria thebas condidit. Marius arpinas natus Romæ
uir magnus factus est. Nescis raros in patria perfectos esse:
obstat inuidia. obstat ambitio obstat competitio. obstant
contentiones & cætera quæq̃ꝫ: quibus uulgus ministris uti/
tur aduersus sapientes. Non est igitur dolẽdum tibi quicq̃ꝫ:
nec censendum amisisse te patriam: ꝙ̃diu & uirtus te comi/
tabit: & uirtutem fama prosequetur/& famam attinget ĩmor
talitas tui nominis. Hæc quotiens cogitabis: totiens arbitra
beris hoc pacto fauisse tibi superos: & Iouẽ tuæ rei optimæ
cõsuluisse Vale. Ex mediolano tertio Nonas decẽbris.

Sinonima consolatoria pro exule.

Ne feras graue exul esse.
Fer æqua mente tuum exilium.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Ne doleas q urbe careas patria.
Non sit tibi difficile exulare.
Non est extra patriam: cui est uirtus.
Non debes te exulem arbitrari/qui ubiq; ciuis es.
Patria carent mali: tu uero semper es in patria.
Tolerabilis est tibi exulatio ab inuidis & malignis.
Vbi tibi bene est: ibi patriam esse censeto.
Ne ducas te exulare alicunde/cum tua uirtus nunq̃ possit exul esse.
Fac ut sis animo constanti sic extra urbem honorandus: ut in urbe pollendus fueras.
Tunc te exulem duces/cum fama gloriaq; priuatus uiues.
Patria tua cælũ est/quo uirtus assidue dirigit atq; ducit.

Quintus Titulus.

Gratulatoria familiaris.

a Ccepi te prætorem florentiæ urbis designatum esse: q te ad id muneris delegerunt: nequiuerunt non esse uiri omni laude cumulati. Id ea sum assecutus coniectura: quod afficiuntur mirifice suæ patriæ. Curauitq; diligenter quicquid ad eius attinet dignitatem & ornamentum. quid enim dignius & ornatius in ciuitate benemerita dici potest: q̃ iustitiæ munus non præterire: & eius habere maiestatem ante oculos: officium autem huius quæ uirtutum moralium est excellentissima: in te consistit in primis: ut bonus & fortis prætor ius suum cuiq; tribuat. & alios ad uirtutes alliciat propositis præmiis: alios deterreat a sceleribus pœnarum metu. Quantũ aũt in oĩ tua uita fueris præstans: æquitatẽq; ĩ oĩ tuæ uitæ actione ducẽ secutus sis: nec nũc explicabo: ne gratulãdi loco/ad laudatoriã accedã epistolam. Vnũ ausim affirmare consuluisse florẽtinos reip. suæ nõ temere nec improuide: sed accurate atq; studiose. Eũq; sibi delegisse prætorẽ: cuius & æquitate maximã utilitatẽ ac urbis ãplitudinẽ: & dignissima cõsuetudine summã sint iucũditatẽ assecuturi Scio q̃ oderis nefãdos: & quãta seueritate criminũ auctores uelis plecti: ut possis iure & merito Cato quõdã cẽsorin⁹ appellari: & nõ iniuria ualeas ĩter eos cẽsores numerari. quos uerebãt ẽt ipsi urbis prĩcipes hoc aũt tuæ mẽtis ĩstitutũ qs

non nisi insanus potest non unice cōprobare? Nā iccirco genus humanum ad incolendas urbes inductum est a ferina illa libertate: qua prius uiuebat inter siluas/& latibula: ut muniretur mœnibus: & prætoris sagacitate iustitiæq; defenderetur illesum. At ubi tu es æquitatis minister: ibi esse cēseāt herculem: & qui & monstra plectat & tyrannos. Cum bonis autem q̄ familiariter agis: q̄ human⁹ es: q̄ facilis arte & suauitate loquendi: & grauitas sententiarum. & omni deniq; uitæ cursu qui tecum uel publice uel priuatæ quicq̄ agit: fatetur sese Nestorem audiuisse. Vlyssemq; consuluisse. O igitur benefactum & prudentissime urbi florētinæ consultū. Itaq; & florentinis qui talē sint habituri prætorē: & tibi qui tāte præfuturus sis rei. P. summopere gratulor: cupioq; uos fieri quottidie fœliciores ut laus utrorūq; ꝓmulgeē. Vale.

Familiarissima Gratulatoria.

g Ratulor tibi mirifice: q̄ mas tibi natus sit filius: nec tibi soli gratulor: sed & patri tuo uiro grauissimo: & matri fæmine pudicissimæ/& coniugi tuæ mulieri castissimæ. Scio enim uos omnes hac puelli natiuitate lætissimos esse. Nec iniuria cum & parentis & aui propagationē sobolis cupiant præter cætera. Lacedemoniorū enī & atheniēsiū instituto qsq; suæ patriæ debet ciues & quo pluresei gignit: hoc magis ē ab urbe laudādus. & mulier puerpera quā possit maiorem assequi iucūditatem: q̄ nacta est: cū peperit? Nā & aurelius inquit: nulla alia de cā nubit mulier: q̄ ut mater fiat. At auus auaq; qua ualent maiore uoluptate affici: q̄ si sentiant in successorum diuturnitate: sui nominis eternitatem? Iure igitur ex Cornelia familia scimus minore cognomento non fuisse genitum: sed ex emilia ortum adoptatū esse ī Scipionis domum: ne genus illud laberetur. Idē ī Fabiorum genus scriptum est. Idem de Octauio legim⁹. Idem de Nerone Idem de Othone ac plerisq; aliis. Neq; enumerare ē necesse: q̄to fœliciores aliis sint qui ex se natos uident nepotes/atq; filios. Iure igitur uobis omnibus ita gratulor: ut intelligatis hoc munus æque mihi iucundum esse/ac si cælitus meæ domui contigisset. Vale.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Grauis gratulatoria.

q Vod tandem tibi fortuna fauere cœperit audiui perli/
benter. Spes enim potest esse bonis in omni re sua: qui
mirifice desperabant. Nam ut illud est apud Ciceronem. Cū
bonis bene fit: bonis quoq; reliquis bene sperandum est. La/
ctantius autem perpulchre docet bona sibi fundamenta uir
tutem coniecisse; cum præmia reddebantur bonis artibus.
Torpescunt enim ingenia & rigescit mens bona cum uidet
suæ laudi nullum esse locum. Iuxta enim Tullianum illud.
Honos alit artes & omnes ad uirtutes incendit gloria. Pecu
nia uero & reliqua fortune bona: quæ uirtuti suppeditant
necessarios usus. Et sunt ut inquit Aristoteles ad exercendas
uirtutes instrumenta si presto non sunt laboribus iustis: de
bilitantur & eneruantur ingenia. Quamobrem & Pitagoras
& Plato & pleriq; philosophi tum suis studiis omnem ope
ram adhibuerunt: cum curis familiaribus caruere. Quare &
Martialis iure īquit da mœcenates non deerunt flacce maro
nes: Vnde & illud Iuuenalis/quod si uirgilio & cetera: Meri
to igitur Persius ait ꝙ si dolosi spes refulserit numini coruos
Poetas & poetridas picas cantare credas per ¦pegaseū melos
nec sine summa diligentia accuratissimus ille poeta Virgili
us ait. Si te fata uocant. Nam auctoritate Iuuenalis illud ue
rum esse cernitur: haud facile emergunt: quorum uirtutibus
obstat res angusta domi. Hodie uero nemo bonis doctisq;
donat. at pauperes contemnuntur: & quantumquisq; sua nū
morum seruat in arca: ut dixit Satyrus: tantum & fidei. Qua
re cum uirtuti fortuna fauet/mirifice gratulādum est & gau
dendum nobis: qui eadem ut Tullius ait in causa uersamur:
qua & tu olim. uideo autem similitudinem quandam tuorū
cum temporibus m is: ut quando tu post diuturnos labores
donatus es tua mercede Idemtidem mihi sperandum esse du
cam. Cœperam enim torpescere: existimareq; nusq; esse uirtu
tis adminiculum implorandum quippe qui uiderem in illa
Oratii tempora incidisse: cum inquit O ciues ciues quærēda
pecunia primum: uirtus post nūmos. Recte igitur Iuuenalis
illud Diuitiarum maiestas & si funesta pecunia templum nō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

dum habitas:nullas nūmorum ereximus aras. Nam ut eru/
ditissime Ouidius complexus est: Crede mihi miseros prudē
tia prima reliquit. Et sensus cum re consiliumq; uenit. Iace
bas in fimo ut aiunt:nec tibi succurrere laboranti: nec aliis
abste auxilium postulātibus fauere poteras. Itaq; sordescūt
omnia/rubigineq; contabescunt:quibus fortuna præsto eē
non solet. Ita enim ager & si natura fæcundissimus:uberri
mosq;:si coleretur fructus pariens. ubi negligitur atq; deser/
tus est siluescere solet/& emansuescere: ac adeo arere ut nisi
refoueatur atq; stercorisetur:ab eo nihil plane sperādum sit.
Nunc uenit in mentem illud tempus:quo me cum lachrimis
non nunq; ad cōmiserationem prouocabas:& fortunam tuā
deplorans que foret abiectissima:& meam longe inferiorem
tibi communem existimans:a qua nequires adiuuari. Licet
nunc iisdem uti lachrimis:pro me ipso/In hac erga tuam fœ
licitatem gratulatione:rogareq; ne me deseras: nec me iacere
diutius affligiq; tantopere patiaris. Nam istam in te fortu/
næ consuetudinem/& si fortuna duce collatam uideo esse
prudentia tamen tua/uirtuteq; singulari ductam/& quasi
coactam censeo. Est enim in campo satyricum illud Nullum
numen abest si sit prudentia:sed te nos facimus fortuna de/
am/cæloq; locamus. Iure igitur Cicero Stoycorum senten/
tia fretus:Omnes sapientes inquit diuites esse: Et plato uolu
it uirtuti ad bene beateq; uiuendum deesse nihil. Sed si peri/
pateticorum nos auctoritas admonet. Eruditissime dixerunt
fortunæ bona ad uirtutes exercendas & amplificandas plu/
rimum afferre adminiculi/& uæhementissime necessarias eē.
Nunc igitur memini/me apud ueteres percucurrisse:Pithago
ram/Carneadem/Democritum & plerosq; alios tunc cœpis
se omnem operam adhibere philosophiæ:cum & curis uaca
uere familiaribus/& rebus affluxere ad uiuendum necessari/
is. Quis enim quem domestica cogat egestas: in grandiorem
poterit uirum euadere? Non ab re scriptum ē: Pectora nostra
duas non admittentia curas. Tunc & Demosthenes Atheniēs
Demosthene fabro natus Et Cicero arpinas Rome magnifi/
catus est:cū diuitiæ suppeditarunt otium. Iccirco satyricum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

extat illud:quid Tullius : an ne aliud q̃ sydus & occulti mi/
randa potentia fati?Quod si Boetius in nostra potestate sitũ
eẽ uoluit:qualem fortunam fundare malimus : Luget & ipse
tamen suorum aduersitatem temporum:& fatum inquit est
inherens immobilibus series/qua diuina prouidentia suis
quæq; nectit ordinibus:casum autem desinit esse inopinatũ
rerum euentum.Quamobrem/& occurrant oportet intempe
stiua/importunaq; mortalibus plurima:quibus & sæpe con
culcentur/& suffocentur interdum & rursus cum dulcia nõ
meruerit qui amara non degustauit.Post pharmacum est ua
litudo expectanda: & post tenebrosas procellas serenissima
speranda tempestas. Quare Virgilius ut doctissime cuncta :
Eneam inducit socios hortantem dicere cogit : uos & Scylle
na rabies:uos & Sciclopea saxa experti reuocate aĩos/mœ/
stumq; timorem ponite/forsam & hæc olim meminisse iuua
bit.Et rursus paulopost:per uarios casus/per tot discrimina
rerum tendimus in latium:Sedes ubi fata quietas ostendunt:
illic fas regna resurgere Troiæ.In hoc tu tempus iam perue/
nisti:nec in illud incidisti Iuuenalis: Durate/& uosmet serua
te Cicadis.Expectationi tuæ datus est deniq; modus & tua
rum uigiliarum solennem fastum es consecutus. Gratulan/
dum ẽ igitur tibi mirifice:mihiq; ac cæteris bonis omnibus
sperandum id otius:quo tua intercessione/tua diligẽtia/tuo
erga bonos studio præcium simus nostræ sedulitatis impe/
traturi.Erant uenalia quæcunq; appetabamus.diminui uen
ditiõe nihil poterat.Si diuites alloquebamur Sphinges adi/
bamus. Distichum aut tetrastichum non erat ædendũ Mar/
tialis more:ut inde speraretur aliquid.Et lucerna simul & pa
pyrus terebatur.Respirarunt:ut uideo:bonæ litteræ :quan/
do tibi traduntur uirtutis præmia.Vtinam hãc fortunæ ac
cessionem in te fortuna accumulet:ut quemadmodum nunc
gratulamur tibi:sic instar tuæ progressionis possimus nobis
unice gaudere.Fœliciter nũc uiuis.Beatissime tunc uiuemus
Eritq; gratulatio hæc eo communior : quo propensius om/
nes ad uirtutem stimulabit. Nam ut Ciceronis extat illud :
Honos alit artes.Tu bene uale. Ex Mediolano pridie calen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

das Decembris.

Sinonima Gratulatoria.

Tibi unice gratulor.
Mirifice tibi gratulandum arbitror.
Tibi gratulor supra modum.
Nunc tuæ fœlicitati quis non gratuletur?
Nemo est/cui hoc tempore magis: q̄ꝫ tibi gratulor.
Haud facile possem exprimere: q̄ꝫtopere tibi gratulor.
Quanta sit mea in re tua gratulatio/nec prolixiore quidem epistola exprimeretur.
Perinde tuæ gratulor uoluptati: ac si meipsum attigisset.
Tibi uni præceteris oībus hac tēpestate plurimū gratulor.
Gratulandum tibi esse duco tam uæhementer ut nihil ad cumulum addi possit.
Adeo tibi gratulor hac audita fortunæ accessione ut nihil me uoluptuosius audire potuisse censeam.
Cum primū accepi q̄ꝫ fœliciter tecum actū ē: ita gestire cœpi: & tibi gratulari: ut mei non uidear esse compos.
Quod tam prospere tibi successerint omnia. & gratulor admodū & exulto. quippe qui & mihi & bonis oībus non parum esse fructus sperandum arbitror.
Si uis q̄ꝫ tibi gratuler intelligere: q̄ꝫ tu tibi gaudeas ꝑspicito.
Tua uoluptas mihi cōmunissima est.

Titulus sextus.

Inuitatoria ad amiciciam familiaris.

i Nomni humanæ uitæ cursu id præcipue considerandum esse arbitror: quod amiciciæ uim complectitur. Id enim est nostro generi uæhementius necessarium quo mentes hominum iisdem iungantur officiis studiorum: eademq; beniuolentiæ ui. Quod nisi nobis alios amicicia conciliaret: nisi amoris caritate quadā teneremur ut ita dixerim irretiti: qbus nos uel legū: uel cōsuetudinis uinculis aliis deuicirem?: aut qcq̄ꝫ usui nr̄o suppeditaturos eē cæteros cēserem? Sed qm̄ ea ē pria qdē amiciciæ rō: ut honestatis cā sibi uniātur aīorū uires: Prima quoq; ac optima est amicicia quæ uir

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

tutis gratia fundata sit: radices (ut aiunt) perpetuas in feracissimo solo propagatura. Ad hanc consueuere uiri boni se se mutuo inuitare. Quare Lælium Scipionem inuitasse legimus: ut se amaret. Hoc exemplo & ipse product⁹ sum: qui tua uirtute singularią; doctrina pollectus te Inuitem: ut me non ames solum: sed pientissime complectaris: & sinu foueas. Nihil erit mihi gratius q̃ ut intelligam abs te amari. Ego autem pro mea uirili non amabo te modo: quem qui non amet: ille saxeus penitus sit: sed obseruabo: quid obseruabo dixi? obseruo: ac colo pro ea quæ in te uirtus est quouis homine benemerente dignissima: quenq; præclarissimum uirũ refferente. Nam quantus sis: totus iam orbis terrarum instar miraculi narrat: cuius splendoris tuæq; laudis partes: ne uidear aut assentari: aut adulari: faciam in præsenti missas: ad idemq; redibo: quod inicio cœpi: non esse tibi negligendum: ut ameris: ab eo præsertim: qui & si tibi adiumento nõ ero: laudi certe semper ero. Quare fac ut me ames mutuo Bene uale. Ex Mediolano tertio calendas Decembris.

Inuitatoria ad amiciciam familiarissima.

q Vantus sit tuæ uirtutis splendor: una eademq; omniũ accepi uoce: nec potui: non continuo in te diligendum & amandum incendi ac inflammari. Sed quia nihil esset in uita fœdius: q̃ esse in eum studiosum: qui studio nõ delectaretur alterius: cupio summopere: pari me beniuolentia prosequaris. Nihilo sum enim tibi posthac unq̃ defuturus: qđ & in mea sit facultate: uel opera. Vtere igitur deinceps me: fortunisq; meis æque ac tuis omnibus. Tunc me mihi plurimum satisfecisse censebo: cum tibi ulla in re maxima satisfecero. Sum adeo tuæ deditus famæ: ut abs te diligi pl⁹ appetam: q̃ quicquid reliqui uel diuitiarum cupidi uel gloriæ sibi ducunt ornatius sublimiusq; appeti aut contingerẽ posse. Bene uale. Ex mediolano quarto Nonas Decembris.

Inuitatoria ad amiciciam Grauis.

c Vm reliqua perpulchre ac unice dicat erudite Cicero tum id in primis amiciciam officii præstan-

tissimi genus ad humani generis conseruationem inuentam esse:quæ similitudine quadam & morum & studiorum septa & ueluti circumuallata bonos animos deuinciret:atq; tueretur. Quod si Aristotelis testimonio:non secus inter uirtutes iustitia splendet:ac lucifer aut hesperus inter sydera:quid p̄clarius amicicia:quæ iustitiæ primum atq; præcipuum complectitur & munus & officium? Plutarchus enim ubi uæhementius iustitiam laudauit:quæ a Catone deffinita est. Animi habitus:communi utilitate seruata:suam cuiq; tribuens dignitatem. Hæc dignitas inquit in amicicia solet in primis distribui:distributaq; cognosci:sine qua non solum non uiuerent homines in cœtu:sed etiam uiui ab officio longius distraherentur. Quid iucundius:in uitaq; suauius:& humano generi optabilius:quã habere quibus & domi utamur & foris: cum quibusq; de nostris cōmentemur uel uoluptatibus: uel doloribus a quibusq; uel collachrimantibus: uel consolantibus recreemur:atq; reficiamur? Sumus in hoc orbe peregrini. Quid autem carius esse solet peregrino:quã ut comites habeat:cum quibus & itineris sibi sortem esse communem censeat:& de iis fabulari possit interdum:quæ aut utilitatem afferant:aut difficultates diminuant? Vide quanti sit societas facienda:ut uel Eneas iste troyus. quos habebat famulos atq; ministros:appellat socios: Inquit enim apud uirgilium. O socii neq; enim ignari sumus ante malorum. Quod si quis dixerit in illis non fuisse uerum amiciciæ genus: quod simulationem dissimulationemq; non admittit:cum Eneas simularit illo Maronis carmine: Spe~~ciem~~ uultu simulat: præmit altum corde dolorem:respondetur iis casibus amiciciæ paratam esse simulandi licentiam cum amicis:quibus amicorum illud figmenti genus conducit/succurritq; necessitati. Nam si patri filius:qui aberat in castris:interemptus esse dicatur: cum primum castra dicuntur fugata:gladius paratur quo se iugulet. Quod si amicus rem dissimulat ad diem:quæ ut Terentius ait:hominibus adimit ægritudinem:eo referabitur ī tempore:quo quidem minus moleste feret.patientiusq; tolerabitur: Has habet & multoplures amicicia uires:qua sublata:uiuendi ratio inter homines corruat est necesse. Solis ui/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ueretur bælluarum ferino quodam ritu: nec coniugia cele/brarentur: ut ait Plato: nec incolerentur in ciuitatibus domus: nec ullis uel legibus uel moribus locus esset. Amicicia hæc homines ut Theofrastus inquit: sua sponte subdidit iuris æquitati: ut qui sese inuicem colerent: honestatem non effugerent. Hinc domicilia sunt effecta. Hinc coniugia celebrata. hinc religioni cœpit opera & īdustria diligens adhiberi. Hinc affinitates. agnationesq;. cognationes. necessitudinesq; prodiere. Sed ea est singularis amiciciæ uis ut Senecæ pla/cet: quæ a uirtute hominumq; gloria sibi principium uendi/cauit. Alia sunt etiam amiciciæ genera: quæ animorum similitudine solent esse munitissima: quibus idem uoluntatis satis est feruenti studio. Nam quæ Plutarchus affert amicorū quinq; paria. Theseum. & Pyrithoum. Achillem & Patro/clum Epaminondam. & Pelopidam. Phityam & Damonē. Orestem & Pyladem. Addantur & his etiam: Eurialus & Ni/sus. Eneas. & Acates: non singula quidem uirtutis sunt fun/data manibus: quāq; ad uirtutem omnia tendunt: Aliis enim fuere generis propinquitates: Aliis ab ineuntibus annis con/suetudo. Aliis aliud quidem in causa. Quare cum ætate sit amor inueteratus. Nec omnis amor laudandus est: cum turpia interdum amentur a malis. Quid si feruentius longe: q̄ a bonis honesta? Quāq; ego non appellem bonos illos: qui uel honesta non ament: uel cum amare cœperint: non perse/uerent. Est enim constantiæ perseuerantiæq; laus cum ī omni ratione bene considerata ut Demosthenes ait: optima: tū multo laudabilior in amanda uirtute: a qua pendet honesti omnis ratio ac disciplina. Sed non insipide quod ab home/ro usurpatum est. Poeta dixit: geminorum mater amorum: & a ueteribus Cupido cæcus pingitur: quippe a quibus de/claratum sit: sic ad turpia colenda mentes oscœnorum alli/ci: ut ad honesta ueneranda clarorum hominum inuitantur animi: sed cum amantur quæ mala sunt: cæcos amatores fie/ri. Quo tandem hæc omnis epistola tendit? quo sum deniq; peruentur? huc profecto: ut intelligas: ut primum de tua do/ctrina. de tua morum ac uitæ innocentia: de tua in omni re

gratia factus sum certior: cœpisse me tibi adeo dicari tota mẽte: ut facilius uitæ cessurus sim: ꝙ huic meæ in te obseruantiæ. Cupio autem non fieri uox clamantis in deserto: cui nusꝙ respondeatur: ut illud est Liuii. Opto abs te mihi responderi: mutuumq; meum hoc esse amandi genus: sine qua quidẽ conditione amicicia dici nequit: cum eam diffinierit Plato: quandam uocandi respondendiq; conuenientiam. At Boetius animorum concordantiam: at Xenophon uoluntatis conformitatem. Itaq; tunc esse ueram nobis comparatam amiciciam duxero: cum uocanti te mihi respondebis. cum æquæ me prosequeris diligentia: Cum me obseruabis: ac te obseruo: cum nihil uoles: quod ego nolim. In his ego nusꝙ sum tibi defuturus. Nihil quod ad tuam amplificandam attineat dignitatem. uel obmittam: uel prætermittã Deerit mihi prius uita: ꝙ amandi tui & uoluntas & industria: in omniq; re: quam meo queam præstare ingenio. mea diligentia. meis fortunis: tibi obsequendi: cui quotiens in negotiis quibusq; maximis & difficillimis ab me satis esse cognouero factum. Mihi totiens gratulandum esse non secus ducam. ac si maximam sim fœlicitatẽ consecutus. At fac contra: ut & me ames & non indignum me uel amore uel consuetudine tua existimes. Ad hanc te primus amiciciam inuito: quam mihi negaturum esse te non arbitror: cum & in tua sit fundata præstantia: & in tuis sit laudibus radices propagatura. Nulla enim e mente mea te delebit obliuio. Nullus te: meæ memoriæ surripiet casus. Nulla temporum intercapedo. Nulla locorum ĩterualla. Tuus omnino sum: tibiq; deditissimus. Bene uale. Ex Mediolano tertio Nonas decembris.

Sinonima Inuitatoria ad amiciciam.

Cupio plurimum abs te diligi.
Inuito te: ut me ames.
Facit me tua uirtus amiciciæ tuæ cupidissimum.
Tanta est tua doctrina ut a te in amicum admitti uæhementius appetam.
Cogit me tua doctrina tui amoris: esse studiosissimum.
Tunc ego me fœlicissimum esse ducam: cum me amabis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Quid est q assidue religiosius depræcer superos: quam ut tibi carus sim.
Tantifacio tuas laudes: ut si me non īdignū beniuolētia tua cēsueris: me sis habiturus perpetuū præconem tui nominis.
Ego tibi afficior plurimum: sed ad te meo responderi stu/dio posco.
Nihil expecto diligentius: q̄ ut tibi me īunctum cōstantissi/mo amoris intelligam genere.
Si me amabis: non solum amando non me uinces: sed inuita tus uenies in amiciciam: non ultro.
Facio plurimi amiciciam tuam: qua ut me dignum censeas te unice rogo.
Da mihi mutuo: ut te amem.
Fac me cognoscam tibi non iniucundum.
Si uis amari: ama: dixit Seneca: quod ut ī me serues obsecro maximopere.
Respondebis & tuæ uirtuti pariter. & amori erga te meo: si numero me coniung es tuorum amicorum.
Facies rem te unicé dignam: si me amabis a quo mirum es amatus immodum.
Ne diffugias inuitatus amiciciam meam.

Supplicatoria familiaris.
Ti. septimus.

a Ffecit me tuus hic seruus non contumelia solum: sed iniuria. Nam cum peterem: ne in tui finibus agri exce/dendus mihi fieret iniurius: ea fuit & pertinacia & insolen/tia: ut cum plurimis in me conuiciis non distiterit ab institu to. Nequiui nō supra modum admirari: cum apud te sit enu tr tus: qui & humanissim⁹ omnium esse soleas & æquissim⁹. At uideo quid inter liberum ac seruum intersit: quātum Sy ta referat a Romano. Itaq; non tam quæro de nequicia uer/næ: q̄ potius te supplico nolis hanc illatam esse nobis iniu riam. Quod ut te non iusisse fieri censeo: sic te contrario im perio continuo reuocaturum arbitror. Res est certe nō ma/gni prætii nec cuius utilitatem multifaciā. Sed ne uel, tu uir

optimus uiolare me uelle uidearis:qui soles bonorum omni
um defensor esse: uel hæc bællua sese in suis difficultatibus
abs te adiutum iri:credat. Ad hæc autem:hæc si pars agelli
meis hisce prediis diminueretur : aditusq; per hanc ad reli/
quas fieret eius campi partes:non posset:non esse mihi detri
mento maximo. Quæ libera est possessio:pararet sibi eo pa/
cto seruitutem. Id q̃ te deceret: procurasse opera tui seruitu
te considera. Sed quid ea in re sum longior quam solo nutu
inpetraturum me sciam ? Oro te igitur atq; rogo : ne feras
hūc homōtionem cuiq̃. in primisq; mihi uiolentū eē. Bene
uale. Ex Mediolano pridie Nonas decembris.

Supplicatoria familiarissima.

a Gitur in urbe tibi patria mea causa:nec abiecta quidē :
nec precii mediocris. Sunt autem primates illi ciues tui
tales:ut ex re sua donent nihil:ex aliena plurimum rapiant.
Ex quibus cum eo mihi lis est : qui solet esse omnium pessi/
mus:litiumq; obseruantissimus. Ego uero:ut me perpulchre
nosti nihil difficilius ago:q̃ lites. Maloq; interdum de fortu
na usuq; meo non nihil cedere : ut pace uiuam : q̃ anfractu
causæ:dubioq; litis euentu rem alienā uel usurpare:uel quæ
rere. Scio q̃ graue feras:cuiq̃ iniuriam fieri:q̃q; sit mens tibi
ab omni uiolentia quidem aliena. Te igitur unice supplico :
des ad eos:cum quibus mihi agitur:litteras:quibus eos hor
teris:malint quod æquum est arbitrio amicorum assequi: q̃
causidicorum astutia iniquitateq; per uim:quæ ad se non at
tinēt cōsequi:ad eos āt:qui forti tenēt leges ac arbitriū:com/
mēdaticias scribas:ut me foueāt in iis:quæ iusta sunt . Bene
uale. Ex Mediolano Nonis decembris.

Supplicatoria Grauis.

c Vm dedeceat uirum bonum quicq̃ turpe prosequi : tū
in primis illud:quod in postulanda supplicandaq; re
turpi situm atq; locatum est. hoc enim pacto se turpssimum
quisq; patefacit:& quasi pestiferum morbum euitandum ab
omnibus:cum nō solum est ipse malus:ut improbat Plato :
sed inuitat ad maliciam alios. Nā ut ait Seneca. Perinde qdē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.37

est:allicere quicq̃ in perniciem:ac orare:ut iniuria fiat. Quid si plus peccat:qui corrumpit ad iniquitatem aliquem:q̃ qui corruptus est:Is enim allexit hunc ad transigendum crimẽ ipsum:hunc animi perturbatio per pecuniam:aut aliud cor ruptele genus coegit immemorem ac improuidum esse sui. Quamobrem & christiana sapientissima fuere uerba. Maius peccatum habet:qui me tradidit tibi. Quod si ab amico po/ stulatur aliquid:ea Ciceronis est amiciciæ lex habenda sem per ante oculos:ut ab amicis non nisi iusta petantur:amico/ rum causa duntaxat honesta fiant. Si a principe uero suppli catur aliquid:debet illud obseruari Agesilai qui dicere sole/ bat:eadem a diis & principibus oranda:si qui constituissent exorare. ut nulla censendum est nos duplicitate/nulla frau/ de posse nos circumuenire deum : ita nihil debemus a regi bus quærere:quod non omni ex parte præclarum sit atq̃ iu stum. Sunt ut inquit Herodotus. ipsi principes : naturæ in terris simulacra:tantumq̃ cæteris existimãdum est:eos præ stare uirtutis omni genere:sed in primis iusticia: ut nihil du rius auditu sit ipsis:q̃ si quid accipiunt iniusti quenq̃ appe tere. Vt mulier pudicissima fert periniqua mente quicq̃ audi re:quod turpe sit:ruboreq̃ per pudorem conficitur. Ita prin ceps bonus nequit non excandescere :si quid iniquum ab se posci:audit. Vt luxurioso inquit Augustinus castitatis uer/ bum est offensio:iniquo uiro recta uia:sic optimus rex turpi tudinis mentionem execratur : & qui supplicat iniusti quip piam:summopere hunc exosus est. Poscenda igitur sunt ho nestissima:cum ab omni hominum genere:tum ab iis ĩ quos tanq̃ in numina sunt omnium expectationes:omnium con/ uersa lumina. ut ipsi admonentur a deo:referente psalmista: Diligite iusticiam qui iudicatis terram. Ita qui ab huiusmo/ di iudicibus quicq̃ appetit:ñ nisi:& quæ deceant uirũ bonũ appetat : & quæ ducat a bono principe præstanda sibi : ne si quid supplicetur aliud:una supplicatione labor frustra tẽ pus triuerit. Supplicansq̃ tum nihil impetret tum & iratum sibi principem reddat. Hæc ego quotiens mecum animo uo lutaui clarissime princeps:totiens abs te quicq̃ poscere:sum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

deterritus:ne forte mea cauſa mihi nimis indulgerem nec ſa
tis intelligerem:eſſent ne quæ ſupplicaturus accedebam:im/
petranda. Nam ut Ariſtoteles docet:omnis malus ignorãs.
Apparentis enim opinione boni decipiuntur:ꝙ plurimi: qui
cum uæhementius errant:ſibi honeſtiſſimã eſſe cauſam opi
nantur. Nunc autem ubi manifeſto cognoui:rem meam ta/
lem eſſe:ut audenter ſit mihi tuum ſperãdum auxilium: nec
ambigo:te mihi fauturum in re clariſſima. nec mihi ſubuerẽ
dum eſſe arbitror. Cum fratri meo:lis eſſet ãpliſſima Romæ
uidereturq; ſumma quadam a neſcio quo ſacerdote laceſſit⁹
iniuria:decurrit ad pontificem maximum:eiuſq; obſecrauit
ſanctitatem:ne quid iniquitatis pateretur a ſuis patrari præ
ſidibus. Acta tranſactaq; ſunt plurima:in idq; tandem eſt de
uentum ut fratris aduerſarius ad te cauſam eam omnem de
ferri tulerit non iniqua mente:ſed ea:ut dixit clãculum cum
amico:ſententia:ut exiſtimaret:te facile plurimorum litteris
inducturum ſe fore:in id iudicandum:quod cupit. Vide ꝙ
iniquus ſit ut non modo rem malam ab eo ſperet:qui prin/
ceps eſt & optimus & omnium innocentiſſimus. Sed etiã fa/
mam de te iam turpem audeat diſpergere ac diſſeminare. At
mihi cui notiſſimum atq; apertiſſimum eſt:ꝙ uel in ipſis ꝓ/
miſſis. Agin te illũ præſtes qui cuidam inſtantius dicenti:
at promiſiſti:promiſi quidem ait:ſi iſtud iuſtum eſt. ſin iniu
ſtum:locutus ſum:non promiſi:nihil uel nunc uel alias ui/
detur:abs te quærendum accuratius: ꝙ quod æquum non
uideatur ſolũ:ſed etiam ſit. Supplico te igitur unice: ne qd
ille ſuæ temeritati cõfiſus iactabund⁹ de me audeat: ꝑ iniq/
tatẽ ſuꝑato:ſe iactare. Nõ qui petã:in eũ quicq; ĩiuria pari:
ſed ut prætori ceteriſq; tuis magiſtratib⁹ iubeas:nihil hac ĩ
cã:per cuiuſq; preces atq; cõmẽdationes fieri:ut ſola ſit ho/
neſtate ſatis:nec rabularũ ſtet̃ figmẽtis:nec cauſidicorũ ma/
leficiis nec impiorũ uel minis uel pollicitationib⁹. Hoc autẽ
ipm nõ orarẽ:ſi tu:tibi iudicãdi locũ ſeruaſſes. At cum in al/
terius ex ꝓdominis tuis cauſam hanc traduxeris manus:
uereor:ne quid:(non dixerim minus) innocenter/minus fiat
modeſte ſed ſit aliquis Pericles: qui & manus habuerit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

& oculos abstinentes. Supplicandum esse duxi: præcipias sic rem meam prouideri: ut quæri non possim. Bene uale Ex Mediolano octauo Idus decembris.

Sinonima supplicatoria.

Supplico sis mihi adiumento.
Expecto auxilium tuum.
Cupio te fauere meæ causæ.
Nihil est quod plus appetam: q̄ auxilium tuum.
Mea causa tuo solo cupit adiuuari consilio.
Cum tuus in me conueniret fauor: nihil est mihi defuturū.
Habeam te mō propiciū: postulabo hac in re nihil aliud.
Ex oībus: quæ sunt usui futura in hac re mihi te præcipuū aduocatum oro.
Supplicatio mea omnis in te conuersa est.
Mea oīs salus a tua salute pendet: quā assidue in me aduoco.
Pluris te solum facio q̄ cæteros omnes: & in meum fauorem obsecro.
Posco diligentius: ut mihi succurras.
Vnū est qd cōtinue superos præcor: ut mihi sis adminiculo.
Nulla est oratio mea uæhementior: q̄ ut in meam te rem cōferas adiutorem.
Si fuisti cuiq̄ aliquando moriger: ac obsequiosus: esto ī meā hanc causam officiosissimus.
Officium hac in causa tuum experiri constitui.
Cum habeas me tibi deditissimum: tu quoq̄ meis ausculta precibus.
Supplicationem hanc oēm in meā admitte controuersiam.

Suasoria familiaris.
Titulus Octauus.

c Vpis ab me scire: de tua profectione ad exteras nationes quid censeam. Ego ut summatim rem amplissimam perstringam: tibi suadeo ne diuertas a proficiscendi tuæ nobilissime instituto mentis: nec ea dubites adire tolerareq̄ quibus isti liuiduli: quanq̄ propinqui: te deterrent. Nam quod aiūt te molissime domi uiuere: parataq̄ istic ad uoluptatem omnia tibi: foris defutura: istuc ipsum te ad istud iter accingat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ne torpescas iter syrenes:neu coruoris illecebris cōtabescas. Non enim ad somnum.gulam.ueneremq; nati sumus.sed ad labores atq; sudores:ut gloriam immortalem cōsequamur. Delitiæ quas illi dicunt:illorum sint proprie: qui bælluarū instar:ut Cicero pulcherrime complexus est quātum adest/ q̄tum præsens est:probant/paululum admodum præterita consyderantes aut futura. Verum qui uidet antecessiones tē porum ratiōeq; metitur omnia. Vlyssem immitatur: de quo dixit Homerus. Calētem dic musa uirum:qui mœnia Troie post euersa suæ. Et mores hominum multorum uidit. & ur/ bes:ut Horati⁹ retulit. Quid animo nobili ac magno digni⁹ est ducendum:q̄ ut uniuersum mundum unam esse ciuitatē existimet ut Socrates ait?At in ciuitate quis uiuit: qui nolit singulas eius partes sciscitari?Facis humanissime si uisurus orbis terras atq; nationis in diuersas urbes terra mariq; ꝑſi ciscaris. Nec te deterreat ulla rerum locorumue difficultas: cum multa te magis captura sit rerum assidue uidendarū di/ lectatio. Quod lætus eris deinceps domum rediens: cum ea quæ uideris diuersa parentibus sociisq; serie quadam/ut hy storicus enarrabis. Identitē Ptolomeus factitauit:qui rerum plurimarum usu didicit atq; docuit & astrorum motus: & regionum diuerticula. Bene uale. Ex mediolano septimo Idus decembris.

Suasoria familiarissima.

u T pacem cum fratribus firmes:ais esse qui tibi dissuade ant. Nec te quidem amant illi:nec semetipsos. Vt nihil utilius corpori:q̄ si cuncta membra singulari pace bona cō ueniant. Ita concordia:ut Salustius inquit: minime res cre/ scunt: discordia maxime dillabuntur. Imitemini o discor/ des animi christum pacis largitorem:inquiētem. Pacem me/ am do uobis. pacem relinquo uobis. Quod si pietas genus ipsum ad beniuolentiam cogit:omnis est impietas exagitan da: quæ uos uobis rebelles reddit. Non possunt igitur esse uiri boni qui te distrahunt a pace/tibiq; dissuadent officiū pacis. Ego nedum suadeo ut pace cum fratribus uiuas: uerū etiam oro atq; obsecro malis cum pace decem: q̄ discordia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

mille: cum illa quiete tueri queas. Hæc nec inquietus tibi cõparare: nec cõparata seruare. Bene uale. Ex mediolano sexto Idus Decembris.

Suasoria Grauis.

O Mnis suadendi ac dissuadendi ratio & argumentatio ĩde nascatur opus est: ut & utile & honestum quod eligitur cæterisq; præfertur intelligendum sit. Omnem enim ĩcommoditatem atq; turpitudinem euitandam quis non esse ducit. nisi mentis egenus ac ab omni humanitate uæhementer abhorrẽs? Quamobrem cum Plato rogaretur: quid nam sibi uideretur idipsum turpe cum utilitate coniunctum? Põne inquit cum morte uita coniungi: aut unda cum flammis? Cicero uero & si uoluit posse illam utilitatẽ appellari: quæ ab honestate disiuncta foret: cum Pannetio tamen sentiens aliquid dicit utile uocari quod turpissimum foret: ut lucri gratia turpem aut sordidum sæqui quæstum. At ut Theofrastus expresse complexus est. Honestas omnis ea est: quam primam sequi debet: qui uersatur in consultando: mox eam utilitatem, quæ ab honestate nascitur. Nam aristoteles triplicita inquit præmia uirtuti comparata. diuitias, honorem & gloriam. Nunc quærimus hæc ne tibi comparanda sint: qui religionem es ingressus? Dissuadentes isti negant te qcq̃ esse lucratum: amisisse uero plurima: qui cum diues in mũdo fores: diuitiis cesseris cum honoratus apud principes: quasi non notus ĩ religione uerseris: cum gloriæ perpetuæ diues: nunc eius non pauper solum sed egenus: sed mẽdicus. Audi: q̃ ego ab istis dissentiam tibiq; quibus rationibus ut pseueres in delecta tibi sanctissima uia suadeam. Hæc uita ut Augustinus inquit: uere consyderantibus non est uita: in qua due nos assidue torquent ægritudines Platonis ille, timor & dolor: ut quando bene sit timeamus: cum male autem doleamus. Diuitias autem hasce in argento. auro. gemmisq; constitutas: docet Tullius non optandas: neq; bonas existimandas: quarum augendarum non modo nos cupiditas assidue premit sed etiam metus amittendarum. Quod si uita nõ est:

cur in mundo uiuendum? si diuitiæ non sunt cur optandæ? An ut Harpyas: quas rapacissimas dicunt obscœnasq; uolucres: induamus. At cum mali sumus: expurgādum nobis uetus fermentum: Apostolus nos admonuit: ut fiat in uobis noua conspersio: reiiciendam inq̄ ueterem illam spumosam mucidamq; uoluptatis libidinem: ineundamq; ueritatis uiā: per quam nobis bonæ ueræq; diuitiæ comparantur. Nō dixerim: ut cum Aurelio loquar: improbandū argentū atq; aurum: quæ creauit deus: nulla est dei creatura damnanda: sed inuehendum in hominem: qui dimisso creatore conuersus ē ad creaturam: ut illud Dauiticum extat. Simulacra gentium argentum & aurum. Nam & diuitiæ & reliqua fortunæ bona perinde sunt: quod Terentius inquit: ac eius animus: qui iis utitur. Iure ab Aristotele instrumenta sunt ad exercēdas uirtutes existimata. Quamobrem & philosophiam difficilē sine rebus ad uiuendum necessariis. Pytagoras & Anaxagoras dixisse perhibent. & Iuuenalis ait: Haud facile emergūt: quorum uirtutibus obstat res angusta domi. Sed cum ī mūdo non nisi ad perfruendas uoluptates his utantur diuitiis: ut Ticium illum præ se ferant. Aut ad ambitionem ut Isionis Sysiphiq; non sint dissimiles aut ad exaggerandum coaceruandumq; pecuniarum cumulum: ut Tantali uideantur & phynei. Certe Diogenis est adhibenda ratio ut pecunias malimus perdere: q̄ ab ipsis perdi. At cum ista religio: quam tibi delegisti: ueras inquirat diuitias: a falsis migret: ut Ambrosius monet. Ditior istic eris multo: q̄ unq̄ antea futurus esses. Nūc tāq̄ nihil habēs/ & oīa possidēs Christiano documēto: cū nihil habeas/ nihil tibi deerit: ut ille se iactabat Terētianus. Nihilo egebis. Nihil appetes: & pecuniæ usus cupiditas/ & uoluptas instar erit Ciceroniani præcepti: ut nihil tibi sit magnificentius: q̄ pecuniam negligere: cum non habeas: cum habeas ad amicicias liberalitatemq; conferre. Ditissimus es ergo factus ista tua procelosissimi nauigatiōe pelagi: & adeo quidē diues: ut pauper esse n̄ possis. Possides enim ea: quæ nequeant naufragio/ incendio/ rapina: ulloue tibi deficere calamitatis genere: de quibus quidē illud Bīatis

unius ex septem Græciæ sapientibus recitatur. Omnia mea mecũ porto. Ditissimi sunt:quorum deus custodit thesauros cum non nisi ubi thesauri sunt: thesaurisantium corda firmentur. Quod si in deo gazophilatium est:cor quoq; ad deum directissimum procuratorẽ ac tutorem sibi comparauit: qualẽ nemo decepturus:nemo superaturus sit. Honores autem quos eras habiturus in mundo:quos in hac religiosa uiuendi lege ac uita es habiturus? Poteras ne illic aliud quicq; assequi q; magistratus? q; clientelas? q; ad summum aliquem principatum? At q̃to hæc ĩ religione consequi clariora possis:ea multo quidem præstantiora. In mundo non nisi per ĩuidiam. per corruptelas. per simultates:ambiendo. donando mentiendo:quis q; dignitates assequitur? Nam ars prima regni est:ut inquit Tragicus Seneca:posse inuidiam pati. Hĩc gladii iugulant. uenena interimunt: proditiones/delationes q; oriuntur:atq; omne flagicii genus: Et ut eruditissime dixit Ouidius: Filius ante diem patrios inquirit in ãnos: Pudorq; omnis atq; fides ac pietas penitus fugantur. His honoribus qui deniq; potitur:assidue cruciatur. uenenũq; ĩ auro bibit: cuius mens nunq; cõquiescit:& peccatorum afflicta conscientia:ut inquit Tullius:& augendæ dignitatis cupiditate. Hi sunt ait Apostolus:quos habui in derisum. Hi sunt ait Iuuenalis:qui metuunt:& ad omnia fulgura pallent. Hi sunt Danaidum illarum simillimi:quas perhibent:urceolis perforatis haurire lympham apud inferos: frustraq; assiduo labore defatigari. Sunt ne honores illi uirtutis inq; præmia:testimoniaq; fœlicitatis Aristotelis sentẽtia:quibus acceptis miserior erit homo q; antea? Honores & ueri quidem & optãdi sunt:quos ex religione consequeris:si religiosus non haberi modo uolueris:sed etiam esse. Præfuisses illic iudicandis corporibus? istic animorum arbiter fies. Vide q̃tum inter corpora & aĩos intersit. partem mundani principatus illic fuisses adeptus? partem istic cælestis regni nãciscere? Ad reges illic tibi aditus patuisset? istic deum optimum maximũq; semper:cum uoles:alloquere. Nunq; ad eum tibi accessus intercludetur. Quid si ab iisdem regibus petiisses multa: quæ nõ impetrasses? a deo nihil frustra postulabis. Quid si duras:

quas inquiunt fores calcibus iterdum centies pulsasses pri/
us:q̄ semel aperte forent? Quid si quesiuisses plurima: īuenis
ses uero nulla? Istic autem uerba Saluatoris tibi fidē faciūt:
Petite & dabitur uobis. pulsate & aperietur uobis. querite &
inuenietis. At gloriam quam eras in mundo habiturus? an
eam quæ inanis est: quam deffiniuit Augustinus esse uelle uī
cere: ubi meritū non est? Posses ne panis nomine: aut saxo pa
nis loco pasci? quid potes igitur eam existimare gloriā quæ
uera non est? Dices ueram deffiniri ab eodem gloriam: bonā
de alicui⁹ uirtute: ut Plato etiam uoluit: cum fama notitiā/
aut testimonium aliquorum de nostra uirtute bene sentien/
tium. Quid id est? nonne quod & prius? Possunt enim & falli
homines & fallere. Possunt id opinari: de aliquo. id sentire.
id dicere ac laudare: quod non est. Vagatur ea fama. iactat.
perreptat orbem. Radices certe nullas propagabit. Vera est
ea gloria: quam beatorum iuncti numero cōsequentur: quæ
per opera fidei ad caritatem perducta nihil fucati sibi com/
ponit. Nihil ficti præ se fert. Nihil palliati suæ præponit lau
di. Gloriari licere in domino docent sancti/ & in infirmitati/
bus ac erumnis: ut apostolus docet. Ea est uera gloria: quam
quærunt sibi qui patientia. tolerantia. mansuetudine. constā
tia. pietate. innocentia/ immunditiæ debellatione/ discrimi/
num mundanorum superatione. cælum aliquando conscen
dunt. hanc tu tibi composuisti: uiāq; sanctissimam per quam
immaculatus incedas: monente psalmista: Beati immacula/
ti in uia/ de qua pro se ipso locutus est christus īquiens. Ego
sum uia. ueritas/ & uita. uitam igitur uiuentium delegisti: ea
pretermissa/ quæ morientium erat: in quam ait Gregorius. In
hac uita continue morimur: & sicut aqua labimur. Nequit
eī aliud eē q̄ mors: cū sit infernus: dicente propheta. Descen
dit in infernum uiuentium: & rursus: Dilatauit infernus os
suum. illic in assiduis uersabare periculis: siquidem nō impe/
rite scripsit Maro: Nocte die tutum patet atri ianua ditis. Et
iterum: facilis descēsus auerni: & Diogenes undiq; dixit iter
ad inferos: Istic autem quies tibi comparabitur. suadeo tibi
ergo ne ab instituto: cuisq̄ dissuasione diuertas: nec arbitrer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ullum te uiuendi genus salubrius æternitati quærere potuis se. Bene uale. Ex Mediolano. v. Idus decembris.

Sinonima suasoria.

Suadeo tibi ut discas.
Ne quod iter aggressus es deseras: te hortor.
Abs te peto diligenter: ut ab instituto non discedas.
Nihil arbitror quærēdū tibi magis: ꝙ ut ista ī uia pseueres.
Te unice obsecro: ne desistas ab incœptis.
Fac si te amas: ut quæ aggressus es diligenter prosequare.
Tolera te rogo singula: quæ quidem reliquis difficilia uideā tur: ut persistas in proposito.
Ne leuitatis simul accusere: tibiqꝫ rectam adimas rationem: esto in instituto constans.
In primis tam hoc tibi suadeo: ꝙ quod maxime.
Quod acriter firmeqꝫ tibi hanc rem suadendā arbitrer: haud possem per litteras declarare.
Id apprime tibi consulo: ut nō reuoces quod proposueras.
Et si multi dissuadeant hoc tibi: ego tuæ laudi hoc tamen ui deo maxime profuturum.
Crede suasioni huic meæ que tui nominis est capacissima.
Mea omnis exhortatio est: ut ne discedas ab hoc animi tui decreto.
Vnum hoc pcipue te rogo: ut perseuerantia nullā hoc in ne gotio uirtutem esse tibi necessariā magis opinere.
Hæc est suasio in te mea: ut sis in proposito.
Cupio te plurimū in hoc: qđ es aggressus assidue pseuerare.

Nonus Titulus.
Dissuasoria familiaris.

e Tsi perdifficile uidetur esse factu cum suasus est aliquis ei dissuadere: cum tamen ratiōe gubernentur homines: nō solo seusu: nihil arbitor factu facilius ꝙ si quid argumentis/ ueritateqꝫ probetur: illud dissuadere posse quo fuerat persua sum. Est enim & suadendi & dissuadendi lex eadem. ut decla retur: quid utile ac honestum. quid contra damnosum & tur

pe sit. Tibi suasum est: ut bellum aggrediare cum possis pace uiuere. At ego bællum tibi dissuadeo. A quo magis abhorrere debent homines: quam ab eo: quod est ab hominum natura disiunctissimum? Quid ab homine disiunctius humani sanguinis profusione? Quid ei conuenientius: atque comunius uita? Nam ut Homerus declarat: bella non nisi coactis inuitisque uiris intercipiuntur ut uiuatur in pace. testimonio Tullii. Quamobrem & apud latinos a bælluis dicuntur bella: quia bælluarum dimicatio periculosa sit. Bella dixit Artaxerses ineunda: ut uincatur. uictoria quærenda: ut triumphetur: Triumphus expectandus ut otietur. At quis prohibet sine bellis otiari? dixit Orontes aut dimicatur propter gloriam aut ob imperium: Neutro tibi nunc est contendendum. In glorius hoc adires bellum aduersus longe te inferiorem: & cum eum tuo subdidisses imperio: plura multo præliando consumpsisses: quam uincendo quæsiuisses. Ergo id tibi: non utile sed detrimentum fieret: non honori cederet: sed dedecori. Posset enim Ouidianum illud aduersarius iste de se dicere: Non tam turpe fuit uinci: quam contendisse decorum. Magnus es & dux præstans atque prudentissimus. Verum illius memineris: quod Alexander Philippi regis filius inuitatus ad cursum pedestrem in olympiadem: non esse sibi currendum respondit: nisi cum regibus. Disuadeo tibi uæhementius bellum istud: & ut tuæ dignitatis amplificandæ cupidissimus: ita tuam omnem execror turpitudinem: Crede mihi: qui tibi deditissimus sum: non decere te opus tam abiectum. Bene uale. Ex Mediolano quarto Idus Decembris.

Dissuasoria familiarissima.

n Ihil est: quod tibi dissuadeam magis: quam quod iucœpisti. Audiui eni te minime litteris ob quas obsequendas istuc profectus es: operam adhibere: nec religioni rursus ut debes: incumbere: sed per urbem assidue uagari comitibus illis socius: qui & impudici sunt: & insolentes. Id quam te deceat: non te latet: modo te audias & te tibi uendices: ut Lucillum admonet Seneca. Quid enim est fœdius: quam aliud de se polliceri atque pro-

fiteri:aliud sequi? Tu religionem professus:tu doctrinam pol
licitus spem maximam de te parentibus dedisti. Harũ rerum
pessima iecisti fundamēta. ubi promissa deo castitas? ubi cō/
temptus mundi? ubi libidinum detestatio? In his omnib⁹ cō
sequendis omnem constituis curam. Dissuadeo id tibi uæhe
mentius ni te malis famosum:q̃ laude dignum. Quod si me
audies:& si te nũc nequicia cogit flectitq; in scelera :ītelliges
aliquando:cum mente fies pacaciore:fuisse meam hanc oēm
dissuasionem tibi quidem opportunam/ac unice utilē. Vale
Ex Mediolano. iii. Idus decembrum.

Dissuasoria Grauis.

f Actus sum amicorum litteris certior :eam te in sn̄iam :
nescio quorum nebulonum adhortationibus suasum
deuenisse:ut uænationi uacaturus in urbem ire non cōstitue
ris. Id ego dissuasur⁹ de siluis nō nihil eoq; uiuēdi genere cō
tendā prius:q̃ ad urbanas descendam uoluptates. Quid īter
siluas inueniũt ii:qui eis delectant̃:quod laudar̃ possint? Nũ
apparatũ rerũ:aut urbiũ splendorē:aut uirorũ cōsuetudinē?
si quæris apparatũ habitandi. En tibi foueas:& latebras foe
tidas. marētes/fimo putridissimo plenas:ut Hesyodus inqt.
Siluestrem feritatem olentissimam. Si reliquum:uide sub ar
boribus hyeme lutum cœnosissimum:aut niuosam glaciem
quam uel ipse feræ non secus:ac pestem euitant. At æstate
puluerem peregrinos suffocantem:muscas & earũ omne ge/
nus molestissimum omnibus:iis præsertim:qui uersantur in
uenando. At splēdor qualis? lucorum quæris:an nemorum?
utrunq; siluæ nomen est. luci a nō lucendo dicti sunt. In his
dicũt Poete aīas heroũ habitare:credo hāc fuisse cām :qm̃ p
pter asperitatē loci raro q̃sq̃ illo perueniat. Incultus ē luc⁹.
spinosis arbutis densus. dumis creber:ut qui eo deuenit aut
in leporem uertatur/aut quam teneat ad inde regrediendam
uiam:non intelligat. Nemora uero a pascendo dicta : quæ
cultiora tenet : ad pastores attinent/aut septa pastorum :
aut ea quidem ferarum signa : quibus per uestigia canes
discant earum processum. Vis in nemoribus quiescere ?
tecum scenam affer:uel ad umbram captandam in ardorib⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

solis libyci:uel ad hyadas sub Arctoo tempore uitandas. Inquire in iis fontes. Parata est tibi Dyrce paratus Pegasus. parate Hippocrine. Vndas habebis a bibulis bobus ac armentis cæteris:necnon ipsis uariis ferarum generibus tam ornatas:ut fecem te bibere posse uideas:si tandem sitieris: ut in illud Erminii peruenias:Mori malo:q̃ fædari. Ad esum autẽ in tempore.mora.fraga.pomaq; durissima & acerbissima: q̃bus nedum defatigere mordendis:a gustu uero stupescas. uerumetiam ita stupescas dentibus: ut nequeas tuæ fami satisfacere. At uirorum consuetudo que in primis est inquirenda uiro:cum sit:ut Plato dixit:Animal sociabile:qualis illic est ac quanta? Magna profecto numero:ut numerari nõ ualeat: excellentia:ut recitari non possit. Numerus inq̃ nullus:aut si quem uideris:ut Iuuenalis inquit:est rara auis in terris: nigroq; simillima cygno. Pastor tamen is ipse rarissimus erit: aut tui simillimus:qui uenetur atq; frustra tempus terat. Poteris ne aut nullius: aut pastoris delectari consuetudine? In nullo desiderabis assidue quemq̃:In uenatore cupies nullũ: cum Seneca ipso Ciceroneq; testibus:animalia eodem uiuentia cibo sese mutuo oderint. Cum q̃bus de actione uitæ aut rerum plurimarum doctrina:aut de contemplandis loquere numinibus? Aliud enim horum:aut omnia simul eos sæqui: aut de eis comentari debent inter sese illi:qui uirorum appellatione se uelint exhibere dignos. Adhibebis tecum cõmentantes de mansuetudine ac facilitate ursos:de castitate ac pudicicia quidem apros:de prudẽtia damas:de simplicitate uulpes. de animi magnitudine ceruos. de fortitudine lepores. de scientiis robora ipsa:quæ possint adhuc Druides & Semnotheos Gallorum:& primos homines duro de robore natos: & forte columbas afferre Iouis:quæ responsa dabant. Quid si tecum illic Acteon suam miseriam fabuletur? aut Arcas suã calamitatem cum matre Lycaonica narret? aut Calydonius aper? aut Herculeus ille:Iouis ue dicteus Taurus? Quid si Dianam offenderis:& cum ea tot nymphas compareris? Quid si occurreris Hippolito:ac Parthenopeo. Gambisæq; ac Meleagro? Credes ne illos tibi fauturos:qui tuæ simillimam artẽ exercuerunt? At contra q̃ iucundius est:in ciuitate uersari:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

nec uelle tibi sapere soli? Qui sunt in urbibus : quid habent apparatus? Quid ornatus?regias non solum domos luculli nas illas quarum in Appolline tot milibus cum Cæsare pa/ rabatur.ubi aulea sunt:& Attalica singula uasaq; cœlata ex Corynthiis opificibus huc aducta.ut Abacum eē putes ex Asiæ regibus collatum ad Pompeium.Nihil hic immundi: omnia splēdidissima.Famuli Ganymedes Asyæ inq; flores. Ancillæ formosissime uenerem ipsam redolentes : de quibus illud a Iunone dictum existimes.Sunt mihi bis septem præ stanti corpore nymphæ.Quicquid gula possit appetere mo/ derata quidem & incontinens hic reperitur : Quicquid uel ægrotis iucundum esse solet:uel multomagis bene habenti bus.At cætera prætereo:quæ uel ad hominis ex omni gene re uitæ necessaria sunt/uel ad uoluptatem comparata:Quid illud est:quod uersaris īter homines:cum quibus ualeas om ne transigere uiuendi : ac bene quidem uiuendi munus?Aut enim res est quæ cōsilium postulat.in urbibus uersantur la/ beones.uirginii. Sæuolæ/aut quæ cōmentationem poscat familiarem.hic affines/aut domesticam:hic parentes/aut le/ uem:hic socii:apud quos nec oscæna quidē sint nec turpia/ aut grauē:hic uiri cōsulares.Catones.Fabricii.Curii. Quid quod homines in urbe uides:non bælluas?quid cum omnia uideas:ut optas:& ambis quietus es:nec corp⁹ defatigas nec mentem?Istic uel iuga Cynthi uel cythoronis adeas uel os/ sæ:nunc molossis laxandis canibus : nunc Creteis huc illuc q; cursitas.nunq; loco stas inter discrimina uersatus ea cun cta:quæ morientibus in solitudine sunt parata . Quid quod ubi te fulmineus oppresserit aper:uel immanis compresserit ursus:si diē obieris:urna cares:cælo illo uirgiliano tegeris? Quod si per id temporis facilis ut ille inquit erat iactura se/ pulchri:nunc tamen est perdifficilis:cum sacra sint omnia di cata sepulturæ.Quid quod uiuus etiam si redierit : qui cum feris pugnat in testem non admittitur ? Eam enim conditio/ nem subit:quam gladiator:quem quantum ueteres improba rent:docet improbata Neronis atq; domiciani uita:qui gla diatoribus delectati proposuissent munera . Quamobrem & Iuuenalis Grachum illum haud minus turpem ducit:qui lu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ſtrauit mediam gladiator harenam : ꝙ qui coruicini nupſe
rat:pro mōſtroq; pariter ſcribit:quod mænia Tuſcum figat
aprum. Veteres illi uenationi uacantes bellis preludebant :
ut & Daroni libyco:qui Athlantydum cuſtodibat peruigil
mala:p̄luſit hercules cū hidriā expugnauit ut Cyrꝰ/Alexan
derq; futuris p̄ludebāt p̄liis. At tibi n̄ ē ꝓpoſita marcialiſ ui
uēdi uia. Potiꝰes appolineꝰ At Appolo dices:Chytonē ītere
mit:ſagitariuſq; uocat̄ ab Orpheo:cur nō eū imiteris:quē ſe/
q̄ris:ue℞ ille ſemel uænator:tu uero ſp. Eū decuit:te ddecet.
Eſt dādū:ut Seneca ait ſapiētiſſimꝰ:aliqd̄ īteruallū aīo. Et ut
inqt Cicero:ſunt adhibēde ſtudiis intermiſſiōes:& rurſus ad
ea reditꝰ. Si bellaria utereris uenatōe:aut holeribus:n̄ diſſua
derē:ut exercitatōe corporis mēs ipa recrearet̄. Sed cū uæhe
mētiſſime cuiq; uiro graui placer̄ poſſit:ac dēat Terētianū il
lud. Id arbitror apprime ī uita utile:ut ne qd nimis: Diſſua/
deo tibi ſupra modū ſiluas/& ut ab urbibꝰ abſis :qbꝰ p̄feras
ſolitudinē Bene uale Ex mediolano pridie Idus decembris.

Sinonima diſſuaſoria.

Diſſuadeo ter uæhementius:ne id aſſequaris te hortor.
In hanc rem adeundam te dehortor maximopere.
Ego te plurimum rogo ut ab hoc abſtineas.
Cupio te mirum ab eo te abhorrere negotio.
Quod minime tibi faciendum exiſtimem:hoc unum eſt.
Caue ſupra modum id facias.
Id ſi feceris quod es aggreſſus:pœnitebit te tandem.
Videbis te deniq; ſenſiſſe peſſime:ſi hoc proſequeris.
Nihil eſt quod ſis maiore odio cōmemoraturus: ſi mihi non
credis diſſuadenti:ꝙ quod nunc temptas.
Fac ut animo rem iſtam e mente deleas.
Hoc quod propoſuiſti uæhementius tibi diſſuadeo.
Diſſuaſionem meam ſi negligas:pœnitebit te negligentiæ.
Ne credas hoc ab me tibi per inuidiam diſſuaderi:ſed ꝓ ma
xima erga te mea beniuolentia.
Crede amori in te meo:diſſuaſionem ī hac cauſa fieri tibi ab
me maximam.
Nihilo plus aliquando lætus eris:ꝙ ſi quod te dehortor nō
proſequeris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Cum intelligam quid te dedeceat: hoc opus ne suscipias hortor.
Dehortatio mea oĩs iccirco fit: ut ab iis abstineas quæ tibi sunt plurimũ aliqñ: ni abstineas: obfutura.
Nulla me cõpulit ad hoc tuo ĩstituto dissuadẽdũ: nisi quod expræsse cognoui: magnæ tibi fore turpitudini.

Domestica de proprio statu familiaris.
Titulus decimus.

SI uelim de meo statu reddere te certiorem neq; possem id breuiter scribens efficere: nec si possem: omnia tuto me censerem litteris commendare. Nam in hac mea nauigatione: quo uitam hanc alio uocem: quam nauigandi nomĩe: tam sum acriter ad nauseam usq; perturbatus: ut quid me cõtinuerit: haud satis intelligam. Deniq; sereniore sum᷒ cælo melioreq; aura in portum perducti. Cum primum in urbem uenimus: in inuidias incidimus. undiq; uexabamur. undiq; mordebant nos atq; torquebant aculeorum multa genera. Tunc ego factus sum mihi sapientior atq; tolerantior. Posui mihi ante oculos Scipionem: qui post deletam Cartaginem in iudicium repetundarum accersitus est. Posui multo prius Camillum: qui exul factus est. Posui multo antea Romulum qui cæsus est. Et inter tot uiros summa laude dignos existimaui mihi ferendam æquiore animo inuidiam: quæ tanta laude insignes uiros fatigarit & oppresserit. Demum Fabiũ illum: q̃q̃ in re satis dissimili: imitatus cunctando mihi reconciliaui maliuolos. inuidos & susurrones: tantaq; & apd pontificem maximum & apud purpuratum hunc chorum & auctoritate ualeo & gratia: ut deesse mihi possit nihil. Domi meæ bene habent ex familia singuli: hocq; dũtaxat macerantur: quod te nõ uident. Si hic esses omnes præ leticia gestiremus. Quid superest: nisi ut huc eas: sed tu ad nos humiles uir tantus haud ires: nisi magnum te aliquod munus cõsecuturum existimares. Id nostra in facultate non est. Vale ex mediolano Idibus decembris.

Domestica de proprio statu familiarissima.

e Vpis ab me ſcire: quo in ſtatu res mea ſit hæc paucis
accipito. Valeo ut Virgilius inquit. Vitamq; extremã
per omnia duco. Nam ut Claudianus inquit: pauperies me
ſæua domat: diruſq; cupido: ſed tolerandus amor: non tole/
randa fames. Hinc me premit. hinc cruciat egeſtas. Quo me
uertam: haud ſatis accipio. In amore parum mihi ſpei cõſti/
tuendum. Nam marmor & adamantem amo: ſed cogor ama
re: fatiſq; traducor. Ditari non expecto. At utrunq; cupio:
utroq; careo. Quod mala ſit mea uiuendi conditio: nunc te/
nes. Non poſtulo: ut me adiuues: cum aliud nequire etiam te
ſciam: aliud nolle. Vt es mulieribus hoſtis: ita quidem per/
auarus. uerum hoc poſco quod negaturum te mihi nõ opi
nor: ut quotiens oras ſuperos roges me proſpiciant: mihiq;
prouideant ut non amem nec egeam. Id ſi faciunt mecum ip
ſis affinitatem contraxiſſe cenſebo. Bene uale. Ex Mediolão
xix. calendas Ianuarii.

Domeſtica de proprio ſtatu grauis.

q Væ ſint negocia mea: quoq; in loco ſit domeſticus mi
hi ſtatus: cupis ab me ſcire. id & ſi non uno: ut ait Plau
tus: uerbo perſtringere poſſum: quo breuius tamẽ potero
atq; ſuccinctius complectar. Scis me diſceſſiſſe Mediolano
maiorem mihi gratiam apud exteros quæſiturum: q̄ domi
conſequi poſſem. Nam cum iſtic iam cœpiſſent illius ĩſidiæ
inter noſtros ſacerdotes & monachos conflare ſeditiones: q
grauiſſimus eſt hominum inimicus. Aliiq; cœpiſſent albis:
ac alii uaccare nigris ſimultatis hoſtis: malui eorum cedere
litibus: q̄ ĩter undas/igneſq; uerſari. Nam ut eſt ibi de⁹: ubi
pace in eius nomine uiuitur. Ita cenſendum eſt illic eſſe de/
monẽ malum: ubi diſcordiæ pululãt: delationibuſq; ac mur
muribus fraudibus ſtudetur atq; dolis. Quid ẽ enim iniqui⁹
inquit Socrates quod plato refert: q̄ qui peregrini ſumus in
hoc orbe neſciamus quiete frui? Diſcedens iſtinc igitur ſum
huc miſſus huic monaſterio præfutur⁹. Curaui primum oĩ
diligentia: qd Lygurgus Lacedæmonios admonuit: exẽplo
morũ/ac uitæ declarare: quæ uellẽ a reliq̃s obſuari: ut Chri
ſtiano documẽto: quẽadmodũ ego faciebã: ſimiliter & hi re
ligioſi: quos mea hæc ꝑlatio meæ cõmẽdauit fidei: facerent.

f

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

At qm̄ in his erat quædā ferina potius:ꝙ humana libertas:
qua cœpant oīo fieri insolentes:ac equi min⁹ obtēpātes fræ
no:me primū domitorē. Magnetē aliquē pstiti:mox oīa cu/
mulatissime cogitās:alia sū uia ꝓgressus. ut Basili⁹ nobis p̄
cipit. Nō eē feras q̄ dire sunt:stati exaspandas : sed leniēdas
aliꝙtulū:ut pedetenti māsuefacte succūbāt. Ita quos uidi ab
obediētia/humilitateq; penit⁹ distractos:& ī quos p̄ceptum
Aristotel' de plātis nō posset obseruari:ut ad oppositā curua
turā traherēt:hūaniter/leniterq; allexi. Factū ē āt ut cū eēnt
exosi me:meāq; nr̄æ legis obseruantiā:a qua iā abhorrebāt:
ut nō solū īterminati sunt mibi necē:sed aliqn̄ ꝓcurarīt. At
ego & minas nō metui/& pseuerare in bn̄ cōsideratis nō du/
bitaui. Siqdē Apl's & ærūnas pati & calamitates/& oē cru/
cis gen⁹ nos docet:pp nomē dn̄i. Et saluator ipse beatos īqt
q psecutionē ferunt pp nomē suū. Si gloriæ uere cupidi for
titer dimicam⁹:ē nobis in cælo parata copiosa merces. Ad
hæc āt debemus existimare nos promissione dn̄ica beatos:si
psecutionē pp iusticiā patimur. Quid āt iustius ē ꝙ proui/
dere:quæ publicam afferant commoditatem atq; dignitatē?
Nam si:ut Aristoteles docuit:bonum ꝙto communius est:
tanto præstabilius esse:constat eiusdem instituto : quo sicut
omne propositum est in proposito:sic omne oppositum ē in
opposito:malum id etiam quod ē communius maiorē affer
re criminationem:maius deferre detrimentum. Curabā igit̄
pro mea uirili:ne quid monasterio meis humeris demādato
deesset:uel ad utilitatem uel ad dignitatē:uel ad obseruatio/
nem officii nostri. Eo minus præualebam in malam illorum
dessuetudinem:quibus eram propter opera innocentiæ non
odio mō:sed lapidandus. At uidebat inuictissimus hic dux:
uidebat enim frater optimus. humanissim⁹/atq; doctissim⁹
Octauianus:qua procederem uia:curq; reliqui essent mihi ī
fensi. Placebam principibus. placebam curiæ. placebam ciui
bus cunctis:præter eos fortasse:quos cum primum cognoui
præesse custodes ecclesiasticos redditibus atq; causis :æque
ac solent oues lupis commendari:ex officio mali ministerii
reieci atq; reppuli. Demum cura mea factum ē : ut hic locus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

monaſterii poſſit iã religioſorũ cõuentus appellari:cũ antea
neſcio qd ei min⁹ cõueniret:q̄ qd apud Pſalmiſtã legiť:cõci
liũ impiorũ. Quod ſi nondũ ad id ẽ peruentũ :ut uiuatur q̄
obſeruãtiſſime:at ſaltẽ eo peruentũ ẽ ut minus ſtudeatur li
bidinibus. At uacetur diuinis officiiſ:& aut ſponte/aut inui
ti omnes ieiuniis ĩcũbant atq; uigiliis. Nõ me ampli⁹ terrẽt:
ſed a me terrenť:q dicebant me inſtar paſſeris: quolibet exa
nimari nutu. Probant hii prĩcipes mirifice caſtigationẽ hãc
meã:admiranť q;:ut qui uel in ſe ipſos fierẽt aliqñ intẽperan
tes:nũc uni fraterculo tam obtẽperẽt timide atq; uerecũde.
Sed nõ ſine ſumma diligẽtia/maximiſq; ſum hæc laborib⁹
aſſecut⁹:atq; aſſidue proſequor. Fuit ĩterdũ mihi de uita du
bitandum. At ego propoſuerã mihi Platonici illud:genero/
ſum decere:aut pulchre uiuere/aut pulchre mori. Quid ſu/
mus in hoc orbe corpuſcula: qbus undiq; diſcrimina pata
ſunt. Nec ut uult Seneca. Tm̃ ſe quiſq; tueť in facie:ne tergo
mors ĩmineat. Apoſtol⁹ uero piculorũ multitudinẽ:magni
tudinẽ atq; uarietatẽ nõ ẽ auſus deſcribere. Quare ſi ex iis
piculis ĩ illud inciderã:quod ipſe noĩat in falſis fratrib⁹: ma
lebã interire:q̄ inter pſeudo ꝓphetas numerari:aut ferre ut
in hũc cõuentũ illi cõueniſſent:a qb⁹ ſaluator admonuit ca/
uendũ:qui cum uterenť ouiũ ueſtimentis:intrinſec⁹ eſſent lu
pi rapaces. Hinc ſpero me laudẽ apud hoĩes & deũ cõſecutu
rũ:ut mea uigilãtia & caſtigatiõis aſſiduitate ĩtrepidaq; mẽ
te:medicinam huic morbo tam ſalubrem comparari. Nunc
habes quid hactenus egerim atq; quid agam:ut temp⁹ foris
non teram perperam:nec otia conſumam neq;. Nunc uideo
quietiorem eſſe Marie uitam:quam dominus probauit: opti
mam partem ſibi delegiſſe : quæ non auferetur ab ea.
Marthæ uero conſuetudinem ſollicitiorem ac moleſtio/
rem eſſe. Sed certe in agendo uerſati minus quieti ſunt:plu/
ribuſq; periculis ſubditi:ſed quibus ut opinor:ſit maior mer
ces expectanda: ſi durant nec franguntur/nec mutantur:
nec loco mouentur. Ne dum enim ſibi proſunt: ſed mul/
tis. Hoc mihi conſtitui uitæ genus: ut nedum in contem
plando uerſer utilis mihi: uerum in actione uitæ pluribus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

aliis futurus non inutilis. Labores erunt propensiores. ac & premia sunt existimanda fore digniora. Iustus ẽ enim deus: distribuitq; pro ea promissiõe: qua per ora prophetarum locutus inquit: Iustus ut palma florebit. Et alibi: Vincenti dabo ædere de ligno uitæ: quod est in paradiso. Et deinceps: Qui uicerit hunc constituam quasi columnam in paradiso. Bene uale. Ex Mediolano. xviii. calendas. Ianuarii.

Sinonima domestica de proprio statu.

Ego cum meis bene ualeo.
Res hic meæ meliuscule habent.
In hac urbe nihil deficit mihi quod appetam.
Vt illud est Terentii: cum nihil hic habeã: nihil mihi deest.
Si quæris: quid agam: otiose uiuo.
Hic ego laboro ad laudem.
Nullum in hac urbe otium mihi frustra teritur.
Assidue defatigor ad laudem consequendam.
Omnes uigiliæ meæ sunt in laboribus constitutæ.
Quæro mihi omni diligentia immortalem gloriam.
Valeo ut aiunt & corpore & mente.
Nequit suis acerbissimis ictibus me fortuna prosternere.
Sunt qui me perterrefaciant: ut desistam ab instituto.
Non cõmoueor: perturbor ue cuiusq; minis.
Sum animo ad omne decus constantissimo.
Sunt angustiæ mihi maximæ: sed spes optima.
Faciunt ac fingunt in me inuidi multa nihilo tamẽ obsunt.
In mea mihi tolerantia fides est talis constituta: ut facturus sim quæ decreui.
Ego iam ut illud est comicum: in portu nauigo.
Res mea est omnis tuta.
Principes hic habeo meæ laudis peramicos.

Cõmotiua ad pacem familiaris.
Titulus Vndecimus.

e O fungar officio: quod Saluator nos docuit: inquiens: In quamcũq; domum intraueritis dicite: Pax huic domui. Quamobrem & Romani templum constituere pacis: ut apđ Iuuenalem est: ut colitur pax atq; fides. Quinetiam Plato:

quod usurpauit Tullius :Pacem atq; concordiam duo dixit rerum publicarum fundamēta. Vos igitur humanissimi prī/cipes hortor ad pacem. Satis pungnatū est . Satis cruoris ef fusum. Satis admissum iniuriarum. Cedant Tullio suadente arma togæ. Quid bello terribilius? quid pace mansueti⁹ ? qd armis horribilius? quid quiete iucundius? quid hoīm īteritu peius/ & naturæ magis inimicum? Quid conseruatiōe huma næ uitæ naturalius/ac in ciuitate magis expetendum? Pacē instituit deus pro tutela humani generis. Bellum immisit in mentes hominum dæmon malus : ut persequeretur oī astu mortalium animas:non ut quibus dominetur :inquirat/Au gustini testimonio:sed cum quibus in æternum damnetur . Diligite pacem uirꝭ boni:diligite pacem per deum immorta lem:uos oro:inuicēq; christianum ꝑceptum insecuti uos di ligite:sicut & patrē suū uos dilexisse inqt dn̄s. Bene uale. Ex Mediolano decimoseptimo calendas Ianuarii.

Commotiua ad pacem familiarissima.

q Vam ægre feram bellum hoc uestrū:haud possim bre uibus expedire. Pacem uobis colēdam opinor:quæ sp est dimicationibus præferenda. Quid prelia uobis afferunt : laudem ne? At nulla est pugnandi laus:nisi cum in pace sta/ri nequit. At uos quis negat pace uiuere? Aut dignitatis am plitudinem:commodioresq; diuitias? Consūmitis æs assidue nihiloq; proficitis magisq; nix riphæa in uulcani Siculi ro/go euanesceret. Irrident uos omnes finitimi:dicuntq; feroci/tatem uestrarum mentium hoc uobis iniecisse stimuli: ut q/escere nesciatis. Hoc si bellum apud exteros gereretis :intole rabile uideretur. Qualē censetis existimari :cum geratur īter uos propinquitatis strictissimo genere coniunctissimos? Ac/cusant hoc consilium uestrum taminiquū omnes boni. Ro/go uos:ut paci cōsulatis:ut decet. Bene uale Ex Mediolano xvi. calendas Ianuarii.

Commotiua ad pacem Grauis.

s I quæruntur antiquiora quidem sæcula:uetustior lon ge pax est:q̄ bellum. Si ratio inquiritur:nihil est formi dolosius præliis : nihil amabilius pace : Paci dixit Cicero :

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

quæ nihil ſit inſidiarum habitura:mea ſententia ſemper cō
ſuletur. Et rurſus intercipienda ſunt bella:ut uiuatur in pā/
ce. At plato nihil ſe bellorum a deo naturaqꝫ cōſtitui uidiſ/
ſe dixit:pacem autem utriqꝫ conſtitutā. Ouidius uero Naſo
poſteaq̄ꝫ cahos poeticū aſcripſit illud:ut unita declararet eē
quæ & conſeruantur & conſeruant:ait diſſociata locis con/
cordi pace ligauit. Pacem heſiod⁷ docet a diis procreatam:
bellum autem a gigātibus. Quamobrem & humanum gen⁹
nulla inuenit natura præliandi arma: ſed uſu gentium ſibi
tæla in dies ingenioſe comparauit:cui ut eſt apud Maronē:
furor arma miniſtrauit:faces/& ſaxa:& īterdum ſudes præu
ſtas. At bellum:quod ex inferis prodiit inuidiæ/auaritiæqꝫ
cōiunctum adeo uiris bonis eſt inimicum:ut uel ipſis aucto/
ribus noceat. Nam ſi pugnare primi cum ſuperis auſi ſunt/
uel apud Siculos illi:quod pulcherrime poetæ fabulāt. uel
in Phlegræa ualle:quib⁷ hercules ſuccurrit cū Pallade:ſupa
ti ſūt cōtinuo. ſubditi/interempti. Anceps eſt ſemper exitus
belli:cū in eo plurimū Plutarcho & Vegetio teſtibus fortu/
na dominetur. Bello ſordeſcūt omnia. Inculti ſunt agri. Sil/
ueſcunt uineta. Sanguine ſudant cāpi. Nullis in rebus ruris
urbis ue remanet ſuū decus. Omnia corruunt. omnia delabū
tur. Ad pacem rident coloni. Creſcunt iumenta: uniuerſa in
ſuper & pecora campi. Vide q̄ꝫ ſit pace delectatus pſalmiſta
inquiens de hoīe. Oīa ſubiecisti ſub pedibus eius:oues & bo
ues uniuerſa īſuper & pecora campi. Minuiſti eum paulomi
nus ab angelis:gloria & honore coronaſti eum. Non īquit:
ſubieciſti tæla/enſes/ſcorpiones/baliſtas. nec in his eum uo
luit coronari:ſed in iis quæ pacis ſunt & concordiæ: quib⁹
coaleſcūt oīa:quæ ſunt uſui noſtro neceſſaria. Partim aīalia
bruta Demoſthenes ait ad arandū homini tradita: partī ad
ueſcendū:partim ad ueſtiēdum:oīa ad hoīm uſum:nulla ue
ro declarauit ad pugnādum:q̄ꝫq̄ꝫ hodie multi uolunt armē/
ta dici ab armando:ut tergoribus boum/equorumqꝫ fiebāt
apud ueteres arma. Ego uero ab arando dicta puto. Quo tē
do patres conſcripti ut intelligatis:quanti rear:pacē/concor
diamqꝫ faciendam eſſe. Pax a priſcis p̄ſertim Orpheo. Proſo
popea facta:fide commitata deſcribit: læta quidē annus:diu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

tius scilicet obseruata: quæ lætos reddat populos: ī qua fiat quod promittitur atq; dicitur. Bellum monstrum ē informe igni gladiisq; circunuentū: mœstum & iuuenile: quod & nu/per sit inuentum iuuenum furoribus: & nihil obseruet fidei: omnia uiolet: omnia cædat: cogatq; mœrore omnes infor/mes fieri. Paci Phœb⁹ præest comosus: formosus/uates/san ctus. Bello mars terrificus. galeatus/hastat⁹/deformis/impi us. Siquidem recte Lucanus inquit: Nulla fides pietasq; ui/ris: qui castra sequuntur: quæ quidem castra illic esse duco: ubi castrorum sunt effectus: rapine/uiolētiæ/prædæ/ruinæ/ calamitates/depopulationes/deuastationes/ærumne. Proh deum atq; hominum fidem: possunt ne homies adeo esse im mites: & ut efferi sint magis: q̄ implacabiles feræ? Inter eas ut sententiam complectar Thucididæ: quam Iuuenalis in se traduxit: quæ suo generi obsit? Quis leo leonem iugulat? Quis ursus ursinos interimat fætus? Quæ tygris interimit tygres? At hominibus hoc iam est uitæ genus/hic laudis usus: hæc gloriæ quærende gratia: ut sese dilanient præliis: suumq; cruorem premant musti loco. A præliis & pudor fu git & religio: quibus sublatis quid homini supersit aut uir/tutis: aut spei: non intelligitur. Quot enim pudore continen tur: qui ratione contineri non possunt? Quot deum colentes eundem metuunt: iubente Dauitico uersu: Inicium sapien/tiæ timor domini: qui mali hoc sublato metu fierent? At uo bis O patres: quis ingessit discordiæ faces: quis coegit hoc tabo fædari? Qui docetis præcepta pacis: estis belligeri? Qui admonetis populos & ad pacem ac concordiam adhor tamini: eam profugitis? Qui debetis exemplo cedere cun/ctis innocentiæ/humilitatis/paupertatis uoluntariæ: ac cu/iusq; uirtutis: allicitis usu uestro cæteros ad uicia. Videte ne deus hoc ferat. ne irascatur: ne uos in furore arguat. Con sulite paucitati dierum: quibus nihil est firmius obitu. Con syderate quid auctor pacis a uobis petat q̄q; sitis in eū aua/ri pacis: qui suo cum interitu consuluit paci nostræ: cum iā cœpissemus acriter expugnari. Ad pacem cōcurrite patres. ad pacē optimā/frugiferā/hoīmq; in omni genere altricem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ſædulamq; tutricem. Pax hæc ea eſt uirgo: quam Muſæus il
le non doctus minus: q̃ antiquus deſcribit eſſe nudam/ albã/
& oliuam manu ferentem quippe quæ nuda ſimplexq; nihil
habeat ſimultatis: nihil ſeditionis admixtum. Alba uero pu
ra ſit & ĩmaculata: ferat autem oliuam abundantiæ ſignum:
qua fouentur omnia uitæ noſtræ neceſſaria: cum & inuen/
trix oliuæ Pallas Athenas ſtatuiſſe dicatur: urbem non ſolũ
ad uiuendum optimam: ſed ad omne ſtudiorum genus præ/
ſtantiſſimam. In bellis diſcunt homines ſæuire/ furere/ inſa
nire. In pace uero docentur bonos mores: rectas diſciplinas/
beneq; ac beate uiuendi rationem. Quid ex bello nõ iniquũ:
ubi Phœniſſis uerſibus Cæſar uſus perhibetur: Si uiolandũ
ius eſt: regnandi cauſa uiolandum eſt: At in pace illud habe
tur Homericum: quod ſic interpretor. Pace homines uiuunt:
peperit que ſola quietem. Bella fremunt.: ſi uero anime ſter/
nuntur & oſſa Incipiunt albere ſolo. Sed pace iuuantur ĩ ſtu
diis populi. Nihil eſt in pace malignum: in bellis ſine fraude
nihil. Pax optimas leges inſtituit: moreſq; bonos: At bella
nefanda decreuere dolos: quibus eſt uiolentia parta. Hiſce
uerbis ſatis eſſe duco: ut uos a diſcordia contineatis: & ego
uos ad pacem concordiamq; cõmoueam. Quæ uobis tũ uſui
cedet: tum amplitudini. Bene uale. Ex Mediolano. xv. calen/
das. Ianuarii.

Sinonima cõmotiua ad pacem.

Ego tibi ſuadeo pacem.
Tibi plurimum diſſuadeo bellum.
Cupio te ad pacem cõmoueri.
Vt pace uiuas te hortor uæhementius.
Nihil abs te plus appeto: q̃ ut a bellis abhorreas.
Fac ſi me amas: ut pace quieſcas.
Conſule: ſi ſapis: togæ potius: q̃ armis.
Si uis habere q̃ optime: preſicias tibi pacem.
Nulla res tibi cõſtituẽda ẽ accuratius: q̃ ut ĩ toga uerſeris.
Sit tibi pax preferenda bellis.
Fuge prælia: occurreq; quieti.
Tam eſt pax tenenda: q̃ bellum execrandum.
Dilige pacis otium: ne ſubeas bellorum anfractus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Pacẽ adhibe tibi cõtubernalẽ potius: ꝙ bellum cõuiuam.
Phœbum tibi prepone ducem quietis auctorem.
Martem profuge: rerum tuarum imperatorem.
Mineruam tibi magis coniuge ꝙ bellonam.
Quære semper pacem: que facit omnia florescere: ꝙ prælia: quibus omnia sordent.
Omni cura pacis incumbe studiis: quibus omnia læta sunt.
Attentissime tæla pelle ac militiam: cuius ui oĩa lugent.
Esto uirorum socius: quos ad pacem inuitant singula uitæ commoda.
Noli bælluarum uestigia sequi: que semper dimicant.
Totiens euitabis belli curas: quotiens tuæ tuorumq; saluti ac incolumitati consules.

Titulus. xii.

Cõmotiua ad bellum Familiaris.

e T si uidetur ꝙplurimis bellum ab humanitate alienum: ego non arbitror: omne bellandi genus idem esse. Si tueri enim se ipsum natura duce licet. ac uim ui repellere: docẽt populorum omnium leges ac iura: si rursus: cum neminẽ lædere iubemur: continuo subdit Cicero: nisi lacessiti simus iniuria: illud certe bellum iustum est: quod ut nos ĩmunes tueamur: suscipimus. Id enim uel animantia muta sequuntur ui naturæ: ut uel ea quæ ad preliandum non sunt idonea: dimicare cogantur: defendendi sui corporis causa: quod si non defendunt interdum: robur tamen omne uimq; in sui tutelam excercent Nam uel ipse leo quem Aristoteles / Albertus / Pliniusq; natura describunt non omnino ferina: si potest hominum insidias & tæla uitare fugiens: uite potius incolumitati fugiens consulit: ꝙ eius bellans in dubio furori. Non ego te cõmoueo ad bellum: quia uel ipsis te uelim immitiorem esse feris: sed ut indemnitati seruias urbis tuæ: tuorumq; clietiũ. Quis est: qui non ĩtelligat. te nihil humanitatis officiiq; pretermisisse: ut pace uiueres cum hisce tuis fratribus? Maluisti de tuo condonare: ꝙ de re illorum quicꝙ diminuere. Fuere assidue bellatiores: ꝙ otii quietisq; cupidiores. Neq; dedisti bellandi causas: neq; eos inuitasti quidem ad pugnam. Ipsi sunt impetuosius adorsi. Cõmonuisti / rogastiq; / & es demũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

interminatus:si te prouocarent ad arma. Irriserunt/neglexe/runt/ac te penitus duxere nullius esse pretii. Homines habes atq; deos tuæ benignitatis testes:& ut inuitus in hoc prodeas bellum:sed qui aut cedas fratribus:remq; amittas omnem aut pugna te defendas. Itaq; te para:in idq; castrorum accinge:quæ fauore terrarum cæliq; sint futura faustissima. Bene uale. Ex Mediolano.xiiii.calendas.Ianuarii.

Cõmotiua ad bellum familiarissima.

a Vdio tibi litem intercipiendam esse cum tuis tutoribus illis:qui debebant esse patres. Lis ipsa priuatum esse bel/lum a Scæuola iurisconsulto deffinitur. Bellandum est igitur tibi. hoc agendæ/determinandæq; genus causæ: qui uelint:improbent:ego te laude dignum duco. Hinc & iniuriã: quod honestos decet omnis atq; bonos:propulsabis:& patrimonium tibi obliguriri non sinas perperam. Fac ut bono sis anĩo nec cuiusq̃ preces audi:nec minas expauescas: nisi uel iisdem precibus alliciantur hostes tui:uel minis prius deterreantur:& pace malint rem tuam tibi restituere:q̃ raptam armis/uiq; fraudare. Scis quid dicam. Me admitte consulem:q te amo:scioq; quid te deceat/quid ue dedeceat. Bene uale Ex Mediolano.xiii.calendas.Ianuarias.

Cõmotiua ad bellum Grauis.

i N omni re intercipienda:finem eẽ diligẽtius animaduer/tendum Aristoteles docet: Siquidem res ipse tum a fine denominandæ sunt:tum etiam bonum appetunt:ĩ quod omnia diriguntur. At hoc precipuum uoluit esse hominis Plato:ut deligat ratione:summoq; consilio:quid cõstantissime/patientissime/tolerantissimeq; prosequatur. Nam ut illud est Ciceronis:p̃stat nõ ĩcipere:q̃ ab ĩceptis turpiter desisterẽ Bella suapte natura dira sũt:discordiæ difficiles/simul'tates odiose/factiones abhominande. Vituperãt inter priuatos rixe/inter amicos dissidia ut illud extat Terentii: Valeant qui ĩter nos dissidium quærunt/inter necessarios iurgia/inter omnes dissensiones/contumelie/conuitia: que sunt omnia diuersa bellorum genera. Sed in omni facinore bellico illud tertius minusq; ferẽdum:quo' simul & res offenditur/& dignitas læditur & uitæ finis attẽptatur. Hic neq; fides seruatur nec fœ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

dus/nec pietas. Quamobrem Romani fuere minus aliquan
do mansueti in Poenos foedifragos/in Numantinos/in Epy/
rotas: quam uel in Asiaticos uel in latinos: uel in ipsos denique
Scythas quibus primi bellum intulerunt: coegeruntque sese
ab illata quidem iniuria tueri. Nam ubi bellum infertur: &
id omni acerbitate præliandi: quis arguetur de scelere: qui pro
pulset: non inferat iniuriam? Quis autem accusetur excessus:
qui multo reddiderit etiam peiora: quam acceperit: siquidem nõ
numero possunt inferri uulnera: neque mensura? Reddendum
esse par pari docet Terentius in Thaidem: quod eam morde/
at. Reponere se uelle dicit Iuuenalis inquiens nunquam ne repo
nam? Idemtidem sibi factitandum declarat Tullius dicẽs: si/
bi Romæ: cum ueneris: reponam. At centum pro uno inter/
dum reddunt Christiana monitione: qui uolunt Theophra/
sti disciplina: agros fertiles imitari. At quam iuste te cõmoneam:
ut a bellis hisce aduersus hos fratres corrosores: atque corra
sores non desistas: hinc uide: quod qui te oppresserunt: assidue
indurescunt in re tua non reddenda: in tua calamitate coad/
ceruanda/in tibi non parcendo. Sunt iccirco facta inuenta/
que telorum diuersa genera: ut Quintilianus affirmat: ne ho
mines cæderentur: sed se defenderent aduersus crassatores/&
iniquos. Quod si tuendi sui corporis defendendæque rei no/
bis est licentia: quis neget omnem iniuriam in aduersarium
reiiciendam? At mihi uindictam: & ego retribuam inquit do
minus. Et nolite Apostolus ait: æmulari in malignantibus:
neutrum ex geminis hisce præceptis negligendum opinor.
Iniuriarum animus magnitudine perturbatus omnino sedã
dus est: nec ii sunt audiendi: qui nihil habẽt mansuetudinis.
nemini parcunt: nec obseruant poeticum illud. Parcere sub/
iectis: sed dissipant & euertunt omnia discuntque potius a ma
lis esse mali: cum licet: quam a bonis fieri boni: cum decet.
Verum ubi aut res ferro defendi potest: aut recuperari cum
esse utrumque faciendum: nemo suadet: nullus precipit.
Quod si æacidarum animo digna sententia iudicatur a
priscis illa Pyrrhi: Nec mi aurum posco. nec mi prætium de
deritis: qua tandem in re quæ ad se minime pertinebat

ullo iure:aperuit non cauponantes se:at belligerantes sequi uelle:quid illos deceat:qui tuentes rem suam armis utantur opus est:aut ad ea se accingant:ut rem ablatam iniuria:iure recipiant?Arma sacerdotum rationes Augustino teste sint/ & orationes:præcentur pro incolumitate/pro dignitate/ p ipsa deniq; uita illum:qui nullis ẽ seductus illecebris mundi nullis perterrefactus periculis:nullis distractus oppressusq; uulnerum doloribus:quominus genus seruaret hominum ĩ perpetuam mortem corruentium. Vt autem ille mortem no stram:quod nos docet ecclesia christiana:moriendo destru/ xit & uitam resurgendo reparauit : sic nos misericordiæ ſp opera prosecuti non ferro debemus iniuriam propulsare:sed supplicationibus ac omni facilitatis genere:ut poti⁹ hostes in sñiam nostram flectamus lachrimis q̃ inflãmemus aduer sus nos accerbissimis minis. Arma nostra prima ꝑcipuaq; ñ diffiteor hæc esse ut deum in adiutorium nostrum festinan/ tem aduocemus:ut Dauiticum extat illud . Et ubi deus pro nobis:quis contra nos?& dominus adiutor meus :& ego de spiciam omnes inimicos meos. At arma secunda sunt rõnes: quibus prius nitẽdum est:ut Terentius præcipit. Omnia pri us experiri:q̃ armis contendere. At hic ipse:abs quiuis ho mine iussit ubi opus foret:beneficium implorandũ. Si ferent ea uulnera:quæ maximam populo parerent utilitatem : ex/ pedire dicendum arbitrarer:ut unus moreretut pro populo. At cum & res amittitur:& uita sine cuiusq̃ alteri⁹ utilitate : q̃ ipsius oppressoris:siue ullius detrimento alterius:q̃ oppſ si : enitendum est omni uia:ut occurratur/ succurraturq; ca lamitati. Volucribus natura dedit rostra:leuissimosq; inter/ dum aculeos quosdam:a quibus diffugerent:qui cuperẽt iis obesse:ut id generis conseruaret illæsum . Vide q̃ sit existi/ mandum nobis diligentius consuluisse:qui homines sum⁹: quorum uita est utilissima:mors autem perniciosa singulis. Quod si cũctorũ ẽ natura cõseruatrix hoĩm:multomagis eo rũ:qui & sibi sunt & reliqs adiumẽto atq; decori. Duco id q dẽ & scm̃ religiosũ:argumẽtis disciplĩa/icusando/accusãdo/ per oẽ defensionis mãsuetæ gen⁹ tueri uos decere. Sed cũ re/ liqua ꝓficiant nihil:ad bellũ uos accĩgite:ñ ebriorũ laphy/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

tharum atq; centaurorum more:non Martiali uia furiali/nõ probris/non cruoris effusione:si aliter fieri potest:sed q̃ ho/nestissime:ut docet Hesiodus fecisse superos quibus cum mi/nis rationeq; satis non fuit:gigantes illos tælis cælestium cõ fossos reddiderunt. Formicas tamen imitamini quæ mordẽt: ne pereant. Vale. Ex Mediolano. xii. calendas. Ianuarii.

Sinonima cõmotiua ad Bellum.

Esto bellatior q̃ oppressior.
Ita te tuere armis:ut non pereas.
Nullum prætereas tæli genus:ut sis immunis.
Ad te conseruandum illæsum:uel bellum tibi iuste suscipi/endum est.
Nihil est obmittendum:ut non sis iniuria lacessitus.
Omnia tibi sunt armorum genera procuranda:ne pereas.
Adhibe tibi & uires/& uim/& arma potius: q̃ & re priue/ris & uita.
Nihil tibi negligatur:quod ad tuã possit pertinere tutelam.
Fac ut uel rem bellis experiare:ne qcq̃ hostes tibi surripiãt.
Ego te ad bellũ cõmoueo:quoniam nequis pace uiuere.
Cum quiete sedere tibi nõ liceat domi:sis in castris ĩquietus.
Sũt iccirco tibi subeunda castra:qa domi te regescere negãt.
Bellis insta:quod ratione tibi non datur.
Ad arma diffugiendũ est:cum uerba rationesq; nõ sufficiũt.
Eumenidas sequere:si te phœbus fugit.
Martem adhibe tibi ducem:si minærua te spernit.
Non cõmouerẽ te ad arma:si uiderem satis esse consiliis.
Tæla suscipe auxiliaria:si uides rationẽ tibi fauere nõ posse.
Si legibus nequis:armis pugna.
Cornus tibi iactetur bellax:si laurus pacis/musarumq; fau/trix nihil prodest.

Ti. Xiii.

Postulantia rei certæ familiaris.

e Quum habes:ut audio:singularẽ robore ac specie.ut iã Bucephalas Alexandri macedonis ille uideat:aut Gemi norũ Cyllarus. Est talis:ut te multomagis dicat efficere bel/lo strenuũ:q̃ sis uel natura uel usu. Quod ego uero delecter eqs nobilibus istiusmodi:non ignoras:q̃q; soleant esse mea

quæq̃ tibi comunissima etiã nosti. Nihil habeo tantũ: quod pro ueteri nostra consuetudine tibi nolim esse dedicatum. Cuius quidem rei pericula non semel abs te facta sunt: meqꝫ semper & tui amantiorem: & erga te liberaliorem inuenisti. Nec ea quidem adduco in medium uerba ut exprobrem tibi quicq̃. Es enim gratissimus omnium & beniuolentiæ tenacissimus: Verum ut memineris: non arbitrari me posse: te quicq̃ esse negaturum. Haud te latet in quam inopiam sim redactus: posteaq̃ ab hostibus sum superiore anno superatus. Nunc autem iaceo quasi manchus: ut Iuuenalis inquit & extinctæ corpus non utile dextræ. Nam ut peritissime dixit Ouidius: Crede mihi miseros prudẽtia prima reliquit. Et sensus cum re consiliumqꝫ uenit. Nunc audent in me debacchari: qui me prius uerebantur: & inter pedites stipendium mihi statuendum: dicere: ne peream: quasi misereantur mei. Quod si equum ad me tam egregium dederis: & apud deum & apd̃ homines officium fœnerabere. Non reddam nunc uel pretiũ uel mercedem. sed ne dubita: fore me unq̃ immemorem beneficii. Bene uale. Ex Mediolano. xi. calendas. Ianuarii.

Postulatiua rei certæ familiarissima.

Librum accepi te possidere: cui par in Italia nullus extat. Plinium inq̃ correctissimum: qui cum & rarus & nusq̃ ĩueniatur alibi: q̃ apud te: potes dominus unicæ uoluptatis appellari. Nam quantũ Plinio debeamus: quis ignorat? Hic ut plurimarum est disciplinarum autor: sic nullius artis imperitus. medicinam prosecutus est. naturæ arcana rimatus. res paucissimis admodum notas prosecutus Quoqꝫ nobis ẽ utilior: sua sic expressit tempora: ut neqꝫ Iuuenalem: nec Martialem, nec Quintilianum, nec Suetonium, nec Corneliũ: nec alium quẽq̃ ex ea tempestate: nec mores historiasqꝫ rerum illis temporibus gestarum ĩtelligere ualeamus sine Plinio. At si mendosus est: ut a nullis adhuc librariis emendatus: quid prodest semiuiri corpus quasi monstrum intueri? quid cum muto surdoqꝫ loqui? quid cum eo causam agere? qui quidem est omnium difficillimus? Quãobrem si æque postulo: si nõ iniurius tibi sum: si rem non admodum perdifficilem abs te oro: ut exorari hãc sinas: te rogo atqꝫ obsecro. Iubeqꝫ de me

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

tibi ac pollicere quod uelis. Bene uale. Ex Mediolano .x. calendas. Ianuarii.

Postulatiua rei certæ Grauis.

q Vi postulant res magnas atq; amplas: non nisi maxīos debent & amplissimos adire uiros. Ii enim solent: ut reliqui: se digna tradere: cum philosophorum sententia sit: decere quemlibet sese uiresq; suas in officiis mœtiri. Quamobrē & Cicero inquit: hominem occidat: qui tua opera uti uelit: Et Alexander ille magnus: cum egregium Argem auriq; pondus Philippo nescio cui barbaro dono dedisset: incusaretur q: ꝙ magna tradidisset barbaro: quibus esset indignus. At ego Alexandro respondit: munus dignum dedi. Quo autem mortalibus reliquis princeps antecellunt: ꝗ̄ ui maiestateq; donandi: ꝙ possint bonis benefacere: Reliquis enim uirtutibus a multis priuatis interdum æquantur: nonnunꝗ̄ superantur. Cirus apud persas: & cæsar apud nostros donando sibi gloriam immortalem quæsierunt: factiq; sunt apud posteros clarissimi. Hac officiorum exhibendorum gratia perpropinqui sumus superis. Donat enim deus/largitur/concedit quæ postulamus ab eo: non solum benemerentes: sed ab illo: qui clæmens est. qui misericors est: qui pius est: neq; secundum ea quæ facimus: ut Apostolus inquit: sed secundum misericordiam suam saluos nos fecit. At uel ipse deus nonne uotis hominum oblatiōibus/decimis/primitiisq; placatur: nō qui egeat: sed qui hominum uelit mentes in donando cognoscere: Itaq; tum illud sacrum exodicum extat Non apparebis ī conspectu domini uacu⁹. Et illud Nasonis: Munera crede mihi placant hominesq; deosq;. Placatur donis Iuppiter ipse suis. Quamobrem & in ipsos parsarum principes idem solebat obseruari: ut occurrerent populi tam publice: ꝗ̄ priuatī singulis suis regibus afferentes pro suis facultatibus munera. Hoc autem inter magnos interest atq; paruos: ꝙ regum ac dei exemplis intuemur esse factitatum. Nam Artaxerxes non minus læta fronte iucundaq; mente perhibetur aquam sibi a uillico oblatam in agro sitienti accepisse: qui nihil haberet aliud: quod donaret: ꝗ̄ quicquid preclarius at/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ꝙ rarius persæ cæteri ditissimi quidem illi tribuissent Chri-stus uero in magorum muneribus non admisit særius offe-rentes thus atq; myrrham:ꝙ qui aurum traderet. At reges ī subditos sunt ea munificētia liberales:quæ possit ac debeat uel regia dici:uel regalis iudicari. Deus uero nihil donat qđ non maximum sit censendum:quippe qui non ignorat: qui-bus egeant homines:quod nos ignoramus. Itaq; non iniu-ria Socrates admonebat non esse a diis illud postulandum: aut hoc:sed quæ nobis scirent profutura:quam sententiam complexus Iuuenalis:si quid tandem certi supplicatur: po-stulandum consuluit mentem sanam in corpore sano. Hero dotus uero Alicarnasseus pro Cleobi ac Bytona matrem pi entissimam religiosissime docet supplicasse ut iis deus largi-retur:quæ uideret eis magis esse conductura.quæ de⁹ sciret: genitrix ignoraret. Itaq; dei filius Saluator noster humanā indutus carnem:cum orasset patrem:ut amaritudinem aufer ret sibi crucis:si possibile esset:subdidit homo:ut hanc facul tatem ac difficultatem omnem diuino cōsilio iudicioq; sub-mitteret: uerum tamen non quemadmodum ego uolo: sed quomodo tu. Qua quidem & christiana & gentili admoni-tione distractus & si non debeo petere certum aliquid: cum tamen hodie uita sit nobis aliter comparata:aliter & aperti us supplicandnm:& certius aliquid postulandum esse duco. Nam licet tu pontifex maxime deus sis nobis in terris: geras ꝙ christi officium:es tamen homo:qui ut Tullius inquit:uel prudentissimus: uel sapientissimus in mentibus hominum atq; multorum necessitatibus:potes falli atq; errare. Quare mea quidem est detegenda ualitudo:ut Boetius docet:si me dicantis operam expecto:uulnus est detegendum. Ego iam dudum & litteris adhibui omnem operam:& uitæ curā ha-bui modestissime:in primis ut & doctus aliquando:& bon⁹ & adhiberi possem & esse:tum uero:ut quæsita fortunarum ui atq; fauore: commodius quirem atq; liberius incumbere studiis. Videtur enim uiuendi acerbitas atq; difficultas plu-rimum obesse bonæ hominum in studendo agendoq; uolun tati. Quamobrem illud Terentianum hactenus me prohi-buit mihi desperare. Cum non potest id fieri quod uis: id

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

uelis quod possis: illudq; spem cōstituit optimam: quod apd Maronem: O passi grauiora dabit deus his quoq; finē. Nunc ubi & laboraui iamdudum in uita: & familia meis humeris a patre grauis est relicta: & patrimonium est debilissimum: & eo pacto a studiis distrahor per familiaria negocia: & a negociis per studia: ita ut neutris satisfaciens nihil efficiam: ad tuam decurro sanctitatem: quæ me adiuuet: mihi meisq; uiuēdi uiam aperiat. Quid certi postulo? de re queris: uel de genere? ut sis ī me officiosus: ut quoniam religioni sum ascriptus tantum in me conferas beneficii: quantum nō mea quidem merita: quæ aut nulla sunt: aut minima: exigūt: sed tua munificentissima solitaq; largitio impartitur. Vacat hic diui Ambrosii abbatia: uacant alia quædam ecclesiastica. Delige quod malis: meq; tua exorna gratia. Eo pacto & meos ex Horco iam semineces in lucem reuocabis: & me procurabis inter uiros non ignaros aliquando numerari: qui me tue beatitudini totum dedico. Vale. Ex Mediolano. viiii. calendas Ianuarias.

Sinonima postulatiua rei certæ.

Rogo librum hunc mihi commodes.
Ne rem hanc mihi neges: te obsecro.
Cupio uehementius id mihi tradi.
Plurimum appeto: tuum equum abs te consequi.
Laboro solum: ut hoc mihi dono des.
Omnis mea cura in hac re consequenda sita est.
Fac si me amas: ut rem postulatā ad me mittas.
Si meus es: ut ostendis: nihil excipies: quo minus hoc me ornes munere.
Credo abs te amari: ut dicis: si rem petitam mihi das.
Afficies me uoluptate incredibili: cum in hoc mihi donādo nihil omiseris.
Quod abs te cupio: ne producas in spē uanam.
Esto erga me tā in hac re liberalis: q̄ ego erga te forem.
Obserua in re parua: quā postulo: talē in me diligētiā: qualē in te multo in maioribus obseruarem.
Cura ut intelligā te in hac re postulata non minus liberalē:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ꝙ in reliquis ante hac semper fueris.
Peterem hoc abs te uerbis prolixioribus: nisi te munificum natura cognoscerem.
Tam es solitus esse liberalis: ut in hac re certa postulata nihil dubitem.
Quoniam a te pendet mea salus omnis: hoc quod oro: fac ut exorem facillime.

Titulus. xiiii.

Communis amiciciæ causa familiaris.

e A debemus amicis singula: ut Plutarchus docet: quæ nobis ipsis. Propterea uoluerunt ligurgi leges: ab amicis uel ditissimis in amicorum caueri causis: nisi cum iisdem diuitibus eæ causæ proprie crederentur. Agit istic Curius causam: qui mihi supremo est amiciciæ genere coniunctissimus. Ago causam hanc ego ipse: cum nullo sit a me diuisus ille. Afficitur is iniuria? Ad me pertinet. Iure in eius agitur causa? Ad me attinet. Quidnam suum ille scit esse: quod mihi commune uel ipse diffiteatur: uel ego non affirmem? Te igitur rogo uæhementius ut amiciciæ communem hanc eē causam ducas: nec a Scipione Lælium separari posse: nec a Curio Lodouicū. Sumus aīs ita coniuncti: ut animus ab Aristotele coniunctus dicitur esse corpori: ut lætanti conlætetur: & dolenti cōdoleat. Communem mihi uitam cum eo cōparaui: cōe uiuo fatum: communem quoq; subirem mortem Tu me amas: hunc ama. Tu me foues: hunc foue. Tu me uides: hunc uide. Nihilo differimus alio: ꝙ facie. Vultus ē idē: quem a uolendo deffiniuit Tullius dictum esse signum apparens in facie: secundum animi uotum. Vnde illud extat Nasonis. Heu ꝙ difficile est: crimen non prodere uultu. Mente non dissimili. pari studio. paribus officiis etiam cupim⁹ fungi: nec alius cuiusꝙ ē muneris particeps: cuius alter possit expers appellari. Superest ut ī eo me totum esse ducas. Bene uale. Ex Mediolano. viii. calendas Ianuarias.

Communis amiciciæ cā familiarissima.

i Niuria lacessitus est a conciue tuo Marcantonius amicissimus meus. Communis amicitiæ causa fecit hanc īiuriam: non ad me minus attinere ꝙ ad illum. In illo enī ego

sum:facitq; firmissimum hoc & uerissimum amandi genus: ut neq; ab me absit ille: nec ego ab illo abesse possim. Debet qui est iniurius uindictam dubitare. Is iniqu⁹ certam habet: quam expectet propediem: putetq; non esse nos mente tam abiecta: ut ulcisci hanc nequiciam nesciamus. Faciemus id q dem: & maiore multo mensura. Commune sibi odium suisq; compauit omnibus & meū & amici: hoc ē duorum ingenia: uno spū: duorū tæla uno ictu: quod ut eū admoneas: te plurimum oro: ut intelligat: quid egerit Bene uale. Ex Mediolano: vii. calendas Ianuarias.

Communis amiciciæ causa grauis.

t Rito illud Græcorum uerbo a nobis usurpatum ē: ut amicorum omnia sint cōia. Quamobrem inter eos īterdum contēdi uisum est de morte quam uterq; sibi mallet: ut amici succurreret uitæ: qui fuere apud ueteres cōi amicicia cōiunctissimi. Nam cum Phythias & Damon amicissimi qui dē illi ad Tyrrānū Siculū cōuenissent a quo alter eēt neci destinat⁹: peteretq; ut se ire domū sineret: testamētū editurū: ordinaturūq; negocia dom⁹ suæ: ꝑ ei⁹ reditu alter cauit: ea lege ut si nō rediret ꝓ eo cederet. Mirat⁹ paulo post tyrannus ei⁹ reditū ad patu īteritū: ut amic⁹ uiueret: necnō utriusq; cōtendētis uolūtatē moriēdi: ne pireт amic⁹: nihil magis optauit: q̄ ut terti⁹ illis anumeraret: quorū oēs erāt cōes causæ. Eodē fere cōtendēdi genere: amicūq; sibi ꝑferēdi cognit⁹ est apud Dianam illam Turicam: cui a Thoanoe uiro Ephiginie solebat alter ex hospitibus immolari: cogniti sunt Orestes & Pylades: ac seruatus uterq;. O iucundissimum amiciciæ genus: quod neq; lætos deserit: nec mœstos: nec magis uitæ cedit: q̄ morti. Quid si potius in luctu ac rerum acerbitate uerum cognoscitur communis amiciciæ fundamentum ac robur: q̄ in exultando? Nam ut Sappho. In aduersis optimi sunt amici. Nam prospera semper amicos habent. At ut Seuerinus ait. Qui cecidit: stabili nō erat ille gradu. Vos in eum estis religionis nostræ sacerdotem ac theologum inuecti: omniq; hunc contumelia iniuriaq; insectati: qui ut uir

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

doctissimus est:atq; omni probitatis/innocentiæ/integrita-
tisq; genere splendidissimus : sic mecum ea coniunctissimus
amicicia:ut comunia mihi ducam huius singula. Iniuria nō
est hic igitur unus a uobis lacessitus:at & ipse cum illo mihi
propriam illatam iniquitatem esse duco . At qui despexistis
eum talem ac tantum:cōtemnetis & me pariter:nec a me ma-
gis uobis esse censebitis metuendum : q̄ ab ipso timueritis .
At quod primum est:occurrat uobis Virgilianum. At spera
te deos memores fandi:atq; nefandi:nec existimetis:quia nō
dum uos plectit:oblitum uos esse christum. Nam ut Valeri-
us ait:Lento gradu ad uindictā sui diuina procedit ira : Tar
ditatemq; supplicii grauitate compēsat. Verum & homines
nos haud censeatis tam esse uel rationis expertes : uel huma
nitatis:ut nesciamus:nolimusq; docere q̄ inique tulerimus :
& infensi feramus:ut inulta hec remaneat iniuria . Comunis
amiciciæ causa:uitam meam & rem omnem ī hoc uindictæ
genus debere me conferre:non nescio:at contra scio mihi om
nes defatigandas propinquitates:ut eis sim adiumento : qui
uel mihi profuere:uel amico:cuius comunem causam semp
ago:Quod si id non seruaretur:frustra pro ulciscenda Patro
cli morte : apud Homerum Eacides se prælio insecutioniq;
asciuisset Hectore:a qua iureiurando iratus in Agamemno-
na se abdicarat. Illorum qui communem amiciciam tam dili
genter obseruarunt:& ego uestigia imitatus nihil omisurus
sum:quo minus hanc in amicum illatam iniuriam æque:ac ī
me ipsum ulciscar. Rem habes qui contra sentis. Ex Medio-
lano. vi. calendas. Ianuarias.

Sinonima comunis amiciciæ causa.

Amici mei causa mea est:
Omnia quæ amicus sentit:ego sentio.
Nihil ad amicum attinet:quod ad me non pertineat.
Quicquid amicus sentit:ego experior.
Si quid amico accidit:mihi euenit.
Amico iucunda:mihi sunt uoluptuosa.
Fac ut amico placeant:si uis placere mihi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Nihilo mea mens differt ab amico.
Quæuis amara mihi: sint amico prius.
Cor meum cum amici corde coniunctum est.
Nulla sunt in amico: quæ non sint in me pariter.
Difficilis æque sum in amici luctu: ac in meo.
Cum de amici commodis & icommodis loquor: de meis me loqui crede.
Nulla cogitatione uel in re minima sum ab amico disiūctus.
Nihil est tam mihi mecum: quod ab amico separatum esse uelim.
Quod me curare quis uelit: faciat ut amicus curet.
Cui meus ē amicus fautor: is me sciat sibi futurū adiutorē.
Nulli est uel patris tam cara causa: uel filii: q̄ mihi quæ mei sit amici.
Nihil inter ueros amicos est non mutuum.
In amici uita: mea quoq; stat uita.
Ab amici pendet incolumitate in primis mea salus.

Ti.xv.

Iocosa de se familiaris.

e Go nihil unq̄ pluris feci: q̄ ut graues & modestos honore: sic leues & petulantes aliquo afficerem incommodo. Sic enim me admonet Hesiod⁹ epigrammate suo dicēs: ut grauis atq; bonus titulis iactatur honestis. Sic malus assiduis constet & ipse iocis. Eo enim pacto ut Plinius docet: boni ad uirtutes alliciuntur: mali a uitiis deterrentur. Cum hodie noster ille Theologorum simia in iocularium patrū incidisset: iamq; supra modum se iactaret: ad meq; conuersus auderet de Theologicis subtilissimis uelle contendere. Quis nam dixi o Cucule noster futurus est arbiter: ne diem inglorius teram? Percunctantibus qui astabant: plerisq; bonis patribus: cur eum Cuculum appellassem: fabulā satis iocosam dixi. Cuculus ausus est cum philomena uelle de cantu musica certare. Coacta illa in certamen descendit. Asinus delectus ē iudex: qppe qui prim⁹ illac trāsierit: qa primū trāseūtē iudicē delegerūt. Audiuit hic auriculat⁹ utrūq; canētē: Philomenā modul' ad æthera uolātē: cuculū suo illo icōcino cuculatu ī idē sp se flectētē. Tādē sic cēsuit. Ego te philomena

tot garritib⁹ usam nõ capio:hũc ĩtelligo:q latine cãtat & apte. Hic meo qdẽ arbitrio te supat. Hac fabula dimissus ẽ cõfusa Simia nostra. Vale. Ex Mľo. v. calẽdas Ianuarias.

Iocosa de se familiarissima.

SI quid agam:quæris:dormio. Nã ĩter assiduas hic sum nebulas:nec lux est ulla interdiu:nec cum quibus commenter de re ulla:inuenio socios. Fratres meos a somno uix possum excitare. Credo mundum ruiturum. Dormio: ut me dormientem mortis dolor minus afficiat. Ad hæc autem ne mortuorum me inuadant cadauera solum. Nam cum adsint omnes in cellulis:ego quid solus contra tot luce functos auderem? Quid quod eo magis mihi dormitandũ est :quod hic insurrexit frumenti caritudo maxima? Itaq; ne sæpius panẽ quæritemus:qui negatur assidue:dormimus. Quod si ad me scriptur⁹ es quippiam:fac ut eam expectes diẽ:qua nos Apostolus uocet:inquiens. Hora est iam nos de somno surgere : cũ hacten⁹ Christũ audiam⁹ dicẽtẽ:dormite iã & requiescite. Nã & uos pariter oĩs dormiř cõiector:nihil ad nos mittẽtes litterarum. Ex Mediolano. iiii. calendas Ianuarias.

Iocosa de se Grauis.

CVm uellem ad te grauiter quicq̃ scribere:tum occurrebat iocosa de me materia. Distrahebar a scribẽdo:sicq; mecum ipse dicebam. Ad uirum grauem iocos scribam? At quo pacto grauis esse iocando possim? Tum redibam in mentem:cum meminissem:& Ciceronem de cauillandi/iocandiq; gratia satis eleganter locutum:& Demosthenem apud Græcos idem factitasse:& plærosq; uiros doctissimos summã laudem iocando consecutos . Quid est enim aliud iocus(unde cauillum & facetiæ prodeunt)q̃; gen⁹ quoddã & artificiosũ & urbanũ:quo uel mores alicui⁹ cũ modestia accusanť : uel frænũ inicić ĩsolẽti:uel ĩter amicos & pares aut non multo dissimiles ridẽdi materia nõ ꝑcaciter exhibeť ? Nã qs te fili accinxit ensi dicẽs Tullius:& risũ cõmouit:& magnã multo

rum sedauit animorum perturbationem. At quid illud apũ
Græcos de duplici. D. D. in oraculi sorte inuento: quo uole/
bant aliqui scriptum interpraetari. Dominaberis Dionysi:
At ioco dictum deliras Dionysi: omnem in Dionysii uim ac
mentẽ sñiam pẽdentẽ reuocauit! Prætereo Terentianũ illud
ĩurbanũ. Tute lep⁹ es: & pulpamẽtũ quæris. Ad me uenio: q
cũ nup in corona uirorũ essem clarorũ: allect⁹ sum ad iocan
dũ a nescio quo: quẽ & sicut Virgili⁹ ait: fama obscura recõ
dit: Est tñ ea & auctoritate apud multos pricipes & gr͞a: ut ñ
sint ei⁹ respõsa: quæq; in eũ rñdentẽ. neglĩgẽda. Is enĩ in nr͞os
sacerdotes inuectus: dicebat eos edaces/ uoracesq; . ebriosos:
libidinosos/ & huiusmodi cõfectos uitiis. Ego rñdi: quod in
Petrũ Apl͞m dictũ perhibent: loquela tua te manifestũ facit.
Rogãte illo: qd dixissem. Idẽ aliis cõplex⁹ sum uerbis dicẽs.
Qui de terra est: de terra loquitur. Percunctante rursus illo
satis litterarum ignaro: quid dicerem. mutatis iterum uerbis
eandemq; secutus sententiam subdidi Virgilianum illud.
Nauita de uentis: & rursus eo molestius instante quid dice/
rem: in illud Satyricum incidi. Tractant fabrilia fabri. Cum
autem omnino uellet uulgi more latinius ac communius
ab me exprimi: quid demum uellem: Sic ego: Consti/
tuit Gammarus cum uulpe de cursu certare: dicens ad cur/
rendum se paratissimum cum Olympionicis posse contẽde
re. Vulpes irridebat primo Gammarum bestiolã admira/
ta. mox instantem audiuit. Sed cum iam cursus decreuissent
spacium a quodam riuo: in quo erat Cammarus educatus:
ad aliũ usq; riuum: in quo fines erant prati. per quod currẽr
constituerant: subdidit Gammarus ipse: currere cũ uulpe nõ
uelle: nisi eam sibi tanto præponeret interuallo: q̃tum eius
uniuersum complecteretur corpus. Nolente uulpe: quæ satis
esse dicebat contentione: uel sine hoc pluri. Gammarus in/
stabat hoc uelle: ut maiorem assequeretur uictoriam. Tandẽ
eius importunitate commota uulpes cõditionẽ accepit Spa
ciũ designatũ ẽ: & extẽdentis caudã uulpis totumq; ad bene
commodiusq; currendum corpus pilum accepit caudæ gam
marus: ex quo penderet: quod illa pre pilorum multitudine
nõ præsensit. Mox dato signo: a carcerib⁹ ad calcẽ (ut aiũt)

uulpes gammarum leuissimum pertulit caudæ pendentem: cunq; se conuolueret: ut eum: quem existimabat adhuc esse in prima linea: irrideret: is sese prostrauit: & ictu caudæ uulpinæ in proximum finitimumq; reiectus est riuum. Clamante autem illa: ubi nam es o bællua? respondit is: ubi tu o fera? Conuoluens ad illum se uulpes: illis est usa psalmistæ: Hoc est mirabile in oculis nostris. Potes & tu fortasse bene ac leuiter currere: sed cursoris certe faciem non refers. Hac fabula irrisus ē ille mihi: qui uellet alios quasi uir grauissimus accusare: cum nihil haberet in se non leuissimum. Titubare cœpit ipse. Alios cœpit risus nō mediocris. Rem habes. Vale. Ex Mediolano. iii. calendas. Ianuarias.

Sinonima iocosa de se.

Ego mihi iocando non indulgeo.
Nihil prætereo: quod ioci sit.
Cum desunt alii: sum in meipsum iocosus.
Habeo quid iocer: uel in memet.
Cunctos iocis adeo.
Neminem sine iocis prætereo.
Tā mihi sunt facetiæ multæ: ut eas nō possim obliuisci.
Nullius rei facilius: q̄ cauillandi memini.
Non prætermitto cauillandi rationem.
Mordeo multos iocis.
In plerosq; iocando ueritatem exprimo.
Magna mihi est de facetiis cura.
Adhibeo præter cæteram maximam facetiis diligentiam.
Et si res graues nunq̄ obliuiscor: iocosas tn̄ non reiicio.
Græcos imitor: q ī cauillis maximā uī eloquētiæ statuerūt.
Habent ioci nescio quid mordacitatis urbanæ.
Facetos ego uiros plurimi faciundos duco.
Cupio in omnibus iocis uti non indecoris.
Video plurimū ꝓdesse facetias: si nihil habent scurrile.
Iocosos homines maximi facio.
Supra facetos uideo nullos hodie in prætio.
Cauillorum audio legem antiquis usurpatam.
Plurimum iocis oblectari uideo cunctos.
Ad facetias omnes intueor modestas inclinari.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Titulus.xvi.

Iocosa de alio familiaris.

a Ccepisti: an nondum quidem nostri Curii facetias? At ego tibi hominis omnem uolo laudem notam esse. Est ut illo utar Hieromyni: non minus in cauillando: quam in accusando pronus. Vt Curius est: ita nomine suo dignissimus: cui nihil probari potest sceleratum. Is ubi nescio quem intueretur bonos omnis irridentem assidue in Curium iam risum apparasse: hunc uocauit in hominum coronam/conuentumque non paruum: atque ait. Scis ne bone uir: Cur canes latrent: illo respondente: quoniam fament: subdidit male sentis: At quoniam eorum hoc fert & usus & natura. Verum intelligis: quare infantes a laruis defleant uisis: dicente illo: quia lac non habent: quod emungatur: addidit nec id quidem bene: sed metuunt a bestiis sibi formidolosis. At tenes: cur leone uiso Asinus rudiat: illo referente: quia metuit: Nec id quidem bene: Sed quoniam paratum uiuet regem: a quo possit uorari: natura id facit non metus. Quid annuerent hæc problemata: postulanti respondit: posse in eum conferri singula: qui consuetudine naturaque canis semper latrat: nec quid in quenque loquatur: consyderet: eum uero non audere quicque apud laruatum loqui: cum uideret bestiam hunc esse: qui laruatum se hominem diceret: quasi Simiam: irrisorem cælitum: ipsi uero posthac se suique similibus uisis: quasi asino: apud leones rudiendum assidue: nec prohibendum ei quidem sua sententia loquacitatis/fatuitatis/scurril tatisque prætium. Risere Curii grauissima & commodissima cuncti. Vale. Ex Mediolano pridie calendas Ianuarias.

Iocosa de alio familiarissima.

p Etrum nostrum scis esse inuersum: nolui conuersum dicere: ut cauillo uti liceat litterarum mutatione. Factus est enim noster monachus. uouit: ut ait: se nunque peccare in seipsum: ea ut opinor mente: quod suam cupiditatem fraudabit nunque Animi se rationem habiturum constituit: hoc est quantum animus reddat uoluptatibus. Bonus est totus: nam cognomento dicitur bonus. Quis eo melior: cui se non negligit. seipsum audi: ad Curionem scripsit Tullius. Id obseruat hic noster/preter se neminem

audit. Per īfamiam (inquit Apostolus) & bonam famam: id istud curat: Sibi parat infamiam: suis reliquis uiris optimis bonam famam: Totus (ut uno concludam uerbo) iocus est: q̄ nedū alios (ut in se iocetur) cōmoueat: uerūetiā ī seipm ipse iocari non desinat. Vale. Ex Ml'o calendas Ianuarii.

Iocosa de alio Grauis.

OMnis humanæ uitæ ratio: quæ pro uirtutis consuetudine sit inuenta: ut inquit Lactantius non nisi cum uirtute coniuncta censenda est. Cauillis autem & faceciis qui uti sciunt: plurimumq; (ut Plinius de Martiali ait) habet salium: quasi condimento suauissimoq; ad panem obsonio munitus accedit. Cum enim inueniantur: qui mordere alios suis ineptiis apparati neminem metuunt: sed & īurbani sunt in cauillando & scurriles: ut Mimi solent in scenis/aut ad mensas parasyti. Iocosi uiri docti sunt: a quibus illi cogantur resipiscere aut non assidue furere: ut ait Polybius. Mutius igitur hic noster: quem appellamus aliquando mutum: nō est tibi nūc appellandus Mutus: neq; rursus loquax: sed eloquens & iocosus. Nam cum esset in corona curiæ: a qua neq; milites abessent: nec sacerdotes: nec principes: inuasit eum stultus ille nebuloq; Pasinus: quem Palatinum scurram: ut Iuuenalis Paridem Pātomimum uocat: merito sumus uocaturi: petiitq;: qd nam esset: cur rideret non nunq̄: sæpenumero uero flæret. In parte respondit Democritum imitor & Diogenem: q eiuscemodi fuissent. Quare petiit ille: non in uniuerso at in parte imitaris? Quia illi subdidit: aut hominum ineptias omnium ridebant: aut inanis operationes: uoluptatesq;: quibus merguntur: lachrimabant. At mihi non omnium ridēdorum dolendorum ue labor adhibetur: sed illius dumtaxat conuentus: in quo uerseris. Risum enim ab iis non contineo: q tuis oblectentur insulsissimis salibus: ab iis gemitus mihi ministratur: qui quicq̄ in te conferunt adiumenti. Quē me dixit ille: credis esse? Non credo respondit: at scio certo te canis simillimum: qui aliquibus adulatur: ut edat. Es enim edacissimus colax: ī aliquos latrat: qui eum uerberibus ab se pellūt: ut tu in eos soles mordendos esse diligentissimus: qui te quidem indignum appellant: in quem uel munera perdātur uel

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

cenæ. Esto canis: sim ait: Quid deinde? Simia dixit: quare me simiam? quia cum neq; humanitatis habeas quicq;/ nec offi cii: nec loquare: nec audias: qualem Albertus eam esse descri/ psit: faciem tamen hominis præ te fers: dentesq;: at nutus be stiolæ: & ut Iuuenalis ait. Es fraterculus gille gigantũ. Hisce iocosissimis: sed uerissimis quidem uerbis obmutuit ille: tan diuq; siluit: q̃ diu risimus omnes. Mox ad astantes conuer sus: minime pudebit me: inquit cænare propterea. Vide qua lis ẽ uterq;. Bene uale. Ex Mediolano. iiii. Nonas Ianuarias.

Sinonima Iocosa de alio.

Est hic uir iocosissimus.
Dicit hic omnia facetosissime.
Nihil hic loquitur iniucunde.
Est in hoc homine plurimum salium.
Ex huius uerbis assidue ioci pullulant.
Nullum est huius sine cauillo uerbum.
Abundat hic in omnibus uerbis iocandi condimento.
Vt hic est facetosissimus: sic & urbanissimus.
Quo pacto nihil immodeste hic profert: sic iocis ad rem utiẽ & personas cõmodissime.
Ex hoc homine loquente inter amicos: plus hauris salium: q̃ ex alio ineptiarum.
Nunq; hic facetus esse solet inurbanus.
Quid est quod hic sine summa ratione cauilletur?
Qui hunc mordet insipide: ab hoc mordetur sapidissime.
Ad huius uirtutes reliquas accedit: q͞d est unice facetus.
Eam hic habet in iocando gratiam: ut nullius accusatiõe ca/ stigari debeat.
Tanta est huic in cauillis modestia: ut nihilo excedat.
Quis hunc dicat mordacem.
Omnibus bonis huius faceciæ placent.

Titulus. xvii.

Særia de se familiaris.

n Isi laudm ueteri accepissem Romanoq; uerbo: in pro/ prio sordescere ore: særiũ nescio qd atq; graue de me scri berẽ. Accessit huc noster commilito: qui regentis hic titulò

cõductus ad docendũ esset: Arbitrat⁹ ẽ se Pythagorã: philosophãdo cẽseri. Scotũ ipm sapiẽtiæ nodis enucleãdis. Sæpe numero in illud ꝑuenit Ciceronis: ut & suꝑbũ se declararet: q nihil r̃nderet: & cõtumeliosum: q male r̃nderet: uelle plus saperẽ: q̃ oporteret: aduersus Apl'i præcepta. Vbi plurimum hæsitatũ ẽ utrinq;: & apud hũc qualẽ sese ĩ nos patefaceret: & apud nos: qualẽ existimarem⁹: tãdẽ cœpit se iactare: nemi nẽq; sibi philosophũ/aut Theologũ dicere parẽ in uniuerso terrarũ orbe: nos uero iudicam⁹ hũc malos educasse cliẽtes: a qb⁹ nõ laudat⁹ seipsum iactaret. Interea & ĩ me fremebat: qui ei nõ deferrẽ q̃tũ uellet. Ego tũ palã eũ honorabã: tũ priuatĩ: ut sese ipse uĩceret: frustraret̃q; spe sua. Cupiisset enĩ ab me cõtẽni: ut dissidii cãm ĩueniret. Tãdẽ sese leuissimũ aꝑuit hĩc abiit/assidue sibi arrogãs ml'ta: me paratũ ĩuenit taciturnũ. suꝑbus humilẽ. loquax elinguẽ. Ebriosus modestũ. Gulosus cõtinẽtẽ. In ieiuniis/in uigiliis/in canonicis horis ẽ cognitus: qualis esset. Hec grauitas mea. Bene uale. Ex Mediolano. iiii. Nonas Ianuarias.

Seria de se familiarissima.

I Am dudum egi cum Lutio litem. Sed ita quidem: ut nõ litigasse: at potius disputasse uidear. Egi enĩ unam cãm nec probris unq; contendi: nec iniuriarum ullo genere. Si qd excandescebat: nihil ad contumelias respondebam nihil ad minas: hoc duntaxat: cum resipisces: hanc exues mentem. Nunc tui non es compos/Tibi non obtemperas. Perturbata loqueris ratione. Rabies eum aliquando furorq; uidebatur inuadere/lingua nutu/oculis/gestuq; totius corporis loquebat̃. Eo erã ĩ petulãtẽ min⁹ exasperat⁹. Risu cogebã hũc opprimi. Cũ pacatiore cerebro qescebat: tũc argumentis a me uincebat̃. Vale. Ex Mediolano pridie Nonas Ianuarii.

Særia de se Grauis.

N Ihil arbitror ĩ uita digni⁹: q̃ ĩ særiis assidue grauib⁹ q̃ uersari causis: quæ (Salustio teste) ut homines per se laudãt: ita semꝑ ad uirtutẽ ĩclinãt. Quis enĩ i re leui uersat⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

assidue(ut Basylius inquit)potest esse haberiq; non leuis? Nam qui de terra est(ut Christianum est illud)de terra loquitur:tritoq; apud Hesiodum græcorum dicitur uerbo : auem garritu nosci. Grauitatem iccirco ueteres in Catone laudãt: leuitatemq; in plerisq; sermonis uituperant. Mihi nuper id contigit:quod neq; sperabam:nec expectabam ut quidã me hypocrica non temptauerit solum sermone immodesto : sed coegerit:q; sit særius sermo meus : aperire. Cum predicaret enim:& ad eum conuenirent pleriq; uiri boni & simplices.& fortasse famæ cupidi:ego uero minime:publica me cœpit insectari prædicatione:illa solita hypocritarum seruata clausula:se mei misereri:quem uideret hostem esse uerborum dei: qui nunq; ad audienda precepta Saluatoris accederem. Ad huius eo die auditorium accedens:priusq; æ pulpito descendisset:hæc sum percunctatus:ut diui Thomæ remedio usus publicum hunc accusatorem : publice docerem accusandũ. Quæro bone uir dixi:Num deus ipse sis.Eo se deum negãte: subdidi:quæ nam igitur lex docet:qui ad te non audiendum accedit:hæreticum esse?Quoniam ait : ego hic sum qui loco Domini loquor. Vbi mandatum dixit?Quis te procuratorẽ instituit?Ego ne tibi credam:quem contra sunt omnia dicta? Temulento sobrietas. Ignauo sollertia. Furenti prudentia. Imperito doctrina est contraria. Quis te in his uirtutibus credat recte loqui quod nescias?uenitq; in mentem Iuuenalis carmen. Loripedem rectus derideat:æthiopem albus. Et rursus. Quis ferat Gracchos de seditione querentes? Debet ut Chrisostomus docet:a nemine posse incusari:qui accusat alios. At ille obmutuit:nec quidem ausus est ad ea respondere : quæ addidi ad eius uicia. Særia fuere omnia hæc a doctissimis iudicata. Bene uale. Ex Mediolano Nonis ianuarii.

Sinonima særia de se.

Nihil est mihi særia oratione carius
Grauis sermo cunctos decorat.
Qui sapit sermonis dignitatem:in sententiarum crebritate sitam iudicet.
Orationis laus omnis in særiis esse debet composita.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Si uis loquens omnibus esse iucundus: grauis esto.
Nemo se cuiq; grauitate uerborum ingratum existimet.
Abhorret ab oībus oratio ñ grauis: at særia cūctos delectat.
Quis est tam alienus ab omni doctrinæ genere: cui grauitas/ pondusq; uerborum non placeat.
Nemo tā rudis est: quē nō delectet plurimū oratio særia.
Iocosa nutriunt aures: at grauia mentes.
Animis hominum sermo særius æsca quædam est: omne ui uacissimum afferens nutrimentum.
Oratione graui maximopere lætor.
Tam ē mihi uoluptuosa oratio særia: q̄ quod maxime.
Cum in uerba peruenio grauitatem præ se ferentia: nihil in/ de me facile detrahit.
Sum rebus uerbisq; Særiis deditissimus.
Særia quæq; in epistolis me sibi ascripticiū asciscunt.

Titulus xviii.

Særia de alio familiaris.

q Vam sit noster Curius grauis in omni re sua: uel eius ser mo manifesto docet. Est enim totus særius. Disceptauit nunc de diuinis publice in clarissima Theologorum coro/ na. Quis possit (uel si centum habeat Homeri: quas Persius replicat linguas) describere: q̄ omnia dixit særie. Credidit aduersarius hunc cauillis mordere: nunc Mercuriū ægyptia cum uocans: nunc Colossum Phodium: nunc Circulum ad tabernam. Hic tulit iniurias: uerbis responsa reddidit q̄ gra uissima: eo illi turpius esse: quod loquacior ab elinguibus su peraretur. Tandem in id deuentum est: ut interminatus fue/ rit aduersarius. At Curius: q̄ grauissime dixerit: non iniuria constituisse iusciuile: opus esse facto ubi uerba nō sufficerēt. Propterea sibi cedendum duello: non contentioni. Dic ille ī/ quit (si non cedis) Imo nihil hic ait/ cedendo taceo: ne te co/ gam: ut Terentius uoluit: Ex stulto īsanum reddi. Cognoue runt. Curii grauitatem omnes: illiusq; leuitatem. Bene uale Ex Mediolano. viii. Idus Ianuarii.

Særia de alio familiarissima.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

u Oluissem:adfuisses cum hic noster Curius compulit nos suam grauitatem supra modum admirari. Aduersus petulantiam Marcantonii:cuius contumeliis afficiebatur assidue sua in lite:fuit ea uerborum særiorum modestia ut nil grauius dici queat. Ille maledicebat:hoc semper benedicēte. ille hunc stultum uocabat:hic eum sapientem: Sic tandem: Si tua istæc sermocinatio sapientis est:mea stulti:quæ cōtraria tuæ. Vale. Ex Mediolano. vii. Idus Ianuarii.

Særia de alio grauis.

c Vrius noster uir grauissimus. & si nunq̄ aut fecit quicq̄ non permodeste:aut cogitauit non prudentissime:aut locutus est non særio quibus uirtutum generibus reliquos huius ætatis superauit omnis:nunc tamen ea & cogitauit:& dixit. & fecit:quibus seipsum supauit:ut illo ?utar Isocratis. Nā cum in hac urbe delectus fuerit prouinciæ monachorum nostrorum præses:aduocauit primum ī consilium ex omni ordine ministros atq̄ custodes:habuitq̄ orationem & copiosam & elucubratam diligenter de iis omnibus:quæ deceat illos obseruare:qui uitam religiosam delegerunt. Hac autem paucis complexus est:quibus ordo noster teneatur uotis:tātasq̄ tum castitatis:tum uoluntariæ paupertatis:ac obedientiæ laudes protulit:ut incredibile dictu sit. Nam & ab Aristotele declarauit has esse institutas leges uitiorum fugandorum:qui uirtutem distinxit in continentiam uirtutem:& heroicam:& christiano exemplo id apertum est: cum non permisit se Saluator temptatus a spiritu in incontinentiam delabi:per panis oblationem in summa fame:nec in superbiā: per hortatiōem:ut se deiiciens ex pinnaculo speraret ab Angelis in manibus suscipi:nec in auaritiam:per regnorum omnium promissionem: si cadens adorasset eum. Addidit & illud Iohannis quicquid esset in hoc orbe:aut incastitatem esse carnis. aut uitæ superbiam: aut oculorum incontinentiam:proptereaq̄ religiosum aduersus ea mundi picula debere sese ascribere castitati. obedictiæ. paupertati. Mox in hæc explicanda descendit: execratus libidinem supra modum: q̄ Cæcum sequeretur ducem. cum qua esset omnis immundi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

tia/omnis turpitudo. Superbiam uero illam fuisse docens : quæ coegit primos spirit⁹ in Abyssum cader̃. Auaritiam pa rimodo illinc originem duxisse a qua fiunt homines imma/ nes in pecunia optanda: quam ut inquit Cicero. Nemo sapi ens concupiuit: & Sophocles dicit. Auri cupiditatem abie/ ctione mentium gigni. Deinceps ubi consulto cum patribus multa commentatus est ad religionem pertinentia : cunctos adiuit conuentus/alios puniuit peccantes : alios castigauit errantes. alios ad uirtutes (propositis etiam præmiis) inuita uit: ea uerborum grauitate: ut admirati sint omnes: maluerĩt q; huic obtemperare/uel acriter uerberanti: q̃ alteri uel hu/ manius mitiusq; cogenti. Vide q̃tum inter hominem hunc huiusq; cuncta særia: & alios aliquando acerbiores (sed le/ uiores) intersit. Bene uale. Ex M¹o. vi. Idus Ianuarii.

Sinonima Særia de alio.

Certe hic uir est grauissimus.
Hoc uno quis magis særiis delectatur?
Est in hoc tanta grauitas: ut nihil nõ loquatur særio
Tanta est in Curio uerborum ac sententiarum copia: ut ad/ mirabile sit.
Verborum ac factorum hic pondere ac mensura cunctos superat.
Nihil ab hoc profertur insipide: nihil immodeste.
A nulla grauitate abhorret hic noster.
Est hinc oĩm in særiis & cogitandis: & dicẽdis haud iferior
Vt cogitat hic oĩa mature: sic facit consulto.
Temeritas & insolentia dicendi agendiq; Curio est protin⁹ inimica.
Prudentissime Curius cuncta rimatur: & cõsultissime pficit.
A Curio tam abest leuitas: q̃ ab insanis grauitas
Cum Curio nulli stulto quicq̃ est commercii.
Tanta est huic cum sapientia familiaritas: ut ab ea nullis ui tæ suæ partibus possit disiungi.
Curius cum est in agendo prudentissimus : tum in dicendo grauissimus.
Vtinã oẽs qui særiis delectantur. Curii similes fierent.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Si res publicæ Curii similibus manderentur gubernandæ : fœlicissime semper essent.

Titulus.xix.

Imperatoria familiaris.

e T si non dubito:uos milites huic ædicto continuo for obtemperaturos : nec multis arbitror opus esse ad eos adhortandos:qui fuere sp mihi obsequẽtissimi: ut adiiciam tamen chalcar equo sponte currenti(ut Euripides dicit)uobis impero :ut ad diem constitutam in castris cum impedimentis iam sitis. Dies autem erit.xii.calendas Aprilis. Martis enim fauore fræti:quod ueteres factitarunt.bonis procedemus auspiciis. De uictoria nobis ac hostilium fortunarũ præda nobis est nihil dubitandum:cum infirmi sint illi :nobis autem nihil ex his desit:quæ inquit Cæsar ad oppugnãdos hostes necessaria. Nam & militum numero ac præstãtia illis antecellimus:& gloriæ cupiditate:quæ in omni adeundo discrimine plurimum ualet. Facit enim ultra cætera quæ ꝑ militũ præmia hæc nobis proposita immortalitatis merces nos ad omne facinus magnum & memoriabile pronos. Venite igitur iussu imperatorio:nec nisi uelitis meam indignationem in uos experiri:ullo pacto desistatis. Valete. Ex Mediolano.v.Idus Ianuarii.

Imperatoria familiarissima.

n On ignoratis:ubi castramentari constitueri & ad quæ nos oporteat accinctos esse.xii.calendas Aprilis dies ẽ designata:qua prodeatis in castra. Quam uos dece t obtemperare imperio:non nescitis. Ad hæc & paratissimos uos eẽ duco:& unice promptos. Itaq; nihil opus est : pluribus hic certare. Fierem in dicendo longior:si crederem : uos esse ad obediendum difficiles. At ut seruetur militaris ordo:uobis ĩpero: ne quid excipiatis causæ:cur nõ ueniatis ad designatã diem. Itaq; uobis gratiam meam ad ueniẽdum dico. Valete Ex Mediolano.iiii.Idus Ianuarii.

Imperatoria Grauis.

m Vlte sunt ĩ ĩperatore causæ:quas neq̃unt ii cognoscer quos obtẽperare decet:nec omnia scitcitari. Nam ut ait

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Alcibyades:quæ uidet īperator:ipse tenet:Xenophon āt ille philosophus & imperator:alia esse dixit in īperatorib⁹:alia in militia. Quamobrem & Agesilaus fœlices ait esse milites: qbus īperator ediceret agēda:cōsilia uero nō nisi detegeret ī tpe. Scio qd mihi cū hoc hoste designato sit agendū: & q̄ fa cile possim hūc superare. Nā quæ quattuor debeant in impe ratore inueniri:q̄ egregie possideam:non ignoratis. Nec me iacto. Sed uos mea laude in hanc & alias expeditiones aīan dos esse reor:cum non abesse ab me rei militaris scientiam ui deatis:nec uirtutem in præliando:nec auctoritatem in rebus gerendis:nec fœlicitatem in prosequendis:quibus perfectum īperatorē Tulli⁹ extulit. Cōtra uero his fere oībus carere no strōs hostes:uos nō latet. Habent nescio qd plus diuitiarū. At nos aīos eo maiores:corpora eo fortiora. Sunt locis mu nitissimis. Omnia uincit dies Obsidebim⁹ si ii fortes habent muros. Quid non domat obsessio:ut inquit Cornelius: Obsi dioni succūbunt oīa:ut Plini⁹ est arbitratus. Venite uos mō ad diē cōstitutā:nec si a me acerrime non uultis mulctari:qc quid inueniatis causæ:quo minus ueniatis. Laborabim⁹ for tasse non nihil. At ut illud ē Agesilai:laboris difficultatem spes uictorie consolabitur atq̄ recreabit:ex qua procedet & merces & gloria. Vos me tenetis. Venite continuo. Ex Me diolano. iii. Idus Ianuarii.

Sinonima Imperatoria.

Impero ut continuo huc eatis.
Ite in castra imperio meo.
Ne desitis imperatoris uerbis.
Audite hac in re me imperantem.
Hæc est res quā uobis imperator edico.
Præfigo uobis imperatoris gratiam.
Imperatorio uobis hoc præcipio iure.
Facite ut non deficiatis imperiis meis.
Si nō exeqmini:q̄ īperaui pœnitebit uos errati.
Vbi nō parueritis īperio meo:subibitis pœnam.
Præstate uos in obediendo difficiles:si uultis imperatorem iratum experiri.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Quando nihil ex imperatoris præceptis omiseritis: cõducet uobis summopere.
Deerit uobis apud me nihil: si nihil ex imperiis meis ne/glexeritis.
Si cupitis a me consequi plurima: difficiles uos nusq̃ impe/riis meis exhibete.
Estote in iis quæ uobis impero paratissimi.
Ex præceptis meis despicite (si sapitis) nullum.
Adhibete diligẽtiã oẽm ĩ ꝓsequẽdis: quæ impero.
Sola obedientia: uos in oẽm euentũ imperatori q̃ cõmenda tissimos faciet.

Titulus.xx.
Minatoria turpis familiaris.

e Vm si soleãt rõne feræ coerceri: sed minis: ut Alchmæõ inquit poeta: qui ferina sunt natura: eodẽ uidenẽ esse co hibendi castigationis generẽ. Quod sis ab humanitate distra ctus o bælluarũ nõ leo solus: sed elephas: cum ignores ipse: cæteri non ignorant. Ausus es o temerarie ĩ me debacchari nihil ex iis omisisti: quæ ad meũ dedecus attinerent. Scis eẽ me iis & diuitiis & clientelis: ut nihil effugere discriminis ua leas: quod te subire cõstituã: Caue igiẽ: q̃tũ potes: & tibi cõ/militones istos tuos lenones: ac reliquũ nebulonũ genus tuo adiunge lateri. Tuebitur te nullus ordo: ne tandem in meos concidas laqueos. Curabo te asinũ bipedẽ ad necem usq; de uerberari. Porcum autem in cryptis assidue cœnosissimũ: in cloacis abdine in lucem hominum prodeas ꝑpetuũ & patrie dedecus/ & parẽtũ. Iamdudũ tumuisti uẽtre isto abdomine suffarcinato: nec min⁹ temulẽtissimis uerbis: q̃ ebriosissimo sensu in omne scelus prolapsus neq; homines metuisti: nec deum es ueritus. Omne facinus licere tibi attemptare: duxi/sti: quia nemo te furentem correxit: nemo teĩimpudentẽ ca/stigauit. Posthac aut obibis: aut fies mea castigatione mi/nus petulans/ minus insolens/ minus bestia. Quid quod te audes mecum uelle conferre? Quid quod neq; te mœ/tiris: nec tua: q̃ uilis es officio/ q̃ turpis fama: q̃ in om/nium oculis ignobilis/ atq; degener? Huic audaciæ o/

h n

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

pus est me correctore:ut pro illo Hieronymi: Qui loqui ne/
scis:discas aliquando conticescere cum tibi sit lingua in fru
stra cædenda:uita uero & spurca & intolerabilis. Ex Medio
lano pridie Idus Ianuarii.

Minatoria turpis familiarissima.

Fac ut intelligas bestia:qui dispare certemus uoto. Tu nulli
us estimationis:ego aliquis in eorum numero:qui habentur
in pretio. Tu uir neq; qui rem semper agis perperam . ego si/
ne consilio nihil. Habebis meo iussu mercedem & dictorum
meorum simul & factorũ . Nam dignus es mercenarius tuo
pretio:qui nihil dicas ueri:nihil non iniqui. Debaccharis in
bonos omnis:idq; tibi euenit usu:quod Simius:quæ quo ma
gis in altum prouehuntur : eo pudibunda magis detegunt .
Dicis ostensurum te medium:ut Iuuenalis ait:mihi reliquis
q; digitum:qui tibi comminantur. Potes id & soles efficere .
Quid si & nates detectas ostendes? At feres meritum ob stul/
titiam. Quod si te non piget errati:pœnitebit acceptæ penæ
tibi debitæ. Ex Mediolano. Idibus Ianuarii.

Minatoria turpis Grauis .

q Vanq; Clarorũ hominũ minæ turpes esse non possunt :
cum a celebri uiro ut Cleobolus Lyndius inquit : nihil
uel dici:uel fieri turpe quæat:non possum non tamen oscœ/
nitate uerborum uti in te inuadendo . Quid autem est aliud
interminari:ut placuit Maroni:q; uerbis inuadere . Tu nihil
uel omisisti/uel pretermisisti : quod ad meam turpitudinem
attineret:q̃uis ea quoq; turpitudo dici non ualeat:quæ bo/
num uirum:quicq; falso disseminat ut Augustinus docuit di
cens: De bono turpe quicq; fictum non durat:Nec turpe qui
dem est:quod non nisi turpibus fidem facit : nisi omne quod
a turpibus prodierit:turpe nocetur. Sed nisi resipiscis:ex ca/
pro asinus fies. Caper est enim hyrcus sine testibus: cuius cõ
iunx est multorum usuraria At asini solent siluis onusti sæ/
pe domum duci. Vehere tu quidẽ hac sarcina militari præ/
ditus in quam me uidisti cloacam:in quem tam impudice lo
cutus sis? Num ne tibi uideor dignus : in quem insanias ? At
ego tibi pharmacum curatorium sanitatis procurabo:aut il
lam cædi tibi studeo uenam:de qua Iuuenalis:O medici me/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

diam pertundite uenam:& de qua Persius. Nec enī mihi cornea fibra ē. Caue tibi neq̃ bestia: ut satyrico utar uerbo. Dicentali qui: non esse te murem leonis ita dignum: aut cyricē aquilæ furore puniendum. At ego nullum excipio plectēdū qui me lædat. Nunq̃ enim castigarentur insani: si uiuerent hodie qui Peryclis atq̃ Socratis patientiam aduersus maledicos maleficosq̃ laudabant. Irridentur nunc qui n̄ ulciscūt iniurias: iniustiq̃ ducuntur: qui eo tolerātiæ genere alios ad idem inuitant criminis. Ego te cogam in Syllæ pidicularem incidere morbum: & in insomnia eius: ī īsomnietatemq̃ Marii: de qua errant: qui cēsent Iuuenalem sensisse cum inquit. Exul ab octaua Marius bibit. Ego tibi uitam esse tædio studebo: ut miserrimus omnium tibi ipsi sis odio: nec a tuis quidem adiuuari ualeas. Ex Mľo. xix: calendas Februarias.

Sinonima Minatoria turpia.

Diminuetur tibi lingua nostra opera.

Curabo ut nequeas esse loquax.

Afficiam iniuria te non dissimili.

Ab me nō inferiorē accipias pænā: q̃ feceris iniuriam.

Custodi diligenter tibi testes: ne castoris fias similis.

A mea uigilantia tibi summopere cauendum est.

Nihil debes studiosi⁹ aīaduertēr: q̃ ne pœnā stultitiæ feras

Equissimus censebor: cum te pro tua in me malignitate plectam.

In te unum omni odio insectandum ero solærtissim⁹ ac unice intentus.

Omni opera tuum interitum: aut summam aliquam turpitudinem examinabo.

Ero in te puniendum curiosissimus.

Nunq̃ ī te summa quadā iniuria cōficiēdū: cōquiescam.

Adhibebo ī tuā pnicīē oēm pro ingenio diligentiam.

Nulla me cognosces in re die noctuq̃ acutiorem: q̃ in exitio tuo summa quærendo cura.

Tunc me tuis defuturum incommodis īsectatorem crede: cū ignis coire cum unda sciet.

Cupio ut intelligas dum uiuam: deesse mihi acrimoniam uiresq̃ in te odio persequendum non posse.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Fac ut immemor tui sim prius: q̃ tuas obliuiscar iniurias: & te non plectam.

Titulus.xxi.

Laudatoria familiaris.

c Vrius noster omni laude cumulatus illud famæ genus consequi potest: de quo Terentius ĩquit. Homo perpaucorum hominum: imo nullorum. Dignissimus est Curii nomine. Is enim de quo tantam omnis historia mentionem facit. Plutarchi testimonio uir fuit: ut frugalissimus (& ea quidem frugalitate: quam Cicero uult omnem complecti uirtutem) sic æquissimus fuit: si eius responsa & Sãnitibus & aliis facta diligentius consyderentur. Quid si a diligenti per omnium rerum sibi agendarum curam Curius cæpit appellari? Tu uero tali tantoq; patre natus: ne degeneres: cura: non in hoc minus sis: q̃ in omni probitate/innocentia/prudentia fuerit ille Curius. Video ingenii tui acrimoniam. Memoriæ præstantiam: doctrinam iam pœne paternam/aliaq; tum naturæ: tum industriæ munera: quibus genitorem si non superas: æquas certe. Quibus si non respondes augenda laude: quæ nuper in tuo nomine iecit fundamenta: certe delaberis: nec quo pacto resurgas inuenies. Grauis est in te commota hostium omnium expectatio: quibus sis uiribus: ut de Curione dicit Tullius qua uia sis patri futurus non dissimilis. Sed quid ego ea in re dubito quicq̃? Generosa fæmina ĩ hortis crescunt suis. Pater tibi fuit unicus in Italia scientiæ splẽdor. Tu quidem ab ineuntibus annis bonis litteris deditissimus. Censendum est tibi deesse nihil posse: quo sis apud posteros immortalis. Quod ut commodius consequaris: me nõ habes inferiorem cæteris: qui tuis laudibus æternitatem scribendo patrem: quod assidue facturus sum. Bene uale. Ex Mediolano. xviii. calendas Februarias.

Laudatoria familiarissima.

n On ero in dicendo longior. Vidi quæ scripsisti singula. Sum tuum acumen admiratus. Eloquentiam uero tuarum epistolarum tanti feci ut nullius possim efficere pluris: uel ueteris: uel noui. Admisces tot ĩ scribendo sñias/tot

cum sententiis testimonia: tot cum testibus argumenta: ut legendo alliciar ad existimandum ex te flumen profluere uerborum. Quid autem minus scabrum: minus perplexum, minus urle? Omnia in tuo stilo uidentur antiquitatem redolerẽ. Adde quod es humanissimus: non superbis tua laude: nõ tu mescis. Quo tibi maior ẽ gloria: eo tu minus (ut multi solẽt) insolens, minus elatus: minus iactabundus. Dii tibi fortunẽt nomen: quo dignissimus es. Me habes cui quod tantus sis & habearis: es stupori fere ĩcredibili. Bene uale. Ex Mediolano xvii. calendas Februarias.

Laudatoria Grauis.

a Triplicibus fortunæ corporis atq; animi bonis: uolure Peripatetici laudandos esse uiros: quos hac in parte Cicero secutus est: cum cæteris sit omnibus Platonem imitatus: qui duplicibus duntaxat contentus erat, internis ac externis: at fortunæ: nec in animo: nec extra aĩm diceret: sed ab utrisq; aliena. Quam hæc oĩa sint ĩ hoc nostro patre. attẽdite p deũ ĩmortalẽ o fratres uiri eruditissimi: ac religiosissimi: ut cognoscatis manifesto⁹: ꝙ nobis in huius diligendi cura consilioq; sit gaudendum. Est primum (ut a leuioribus ad grauiora queramus progressum) ea generis nobilitate: quæ in Italia possit inter primas nuncupari. Nam si florem hui⁹ hodiernæ Italiæ debemus existimare insubriam: & agrorum ubertate & urbium amplitudine. & soli dexteritate, & uirorum præstantia. In insubria uero Mediolanũ ciuitas ea ẽ: cui similis ĩ toto nõ ĩueniẽ orbe terrarũ uel populi multitudine: quã Suidas scripsit populosissimã: uel rerum ad uitam hoĩs: dignitateq; necessariarũ: certe hic eo nobilior ẽ: qd̃ Mõ della familia cret⁹: & generosa est & ãtiqua ĩ ea urbe domo: parẽtib⁹ cret⁹ optimis, clarissimis. Insubriũq; pricipibus sp iucundissimis: de quibus (ne in illud ĩcidam Senece) Aliena iactant: qui genus suum laudant: hoc prosequar: quod apud Iuuenalem est. Cuncta licet ueteres exornent undiq; cæræ atria: nobilitas sola est: atq; unica uirtus. Nam & si est generosissima stirpe satus: si natura in huius uniuersum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

corpus fuit liberalissima: si nutrimentũ & educatio huic plurimum profuit: multo plus tamen laudandus ẽ ab animi bonis: modestia in adolescentia diligentia bonarum artium in iuuentute/ prudentia in senectute hac uiridi: ut illud est Virgilii. Sed cruda deo uiridisq; senectus: cæterisq; in omni ætate uirtutibus: quibus aut superauit maiores suos: aut illorũ attigit laudes. Prius cœpit laudari continentiæ: q; scire posset: quid foret continẽtia: ut de Epaminunda: & de Agesilao a Græcis scriptum perhibetur: assidue religioni tam uacans & castitati: ut insensatior (ut dicit Aristoteles) nusq; uacantes uoluptati: q; mundior aut abstinentior soleret apud socios appellari. Mox in mundi contemptum sese induebat eo: quo nunc: panno tum: quia constituisset Franciscaster esse: tum quia iam elegantiæ hostis esset. Pluribus hunc argumẽtis omnes propinqui ab ea distrahere uitæ uia nitebantur. Hic assidue ut summe solent cautes: annosissimæq; arbores: inconcussus ac inlabefactus loco moueri non poterat: se sibi natum in primis inquiens: sibi uelle satisfacere. Si quis illud adducebat Academicum: non solis nobis nos natos esse: at patriæ/ parentibus: & eiusmodi reliquis: hanc eorum esse uitam dicebat: qui in agendo uersantur: non amiciendo: non ĩpoliendo. Intrinseca hæc suo posse quemlibet ingenio debereq; curare dilig̃ẽter. quæ ad animum fœlicitatemq; comparandam pertinent: ut Theophrastus inquit: Extrinseca uero nullis a sapientibus pendi: nostro ne: an alieno fiant admonitu. Quid quod neminem audiuerit/ nulli asscultauerit nemini obtemperauerit ut religionem non sit ingressus: Ouidianum illud ad dehortantes usurpans: Nitimur in uetitum. Quamobrem iam admodum adolescens præfectus est Thaurisco monasterio: ut de Scipione: cui Iuniori longe ante senatorios annos demandata est res publica: & de Alexandro Macedone: qui tam natu minor tot res gessisse perhibetur. Eam autem administrationem cum plerisq; aliis: quibus deinceps assidue prelatus est: tam exercuit perhumane ac ꝑbenigne: ut admirati sint omnes. Non multo post apud pontifices multos egit maxima: nec in patriæ suæ: nec in amicorum negotiis unq; defatigatus est: nunq; laboribus cessit: ut

iam alter Clearchus uocari posset: qui causas & amicorũ & patriæ præferebat suis. Ea tamẽ fuit semper demissione suæ laudis: ut cum uel fiducia sui quæret: uel ut se notum redde/ret apud incognitos: nunq̃ se uoluerit uel laudare: uel in fa/ciem laudari: nequis posset in hũc assentator existimari: Qui/imo secum ipse si quod laudabatur in eo: memoria illud in Apollinis templo scriptum: quod ab Homero usurpatum ẽ: & Pythaco Mitilenęo repetebat. Nosce teipsum: seq; non tan/ti iudicans: arbitrabatur a Socrate discere posse qui se dice/ret unum scire solum quod nihil sciret illudq; Ciceronis nõ obliuiscebatur: nec natura nouum nec scientia uetus repe/rit: Tandem in hanc est prouectus sedem ut non solum sua singulari uirtute pepererit amplitudinem: sed suis omnibus: hoc est nobis: nostræq; religioni/suæ patriæ: suis agnatis/cognatis. necessariisq; ac ꝓpinqs reliqs laudẽ atq; gloriã im/mortalem. Non enim in hanc præfecturam sorte coniectus est: sed una omnium eorum sententia: quibus huius delectio/nis bonus imminebat. Non hoc loci corruptelis tẽptata res est (ut sæpe) non amicorum studiis (ut assidue) non princi/pum litteris cõmendaticiis (ut semper) at sola uirtute/probi/tate/doctrina/sapientia huius Ludouici. huius Theologi cla/rissimi. huius uiri animo maximi. huius suo cognomento di/gnissimi: qui est iccirco de Mondello dictus: quoniam mondũ uincens: paruus sit mũdus uirtutũ quasi thesaurus effectus: quem Microcosmon Bernardus siluester appellauit. Huius nunc regimur & gubernamũr claritudine/præceptis: ac īsti/tutis. Habemus quem imitamur. uirum præstantissimum. Philosophum & doctrina & moribus. Theologum optimũ. patrem innocentissimum. pientissimum. religiosissimum. cu/ius quotiens per uestigia procedemus: totiens nõ errabimus. Quod ego per me decreui uos hortor: non recusetis: cunctis unice conducturũ. Ex Mediolano. xvi. calendas. Februarias.

Sinonima Laudatoria.

Hic uir est dignus uiri nomine.
Summa est huius uirtus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Nullam uirtutem hic minus tenet.
Omni laudi æque hic operam adhibet.
Vt modestia iuuenis antecellebat cunctos: sic nunc prudentia præstat omnibus.
Hic nullius est probitatis: præter cæteras particeps: sed omnes tenet mediocriter.
In omnia uirtutum genera Curius eodem habet pacto.
Tantus est Curius: ut diuinus possit potius: quam humanus appellari.
Virtus Curii ut est admirabilis: sic incredibilis.
Ad hunc diuino sunt munere: oīum delatæ uirtutes.
Qui uelit huius prosequi laudes: laboret infinitum.
Nemo uel diutius scribens calcem attigerit laudum huius enumerandarum.
Maxima est de huius uirtutibus apud omne humanum genus admiratio.
Facit Curii sanctimonia: ut in eo laudando uiris uel eloquentissimis uerba desint.
Qui sunt ī cæteris copiosissimi oratores: in laudanda huius uirtute obmutescunt.
Amplissimus est prosequendæ tuæ uirtutis campus.
Non possum non te fœlicem hac uirtute iudicare.

Titulus.xxii.

Vituperatoria familiaris.

t Vrpe uideri potest: huius mali atque pernitiosi hominis uitia insequi. Sed hoc habet prudentia: Ciceronis definitione: ut rerum bonarum, malarūque sit scientia. Veritas autē Chaldæorum definitur astronomorū uerbis: per quam quæ fuerunt, sunt aut futura sunt: īmutata dicuntur. Quāobrē & prudentē oportet: tam mala scire, quam bona: ut ab iis caueat: hæc sequatur. & qui uerū seqtur: remque ut est: sic explicat: minime peccat. Nō inuehor: uera sequor. Est ille Nebulo tā mētis inops: ut nihil aīaduertat. oīa intemperate simul & insolenter efficiat. Vacat libidini: plusquam possit: uiolatque ī hoc naturā: ut crapulam admittit: huius ampliandæ gratia. Tessaræ ac oī tali generi adhibet omnē operā. A uirtute uero tā ē alienus: quam a cælo refert tellus. Hō est (ut paucis agam) per

uersissimus/ebriosissimus / mendacissimus / sceleratissimus. Adeo delectatur decipiens aliquem/fraudans decoquens: ut inde summum se bonum esse cōsecuturum existimet. Fur autem est diligentissimus: aut ante rem tibi subtraxerit: q̄ tu tibi quicq̄ in hūc potueris suspicari: Quare si quid es acturus cū hoc monstro: ne tibi censeas caueri quire: sed deū optimū deprecere: ne hunc sinat ad te ire. Non recedet abs te sine tua uel ignominia/uel re perdita. Qui enim alicuius uident cum hoc familiaritatem: quibus quidem sit cognitus mirant̄: nec pñt nō existiare qcq̄ īter eos esse flagitii. Quare si me amas: hūc abs te abiice: ne aut incōmō te afficiat/aut famā tuā maculet. Bene uale. Ex Mlo. xv. calendas. Februarias.

Vituperatoria familiarissima.

m Alus est Sulpicius: sed peior longe huius filius: homo cunctis scelerib⁹ deditissim⁹. Nihil enī hunc flagitii latet: omnia nouit: ac seqtur quæ nefaria uiderit. Nec gulā excipit: nec uenerem: nec furta. In homicidiis nō est iccirco uersatus: quia uiribus nullis ē: otio dūtaxat ascriptus & inertiæ. Puer huic interminatus/metum faceret: Sed ut malus ē: sic & maledicus. Nemini uel murmuribus cedit: uel delationibus: Hinc factum est: ut a nobis eiectus monasterio ac penitus fugatus deliteat: nec certam habēs loci sedem uagetur assidue: possitq̄ illud Virgilianū licet dissimili causa: de se dicere. Ipse ignotus egens. Libyæ deserta peragro. Europa atq̄ asia pulsus. Rem habes. Vale. Ex Mediolano. xiiii. calendas. Februarias.

Vituperatoria Grauis.

u Ereor ne plus mihi laboris assumam in uituperādo Augustino nebulone famosissimo: q̄ sequi possim. Nam ut sum laudandi alicuius boni cupidissimus: sic ab insequentibus malis alienissimus esse soleo. Nihil enī magis detestor: q̄ malos (ut Diui Thome testimonio) eorum contactu: quasi pestifera cōtagiōe: me pestilētē morbosumq̄ fieri posse rear. Verū qa nihil ē tā humanū: ut Terentianus inqt Chremes: q̄ existiare humana quæq̄ ad hominis curam attinere. Nolim hic perniciosus Helluo te fraudet: in aliquanq̄ calami/

tatem perducat. Eſt enim delator aſſiduus: & cum delatione
quidem uaniſſimus/non ſolum mendoſiſſimus. Nõ delectat:
niſi ut tygris cruore: cupitq; ſemper alicui mortem ꝓcurare:
aut hoīem cum quo agit uorare: penituſq; conſumere: ut de
Lycaone fabulantur. Quid Cacum uel Procuſtem: uel Liſtri
gones poetæ deſcribunt? hic eſt illis lõge latro maior/& im/
manior. Verrem Cicero uituperat. Quis hoc uno Verres eſt
inuentus ad furta pronior ac ĩgenioſior? Habet neſcio quid
primo ingreſſu: inter incognitos humanitatis ac eloquẽtiæ.
Sed omnis ea facies uirtutis eſt ad fallendum ſimulata. For/
midoloſus eſt: ut Sinon dicitur extitiſſe. Aliquid admittit ĩ
uerbis aliqñ ueritatis: ut figmentum maiorem faciat fidem.
Accipe ſemper ex iis quæ dixerit: quicquid ſiniſtri potes acci
pere. Nam dextra fraudem affert atq; dolos. In nulla re ho/
neſta hunc firmum aut conſtantem eſſe ducito. Vt ẽ oculis
aſſidue infirmis: nec cuiuſq; os reſpicit: ſed quaſi modeſtiſſi/
mus in pedes dirigit aciem: ſic huius mentem fallaciſſimam
ducito alio: q̃ quo debet tendere: nihil præ ſe ferre ingenui/
nihil modeſti: nihil innocentiæ. Poſſem in hoc uno plura ſi
gnificare. Sed iis ero contentus: quibus tibi notum hominẽ
eſſe quire ducam. Eſt abiectiſſimo quidem genere: a quo non
degenerat. Quali ſæmine procreatis: tales fructus affert: per/
ſica inq̃ illa præcoqua: quibus exiſtimauit Aſia Romanos
contaminari ac interire. Sed mutatus illis profuit ager. Huic
nulla uarietas temporum: nulla gentium diuerſitas: nulla ca
ſtigatio profuit. Nam ſemel admodum adõleſcens uirgis eſt
cæſus. Paulominus eſt nuper: q̃ ſuſpenſus. Niſi enim inter/
cedebam⁹: actũ erat de fure puerſiſſimo: qđ ei cõdonaſſe: non
alia de cauſa pœnitet: niſi quod emẽdari nequit. Aſſidue pe/
ior eſt. Semper immanior. Patrem autem habuit: licet ab/
iecto loco natum: ſatis honeſtum: & ingenuis moribus: ma
trem optimam: a quibus tam eſt alienus: quam nihil ab ſua
origine alicuius ſoleat inueniri. Quid Therſitem apud uete
res ignobilem querunt? Hic ille Terſites Achille cretus eſt:
de quo Iuuenalis. Malo pater tibi ſit Therſites: dum/
modo tu ſis æacidæ ſimilis: uulcaniq; arma capeſcas: q̃

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

te Therſitæ ſimilem producat Achilles. Hic eſt parentum ille dolor: quo deſperatione ducti perierunt. Aſſidue huius audiebant male/peruerſe.pernicioſeq; uel dicta uel facta: manifeſtoq; cognoſcebant hunc euaſurum non eſſe: quin non plecteretur digna pœna. cupiebantq; potius mori: ꝙ eo uſq; uiuere. Hoc primum eſt generis munus: a quo non abhorruit: ut uiliſſimis delectetur/& parentum: a quibus plurimũ re/fert: ut nihil unꝗ libentius audiuerit: ꝙ eorum obitum a quibus huius accuſabantur facinora. Hinc autem accipe ſecun/dum: quod ab ineuntibus annis uſq; nihil admiſit laudis: in cunctis uerſatus eſt ſceleribus ad omne ſe facinus conuertit. Libidinem. Paphiam. cæcum cupidinem: ac lyæum ſibi præfecit numina quæ coleret: ac ueneraretur. Nullius rei magis eſt exoſus uim atq; maieſtatem: ꝙ caſtitatis/innocentiæ/ac fidei. Tunc obſeruat quæ promiſit: cum aut res turpis eſt/& ſibi periucunda: aut fallere uult uæhemẽtius.: Audet autem omnia: modo ſint praua. Nam in bonis (ut Plato inquit) eſt eneruatus. Accipe nunc tertium hoc: & crede tibi folium Sibyllæ recitari: nec Apollinis tripodem afferre poſſe hac ueritate quicꝗ uerius: quod eſt inimiciſſimus bonorum omniũ: & in primis tuus: quoniam bonus es: a quo tibi cauendum eſſe duco moximopere ne quid tibi paret detrimenti. Bene uale. Ex Mediolano. xiii. calendas Februarias.

Sinonima uituperatoria.

Hic uir peſſimus eſt omnium.
Abhorret hic ab omni laude.
Nihil huic eſt familiarius ſcelere.
Cum hoc nebulone uitium omne coniunctiſſimum iudica.
Si recte intueberis: nihil inuenies in hac beſtia laudis.
Eſt hic ut malo ĩgenio: ita plurimis ſceleribus cumulatus.
Habet hic petulantiã admirabilẽ: inauditamq; procacitatẽ.
Quid eſt in hoc homine boni? quid non nefarii?
Paratam hic habet mentem ad omne facinus malum.
Tam eſt hic peſtifer: ut peſtilentia etiam uerba conflet.
Ne'cio quid tetrius hoc homine dici queat.
In hoc certe uno cuncta ſunt omnium uitia.
Vt uirtus eſt in Caruca nulla: ſic omne genus uitiorum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Quo plura ĩ Caruca uitia cõsyderantur: eo plura ĩueniũtur.
Scelera h⁹ hydrã referũt: ut uno cognito detegãtur plurĩa.
Sic est Augustinus nefariis deditus facinoribus ut inde se uĩtam quærere censeat.
Vt pisces aqua uiuunt: uiri uirtute nutriuntur: sic Caruca omni crimine alitur.

Titulus.xviii.

Paternalis familiaris.

e Go mi fili iucundissime: ut afficior tibi plurimum: ita cupio te uirum esse præstantissimum. Sed hoc tibi prædico: nihilo te præstantiorem posse fieri: q̃ si noctes diesq; uirtutibus incubueris. Virtus enim est (Platonis testimonio) quod usurpauit Cicero: sola illa: quæ uiros uita mortales: diuturnitate memoriæ facit immortales. Que uides ĩ terris: que uulgus admiratur: pulchritudo formæ: sinceritas & proceritas corporum (ut Hieronymus dixit) aut aeris intemperie: aut demum ætatis rubigine cito corruunt. at fortunæ q̃ bona diu solent ut apud Basyliũ legitur: alearũ instar ludicra: nũc in hunc traducuntur locum: nunc in illum: Pompæ cadũt Iuuentutis decus deflorescit. Hominũ in reliqs gloria euanescit. In uirtute semper ẽ solidior: atq; stabilior nec (ut Homerus scripsit) uiuos deserit: nec non cõmitatur luce functos: Solent iuuenibus occurrere multa: quibus ad libidines inuitantur/alliciuutnr/prouocantur. Distrahũtur a sociis. Animantur ab iis: qui maiores natu mali sunt: Ab æqualib⁹ suadentur ad uoluptates. Sed si sese audiunt/naturamq; sequuntur ducem: nihil cõmittunt sceleris. Non omnes motus impetusq; iuueniles improbo. Non progressus adolescentiæ singulos damno. Eius est ætatis/aliquando falli: ut hominis esse docet Tullius decipi/errare: nec omnia recta intelligere. Verum post culpam subeat penitentia/succedat⁹ pudor: seruetur modestia. Erubescat ætatem ætas. Vereatur senem adolescẽs/patrẽ filius. Hæc ego tibi seruanda reor: ut & tibi sis suauis: & mihi: & tuis oĩbus non iniucundus. & apud oẽs ea ualeas auctoritate: ac gratia: qua & hic lætus uitã agas: & posteris ĩmortalitatem consecutũ te doceas. Vale. Ex Mediolano: xii. calendas. Februarias.

Paternalis familiarissima.

n Ihil est:quod plus appetam suauissime fili: q̄ ut bonus sis:ut ingenio sic etiam usu. Naturæ fundamenta sunt ĩ te optima:Ingeniũ acutissimum. Memoria tenacissima. Vis animi optima. Sed nisi hæc exercitatione uirtutisq; consue/tudine coalescunt atq; coluntur:facillime fiunt deteriora:ni/hilq; afferunt fructus. Cupio ut assidue ab iis aliqd discas/ & addiscas :qui te possunt non docere solum : sed diligenter erudire. Nam ut illud est Platonis(quod Boetius ad nos tra duxit)Qui non addiscit:dediscit. Ad hæc autem memineris modestiæ:ne quid supra: q̄ puerum deceat:(& eum quidem educatum ingenue)loquaris : aut de te audeas profiteri. Si quid per appetitum & animi perturbationem te stimulat.ra tionis te cohibeas fræno:censeasq; demum:id esse in te pluri mum laudandum:ut senior uideare q̄ iunior. Hoc pacto il/lud pulcherrime attinges:cuius es consequendi gratia profe ctus in studium:mihiq; carior assidue fies. Vale. Ex Mediola no.xi.calendas Februarias.

Paternalis Grauis.

n On iniuria illud Maro complexus est. Omnis in Asca/nio cari stat cura parentis: & Cicero docuit: caritatem esse patriam. Nam ex omni officiorum genere: non consue/tudine solum & moribus: sed uel sola natura duce: debet patri filius pietatem: at filio pater caritatem. Itaq; apud Homerum/Hesiodum/Orpheumq; filii semper erga paren/tes dicuntur esse pii: patribus autem nati cari/iucundi/sua ues appellantur:suis utriq;:ut ĩtelligitur :epithetis. Vt enim Aristoteles/& omnes declarant philosophi ea est naturæ uis: ut in successoribus augeatur. Nec id quidem iniuria: cum pater ac auus & proaui se ducant in nepotibus pos/se uiuere: suiq; nominis familiæq; propagationem in eos pendere. Quamobrem & quibus naturales non fuere filii:le gittimos sibi adoptarũt: ut in eorum manibus & signis uiue rent:familiasq; conseruarent. Hinc & ab octauia familia ĩ Iu liam translatus Octauii filius:qui possessiuo a nominatiuo cognominatus est Octauianus: ubi G. Iulius cæsar nomine agnomineq; adoptantis diceretur:& ex æmy ius ĩ Cornelios

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

adoptione traductus est adoptiuus. P. Scipio dictus: ubi pri-
us Emylius esset: quod retinens cognomēto uocabatur Emy
lianus. Tantum patres filiis: q̃tum natura debeat: tātum iis
læti sunt q̃tum eos non forma potius: q̃ uirtute præclaros
intelligunt: nec uiribus magis: omniq; corporis dexteritate:
q̃ modestia/continentia: omniq; mentis ac animi tempera-
mento. Illa enim & leuissima bona sunt: uixq; bonorum no
minibus digna: īterdumq; plerisq; communia bælluis: quæ
uel cito corruant uel minimam utilitatem afferant. Hæc au-
tem quæ ad animi splendorem attinent: eiusmodi certe sunt
existimanda: ut cum nullo ualeant comparari ornamento:
ut Hieronymus ait. Quid enim iste tibi profutur⁹ est color:
quo lilia purpuramq; uincis: & te præstas polydorum. Hya
cinthum Narcisum. Hipolitum: Ilam & Ganimedem? Quid
iste decor adiumenti daturus est? Quod phæbeus possis Cu
pidineusq; dici? Quid confert ad æternitatem? certe nihil.
Cum non multopost uenustas oris: læuisq; cutis sit a pilis
deformiq; squalore obsidendā: exq; pardo iā incipias ursus
fieri. Nam (ut Basylius docet) plus obest longe species (quæ
flosculorum instar: a mane ad uesperum concidit) q̃ condu-
cat. Accedat robur: & membrorum internodiorumq; præ-
stantia: quæ nobis te dicat. Eacidæ similem: aut Hectoris:
aut Furium referat: aut Camilum/aut eorum aliquem: cuius
tanta uis fuit in præliis. Quid hæ uires afferūt uitæ nostræ
subsidii: quod agiles fuimus iuuenes? Agiliores Simiæ. Cele
riores corui atq; damæ: quod robusti? robustiores elephan-
tes: quod fortes animosi? fortiores animosioresq; leones. At
quid tandem: uel superemus hisce laudibus animātia cūcta?
quod homines cædimus. carpimus. uincimus? in prædam
eorum res uertimus. Istud est: quod uolim nos meminisse:
quod quidem est ab omni humanitate alienū. Discimus hoc
pacto Martiales fieri? laphytas & centauros imitari? gloriā
militarem nobis quærere? Quousq; tandem hæ uires. hoc
robur: hæc ualētia nos comitatur? q̃diu stabilia hæc sunt?
nullam profecto solidam habent sedem. Nullibi firma dici
solent. Nunc intemperies hæc aeris uerberat: ut Aurelius in
quit: nūc inordinatus cruciat uiuendi modus: ut ait Seneca.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Nunc nimius labor: nunc otium : nunc cibus immodestus. nunc libido ĩtemperata: ut Theophrastus dicit: eripiũt hæc munera. Desint ea incommoda: non est ætatis defutura canicies atq; rubigo: quæ corrodat (quasi tineatas uestes) nostra corpora: ut uerbis utar Gregorii: membraq; penit⁹ cõsumat eneruata: & enodata: ut Ambrosiano utar sermone. Prudentia uero. æquitas. religio. fides. sanctimonia cæteraq; huiusmodi: neq; his: nec aliis debilitantur importunitatib⁹: semp durant: assidue sunt meliora: firmiora/ magis incõcussa. Quãobrem mi suauissime fili: ne te prosternas ulli fortunæ ĩpetu: ne te subiicias ullis uoluptatum blandimentis: ne te abiicias ulla rerum mundanarum desperatione. Cur finxit Homerus poeta clarissimus: Vlyssem in Siculo pelago in Sirenum cãtus incidisse: ac sese malo nauis alligasse apertis auribus: cæteros autem nautas & uinctos esse uoluisse: & obturatis auriculis: nisi quod illarum audiens cãtus sese in pontum proiicere nequiret? Erant autem sirenes mulieres libidinibus deditæ: quæ solebant illinc transeuntes ad oblectationes ĩcestas tractos perdere. Malum autem ratio erat: cui se uir bonus deuincit: ne se proiiciat in uoluptatum pelagus: sed audiat iucunditatem inanem illam: sciatq; non solum a se propulsare/ ac execrari: sed in aliis: qui suæ sunt commissi uigiliæ: castigare tam acriter & opportune: ut summergi nõ possint. Omnes (ut Terentianum illud declarat) procliue a labor̃ ad libidinem corruunt: cũ Aristotelis arbitrio: passio deterreat oĩa natura quidem animantia doloreq; fugentur: at uoluptas alliciat: & in suam facillime redigat potestatem. Succurrunt ĩordinate mensæ bacchanales illæ: Sardanapeleaq; condimẽta: conuiuiaq; Neronta: quæ iuuenum mentes cogunt furere suiq; non esse compotes. Tu uero abstine mero: Abstine ab iis odoribus saporibusq; quos ex arabum deuehunt siluis ex Damasco/ Cypro/ Creta: quibus operosa consuluit saties. & ut Socrates admonuit paucis minimisq; naturam esse cõtentam: ede: ut uiuas: nec uiuendum esse tibi ut comedas arbitrare: sed ut discas: ut sapias. ut assidue te uirtutibus exerceas. Nec tibi Pithagoricum illud excidat: iuuenibus tam diu tacendum esse: q̃diu didicerint loqui bene: silendo/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ac audiendo. Tuæ uero modeste quidem exercendo: quæ audiuntur: at demum docendo: quæ audita fuere simul: & exercitata. Quid insolentius: ut Plato uoluit: q̃ loqui uelle: ubi sermonis non est ratio? Succurrat autem illud Agesilai non esse tam indecoram in Adolescente uultus turpitudinem: q̃ alicuius motus: aut gestus incontinentia: Mendaciorum consuetudinem ex qua uanitas oritur: quam uoluit Tulli⁹ oblectationem esse mentiendi: prohibet omnis philosophorum scola. His nihil addi posse præceptis duco paternis: quibus mea in te admonendo caritas exprimatur: nisi ut sis religionis amicissimus: fidei obseruantissimus: ut & dei possis: & hominum amicissimus existimari. Quis enim qui deum non coluerit: non omni opera industriaq; sit ueneratus quicq̃ poterit in uita consequi: unde uir magnus appelletur? In quo religio non est: ut Chrysostomus inquit: in eo nihil esse potest laude dignum. At fides: qua continetur quedam promissorum obseruatio: nisi constantissime reguli seruetur more: cogit hominem euanescere: nec inter homines quicq̃ existimari. Fac igitur mi fili: ne qcq̃ ex his prætermittas: neu magis haberi uelis: q̃ esse bonus. Fucatus enim color & simulata quæq; delabuntur. Vera semper bona permanēt: & uiuos exornant: & mortuis uitam parant. Carissimus nobis es: at multo (ut ait Tulli⁹) eris carior: si meos ñ aspernabere monitus. Bene uale. Ex Mediolano. x. calendas Februarias.

Sinonima paternalia.

Ego te ad uirtutem hortor.
Cupio te fieri meliorem.
Amplectare si me audias uirtutem omnem.
Nihilo mihi magis gratificabere: q̃ si laudi omnem operam adhibebis.
Tunc mihi multo iucundior fies: cum uidebo te nulli pl⁹ q̃ gloriæ uacare studio.
Nihil magis desydero: q̃ tuæ uirtutis famam.
Fac ut īgenii tui uiuacitatē: cū oī coniungas laude.
Nil decet te magis mi fili q̃ ut tuis te maioribus reddas non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

inferiorem.
Cum oēs debeant se modestissimos exhibeř:tū multo tu magis in quē oīm sunt oculi conuersi.
Peto abs te ī primis hoc:ut te studiosissimū litterarū efficias
Si bonis te moribus dedicaris:tam īcredibili nos afficies uoluptate:ut ad cumulū addi quæat nihil.
Viuū me diutius optabis:ubi te uirtutib⁹ totū dediderís.
Vt sis excellenti laude prǽditus:oēm exerceo curā.
Tūc me fœlicem existimabo:cū ea te gratia uidebo præstantem:quæ te numeret inter claros.

Titulus.xxiiii.
Maternalis familiaris.

c Vpio te mi fili:ad nos redire incolumem:Sed ut id cito fiat:te uehementius oro:ut uiuā. Nā sine te uitā mihi fit iiucūda. Debes tu quoq; labores mihi meos cōpensař quibus sum diuti⁹ ī te pariēdo.educādo.nutriēdoq; defatigata Quæ autem est cōpēsatio mihi uel carior:uel optatior ꝙ ut te uideā:audiā amplectar?Pater tu⁹ uir ē:nec eo te aluit dolore ac cura:quib⁹ ego sp anxia tuæ ualitudinis.Propterea is te destinat studiorū laborib⁹.Ego te malū uiuū beneq; ualentē apud nos esse:ꝙ istic litteratissimū ī piculoq; ualitudinis.Scio qd desit apud exteros filio meo.Vbi mollia: quæ hic tibi pare sum solita?Vbi ciborū iucūditas?ubi otiū?istic loboras(ut aiūt)sp.Quid tibi quæris mi fili.num Herculis Thesei ue labores?Quid tum?ut moriaris:uelut illi iuuenes obierunt.Redi ad nos te rogo:nec patrem seuerum audias & crudelem.Ita fac & cito.Bene uale.Ex Mediolano.ix.calendas Februarias.

Maternalis familiarissima.

a Vdio te mi Fili:aliqꝙdiu aduersa ualitudine laborasse: nūc āt cōualuisse.Me miserā:ī hunc usq; diē:ea de re nihil mihi significatū ē:cura p deū īmortalē tuā ualitudinem diligenter:si mea nō tibi minus ē seruanda uita:ꝙ tua.Tuus enim interitus sine meo non procederet.Scis ꝙ te amem animę mi:ꝙ cupiam te mihi superstitem:ac tuis omnibus. si no

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

cet studium tibi: desere quicquid obest: & te mihi serua sanū & fac ut te cito uideam. Vale. Ex Mediolano. viii. calendas. Februarias.

Maternalis Grauis.

f Cio te mi dulcissime fili ñ latere nihil usq̄ te matri tuæ carius esse posse. Non enim ab re fictum a poetis perhibent Cererem tam curiose Persephonen filiam inquirere soli tam: cum per uniuersam Siciliam clamaret in triuiis: Quod si de filia tam fuit diligens mater: quid est censendum de filio matrem cogitare? Docet enim Aristoteles: cur filio magis afficiatur: q̄ filie genitrix: quoniam cum inualida sit mulier: sese adiuuare: plus eum diligat: a quo plus speret adiuuari. Cū autem natum non nesciat: patris hæredem fore: qui domum regat: q̄doquidem uir (qui iunior uxore solet esse: moriturus etiam censetur ocius) in eo se totam componit: & ab eo sic pendet: ut cum eius incolumitate: suam quoq; incolumitatē uidet esse coniunctam: Ad hæc autem (ut Plato uoluit) non minus ad procreandum maternum concurrit semen: q̄ patrium: ut Deucalionem & Pirrham coniuges admonuisse dicitur Themis: lapides. hoc est matris ossa post se iacerent: ut Ouidius post diluuium prosecutus est inquiens: & maribus nudas ostendit Pirrha puellas. Quid quod plus sibi ex matre sumūt pignora q̄ ex patre: Nam ab eo prodeunt sola seminaria: ab hac autem non originem habent modo: sed fouētur: Sed sanguine: carne: spiritu: neruisq; conglobantur: sed educantur in laboribus & ærumniis interdum plurimis: ut Bernardus inquit: Amat eos igitur mater plurimum: ut uel ī minimis cognosci bestiolis potest & angitur eorum cā uæhementius: ut & illud est Lini: ut gallina suos pullos fouet anxia: miluus ne premat acrius: & animo absentibus filiis nunq̄ conquiescit: quare comica sententia scriptum est: præstare: ut æueniunt hominibus quæ coniuges suspicantur: q̄ quæ matres: cum coniuges de illarum uoluptate sint Zelotipæ: ne cū aliis gaudeant fœminis: matres uero de discriminibus meticulosæ: ne filiis ulla inciderint aduersa. Nunc me premunt de te īsomnia mi fili: ut illud Virgilianum de Didone

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

mihi accidat: Anna soror quæ me insomnia terrent? Nũc ne incideris in itinere in latrones: aut in urbe factiosa in inimicicias. aut inter disceptandum in rixas & a contumeliis: & conuiciis ad uulnera cõueneris: dubito. uereor. timeo. discrutior. Scio ꝙ magno sis animo: ꝙ alta mente: ꝙꝙ per ætatem forte prouoceris. Ne quem ledas: neu ledaris ab ullo: assidue agito. Ve matri omnium infœlicissime quid esset prius optãdum: aut quid potius non optandum periculo: egrotationis atqꝫ mortis: ꝙ ut tibi quicquã sinistri (quod auertat summ⁹ iupiter) accideret? Viue sic igitur apud exteros mi fili: ut te memineris istic solum sine parentibus: sine agnatis & cognatis: sine propinquis esse ullis: ut te manchum iudices: ut tibi semper metuas: ut possis saluus ad me redire. Cura dũtaxat studia quorum te causa istuc seuerus pater misit. Cura si potes sine periculo uitæ: sin id nequis: uitæ in primis consule: litteras desere. Satis erit patrimonii. Satis maternæ dotis. Non audis quottidie dei seruos improbare ĩ multis multas litteras? Viue simpliciter ac religiose: deo te quottidie commenda. Vtere dei seruorum familiaritate. A conuentibus & scolarium cætu absis. Valitudinem semper cura. Bene uale. Ex Mediolano. vii. calendas Februarias.

Sinonima Maternalia.

Caue tuæ uitæ mi fili.
Fac per deum ne tuam ualitudinem negligas.
Esto de te fili curiosus.
Succurre anxietati meæ: quam de te capio.
Sum de tua ualitudine semper suspecta.
Nihil plus appeto: ꝙ sp de te quicꝗ audire.
Te mihi serua mi fili diligenter.
Euitato rixas/contumelias/& conuitia.
Si sanus ad me redis: satis te litterarũ hausisse ducã.
Sum assidue de te ĩ ãbiguo: ne qd tibi accidat.
Si me uiuã esse uis: fac ut tibi oĩa pro arbitrio sint meo.
Quod a superis die noctuqꝫ opto: ꝓuide semper: ut oĩa tibi bene succedant.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

In oĩ re tua deũ aduoca tutorẽ:atq; defensorem.
Inter oẽs curas tuas diuinis incube monitis.
Audi me fili:& cũ ualitudine cito ad me regredere.
Tam te doctũ nõ expecto:q̃ pater:modo bene ualeas:& oti⁹ huc reuertaris.
Quæris qd primũ abs te uelim?ut a p̃iculis caueas:qd ßm? ut ualeas:quid teritũ?ut redeas.

Titulus.xxv.

Filialis Familiaris.

e T si scio pater optime:nihil te mihi consuluisse: quod non sit oraculo Apollinis uerius:duxi tamen mearum esse partium:ad ea:quæ scripsisti:non nihil respondere. Ac/cepi omnis tuas admonitiones eã in sñiam: in quam prola/tæ sunt.Quid enim censere possũ de me patrem nõ ĩtelligere longe melius:q̃ mihi per ætatem liceat. Non ab re inquit Aristoteles/nõ esse iuuenẽ moralis disciplinæ auditorẽ ido neum:cum uiderit iuuentuti rationem:ad degendam uitam: aut nullam/ aut paruam esse.Sed tua præceptio non solum paratissima sit mihi uia:ut a uitiis abstineam : sed ad capes/sendam uirtutem assiduus stimulus :Audiã(ut iubes)littera rum doctores:nec curabo minus :ut Agesilaus instituit : esse Philosophus:q̃ scire philosophiam.Assequor enĩ cõiectura sine moribus litteras prodesse parũ:plurimũ aũt uel sine lr̃is bonos mores. Si quid interdum errauí tu familiaritatibus ascribe pessimis: Nam ut apud Hieronymum illud apostoli reperit̃ .quod est a poeta usurpatũ Græco. Deprauãt bonos mores colloquia mala . Vale . Ex Mediolano.vi calendas. Februarias.

Filialis Familiarissima.

n On nescio:q̃ te cruciet mater pientissima quod istinc ab sim:ĩ urbeq; uerser factiosa. Vereris assidue.ne quid : qđ nolis accidat.Laborã autem me mirum doles.Sed ne te ma cera mater.Nullo sum in discrimine.At neq; labor est ullus: ĩter commilitones studiorum esse:ubi nulla sit:nisi de uirtu/

te disceptatio:sed nec ea concertationis instar. Cōmentamur de rebus honestissimis:quiq; doctius loquitur:palmā refert/hoc est gloriam apud eos qui nos audiunt. Spero autem ad uos me ꝗ primum rediturum:at ea laude confirmatum:quā pater optat. Interea tu non negliges:ad me sæpe de tuo pa/trisq; statu:deq; nostrorum ualitudine quicꝗ ad me scriberē Vale Ex Mediolano. v. calendas Februarias.

Filialis Grauis.

m Vlta paucis es complexus pater optime:nec pauciora mater est pientissima prosecuta:quibus si non obtem/perarem:ferreus sim:& ut apud Virgilium illud est: aut du/ris de cautibus ortus:aut inter hircanas tygres enutrit⁹. Ad Matris consilia(quæ omnia in mea curanda ualitudine:sita sunt)nō multa respōdi:ne magis in corporis ualitudine:ꝗ ī mentis sanitate quærenda uidear attentus esse. Ne tamē hāc ullo conficiam dolore:post ingenii studia :doctrinæq; præ/cepta uis mea omnis ī ualitudine sinceritateq; membrorum constituetur. Ad ea uero:quæ cumulatissime sunt abs te scri pta:quid respondeam aliud:nisi ꝙ ea sum uoluntate : ut ni/hil negligam:quod tu mihi seruandū decreuisti? Errarui quā doq;/fateor:patetq;:quod apud Terentium legitur pro pec/cato maximo paululum supplicii satis fuit . Sed neq; nimia indulgentia:ut Hieronymus inquit:me tibi perditum eē du/cas:nec propterea quod aliquando peperceris uirge : filium odisti. Nam iis sum parentibus ortus ut ab iis nequeam esse degener . Habui te genitorem : cuius sæminaria sint in me coniecta naturæ . Habeo te præceptorem :cuius assidue in stitutione non possim usꝗ errare. Te ducem sequar . Te ue xilliferum audiam:tuis hærebo uestigiis:ut uoluptates præ termittam cupis : an eas admisi ? ut deseram libidines iubes: an eæ mecum habitant ?Mirantur certe hic multi ut in tam teneris annis sim a lasciuia/impudicicia omniq; alienus im mundicia. Sed nihil mihi eiusmodi mirabile fit . Nam ut il/lud Crispus recte inquit:ubi intenderis ingenium ualet : nec quicꝗ tam difficile factum est(ut Terentius ait)quod uolen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

do facile non fiat. Decere dicis (cum errare sit huius ætatis) erubescere uiros grauis: poenitereq; peccati: quod Cato lau/dabat: Verum multo præclarius duco: nullam subesse cau/sam erubescendi/si non peccatur. Nihil facilius ait Plato q̃ secundum uirtutem uiuere. Teneo memoria quod apud Plutarchum legi: Peryandrum dixisse Corinthium: inueni: qui secundum naturam uiuat: uitium fieri difficilimum. Id ego sum aliquando in multis: uel meorum studiorum familiarissimis expertus: qui cum in pluteo solerent bonis artibus uacare quietissime: Puellarum amoribus: inter mille discrimina diei noctisq; iactabantur: nec tam erant primi sedati dolores: q̃ concurrebant continuo plures: Horum cum bene rursus iterumq; rimabar uitam ac mores: comperiebam: plus eẽ difficultatis in uoluptate: q̃ curarum laborisq; fuerint unq̃ in litteris consecuti. Ab his didici: uel ĩ maximis negociis otiosissime uiuere: uel in meis (quas deligo) curis liberrime. Nimirum (ut Scipio dicere solebat) nunq̃ minus uel solus sum: uel otiosus: q̃ cum solus: aut ociosus. Alloquor eos a qbus tu pater: cæteriq; didicerunt omnes boni. Cum his de uita mihi tenenda cõmentor. Hi mihi ante oculos & illos ponũt: quos ut pestiferam euitem luem qui a claris maioribus degenerarunt Cicerone ac Hortẽsio: & illos: qui clariores atauis uirtute facti sunt: quos imitor. Inter hos preceptores philosophos & pietissimos tu quoq; multa disseris ælegantissime pater: quibus pro uita uirili studiosius parebo. Vale. Ex Mediolano. iiii. calendas. Februarias.

Sinonima Filialia.

Parebo tibi pater q̃tum in me erit.
Nihil ex iis negligam quæ iussisti mater.
Quod uos mihi parẽtes præcepistis: oĩ exequar nixu.
Præcepta tua tam mihi sunt o pater iucũda: caraq;: q̃ quod maxime.
Iubete uos mõ parẽtes: ero erga uos obsequiosissimus.
Ea parebo tibi pater mente: ut cognoscas q̃ te amem.
Quid poteris edicere mihi pater: quod non teneam.
Pluris tuã admonitionẽ facio pater: q̃ qcqd muneris in me quisq̃ uel maximus princeps conferret.

Es mihi genitor alter in terris deus.
In mente semper habeo fidissima quæ mihi præcipis.
Tam unq̃ a tuis de me diuertam institutis: q̃ a deo diuertere potest pietas.
Non philosophũ te solũ ĩ hisce monitionibus uideor audire mi pr̄: sed numen quasi quoddã cælitus ad me missum.
Cumulatissime dixisti multa mi pater: ex media quidẽ ablata philosophia.
Tantũ me satisfacere mihi posse rear: q̃tũ præceptis ĩstitutis q̃ de me tuis o pater satisfecero.

Titulus. xxvi.

Seruilis familiaris.

m Eum officium omne in obtemperando seruiendoq̃ sitũ esse debere: satis iamdudum intellexi. Nec iccirco tuas ĩperatorias expectaui litteras: ut non fuerim ultro litteris occursurus: si preuenire fas fuisset. At cum tuum sit iubere: scire q̃ quid iubeas: ut Demosthenes dixit: meum autem arcana principis nõ inquirere: at cum iuberet: nusq̃ refragari: tacui/ expectauiq̃ diem designandam/ iterq̃ tenendum. Nunc præ/ cepisti: ad diem constitutam essemus in castris: diemq̃ constituisti: prædam es pollicitus: animandoq̃ ad arma (ut ita di/ xerim) allexisti mentes nostras. Pro me duxi respondendũ: me tam esse tuum: ut si uitam centies in rebus amiserim tuis: nihil me censeam meum amisisse. Nam si me seruum habes: si me ales si me tueris. in statuq̃ auges: quid est meum illud quod abs te non habeam? tibi non debeam? Satis est mihi p̄dæ/ satis muneris. satis gloriæ. si rem egero tibi nõ ingratã: q te semper nos oẽs tam gratum beneficũq̃ præstitisti. Bene uale. Ex Nediolano. iii. calendas februarias.

Seruilis familiarissima.

q Vod meam laudes fidem ac taciturnitatem mi here: tuã humanitatem decet: non querit mea seruitus: quæ (ut Terentianum illud est) mihi apud te semper fuit: & iusta & cle/ mens. Accepi semper abs te plura q̃ sim meritus: quod tuæ munificentiæ fuit officium: non officii mei donum. At quod præcipias ac iubeas: ut sim tuis in rebus (quæ hic aguntur) q̃ cautissimus: atq̃ unice diligens: fiet: nihil ab me obmittet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

quod mearum sit uirium. Tu modo uide ut istinc oia huc cō currant ad rem efficiendam: ut pro filio non desint libri: nec amictus. Prædiis adhibe curam: reditusq; fructuum ad te referam. Vale. Ex Mediolano pridie calendas Februarias.

Seruilis Grauis.

i N omni mea uiuendi cupiditate præcipuū a superis mihi munus hoc semper supplicaui: ut scirem possemq; sine fraude ac dolis hero sic obedire: ut fidelem me posset seruum illum appellare: cui gratulatur uerbis christianis dominus: quod super pauca fuerit fidelis: promittitq; super multa se illum constituturum: nec eius unq; similem dicere: ad quē serue neq; inquit Saluator: Quoniam eum conseruorum misertum non esset: & quem iussit in tenebras uinctum cōiici. Quid enim sunt in hoc homines orbe: nisi quisq; suam norit teneatq; mensuram? & ut apud Horatium legitur: sorte sua contentus quisq; uiuat: nec Epithia bos: nec iugum caballus optet? Terentius ipse fuisse legitur Lucani Terentii seruus: a quo quia & fidelis foret: & ingenio non tardiore: preceptoribus litterariis cōmendatus heri diligentia liberalitateq; magnum euasit in uirum: atq; clarum. At Esopus pariter seruus fuit. Quid de Ciceronis Scipionumq; seruis? qui quidem omnes liberaliter educati non uernarum: non Atriensium locis educati sunt: sed pro filiis. Hanc ego munificētiam abs te cōsecutus sum here mi optime: ut iam æque ac libertus possim agere. negociari: proprias habere fortunas: nec iuris seueritati subiectus tibi quæram: quæ laboribus nancíscor meis: qđ possim tuo iussu efficere: quod non debeam? Sunt qui putāt indignum: sibi a dominis officia cōmemorari: ut Sosias inqt ille: Istec commemoratio quasi exprobratio est immemoris erga me beneficii: malū certe hominum genus: cum sine hac ego memoria nolim uiuus esse. Quid enim me minus ingratum iis: qui de me sunt optime meriti (ut Ambrosius admonet) esse faciet? q; si habeam in memoria semper illius in me beneficia? Tunc & meam ante oculos conditionem habebo:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

nec me fugit:quis eſſem prius:quē herus me tot affeciſſet mu/
neribus. Tolero ſi quid durius uidetur in uita. Domino ma/
iores ago(& ſi poſſum)refero gratias:ſi quid contingit meli/
us. Idipſum ab Homero didici:cum tu me ab ineuntibus an
nis:here mi optime imbui bonis artibus latinæ Græceq; cu
raſti:ut is optimus merear dici ſeruus : qui ſeruit officioſe ac
ſponte. Non ego igitur coactus ad ea ꝓuocor quæ tu iubes:
ſed ultro:& cum aliquem adiicis ſtimulum:equo ſponte cur/
renti chalcar adiungis. Nihil eſt tam aſperum . durum & cū
periculo:quod mihi leuiſſimum eſſe nō uideatur : modo pro
te faciam. Hæc enim oſſa:hi nerui:hic ſanguis:hic ſpiritus :
hæc demum omnia:quibus uegetor. alor. uiuo ſentio. ſapio/
q; fortaſſe(aut non omnino inſipio)tua ſunt omnia tibi de
dita:tibi dedicata:ſeruiq; obligatione deuincta & obnoxia.
Tuum eſt in imperando munus. Ad me attinet audire tantū:
quæ iuſſeris. at continuo quod in me fuerit:exequi:& ut illo
utar Virgiliano:tuus eſt mi domine quod optas . explorare
labor:mihi iuſſa capeſcere fas eſt. Tu me paſcis : Tu me uiuū
tueris. A te mea pēdet ſalus. Tue uoluptatis. tuæ uitæ. Tuæ
laudis par eſt mea. Si tu bene:ualeo quidem bene. Vbi ange/
ris & maceraris/& affligeris:omnis tuus uel luctus/uel mœ/
ror:uel gemitus ad me attinet. In qua tu fatorum ſede uerſa/
ris:ea eſt comuniſſima mihi. Quid ſeruo cum domino? Quid
homini cum deo? Nam tu quoq; meus es in terris deus. Te ī/
ſtar adoro numinis. Neq; te magis iratū metuo:ꝙ Iouis ful/
men:nec magis placatum lætor:ꝙ cum omnes ſuperos fau/
tores mihi duco. Accepi autem conditionem per litteras abs
te miſſam ea fronte:qua Domitianus legitur ſpectaſſe Thy/
melem deriſoremq; latinum:apud Marcialem:aut Iuppiter a
Marone fertur ſubriſiſſe ueneri:quo uultu ſerenat tempeſta/
tes:ꝙꝙ ſatis eſt impar ſimilitudo. Ad ea que mādaſti : ſic me
accingam:ut intelligas:nihil me facere pluris :quam ſi pareo
tuis de me inſtitutis. Nūꝙ inuenies me minus uel pronū uel
ꝓmptum in rē tuā:ꝙ cū ago meā propriā Quod me āt admo
nes:a tuo caueam filio:ne qd deterat tibi de re tua:domi ſum
Non me fallet : nec alliciet in ſententiam ſuam : ubi tecum

nō senserit. Frustra laborabit:uel pollicitādo uel terrēdo qđ dicis. Nec enī fact⁹ sum puer qui nucib⁹ īducar:nec auis:quā terreat. Bene uale. Ex Mediolano calendas Februarius.

Sinonima Seruilia.

Parebo tibi perlibenter.
Vt iussisti faciam here.
Nihil ex iis quæ præcepisti prætermittam.
Ero in obediendo & nunc & semper paratissimus.
Habes seruum in te me dñe fidelissimum.
Quæ tua cā cōmittit mihi:eā abs te geri censeto.
Tam tibi debeo here mi:ut assidue ī soluēdo uersat⁹ tuis de me meritis nequeā satisfacere.
Nulla res iucūdior mihi esse pōt:q̄ si tibi obsequor ut cupis
Modo tibi seruiam lætus sum.
Non mutem meam cum ullo primate conditionem dū tibi rem gratam efficiam.
Quid esse mihi ualet ī uita iucūdi⁹:q̄ si mea cū īdustria gratificor Domino tibi meo?
Fac quod malis de me piculū:īuenies seruū nullū unq̄ fuisse sui heri obseruātiorē:q̄ ego sim tuus.
Abhorreo ab omni seruorū ignauia : cū re tua studeo fidei ac uigilantiæ.
Nihil esse duco magis meū q̄ si tibi obedio.
In hoc ē mea oīs diposita uiuēdi ratio:ut qui tuus sum:abste pēdeā & fide sim erga te diligētissima.

Titulus.xxvii.

Clientalis familiaris.

[S] I uelim(ut ī tuā clietelā traductus sū)meis in te officiis satisfacere:nec īgenio satis mihi sit hoc exili:nec orone hac ieiuna nec uiribus huius corpusculi manchis. Nam(ut Cicero perpulchre docet)seruorum loco successerūt apud priscos clientes in patronos:nec iniuria:Quod enim est officium dominorum in seruos:idem & multo quidē maius patronorū ī clietes extat. Debent clientibus Patroni tutelam. defensionem. auctoritatē. gratiam(ut Plato cōstituit)quod

prius apud lacædemonios instituerat Licurgus. debent deni q cibum: si clientes non habeant: Quamobrem iure optimo Iuuenalis sue tempestatis patronos improbat dicens. Vesti bulis abeunt ueteres fessiq clientes: uotaq deponunt: q̄q lō gissima cenæ. Quare cum tuus iandudum sim cliens: te nunc patronum oro primum: ut mihi crebro iubeas non secus: ac seruo: mox ut rē meam (de qua sæpius ad te scripsi) tuearis, adiuues. dirig[a]s. nihil omittas: quod ad defensionem attine at causæ. Quod & scio te penitus: uel me reticente curaturū: magnitudini tamen tuorum occurri negotiorum: ne quādo minora maioribus cedant. Scis: q me coquat res ipsa: q̄q me curiosum oporteat esse. Bene Vale. Ex Mediolano. iiii. Nonas Februarii.

Clientalis Familiarissima.

e Go tuus sum cliens: tu potronus es meus. Nihil meum ē quod ad te non pertineat Agitur (ut nō nescis) istic mea causa de iis prædiis: quæ iure posco hereditario. Exerce pro ingenii tui doctrinæq præstantia: quod uoluere iurisconsul ti patronatus ius esse. Vt enim creatus abs te censeo quan do me in clientelam admisisti: sic mihi non consilium debes solum: sed fauorem ac auxilium. Fac ut omnes intelligant: q eum te mihi præstitisti: quem solitus es hactenus reliquis p̄ stare clientibus. Nulli enim cedo beniuolentia in te singula ri: ac inconcussa fide. Sunt alii fortasse tibi clientes ditiores: meliores corpore, nobiliores genere. at nullius amantior. Ex Mediolano tertio Nonas februarias.

Clientalis Grauis.

c Vm clientes haberet Siculos Cicero: dicebat se non mi nore Sicanos seq fauore debere q romanos: cū clientelæ īter prima potissimaq fortūæ bona solerent numerari. Alcy biades autem ille tantus uir, & imperator: non existimauit cōtra legem fieri: si cum imperio clientes Focaces tuerel. Ad Mylciades in Lemnum: lesbumq idem factitasse perhibetur. Quis enim uir bonus non amet clientes: quos uidet in se pa ratos non minus q filios; Quid si filii nonnunq deserunt ea tempestate patres: qua deberent in eos esse pientiores: & cari

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

tatis pleniores? At clientes inuenti sunt nunq̃ patronos dereliquisse. Quare iam trito dicunt: illud Aschlepiadeum: filium da mihi bonum: seruumq; fidelem: clientem semper ego reddam optimum. Itaq; cum Rome inuenti fuerint serui mali seditiosi factiosi: a clientibus est adiuta respublica. Societati summa debetur fides: multo clientelæ maior. Nam ad tempus interdum socii: perpetui sunt clientes. Socios nonnunq̃ eos iungimus: qui hostes aliquando fuerint: ut & apud Grecos: & apud latinos legimus plurimos. At clientes nũq̃ asciuimus nobis: nisi quorum & cognita fuisset erga nos beniuolentia. fides ac deuotio: & quos intellexerimus nostrum assidue studiosos. Itaq; cum mea iamdudum familia sit omnis ĩ clientelam traducta tuæ domus: ut a uestra & salute & fortuna: pendeat & salus & fortuna nostra: quod primum ẽ: cupimus ut exerceas in nobis iuspatronatus: iubeasq; uel maxima cuncta: quibus nostras intelligas partes exercei i posse: ut intelligas: q̃ & tui simus/ & cupiamus in rebus tuis operam nostram exhibere. Deinde uero cum mea istic agatur nõ mediocris causa: sed qua nõ parum angor atq; affligor: cupio(ut patronus es) ita me sic adiuues: & tuearis Non me latet: qua ualeas apud principem istum: & auctoritate & gratia: qualisq; soleas ĩ amicorum esse causis. Prætereo quod debes clientem patronus adiuuare. Fac supra quæ debes: quod potes: nec permittas me fraudari cuiusq; nequitia. Malus est: cũ quo agitur mea cã: sed longe peior est prætor urbanus: q pecunia corruptus: non aduocati minus officio fungitur: q̃ arbitri. Rem habes: eã adiuua. Vale Ex Mediolano pridie Nonas Februarias.

Sinonima Clientalia.

Adiuua me clientem patrone tuum.
Debes mihi patrocinium: qui tuus sum cliens.
Omnis clientela in tui est patroni manu.
Quis meam suscipiat causam: nisi tu patronus?
Abs te pendet mei clientis spes omnis.
Patronatus officium abs te postulo.
Facies rem patrono dignissimam: si me clientẽ non deseres.
Quid potest ab ullo certius & officiosius sperari: q̃ ab eo q

patronus est(ut tu meus)officiũ clientelæ debitum.
Oĩs mea spes ĩ te sita manet:q̄ clienti mihi patrociniũ debes.
Nequeo mihi hac ĩ cã desparare:cũ sis mihi patronus.
Tu solus metũ hac in re totum adimis:cuius sum cliens.
Quid potest a tanto patrono(quantus es)contingere mihi non optato?
Facies tu:certo scio:ĩ me qđ patronũ decet in clientem.
Hoc abs te postulo:ne te patronũ esse meũ sis oblitus.
Quæso ut solita in cæteros:sis etiã in me cliente diligentia.
Cum exercueris curam in hac re tuam omnem:eris ĩ cliente officio functus.
Cõmẽdo me cliente fidelissimũ tibi patrono diligentissimo.

Titulus.xxviii.
Disciplinalis Familiaris.

i Amdudum preceptor mi doctissime cupiebam te coram affari:& ut illud est Maronis. Veras audire & reddere uoces. At posteaq̃ id nondum per locorum interualla potui consequi:per litteras prosequar:nec longiorem temporis intercapedinem:in hanc sitim extinguendam admittam. Sunt qui dicant/non esse latine dictum perpetuitatem: cum Cicero utatur hoc in officiis uocabulo:neq̃ probent a causidicis nullitatem dici processus/cum tamen nullam esse rem:iurisconsulti uetustissimi dixerint. Quid hic sentias expecto. Genitorem.genitricem.natum gnatumq̃.non dicendum affirmant alii:sed patrem/matrem.filium.ac filiam. Alii uero nõ esse minimorum titulos ut dicantur egregii: aut singulares: Alii uæhementius improbant:si quis famosus aut gloriosus appelletur. Quæ autem coniunctionem: non nisi breuitate punctorum scribi posse latine asserunt:at quæ relatione expræsse. Idemtidem q̃ & quod differẽter a relationibus: & cũ coniunctionem a prepositione:& plæraq̃ talia. Ego tuæ immitationis cupidissimus.a cuius scola(tanq̃ a Platonica pẽdeo)tuam in his singulis sententiam expecto Malo enim errare tecum(ut Actici dicebant cum Platone)q̃ cum reliqs bene sentire. Vale. Ex Mediolano Nonis Februariis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Disciplinalis familiarissima.

q Uaero abs te praeceptor humanissime: ut Gazophilati um exprimas: quo differat a Thesauro: an idem sit? Quis proprie Architriclinus censeatur: quis Choraules? Habemus enim quosdam hodiernos interpraetes: rerum & linguarum pariter ignaros. Quod ei sit urbi nomen: in qua corpus & reliquiae Diui francisci seruantur. A quibus fuerit Mediolanum. & Bergomum: urbes conditae? Quae sit differē tia inter intra & in? Quae sint ꝓprie uoces latinae dictae rhanarum: equorum. asinorum. boum. caeterorūq; huiusmodi? Haec si declaraueris afficies me uoluptate īcredibili. Tu iube ac me ama. Ex Mediolano. viii. Idus Februarii.

Disciplinalis Grauis.

u T illo utar Iuuenalis: qui praeceptorem loco uoluere parentis esse: uiri fuerunt non pietate minus gratitudi/ neq; singulari: q̄ innata quadā de litteris bene sentiēdi cupi/ ditate: ac assidue quae didicissent: memoria repetendi. Ut enī a patrib⁹ sum⁹: sic a praeceptorib⁹ bene sumus. Ab iis uiui/ m⁹: ab his āt bene uiuim⁹. Quid si bene simul & beate? Quid enī (ut Aurelio placet) aliud est bene: ac beate uiuere: q̄ illa & discere: & tenere: quibus aeternitas gloriae corparatur? At a quibus alias has emunt mercimonias uiri: q̄ a praeceptori/ bus? Ab his discim⁹ nō loqui solū: quo a mutis differim⁹ ani mantibus ac brutis: sed eloqui: quo nos Cicero caeteris ho/ minib⁹ nos docet antecellere. A prisciano grāmaticē. Beda. Phoca. Capro. Marcello. Varroneq;: ab Hermagora. Her/ mogene. Eschinelysia. Demosthene. Aristotele. Isocrate. Ci cerone. Cathoneq; rhetoricen acccipimus: ab Orpheo Mu/ saeo. Hesiodo. Homero. Pīdaro. Aristophane. Euripide. So/ phocle. Marone. Ouidio. Horatioq; poeticā: ab Herodoto. Thucidide. Polybio. Plutarcho. Liuio. Salustioq; historicā a Seneca. Quītilianoq; declamādi modū: & ab aliis singulis singula nr̄is moribus uitaeq; necessaria: cum quibus ne dum cogitemus omnia modestissime: dicamusq; politissime ac

plurimum elimate: uerum etiam faciamus consulto. æque. sancte. pie. religiose: quibus uirtutum gradib⁹ hinc nobis ab inferioribus ad superiora paramus ascensum: & cum ĩ terra corpora uiuant: in cælo mentes pascantur. Nunc igitur: cũ te absentem animo speculor: atq; non secus: ac præsentem ĩtueor: non alium uidere uideor: ꝙ eum: a quo ex nihilo fact⁹ sim aliquis. Tu me non minus bonos docuisti mores: ꝙ bonas artes. nec minus (ut admonuit Lactantius) Curasti: ut saperem: ꝙ ut scirem. Ad te redeo: cum quicꝙ ambigo: a quo utpote peritissimo quæram & uerborum rationes & rerum. Quedam de uerbis dubitamus: melius ne ac latinius quarto calendas: an quartum calendas dictum sit. Quid proprie sit eiulatus: quid gemitus: quid singultus quid planctus? Quæ ĩter recreare. consolari. leuare. ac reficere sit differentia? Quædam de rebus ipsis. Num epicuri sñia sit ullo pacto de uoluptate tolerabilis: cum & a Cicerone tantopere damnetur: & ab iis omnibus qui Ciceronem secuti sunt. Quædam de nominibus. Num recte scriptum sit ĩ officiis. Aristotelem & Isocratem: quorum uterq; suo studio delectatus contempsit alterum Quædam de historia. Num Dido potuerit Eneã amare? Sin id minus: quid hoc exponat figmenti. Quædã de poetica: fuerint ne: qui ante Homerum & Hesiodum scripserint: cum Philon id Iudæus negare uideatur. Hæc discipulus a doctore postulo. Tu responde: ac Vale. Ex Mediolano. vii. Idus Februarii.

Sinonima disciplinalia.

Doce me mi pceceptor.
Ne sis in me docendo difficilis.
Adhibe in me instruendo diligentiam.
Fac ut non graue sit: discipulum admonere.
Præceptis elegantiæ tuæ discipulum imbue.
Nulla me maiore affeceris uoluptate: ꝙ si sis in me docendo assiduus.
Ero incredibili abs te munere donatus si me doces.
Quid potes in me conferre præstantius: ꝙ eruditionem?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Tu plane me beabis:cũ docueris egregiũ quippiam.
Quotiens ĩ me defatigabere:totiẽs tibi plus debebo:ꝙ̃ si me
oĩ thesauro feceris ꝙ̃ditissimum.
Est ne quicꝙ̃ abs te mihi dono dandũ:quo te munificẽtiorẽ
exhibeas:ꝙ̃ si ꝑceptis me bonarũ artiũ institueris.
Adhibe ĩ præceptis erga me curã:si uis me tibi perpetuo de
uinctissimum esse.
Cum te rogo plurima:ne sis in me docẽdo durus.
Ego te qñ me doces assidue:numinis instar colo.
Te supplico per immortalem deum : respõdeas ad hæc quæ
sæpe quæro.
Facit doctrina tua:ut non sim negligẽs in quærendo semper
quicꝙ̃ ambigui.

Titulus.xxix.
Doctrinalis familiaris.

q Vod me ames:equũ est. Amaris enim ab me supra modum. Sed ne prolixitate uerborum tempus teram:cum sententiarum potius opificem: ꝙ̃ uerborum sapientem esse decere:doceat Augustinus:ad ea summatim respõdebo:quæ postulasti. Perpetuitate utuntur:uel obseruatores latinæ linguæ in iis:quæ ad philosophiam attinent:siquidem cõmodiore uocabulo ea sententia nequit exprimi. Vt enĩ ab æterno formatur æternitas:sic a perpetuo perpetuitas. At cum licet oratorem amplius loqui:utendum est consuetis immortalitate æternitate:Sempiternitas & perpetuitas philosophica sunt:nec non & hinc procedentia uerba perpetuare sempiternare. At si apud poetas reperiantur:quibus carminis ẽ difficultas:toleratur:ut & apud eos genitor/& natus: & apd comicos gnatus. Refert enim & inter ipsos poetas: heroice ne quisꝙ̃ scripserit:an elegiace:an satyrice:an bucolicæ: cũ hæ carminum diuersitates uaria soleant admittere uocabula. Satyrus caballum dicit:non heroicus:at sonipedem. Vt apud Maronem. Stat Sonipẽs & fræna ferox spumantia mãdit:at carnipedem:quẽ Satyrus monychus:ut Iuuenalis : aut ꝙ̃tas iaculetur monychus hornos. Nullitatis dictio bona ẽ: Egregium uocat Tullius cæsarem:nec põt præstantior qsꝙ̃

dici:q̄ egregius:modo titulus adiiciatur artis:ut egregiꝰ uocetur philosophus. aut orator. aut princeps. Singularis eandem habet rationem:dum ne uulgi more addatur superlatio: quæ stare non potest:cum plusq̄ singularem dicere ualeamꝰ nullum:cum ex pluribus singilatim uisis delectus hic unus sit:ut Tullius uix singulis ætatibus singulos inquit tolerabiles oratores extitisse. Breuiationes autem ac punctuatiões nouiores ĩuenere:non prisci. Omnia possunt latinissime plana scribi:nec errabitur:modo quæ relatio diphthongetur: coniunctio uero minime. Cum autem a cum nihilo differt: nisi quadam nouorum quorundam superstitiõe:qui(ut Tullius in Græcos ait)ne parum multa scisse uiderentur:ea interdum conquæsierunt:quæ nihil ad artem attinebant. uel inanis arrogãtiæ causa uel spe lucri:uel ut ars difficilior cognitu uideretur. Hæc habes. Ego tuus sum. audẽter eiusmodi pete. Ex Mediolano. vi. Idus Februarii.

Doctrinalis familiarissima.

g Azophilatium mi fili(non secus enim:ac filium te diligo)a gaza uocabulo Persico:quod censum significat: & phylago/unde philace:hoc est seruo & custodio compositum:custodiam declarat hodie ecclesiastici quidẽ census. At apud ueteres gaza pro omni capitur censu:ut apud Maronẽ Arma uirum tabulæ:& troia gaza per undas. Architriclinꝰ ab archon:id est dominus:& triclinos/hoc est aula:dñs dicitur aulæ:quæ nos p̄fectum uocamus hospitio. Choraules autem chori dicitur ductor. De diui francisci urbe:axem respondeo:cuias & Propertius fuit. Mediolanum & Bergomũ Suidas docet a Gallis ædificata. Intra ueteres dicebãt ultra/uls. citra. cis. Tra uero ad Euphoniam est additum:ut Gelliꝰ docet. Rhanæ cohaxant. equi hinniunt. Asini rudiunt. Boues mugiunt. Ex Mediolano. v. Idus Februarii.

Doctrinalis Grauis.

m Vlta breui cõplexꝰ es mi fili:qñ me patrẽ appellas: nec ĩmerito quibꝰ & ingenii tui fecunditatẽ expresisti:& studiorũ assiduitatẽ:& tuã in me pietatẽ. Lætatus sũ mirifice:q

tantum peperim fructum:tam suauem: tã nectareum Quod ad rem attinet:quartum calendas sine prepositione non inuenitur latine dictum:ut Cicero ad Tertium calendas hoc studebam:& de eo ĩtelligitur:quod futurum & paratum describit tempus. At quarto calendas de presentiniam tempore scribitur:ut idem Tullius:hec scripsi Idubus mane. Eiulatus est sic a muliebri uoce tractum:uel a molli uiro:cum ĩ funere fit clamosa lamentatio:ut in bestiis plerisq; pariter a uoce originem capit uerbum:ut ululatus in lupis. latratus in canibus. cuculatus in cuculis.·.[Gemitus est qui uel uiros decet quodã admixtus in funeribus moderamine. Singultus mutatiõe litterarum ab ingultiendo eiulatu dictus est:ubi præ pudore ñ emittitur clamor. Planctus muliebris ille clamor est cum lachrimis in mœrore. Nam mœror est egritudo flebilis de eius morte:qui nobis carus fuerit:ut Ciceroni placet. Leuare est dolorem suadendo leuiorem efficere: At recreare.ac reficere non solum est facere leuiorem: sed persuadendo in primam reducere mentem. Consolari autem est:spe proposita maioris uoluptatis:ægritudinem de mente delere: ut apud Virgiliũ Venus se dicit solari se solitam casus troianos spe promissorum iouis. Epicurus(mea quidem sententia)uir fuit doctissimus:& haud qualem improbant multi cum Cicerone. Posuit summum bonum in uoluptate. Quid aliud est beatitudo: q̃ indelebilis uoluptas? Quid apud nos paradisus:q̃ uoluptatis locus? Si Cyrenaici constituerunt summum hoc bonum in indolentia:nonne melius Epicurus in uoluptate:cum uirtus in operatione perfecta(teste Aristotele)sit cum delectatõne? Quid uera Christiana fides nobis pollicetur inquiens: Gaudete & exultate:quoniam merces uestra copiosa est ĩ celis. Vir qui post obitum nihil censeret permansurum non triuisset in scribendo tempus:ut ille:qui quadringenta septuagintaquatuor librorum ædidit uolumina:futuræ gloriæ immortalitatisq; studiosissimus. De Aristotele ĩtelligitur & Xenocrate:quorum uterq; suo studio delectatus est. Dido statuit Carthaginem annos circiter triginta prius: q̃ fuerit urbs Romana condita ab æneæ successoribus annos quadringentos:aut paulominus:post interitum æneæ. Figmentum illud

omne apud Virgilium ꝑ ænea Romam significat: ꝑ Didone Carthaginem: q̄ nouitate ac similitudie delectata: quod pro fugi Troes condiderint urbem ut & Dido profuga: primum & dona misit. & cū Romanis maximā contraxit beniuolentiam. Mox quia Romani amplificare cupiebant imperium: a pœnis recesserunt: quare Carthaginenses sibi mortem asciuerunt triplicique uulnere sūt confossi: hoc est triplici bello punico eneruati. Ante Homerū et Hesiodū scripsit Orphe⁹ qui audierat Linum Thebanum: qui quidem Linus Cadmū Agenoris habuerat præceptorem. At multo antea perhibētur scripsisse poetica: & apud Egyptios uulcanus: & plerique profetæ: & belli Troiani temporibus sibylla. Nunc ad ea respondi singula: que petieras. Cæterum est ut perseueres: nec te unquā querere pudeat: que nescis: cum multo nescire sit turpius. Ex Mediolano. v. Idus februarii.

Sinonima doctrinalia.

Ita fac mi fili semper roga.
Vt multa discas: quærenda sunt plurima.
Nihil ē tibi tēporis terēdū: ut discas assidue.
Si ꝑcunctaris præceptorē sp: nunq̄ te pœnitebit.
Fies summopere doctus: si semper quæris.
Efficere peritissim⁹: si studebis & quæ n̄ itelligis: postulabis.
Si nescis fœdū est: si quæris pulchrum.
Quid magis discipulū decet: q̄ aliqd assidue quærere?
Nihil magis est discipulo proprium: q̄ ut quærat doctore aliquid assidue.
Si fabri simus fabricando: multo magis docti rogando ac exercendo.
Magnus eris in litteris: si sp aliquid audis.
Nō ut te scire putes (fies doctior) sed ut assidue aliqd discas.
Ne te pudeat scire uelle: quæ nescis.
Illos non audias quos pudet magistros audire: cum maiores natu sunt.
Ab illis qui uel senes audiebant bonarū artiū præceptores: exemplum tibi uendica.
Nihil i hoīe ignorātia turpi⁹ ē: sed turpissimū pertinacia.
Debes sp uidere multa: & quæ nō tenes sciscitari.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Haud difficilis ĩ quærẽdo sis:ubi doctorẽ facilẽ habes.

Titulus.xxx.

Munificalis Familiaris.

m Vnificentiã illam esse uirtutẽ Aristoteles docet : quæ maiores ac plures sibi uendicat amicicias. Concilianť enim munificis populorum animi:fiuntq; in eos omnia ho- minũ genera deditissima. Id ego consyderans sæpe: ĩ eos me præsertim esse debere me munificum duco : qui uiri sunt & docti & boni qui merentur oẽm munificẽtiã . Ex eorũ enim memoria:nunq; excidunt munera:& a nobis factũ est opus : quod sp laudaturi sint:qui recti quippiam sentiunt. Scio q; tus sis:q;q; doctus:q;q; multo merearis plura : q; tibi dono dem. Cuperem posse tanta ministrare tibi:q;ta me cogeret in credibilis tua uirtus. Sed ubi uoluntati non satisfiet :faculta tem admittes. & æqua mente feres:paruam hanc esse largi- tionem meam:quam fortunæ debilitas tenuiorem fecit. Va le. Ex Mediolano.iiii. Idus Februarii.

Munificalis Familiarissima.

e O contentus sis munusculo:qđ ad te dedi:nec eius par- uitatem exiguitati uoluntatis:at facultatis ascribe. Sũ enim ea in te beniuolentia:ut nihil ad te dare tãtũ me posse uideam:cui non sint assidue defutura q; plurima. Mereri aũt maxima te quæq; non nescio:in quo tã diuina potius q; hu mana sit uirtus. Accipe q;familiarissime quod in me fuit : & cuius rem minimam animi magnitudo maximam faciat: Nõ quæ data sint animaduerte:sed qui dederit. Bene uale. Ex Mediolano.iii. Idus Februarii.

Munificalis grauis.

t Heophastus largitionem inquit.fundum non habere. Qui dat enim(ut Aristoteles docet)si liberalis & habe ri uult:& esse:sciat liberalitatem a dando dictam esse. Nam philotimia uocatur apud Græcos:quippe quæ amicos ho- noret:uel amet honorare. Quod si Platone teste Honoram9 aliquem in uirtutis testimonium:manifesto constat. hui9 modi honores muneribus ab iis esse implendos:a qbus ĩ pri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

mis solēt:ut ab habētib⁹ facultates:expectari. Prīcipes enī: ut ditiores sunt reliquis:sic & fortunas habent:quas donent propensiores. Quare ne sua largitio fundum habeat recte ad monet Theofrastus. ut nihil in principe turpius:ꝙ aurū uel cumulare uel cupere:ita præclarissimum in iis est: ut multa donent. Arati Sitionii laudatum est illud in suos ciues muni ficentiæ genus & Cæsaris in ærario ꝑ populū partiendo/& Cyri:qui liberalissimus fuit in largiendo magnificentia: qd de nobis dicturos esse multos opinemur: si cum admodum pauca paruaqꝫ possimus:ut multa donemus & magna. Nolī ab aliis rapere:ut aliis donem:ut illud improbat Tulli⁹. Sed malim debere semper plurima:ut habeam unde multo elar/ giar plura. Quam me delectat responsum illud Curii. Nolle romanos aurum:sed aurum habentibus imperar̄ uelle. Quā eo fabricii lætor:cum a Samnitibus aurum noluit:dicens ī/ digne sibi uisum fieri:si ab illis ea caperet: quibus eis usus esset:cū ipse nesciret uti. Qua sumus uirtute simillimi supis alia magis:ꝙ liberalitate? Quid aūt in principe fœdius: ꝙ si Thesaurum augeat:īstar Cræsi Lydiæ regis:aut Mydæ: aut Phinei:quibus thesaurorum magnitudo plurimum obfuit? Ego dono & libenter & sæpe & illis in primis:qui merentur cum uirtute:meqꝫ ad donandum inuitant. Accipe quod mī/ mum ad te dedi nec rei tenuitatem potius:ꝙ uoluntatē spe/ cta. Si enī ad ea:quæ te decent:& quæ tuæ debentnr laudi: hæc conferas:nihil acceperis:munus corruat. Si meam mœ ciris facultatem:supplebit uoluntas:quod defuit largitati. Ad hæc autem nequando mea negligas: te hortor aliquan/ do ad me scribas non nihil: ut intelligas: ꝙto ab me plu/ ra sis habiturus:ꝙ ab illis:qui me multo sunt ditiores:maio resqꝫ principes. Cognosces Platonicum illud:non in īperio: sed in mente consistere principatum. Audio & tibi filios ec̄. Filiæ si nubent:eis īstitui dotem. Filios quot ad me dederis: curabo apud me ꝙ liberalissime: non æducari solum: sed erudiri:ut meam erga te:tuosqꝫ omnis cognoscas beniuolen tiam. Si quid est autem:aut nunc:aut deinceps: quod aliud ab me postules. fac ut sciā. Nihil es a me frustra petiturus. Vale. Ex Mediolano pridie Idus februarii.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Sinonima Munificalia.

Accipe munusculum ea mente: qua dedi.
Paruitatem muneris magnitudo nostræ cōpēset uoluntatis.
Indulge dono: si meam non exprimit mentem.
Pro mea facultate donū capis: nō pro animi magnitudine.
Si tanta res eēt mea: q̄ptus est aīus: maiora longe caperes.
Habes a me signum animi non ingrati.
Non quæ te deceant: dedi: sed quæ possim.
Scio quæ sis meritus: at tu nō nescis q̄ta sit facultas mea.
Si tuā mœtiris uirtutē: fac ut & qd ego possim n̄ prætereas.
Debeo tibi maxīa: sed cogit īpotens tenuitas reddere parua.
Nihil est: qd plus cupiā: q̄p ut habeas ab me quæ meritus es.
Tanta ē tua uirtus: ut uel cū sanguis meus ac spiritus dono tibi datus sit: debere adhuc me tibi sciam alia.
Nullum seruarem in largiendo tibi modum: si possem rē animo suppeditare.
Fieres a me q̄ditissimus: ubi fortuna uoluntati meæ (quod uellem) ministraret.
Fer æqua mente: si non misi: quod uellem munus ad te: sed quod potui.

Titulus. xxxi.

Iuridicialis familiaris.

c Vm illud sit Iudicis proprium: quod apud Demosthenē legitur: ut nec amore/ nec odio/ aut alliciatur: aut prouocetur: non tam ego hac ī causa mutuæ fauebo tuæ in me beniuolentiæ: q̄p meam seruabo fidem. Hoc enim a me poscit iurisdicio mea: ut non alios corrigam: alios prætercam: alios p dam: alios seruem. Vocauit in ius te me coram: ad ea quæ petiturus erat: responsurum Curius. Ad diem constitutam non accessisti: ut tuam damnemus contumaciam instat. Aut negemus ei ius exequi opus est: aut te damnemus. Vtrumq; difficile: sed deterius illud. q̄pobrē: aut huc accedas est necesse: restituimus enim adhuc tibi ueniendi respondendiq; locū: aut post designatam diem: nō eris indamnatus. Dies autem a nobis tibi sit deinceps ad. xiiii. designata calendas decembris. Cupio te adiuuar ī iis oīb⁹: q̄ mea sint/ ære/ domo. subsidiis. amicis clietelis: at ī iis: q̄ mea n̄ sunt: sed legis: haud q̄cq̄. Ali

ud eſt enim priuatum amicum eſſe:aliud publicam gerere ꝑſonam. Marcellum ſp habes:prætorẽ non niſi cum ius decreuit. Ergo fac ut uenias ne legem iratam experiaris. Bene uale Ex Mediolano. Idubus Februariis.

Iuridicialis familiariſſima.

a Ccedentem iſtuc parmenonem: qui te noſtro in ius nomine uocat:audies & deinceps noſtris obedies indilate mandatis. Nam adiuit nos aduerſarius tuus : ut nuntius iſte tibi ſignificauit. Ad te igitur petitionem hominis dedimus : ut reſponſurus accedas. Non erit id nobis iniucũdum : ut negligas : quæ iubemus. At ſi negligas feres contemptionis pœnam. Multabimus enim te ĩ decimum argentipondo :nec admittemus cauſam:cum in contumacem oĩa iura clamant. Vale Ex Mediolano. xvii. calendas. Martias.

Iuridicialis Grauis.

l Ycurgus lacedæmoniis leges tulit:ut ſi quis in ius uocatur(inſtante aduerſario)non ueniſſet:æque damnaret̃: ac confeſſus quæ peterentur:quem ipõ iure Cecrops dixerat eſſe damnatum. At ſolon mitius apud Athenienſes agens : rurſus atq; iterum inquit:uel contumacem ipſum : reuocandum eſſe:ut ſi cauſam more dixiſſet idoneam:admitteretur : Sin id minus & damnaretur aduerſario debitor:& multaret̃ pro negligentia. Labeo uero uir doctiſſimus hoc addidit : ut non redderetur moræ cauſa : ne forte mendaces fieri plures cogerentur ad damnationis ſeueritatem. Sed cum tertium ĩ ius uocaretur:non ueniens decernetur ea confeſſus quæ ĩterminatus arbiter eſſet. At Scæuola doctiſſimus ille:maluit ꝓcliue in abſoluendum agere:q̃ difficulter in damnandũ. Itaq; decreuit ius ſuum urbibus eſſe:quod ſingulæ ſibi diceret. Quod ſi iuberet urbs ulla damnandum eſſe:qui aut primũ aut quartum non ueniſſet id obſeruaretur. Nunc autẽ in hac urbe ſcis eſſe principis ædictum:ut qui primum uocatus eſt: continuo nõ accedens damnetur ob id:ad quod uocatur. Fabius quid abs te petat:iſtis accipies litteris. Eſt homo ꝑmoleſtus(nec id inficior)ſed cui non ſint iuſtitiæ partes denegande:quam nec ipſi malo dæmoni deus denegaret. Nam &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

alexander ille rex tātus:cum quærebatur de alio quisq̄:unā occludebat aurem quā se dicebat alteri seruare parti:ut utraq; audita rectius iudicaret. Amo te plurimum:sed ita quidē: ut Agis ille respondit ad ea:que dixerat pater:qui iudex est: personam exhibet in terris dei. Nullum in lege amicum hosti prefero:æqua procedo lance. Astræa illa me uirgo uidet: quæ neq; Tytanas suos seruauit. Huc igitur accede q̄ primū in ius uocatus:ad ea responde quæ petantur. honestaq; sit causa tua:uel turpis:considera prius q̄ in eius disceptationē descendas. Melius est enim (pro Ciceronis sententia) non incipere q̄ ab īcœptis turpiter desistere. Possunt facillime ī arbitros compromitti causæ:Transigiturq; non difficulter inter omnes:cum euentus litium Quintilianus dubios esse doceat. Ni pactus id fueris : quod honesta tibi sit causa : nec tamen legum tenes ac ordinem iudiciorum:causidicū tibi quære : non Mathonis similem : qui te inuoluat perplexumq; in foro discruciet:nec eorum aliquem:de quorum inquit Seneca genere. Hic clamosi rabiosa fori iurgia uēdens: improbus iras & uerba locat. lege tibi uirum bonū:qui possit (ubi opus sit) & arbiter interesse. Ordo autem causarum idem est:qui & rhetorum complectitur orationes. Nam ut exordiuntur hi : sic illo factum proponunt esse dicendum:ut & iudices attentos:& beniuolos faciant. Vt narrant hi:narrant etiam illi casus propositione materiam litis explicantes. ut hi diuidunt: illi partiuntur:quæ sint probanda. negata:positionibus/uel que affirmata sint in suam commoditatem traducēda. ut hi confirmationibus totuplicibus utuntur:quotuplices sunt ꝑtitiones:illi articulos ad probanda referunt:argumentationibus nituntur/rationibus legibusq; rem transigunt. Hoc differunt quod propositione:ratione. rationis confirmatione:exornatione. complexioneq; sequuntur rhetores probationes. inficiationesq; suas:at iurisconsulti non nisi iuris inductionibus. Illis sunt probabiles : ac ueri similes argumentationes : his autem demōstratiue ac necessariæ. His tibi & ordinibus & modis est in foro disceptandum:quos docuerat in republica Plato:sed multo magis hodierna docuit consuetudo. Ne te igitur ab his distrahas:nec in uersurum hūc ordinem pro

te iudica:ne aut famam damnem meam/aut mihi sim crimi/
nis conscius:qui alias habeam pro amicis:alias pro reliquis
leges. Non habeo personarum exceptionẽ. Bene uale. Ex Me
diolano. xvi. calendas Martias.

Sinonima Iuridicialia.

Ne sis in iudicio contumax.
Haud amori meo in causis cõfidas:quarũ sum arbiter.
Nihilo tibi plus deessem:q̃ filio:excepto foro.
Fac ut qñ public⁹ iudex sum:đ iustitia nihil mihi diminuas.
In iudicando neq; te noscam:nec alium quenq̃.
Non erit fides mea pro te uel alio in foro uiolata.
Omnia mea tibi debeo:præter legum maiestatem.
Cõmendatæ mihi sunt iuris partes:quas a me nemo petat:ut
restituere cõmendanti possem deo.
Quid est in amico insolentius:q̃ de iuris uia rationeq; uelle
quicq̃ amico detrahere.
Quę mea sunt:ab me posce cõmunia tibi:iuris leges intactas
depositori seruo principi.
Cura ut nõ sis cõtumax:ne in te clamẽt leges omnes.
Fac ut obedias p̄ceptis legũ:ne plectare si te difficile p̄stiteris.
Aut causam in foro non habeas:aut iurisditionis obtempe/
ra institutis.
Amicus sum tuus:sed priuatus.
Iudex ego te non illi propono.
Habeo te fratris loco:modo tu meam in iudicando dignita/
tem non lædas.
Ne tibi de me quicq̃ iudicante pollicearis.

Titulus. xxxii.

Regratiatoria familiaris.

q Vi referre nequit gratias(inquit Cicero)habere certe po
test. Itaq; cum maximo nos affeceris munere:cunq; refe/
rendi:non se nobis facultas offerat: habendi certe bono su/
mus animo agendiq; lingua non proplexa. Verum cui dees
sent hac in causa uerba? Ei certe soli qui mutus sit:aut peni/
tus elinguis. Nihil potuimus nos quidem optare: quod abs
te uel nõ orato:non requisito:non simus assecuti? Tu nos ho
spicio perhumane tam excepisti: q̃ uirum aliquis nostrum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ausus esset cupere. Nullum omisisti genus officii: quo nos ñ insigniueris. At neq; nostra te docuit id efficere familiaritas nec antiqua uirtus: nec ulla ꝑfecto causa: qua quicq̃ deberes nobis. Ad ea te coegit sola beneficẽtiæ tua cõsuetudo (quæ talis est) ut neminem prætermittas cui non te prebeas hospitalem. Est igitur nostrum deinceps munus: ut cum tibi plurima debeamus: multo uelimus debere plura. Quo sumus pacto: parem gratiam relaturi? Vita hæc tua est nõ fortuna solum. Vtere nobis posthac non secus: ac tuis. Bene uale. Ex Mediolano. xv. calendas Martias.

Regratiatoria familiarissima.

r Ediit ad me puer meus q̃q; diligens in eius te præstiteris expediendã cãm: retulit. Fecisti quod sperabam: te facturum esse. Sciebam enim: q̃ soleres esse me? : quid meũ te dixi. Imo bonorum omnium. Habeo & ago tibi gratias immortales: & si quando fuerit tibi nostra opus opera: non recusabo referre. Quãq̃ scio nihil esse mihi tantum: uel fortunarum uel ingenii: ut par tibi præberi possit gratia. Verum ubi cætera in hac referenda gratia deficiẽt: uolũtas certe nũ q̃ deerit. Bene uale. Ex Mediolano. xiiii. calendas Martias.

Regratiatoria Grauis.

q Vi genus inuenerunt officii: quo munificos bñficosq; sese uiri præstarent ĩ uiros: ut mutua uiuerẽt beniuolẽtia: iidẽ edixere leges: qb? & haberi gratiæ: & agi & referri pariter possent. Ex quibus Eschinem apud Athenienses imitandum esse duco: qui dixit nullum esse tam abiecta cõditione: qui ulla uitæ parte non posset exhibere se non ingratum: benedicendo saltem referret officium. Non parum est enim a plerisq; muneris: ut laude reponatur officio. Nã (ut Plinius docet) qui poetæ uel urbium ac principum: uel priuatorum laudant uitas: maximis eos muneribus donant quos extollant: merenturq; ab illis maxima. Quid si acceptis muneribus: abs te laudes pro gratia referunt? Ego perpetuum existimo bonum illis præferendum: quæ caduca sũt: ac ĩterdum uix diurna. Quod si de dignitate cõtendiẽ mune

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ris:quod donum cum laudis immortalitate contendere au/
det?ſi quidem hac largitione dii:friuolis autem reliquis dele
ctari ſolent homines?Fuiſti tu quidem in me meoſq; omnis
o clementiſſime princeps liberaliſſimus:primum omni hoſpi
talitatis officio:ut Iouem te poſſimus hoſpitalem illum exi/
ſtimare:de quo extat poeticus uerſus. Iuppiter hoſpitib? nã
te dare iura fatentur. Ad hæc largiendo nobis aſſidue mul/
ta:nemini chriſtianorum ceſſiſti. Nullum prætermiſti genus
officii:quo non fueris erga nos beneficientiſſimus. Audiuiſti
noſtros omnes facillime. Admiſiſti humaniſſime. Vidiſti iu/
cundiſſime. Dimiſiſti omnibus in rebus liberaliſſime Valui/
mus apud te tuoſq; ſingulos tanta & auctoritate/& gratia
ut nihil addi ad officiorum cumulum poſſit. Quo pacto re/
ſpondebo huic benignitati.manſuetudini.caritati? Res mi/
hi eſt minima:nec qua tu egeas. Quid referam: ut tibi ſim ul
la in re adminiculo? At meo,fauore/conſilio auxilioq; tibi ñ
eſt opus. Carminibus cæteriſq; latinæ Græceq; reſpondeo
generibus:quibus te faciam non moriturum. At & alios ſcri
ptores tuarum habes laudum:uirtutumq; precones?Habes:
nõ diffiteor. At & urbeſ habes/& diuitias. Reiiceresne quen/
q̃:a quo poſſes & alias cum honeſtate conſequi? Scribũt de
te multi. Quid ſi & me non aſpernabitur poſteritas?Poteſt.
igitur hæc gratiæ relatio non eſſe inferior cæteris. Habeo ti
bi pro tuis tot ĩ me officiis gratias.& eas quidem perpetuas/
& ago non inferiores.ea tamen mente: ut nulla temporum
diuturnitas.nulli caſus.nulla diuerſitas locorum:aut genti
um.horum de me meritorum officia:de mea deleant mente.
Sed in referenda tamen non ſum ignauus/non infecundus.
non tardus. Habebis enim me q̃diu uiuam:tui nominis ob
ſeruatorem.tuæ famæ ducem:tuæ gloriæ auctorem.& tunc
me ſilere de te poſſe cenſebis:cum luce functus nuſq; ampli/
us reſpirabo. Cæterũ eſt:ut ſi qd aliquãdo euenerit: ubi tibi
amiciſue/aut ſeruis tuis me cognoſcas opera.ĩgenio. ulla ue
diligentia poſſe quicq̃ opitulari.ſuppeditareq; tuæ uolunta
ti officii:iube.impera manda/præcipe: nihilq; te remoretur
cauſæ:quæ te cogat credere:alium eſſe me: q̃ ſim. Debeo te
ſequi omni non amore ſolum:ac obſeruantia:ſed cultu: atq;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ueneratione haud secus ac numen aliquod. Non sol' ego tuus sum: sed tota hæc nostra domus: uniuersaq; familia. Nam qui mihi uel amiciciæ debent officium: uel clientelæ: sese omnes tibi dedicarunt: cunq; intelligant q tuus sim: assidue de te nobis fit sermo: nihil est quod uæhementius appetant: q esse tui. Vtere mi princeps & me: & meis omnibus: & quis si sit necesse: scio tibi & maiores uiros & d tiores amicos. clientes ac seruos esse: ne tamen indigne factum existimes: si nos multo illis inferiores non eiicis: non aspernaris non contemnis. Vt ait Homerus: parui cum magnis amici sæpe coeunt. Non ero in dicendo prolixior: ne hac epistola censeas: uoluisse me tuæ in me magnitudini meritorũ grã referr. Nulla ei uel amplissima carmina: uel profusissima prosarum genera satisfactura sunt huic debitioni meæ: quæ quidem est sempiterna. Sed tu prudẽtissimus a nobis accipe (quod dari ualet) mentem tibi deditissimam. Animum tuis institutis dicatissimum. Ingenium tuæ laudis testimonium. dispositionem in te conuersam. commentationem cum claris de te assiduam. Vale. Ex Mediolano. xiii. calendas Martias.

Sinonima regratiatoria.

Ego tuis de me meritis gratias habeo maximas.

Affecisti me maximis officiis: pro quibus habeo incredibiles tibi gratias.

Regratior summopere tuæ in me liberalitati.

Referre nequeo tibi gratias. at habeo & ago.

Dicere nescirem paucis: q̃tas debeam tibi gratias.

Fuisti tam in nos officiosus: ut quando pares referre gratias ualeamus: haud satis intelligamus.

Quis tibi nostrum æque (ac tu fuisti beneficus erga nos) regratietur.

Nulla æloquii præstantia gratias agat tibi debitas.

Gratiarum agendarum loco nos tibi dedicamus.

Sanguinẽ etiã ac spiritũ pro te statuentes: non erimus in referenda gratia tuis beneficiis similes.

Laborantes die noctuq; non satisfaciemus acceptis officiis.

Iube si quid in nos uides ad mortem usq;: pro habenda non referenda tamen tibi gratia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Vellem tam esse disertus ut agerem: tam diues ut referre qui/
rem tibi gratias.
Nulla ē res tanta: quā in referendis tibi gratiis non debeam.
Fac de nobis qua malis in re piculū: si uis certo cognoscere:
quas tibi habeamus gratias: etiam si referre nesciamus.

Titulus. xxxiii.

Cōmissionalis familiaris.

c Onstitueram istuc ire: ne quid ī re mea: me absente: fieret.
Nam uetere prouerbio dici solitum docet Plato: uirum
coram suam efficere causam meliorem. Sed ubi mecum ani/
mo uolutaui: ꝙ sis prudens: & ꝙ me ames: decreui: meā tuæ
fidei cōmittere causam. Scio ꝙ sis futurus & diligēs & curio
sus: ꝙꝙ multo melius cogitabis quid sit opus facto: ꝙ sim ip
se cogitaturus. Solent enim qui suas res agitant: esse maiori
bus interdum occupationibus circumsepti: neq; uidere pos/
sunt omnia: nec prosequi: que ad rem attinent. Falluntur ali/
quando apparentis specie boni: aliquando cupiditatis ui: nō
nunꝙ ira. odio. amore. cæterisq; mentis passionibus. Tu non
liberiore multo consilio: firmioreq; iudicio pedetentim insi
nuabis in causa (si opus fuerit) omniaq; consulto: nihil teme
re prosequeris. nec celeritate frangeris. nec tarditate concul/
caberis. Tolerantior eris: ꝙ ego esse queam. Itaq; huius epi/
stolæ ui ac officio tibi cōmitto: quam ago cum æmylio: cau/
sam. Quicquid in ea uel egeris: uel transegeris: æque firmum
immobileq; esse ducam: nec reuocaturus sum: ac si presens: oī
bus adfuissem. Iudices autem omnes eam adhibeant tibi fi/
dem: quam ore meo prolatis uerbis: & mea mente uoluntati
expræsse adhiberent. Cura tu posthac igitur rem meam per
ꝙ diligentissime. Bene uale. Ex Mlō. xii. calendas Martias.

Cōmissionalis familiarissima.

e St mihi aduersus Columellam istic apud prodominum
ingens causa. Sum aliquot adhuc menses in iis impedi/
tissimus: quæ ad principem attinent: nequeoq; hinc: sine ma/
ximo incommodo digredi. At neq; causæ isti consulere non
debeo: quandoquidem est non mediocris. Memini te non
causidicum esse solum peregregium: sed mihi summa beni/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.37

uolentia coniunctissimum. Te unice rogo: non dedignere: hanc tibi prouinciam corrigendam assumere. Ego enī hisce litteris fidem huius meæ uolūtatis efficio: teq; meorum hac ī causa negotiorum curatorem & procuratorem deligo atq; constituo: cui cōmissam esse uolui meā oēm facultatē. Bene uale. Ex Mediolano. xi. calendas Martias.

Commissionalis Grauis.

c Vm uiderit Solon interesse suis in foro causis plerosq; non posse: quos maxime necessariæ detinerent causæ. At contra: qui agerent nollent frustra in iudicio agere: non ueniente aduersario: prouidit non incommode: quod a Carbone primum: mox aliis iurisconsultis non importune usurpatum est. Nam aut prece: aut precio: aut beniuolentia delegi posse uiros instituit: qui alienis intercederent nominibus: quibus procuratorū apud nos nomina uidemus adhuc esse: apud Græcos rerum actores: uocabula dari. Quamobrem & demosthenes ac Eschines in Thesiphontis egere causa: & Cicero ac Hortensius in plerisq; aliis. Nam quod ab oratoribus aliqui dicant differre solitos procuratores: ut ab aduocatis hodie differunt causidici: nec id quidem negē omnino: nec penitus affirmem. Vt enim uel hodie iuteruenire nōnun q̄ pro Iurisperitis hisce rabulis clamosissimis iurisconsultissimi uidentur: cum est causa magni præcii: sic & oratores in illis copiosissime dicebant causis: in quibus parum ꝓfuissent causidici. Cum ergo & ipse interesse meis non ualeam: quæ istic geruntur: & res iste magnæ atq; amplæ mihi negligendæ non sint: delegi te uirum & legum iurisq; clarissimum interprætem: & mei mearumq; rerum omnium amantissimū. Te enim præter cæteros delegi: quem arbitror fore mei studiosissimum. Vt enim es & in amicos officiosissimus. & gloriæ cupidissimus: sic & rei meæ consulturum certo scio: & tuæ laudi. Quas es unq̄ amplexus causas: quarum uictoriā non reportaris? Quod iccirco fieri: non ambigo: quia nihil aggrederis: quod non æquissimum & honestissimum esse uideas. Nec aliud abs te nunc etiam postulo: q̄ quod si quid iniquitatis in mea esse causa uideris: id omnino reicias: nec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ut Plutarchus dicit. quicq̃; contendas uel a iudicibus impe/
trare: uel in aduerſarium optinerẽ: quod turpe ſit. Quis enim
uel fœnore ditari uelit uir bonus: quod Cato definiuit: ho/
minem occidere: uel cum aliena iniuria: quod Sulpicius mõ/
ſtrum in hominem appellauit natura? Verum quæ iuſte no
ſtra eſſe poſſe cognoris: nec ſine legis ui ac maieſtate peti:
poſce/inſta/increpa/obſecra. ut Apoſtolus ait: curaq; demũ:
ut res tuas. Tua enim potes exiſtimare mea omnia: cum ob
uirtutem in te ſummam: tum ob ueterem tuam mutuãq; me/
cum beniuolentiam. Hanc igitur omnem cauſam tibi cõmi/
ſi: commiſſamq; hac epiſtola uolo: iubeoq; te meo nomine
rem agere: ab omnibuſq; admitti: ratumq; promitto gratũq;
habiturum q̃tum egeris/compoſueris/tranſegeris. ac pact⁹
fueris. Habe poſthac ergo ab me ipſo facultatem nedum pe/
tendi: ſed accuſandi: ſiquid interciderit: uerum etiam oppo/
nendi: obiiciendi. articulandi. teſtes producendi. concluden
di in re ipſa: iudiciſq; ſententiam audiendi: ac ſiquid iniquæ
pronunciatum cenſueris: appellandi. ac ruſus. & iterum: ſi
duxeris opus eſſe prouocandi: ſupplicandi: a Cæſareq; irato
ad Cæſarem non iratum accedendi. intercedendi. contendẽ/
di. Quicquid enim affirmaris: ut negaris: uel cum iureiuran/
do in meam & famam & animam ſtabilitum/improbatũue
fuiſſe uelim. Scio enim: q̃; & nihil te lateat (quod meum hac
in re ſit) & ſi latuerit quippiam: eſſe te omni curaturum ĩdu
ſtria prius: q̃; affirmes aliquid: de re ut habeat: fias ab me cer
tior. Nihil ergo te impediant: aut remorentur iudices: nec an
te cauſæ conſtitutionem: litemq; conteſtatam: qſq̃; obiiciat
te talem eſſe: cum ego ad quem hæc pertinet omnis cauſa: ꝑ
te fidem hic faciam: promittamq; ab omnibus eximere te dif
ficultatib⁹: quas ob hoc ferre poſſes. Bene uale. Ex Mediola
no. x. calendas Martias.

Sinonima commiſſionalia.

Cura diligenter rem meam tuis humeris demandatam.
Hanc cauſam omnem tuæ committo fidei.
Conſtituo te in meo negotio procuratorem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Rei meæ te patronum uolo destinatum esse.
Fac si me amas ut nõ neges curare meã istic cãm.
Ego te meorũ decerno gestorẽ negotiorum.
Præter te unum meas res agere uolo neminem.
Ad te solũ deferri iubeo: qcqd istic ꝑ me agitur.
Cũ tibi soli mea/rũ rerũ oĩm diligẽtiã isto in foro cõmiserim: fac ut acumẽ ingenii/uimq; tuæ declares sapiẽtiæ.
Tu mihi delect⁹ es mearũ rerũ tutor atq; defensor.
Te solum præesse meis præcipio causis.
Quicquid ĩ oĩ re mea perfeceris: ego quoq; factũ reor.
Confirmatur⁹ sũ sp quæ gesseris meo nomine.
Iube in rebus meis : quæ apud uos aguntur : ut uelis : idem affirmo.
Nulla in te tuæ refragabor uolũtati: si res meas ĩterceperis.
Commisi tibi meas causas : quæ istic tractantur : nec sententiam muto.
Scire quẽlibet cupio delere me quæcũq; mãdata (quãq; aliũ ꝓcuratorẽ meũ appellãt) te solũ deinceps illũ decreuisse.

Titulus. xxxiiii.
Testimonialis familiaris.

M Agna fides adhibenda testi (ut Scæuola iussit) cum exposcit omni exceptione maiorem. Itaq; cui testimonium dicendum est : ei animaduertendum arbitror ne quid dicatur temere: siue per obliuionem/siue per errorem. Nam qui per amiciciã aut præcium: aut odium : aut metum a fide deficiunt: ii mea quidem sententia: uel stulti sunt : uel scelerati: uel immanes: uel abiecta mente nullius faciẽdi. Nã testimonio præest deus : & peieratio superos semper habet ultores. Cum ad me igitur sit testificandi gratia deuentum : ne me roget quisq;: nec arbitretur: me dicturum: quod nõ meminι. Videor enim quasi somnia meminisse: quendam istinc me præsente: nescio quam pecuniam cuidam numerasse. At neq; tempus memoria teneo: nec locum : nec qui tunc inter essent : nec nummorum numerum. nec ipsos homines inter se contrahentes: nec causas aut pactiones. Ne me igitur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

cogatis: præterea quicq̃ dicere: quod nesciã. Nec rursus hæc testimonia sint suspecta cuiq̃. quoniam bona soleam esse reminiscentia. Cum enim tunc me non designauerint testem: nihil ex iis rebus memoriæ demandaui: quippe qui nõ credidi: ne unq̃ eẽ ꝑpterea relaturũ aliqd. Si scirẽ: ꝑsequerer plura. Valete Ex Mediolano. ix. calendas Martias.

Testimonialis familiarissima.

c Ausa sic habet. Curius fabricio mutuos dedit nũmos aureos octo: me coram: rogauitq̃ ut interessem testis: si quando quicq̃ ab me quæreretur: ueritatem expressurus. Intererat tunc mecum & Lucius: & Flauius. qui sunt pari modo testes aduocati. Post ea tempora: nihil audiuim⁹. Fuerũt hæc autem Parthenope quarto calendas Ianuarias hui⁹ anni. Ex Mediolano. viii. calendas Martias.

Testimonialis Grauis.

c Ato uir tantus: quem uel Solum Hieronymus inquit credendum esse: cum dicturus testimonium quæreretur iniuratus dicere noluit. Tabellione prætoreq̃ instante: q̃d ei fides haberetur uel non iurato: at aliis inquit id non traditur: ius autem omnis eosdem existimare debet. Quod si nulla est personarum in iudiciis exceptio quid ego de me censeam: cuius testimonium expectatis? Tam enĩ mihi desunt eæ: quas uulgus admiratur: diuitiæ: ut nullam uideantur adhibere mihi uerbisq̃ meis fidem posse: qui testimonium legẽt. Nõ enim ea sunt tempora: quibus iniurato Catoni credebatur: quibus Solon in templo testimonium a quocunq̃ dictũ uoluit: nefas esse: reprobare: quibus Mercurius Trismegestus apud Asyrios: aut sic: aut nõ iubebat a teste proferri: nec de illo qcq̃ dubitari: cum uel maxĩos peierare posse cẽseret: uel iusiurãdũ nihil in malos cõponere metus. Nunc autem illud Iuuenalis est in promptu: q̃tum quisq̃ sua nummorum seruat in arca: tantum habet & fidei. Iuret licet & nostrorum aras: & Samothracum: cõtemnere pauper habetur numĩa. Deberem igitur a dicendo desistere: cum sitis deinde peti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

turi:quod possideam:& cum nequeam illud respondere liber
tini. Ego possideo plus Pallante:& licinius:reiciar:& aut pre
tio:aut prece ducar hoc dixisse:aut illud. Nam protinus ad
censum:ut idem Satyrus pulcherrime complexus est:de mo/
ribus ultima fiet quæstio. Quot pascit seruos? Quot possidet
agri iugera? q̄ multa magnaq̨ parasside cænat? Ego nō quid
respondeam:qui Codro sum illo pauperior:cui nihil præter
abacum erat:& eam quæ uetus Græcos seruabat cista libel/
los? At paupertatem noui me perpetuo seruaturum:quid est
diuitiis opus? Certe non est necesse. At iudices & causidici
hæc obiicient testimonio: q̄q̄ beati appellantur a christo
pauperes:ut & Augustinus declarauit pauperes inq̨ suo:sed
diuino diuites spiritu. Dicam tamen (quod me rogatis) & de
os primum aduoco mihi testes:sic rem habere (ut dicam) Tū
eos homines:qui præfuerunt:non solum interfuerunt hisce
causis. Pomponius Titum adiuit:& est unice nobis intercesf
soribus depræcatus:sibi mutuos daret centum aureos:com/
modatos autem libros tris/liuium Iustinum & Tranquillū.
Dicta sunt multa:inuentæq̨ plures ad negandum causæ. De
mum orauimus ego Camillus Brutus & Sempronius adeo
Titum:ut & mutuos dederit:quot petebat:neq̨ ꝓmiserit mo
do:sed nobis tradiderit coram:& commodatos illuc allatos:
& illinc Pomponii traductos domum libros pariter. Nō mul
topost petiit Titus: cum alio profecturus Pomponius esset:
ut publico sibi de hiscæ rebus fides fieret documento:nosq̨
quorum fuerant hæc intercessionibus facta:cogeremur renit
tentem etiam Pomponium hoc facere. Nequiuimus hæc sua
dere Pomponio:quippe cui uideretur:ante diem ad restituen
dam pecuniam reddendosq̨ libros designatam:se nihil debe
re Tito:quo posset iure cogi:cum ei semel crediderit:nec dete
rior factus sit. Hec certa sunt. Aduocate etiā testes illos. Ex
Mediolano. vii. calendas Martias.

Sinonima Testimonialia.

Res hæc sic habet:ut tabulæ docent publicæ.
Nihil hac in causa dici potest aliud: q̄ quod mea legi potest
epistola.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Vera sunt omnia: quæ testimonio firmaui meo.
Neq; pce: nec ptio dixi: nec odio: nec amore.
Censui deum interfuisse testimonio.
Summā arbitror testificandi religionem.
Qui fidē testimoniis frangit: nequit nō esse uir nequissimus.
Quid magis ipsū existimari debet: q̄ irreligiose testimoniū dicere: cui præsunt numina?
Qui peierat testis: deos omnes habet ultores.
Quæ sunt a me testimonio tibi dicta: ī tuāq; cōueniunt cām: dicta non fuissent: si aliter habuissent.
Non sunt abs te mihi habendæ gratiæ: sed ueritati: quæ sic habuit.
Vbi ueritas est: ibi Deus.
Totū me mūdi aurū testimonio mentiri nō cogeret.
Nulla in re delectant me mendacia. Sed multo in testificando minus.
Expectanda ē a me sp̄ in testimoniis ueritas.
Nihil arbitror esse in uita religiosi⁹ & fide obseruātius: q̄ testimoniis immutata dicitur ueritas.

Titulus. xxxv.
Lamentatoria familiaris.

p Ossum hoc existimar̄ superos ferre: ut neq; pietati apd̄ te locus sit: nec religioni? Me fratrem fefellisti: ac iuratus promittens asseuerans. Scio illud Ouidianum ī usu. Fratrum quoq; gratia rara est: nec excidit e memoria. Fraterno primi maduerunt sanguine muri. Sed ego me quasi peregrinum ad te contuleram. Promisisti: te nihilo me decepturum omni fraude ac dolo nixus es. Quid ē reliquum: ut cuiq; amplius fidam? Confisus tuæ fidei fraudatus sum. Quo confugiam? Quem aduocem arbitrum? frater es. In me dico: si qd ī te quæror. At Belus Cainusq; iisdem parentibus nati sunt: nec tamē alium pietas coercuit: ne cæderet alium. Proh deū atq; hominū fidē: tantū facinus fratrē niti? Nunc ego mihi uiuendū nō esse amplius reor: cū nō amplius inter hoies uiuaē at inter īmanissimas qdē & implacabiles feras. Cura igitur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

si quid tibi superest humanitatis:ut serues quod hactenus ñ seruasti:ni malis aqud omnis semper me lamẽtari. Ex Medio lano. vi. calendas Martias.

Lamentatoria Familiarissima.

q Verar ne primum tuam fraudẽ:qui decoquisti?an rem mihi dolo sublatam:quam tam tibi liberaliter cõmo/daui? Vtrũq; certe me cogit acriter lamẽtari:ni tu ꝓuides:ne taciturnus & fame tuæ cõsulã:& idẽnitati. Nã si sum ĩ quæ/rendo asperior:habebis homines hostes atq; deos. Sanꝰ sis. Ex Mediolano. v. calendas Martias.

Lamentatoria Grauis.

u E inquit homini Saluator:per quem eueniũt scãdala. Quare Plutarchus:consyderandos hominum ait gra/dus:& quod a maximo fiebat pessime:minus tolerandum ui deretur:ꝗ̃ si quid peccasset uæhementius minor. A magnis enim(ut Plato uoluit)exempla peccandi sumuntur: cũ qui errare cupiunt:exemplo maiorum gaudeant. Quamobrem Lycurgus iussit:quod reges alios seruare uellent: seruarent ipsi primi. Quis enim(ut simonides recte dicit)agnos edẽte pastore:lupus abstinebit? At ille princeps Siculorum: qui Tirannus est deinceps. Siracusanus appellatus:non abstine/bat furtis:non rapinis:non sacrilegiis: quin in æsculapium & eius auream barbam. in Iouem & eius aureum amictum: In aras:& earum aurea uasa cauillatus tandem a superis in successione multatus est. Interim huius exemplo quot didi/cere uacare latrociniis? Nunc rursus in rem meam tam scele/ratus extitit ille Turcorum rex:quem oẽs admirantur:quasi rerum inopia summaq; mendicitate coactus sit mihi sibi de ditissimo suas urbes ĩcolenti:suis degenti in monasteriis æs meum sarcinulasq; surripere. possum non lamentari? nõ an/gi? non macerari? At confidebam eius præfecto quæsturæ: fi dereq; me censebam. Nihil arbitrabar mihi uerendum apud eum principem:qui tam sit opulentus tam nummosus. tanti custos possessorq; thesauri. Fidifragus is mihi compertus ẽ: cui plus credebam:ꝗ̃ mihi. Queri nunc ausim. Apud Barba

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ros agendæ fuerũt mihi gratiæ: qđ abstulissent ab me omne meũ æs: quasi difficile quoddã ad uehendũ & pegrinandum hon⁹. Hæc sunt igiť nostra tpa: hæ calamitates: hæ nos an gustiæ subeũt? Quo me nũc uoluã? Ad quos potissimũ quæ rimonias deferã? Quorũ ĩplorẽ auxilia? Solebat Alexander uel in alios ulcisci collatas iniurias. At Romani quotiens (uel maxima cũ ĩpensa) reges suis restituere sceptris: qui per populorũ iniquitatẽ essent pulsi? Querite ab ægyptiis. a Latinis. a Græcis. At christiani uiolentias: prædasq; quottidianas audiunt atq; uident de suis fieri: nec prouident. nec adiuuant. nec curant. Hei miseris hisce fatis: quæ patimur: quæ toleram⁹: quæ nõ reiicimus. Quid ẽ reliquũ: nisi ut cũ uitam mihi ducã acerbissimã: hac dissolui cupiã: & (ut Apostolus inquit) esse cũ Christo? Quod eiusmodi quottidie in alios fiunt & assidue: ut Iuuenalis ait: fient: fiẽt ista palã: cupiẽt & ĩ acta referri. Lamẽtandi supest facultas hic saltem: quæ fuit apud illud mõstrorũ genus prorsus ablatũ in mediis doloribus. Ex Mediolano. iiii. calendas Martias.

Sinonima lamentatoria.

Nequeo hoc casu: non uæhementius angi.

Hæc res me plurimum macerat.

Nihil hoc tpe potuit hac una re mihi molestius esse.

Quid potuisset accidere morte patris mihi lamẽtabilius?

Tantus est in hoc funere dolor me⁹: ut accessionem nequeat ullam admittere.

Quam doleã lamẽterq; fatis mihi surreptũ eẽ fratrẽ: tũc ĩtelliges: cũ recte pcũctabis: q̃tã ex eo caperẽ uoluptatem.

Huius rei (quam nuper amisi) commoditate nulla fuit ĩ uita mihi iucundior.

Coaceruatus sum hac calamitate tot lamentandi causis: ut difficillimum dictu sit.

Fuere ĩ me facta nõ aspa solũ: sed oĩo immanissima.

Tam aduersa fuit hoc tempore mihi fortuna: ut in oẽm conciderem lamentationem.

Si quis daretur quærimoniæ Iudex: meis quæstibus obtunderetur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Dies noctesq; gemo ac crucior:quando tam affectus a fratre sum turpiter.
Lamẽtatio mea neq; ficta ẽ:nec nõ ex corde prouenit.
Non minus langueo:q̃ lamentor:cum tam opportuna mihi substulerit casus:ærumnaq; successerit.

Titulus.xxxvi.

Hortatoria familiaris.

h Ortor ego te quidem : pro mutua inter nos caritate : ne quid ea in re lamenteris:quæ tibi cõmunis est cum multis. Quis enim in orbe uiuit:nec eiusmodi casibus ẽ subiect⁹? At constantiam indue Marii:quem nunq̃ aiunt uel in aduersis flere uisum:uel in prosperis ridere . Admonuit nos quoq; Tragicus ille Seneca :Rotat omne fatum : & rursus extat illud:res deus nostras celeri citatas turbine uersat . Num irasceris aut quereris in superos? At eorum aut iussu:aut pmissione fiunt hæc omnia. Quid si tuum aliquod est promeritũ in Iouem crimẽ multo maiorem acerbioremq; pœnam? Ego te hortor ad ea uirtutum munera:quæ sanitatem efficere dicebat Stratonicus. Nam cum est perturbata mens nostra uel cupiditate:uel dolore:succurrit philosophia:facitq; ualitudinem bonam. Ad hanc te hortor :que uirtutum ẽ plenissima : quibus qui se dedit:nequit dolere: nequit non lætus ac iucũdus esse. Vale. Ex Mediolano.iii.calendas Martias.

Hortatoria familiarissima.

a D uirtutem ego te hortor:ut eum te præstes quem te parentibus debes ac patriæ . Nam a cunctis expectaris uir clarissimus:si tuis a maioribus non es futurus degener. Virtus te nedum beatiorem deniq; reddet:sed uel interea lætiorem. Quid est enim iucundius cuiq̃ uiro bono: q̃ secundum uirtutem uiuere? Adimit ægritudines uirtus. Rationem pro sanitate bonaq; mentis ualitudinẽ subministrat. Quare non iniuria Stoici dicebãt cui uirtus sit:ei nihil deesse ad bñ beateq; uiuendum. Virtus sit tibi semper comes . Vale. Ex Mediolano pridie calendas Martias.

Hortatoria Grauis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

i Visit Hieronymus adhortari nos alterutrum ad carita/tis opera: ut illud sequeremur Apostoli pauli: Alter alterius honera portate. At Epimenides poeta dixit. Hortatur quicunque animos ad honesta pudicos: chalcar equo stimulum qui bono commisit: at illis: quos fouet ingenium peruersa mente malignum: præceptoris opem: uimque impartitur amici. Quod & si scio: quod sis tua sponte uel sine hortatione ulla deditus pietati: non est tamen absurdum: ut te horter: ne deseras patrem seniorem: matrem anum: sorores innuptas. Fauendum est semper genero: Quod si ut uult Chrysostomus: nudo uestimentum debes iussu dei: ac egenis reliquis ea: quæ coguntur mendicare: quanto plus ea debes parentibus ac tuis in quos primum: ut propinquitatis: ita caritatis est genus? At lex naturæ (quam & diuino uerbo non nescis fuisse Moysi traditam: ut referret populo/& Thobiæ præceptis Thobiolo filio datam) te hortatur. quæ fieri tibi uis: aliis facias: & proximum tuum: sicut te diligas: nequidque in alium conferas: quod in te nolis conferri. Qua cupis igitur in te filios aliquando pietate fore: hac tu primus in parentes utere: quodque impietatis hos effugere uis genus: idem effuge. Nam ut illud docet Iuuenalis inquiens: Condere ficedulas didicit nebulone parente: a patribus pueri discunt: a matre puellæ. Te igitur hortor: sis in uirtutis disciplina tam solicitus: quam decet: eum esse: qui gloriæ sit cupidissimus. Quid potes in hoc orbe consequi sine uirtute: quod non continuo delabatur: concidat. atque corruat? At disciplina te docebit mores. uiuendi rationem. quæstus ac laudis uiam. Hortor autem super omnia te ad nominis tutandam amplitudinem. Nam qui secundum Græcorum prouerbium: Anomines sunt: obiere iamdudum: & ut Grægorius ait: uersant in tenebris. Ad eam te hortor quærendam supellectilem: quæ ditissimos exprimit: & nunquam deficit. Hæc si sequeris: & me hortantem audies: non pœnitebit te unquam. Bene uale. Ex Mediolano calendis Martiis.

Sinonima Hortatoria.

Nihil est quod te magis: quam hoc deceat: ad quod te sum hortatus.

Ad ea te hortor: quæ tuæ consulant dignitati.
Adhibe tuis (me hortante) parentibus omnem diligentiam.
Omnis erga te adhortatio mea in uirtute sita est.
Si me audis: esto in patrem pientissimus.
Si uis q̄ diutissime ac fœlicissime uiuere: fac ut matri apud te nihil deficiat.
Ego te ad doctrinam consequendam: hortor.
Cura si me amas: ut mea hec omnis ad disciplinam adhortatio tibi sit non iniucunda.
Nulla re plus debes (me hortante) delectari: q̄ iis studiis: ad quæ te sum hortatus.
Vbi nullum frustra triueris tempus (quod te hortor) assidue maiorem concipis uoluptatem.
Tāto eris assidue lætior: q̄to meis diligēti⁹ pebis hortatib⁹.
Quo te uæhementius amas: te magis ad uirtutem hortor & gloriam immortalem.
Nihil ē unq̄ tibi defuturū: si meā nō negligis adhortationē.
Cū solertius īcubueris adhortationibus meis: eris & ditior & excellentior.
Ornabis domum tuam omnē: nisi meis defueris hortatibus.
Ad ea te hortor: quæ uideor te paratum: unde laudem incredibilem consequaris.
Cum cætera quæq; ī orbe uana sint: uirtus (ad quam te hortor) est & perpetua & diuina.

Titulus. xxxvii.

Consultatiua familiaris.

q Veris a me: quid sentiam: sit ne tibi ducenda coniux. Cōsultatiuum hoc qui attingit dicendi genus: ut sit omnino prudentissimus: oportet: ut inquit Plato. Sed ego familiariter hæc paucis. Vxorem qui non ducit: aut uitam celibem profitetur: aut incestam. Si turpem in moechia incestuq; uersatur: quid attemptet: ipse uiderit: nihil certe sancti: nihil boni. Si uirginitati seruit: a mundo abest: sibi ne uiuendum sit soli: an & patriæ simul & suis: doceant Stoici dicentes: homines hominum causa procreatos. Doceat Aristoteles ingens: Naturam sibi tactum procurasse: ut species conseruaretur: doceat Plato: non nobis nos solis natos ostendens: sed priæ:

parentibus.liberis:doceat Aurelius cum ait. Nulla alia de cã nubit mulier:nisi ut mater fiat: Doceat demũ Saluator chri/stus:qui non solum non prohibuit nuptias:sed ad eas inuita tus accessit:illasq; miraculis illustrauit. Cõsulo igitur:ut nu bas:sed ei:cũ qua illud inuenias Nasonis: Si qua uoles æque nubere:nube pari. Duc uxorem:nõ uirum. Bene uale Ex Me/diolano. vi. Nonas Martias.

Consultatiua familiarissima.

S I bonis ducam auspiciis tibi mercandum :me consulis? Ego sic sentio: qd ab Aristotele dictũ in nostrum incidit Ciceronem:ut quam quisq; norit artem:in ea se exerceat. Ex tuis maioribus mercaturæ uacauit nemo. Te primum hoc officium & uitæ genus aggredi:non probo. Vult enim mer/catura uirum & aliis negociis nudum:& uariarum gentium: atq; rerum peritissimum. Tu uero & urbem patriam alio pro fectus nunq; deseruisti:& habes familiæ tantum honus : ut uix quottidianis uaces cybis. Me tenes. Vale. Ex Mediolano .v. Nonas Martias.

Consultatiua Grauis.

U Is cum Turcis miliciam pacisci tuam potius(ut dicis)q; inter christianos expers uiuere dignitatis. Consulis me: quid sentiam:qui te amo. Amo inq; te plurimum sed hæc cõ sultatiua ratio longe ab me abest:fugiuntq; me uæhementi/us consultatiui generis argumenta. Sed cogit me studium er ga te meum:sententiam aperire. Cretensium leges :quas Iup/piter ille tulit omnium regum apud Græcos antiquissimus : uetustiora dicebant & priora nos patriæ debere:q; parenti/bus officia:post superos scilicet prima. Nã & Plato/& Stoi/ci. & Cicero affirmant patriam esse:quæ nos aluit:nos edu/cauit/nos in sede ac statu locauit. Hostes autem natura inse ctamur duce:ut neq; igni cum undis nec terre cum cælo pax esse possit ulla : Quis igitur tam iniquus est:& ab omni alie/nus humanitate:ut prætermissa patria : desertis parentibus/relictis filiis/reiectis propinquis:cũ hostibus cõueniat?eis sit psidio?illos adiuuet ? Maluit regulus ad omnem cruciatum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

& interitum redire demū q̄ ut pr̄ia captiuis aliquot Africa/
nis potentioribus priuaret. Pro patria sese Mutius Chocles
Decii duo: Fabii triceti morti dedicarūt. Pro pr̄ia Clearch' ni
hil metuit. Alcibyades nihil formidauit. Tu cōtra patriā ar
ma capies: p ipso psanoq; Mahometto dimicabis cōtēdesq;
cū tuis? Vide ne id ut nefariū factu esset: sic ēt dictu sit fœdis/
simum: cogitatu perniciosissimū. Ille Barbarus est Tirannus
Ex Parthis oriundus: matre Scythica: ex utrisq; parentibus
dirus atq; crudelissim': & cui p̄ter humanū sanguinē: fuit ni
hil unq̄ uoluptuosū: quasi Lycaoni edant hospites: aut Bu
syridi imolent. Tu uero latin' optimis/humanissimisq; pa/
rentibus cretus qd potes cū ea fera couenire: a qua tantū ab
est mansuetudo: q̄tū a nostris imanitas? Non es dilectus in
patria? Cui uiro & ueteri & bono ñ idem accidit? Quot exu
larunt philosophi? quot uiri fortes? Hic te moderare: tolera.
fer patienter. ut & cognoscāt te tui cōstātissimū: & aliquādo
inter tuos cōsequaris: quæ nō speras. Hæc ego. Tu me audi:
& tibi impera. Ex Mediolano. iiii. Nonas Martias.

Sinonima consultatiua.

A patria ne dissentias.
Patriæ dignitati serui.
Nihil cum patria tibi sit dissidii.
Cū urbe tua sit tibi uel mens ipsa cōmunis.
Patriā reliquis præfer omnibus.
Ante omnia patriæ faue.
Consule patriæ dignitati: si sapis.
Nisi insipias: nihil afferes patriæ detrimentum.
Si cū patria sent es: terris cæloq; gratissimus fies.
Nulli prius debes: q̄ patriæ.
Patriā tueri: te docet humana & diuina iura.
Nihil potes: sine tuo sūmo dedecore: nocere patriæ.
Fac ut patriam in primis serues.
Prima deo: proxima debes officia patriæ.
Nulla res tanta est: qua maiorē nō debeas patriæ.
Patriā si fugis: parētes oēs fugis & propinquos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

In reliquos studiosus ec potes: in patriã colẽdã nõ nisi pius.
Qui deserit patriam: reus est sibi suæ necis.
Perinde peccas relicta patria: ac interempto tuo genere.
Nullum est scelus cum desertione patriæ comparandum.
Cum pietate in patriam nullũ est uirtutis cõparandũ genus.
Si uir bonus & esse cupis & haberi: fac ut in primis diligenter studeas patriæ caritati.

Titulus. xxxviii.

Accusatoria publici criminis familiaris.

n On quia uelim uir malus accusando censeri clarissime prætor Antonium accuso criminis publici: sed ut meo satisfaciam officio: qui causis præfectus sum publicis aduocatus. Tunc enim Lycurgus ĩquit regi iure ciuitates: cum neglecturus nemo foret: que ad se attinerent. Læsit is igitur uirginem uestalem: in cuius uiolenter ingressus cellulam: a Tribuno (qui ea de re admonitus ab me fuit) captus ẽ. Sed Clodium illum superauit: qui ausus est uelle Bonæ deæ templũ uiolare. Is enim in iudicium accersitus sui criminis. Hic ita pecunia tribunum: suosq; occupauit milites: ut continuo dimissus libertati restitutus est. Huius ego hunc duplicati criminis accuso tibi: & quod sacrum uiolauerit uestæ: & quod corruperit Tribunum: hortorq;: ac rogo: & instantissime puniatur postulo. Ad hæc autem ne tribunus insolentior post hac fiat multetur: oro. Nam nisi eiusmodi coercerentur appetitus: nihil ad curiam deferretur. Rem habes: & equissimus es: & ego intercedo. Ex Mediolano. iii. Nonas Martias.

Accusatiua publici criminis familiarissima.

d Eprehensus est cum Gloræ in lecto Antonius. finxit se preualitudinarium. Alter erat sibi apud eandem lectulus domum: ubi cum coniuge consueuerat esse. At absente uxore. sororem illius adiit. Quid inde nedum suspitionis: uerum etiam expræssi criminis intelligatur: satis cognoscis: ut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

es omnium prudẽtissimus Iudex. Ego Tribunatum (ut scis) gero. Mea interest: quos in publico deprehendi crimine: accusare. Fac igitur: ne ĩ suo tam graui scelere glorietur. Neu putent alii pariter peccare: licitum esse. Bene uale. Ex Mediolano pridie Nonas Martias.

Accusatiua publici criminis grauis.

n On iiuria decreti sunt a Solone Atheniẽsi: qui publicis preessent criminibus accusandis: ne quos amici aut sui ciues accusaturi nõ essent (ne simili cãu uel ipsi accusarẽtur) abirent impuniti. Sceuola uero huius & urbis indemnitati: & publicorum scelerum multæ præfecit delatores publicos: quibus publicos errores accusantibus partem noxæ cẽsores traderent. At hodierni cæsares fiscales decreuerunt aduocatos: qui eidem instarent officio: nec recusare quidem possent: ad quos id muneris deferretur. Cum me igitur delegeritis patres conscripti: ꝗuis inuitum: qui fisco præsim: non possum non ea sequi: sine quorum insectatione uenirem non infamis modo uocandus: sed negligentiæ: quin & doli mali plectendus. Nam ut illud est Senecæ: qui non prohibet iiuriam (cũ potest) facit: & Cicero ab Aristotele usurpans: alterum ĩquit iniustitiæ genus esse: cum qui põt: iniuriam non prohibet. Ne igitur & Antonius in sua se malicia iactet: & alii propositi ta huius impunitate: pari culpa coinquinẽtur: & ego præter missi officii culpa arguar. Antonium ipsum accuso læsæ maiestatis. Seditionem enim in populo procurauit. Nam cum eius domum duodecim conuenissent adolescentes: ex iis quidem qui primatum urbis erant filii: proposuit cænam opopere cultam. post ebrietatem munera: quibus esset donaturus: qui se sequerẽtur. Cum illis urbem discurrit: suũ facit cognomen in principis locum clamari. Reus est mortis. Vale. Ex Mediolano Nonis Martiis.

Sinonima accusatiua publici criminis.

Antonius publicum cõmisit adulterium.
In incestu publico Antonius deprehensus est.
In aperto flagitio captus.
Flagrantis homicidii accusatur.
Tam palam peccauit: ut negare nequeat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

In re aptissima suæ culpæ nullã põt causam adhibere.
Crimen eius est omnibus coram.
Tantum hoc & tam publicum scelus:quis non accusat?
Tam est id erroris omnibus notum:ut cælari nequeat.
Crimen hoc est ante omnium lumina.
Qui non tenet hoc sceleris ab hoc cõmissum:is ciuis nr̃ ñ ẽ.
Non priuatam rem affero:sed uniuersis cognitam.
Id sceleris ẽ aptissimũ uel iis etiã:qui aliunde huc cõuenerũt.
Etiam exteræ nationes hoc facinus tenent.
Nihil est in hoc facinore priuati:omnia sunt publica.
Qui uelit hoc defendere monstrum:is in rẽpublicam tẽptat.
Publicum ego crimen ad uos affero.
Reus est Antonius publici sceleris.
Ab hoc scelere absit omnis plectendorum priuatorum mansuetudo:quia publicum est.
Tam est hoc crimen publicum:ut priuati nihil habeat.

Titulus.xxxix.

Obiectiua generis uel uitæ familiaris.

c Vm hoc meo competitore non arbitror esse parem contentionem o censores. Nam si genus utriusq; ad hanc dignitatem consequendam exquiritur:quis dubitat: nihil ĩter nos esse simile. Inquit enim Seneca:generosa fæmina ꝗ in hortis crescunt suis At generosum eum definit Cicero:qui nobili genere natus sit. At nobilitas(ut ait Iuuenalis)sola est atq; unica uirtus. Quod si ob iuris disciplinam hic homo nouus nobilitatus est:at parentibus est cretus ignobilissimis. In me utrũq; cõcurrit:& qd generosum ẽ: & qd nobilissimũ: ut nõ mõ antiqssima sim familia:clarissimisq; ꝓgenitorib⁹ nat⁹:sed & iuris ĩsignis magisterio:& æqtat⁹ dignitate sim. De moribus ãt nr̃is fama iudicat:uosq; cẽsores: q hũc sæpe ĩter scorta pusionesq; dephẽdistis:sæpe ĩ meritoriis tabernis:me semper in pluteo uacantem bonis artibus:aut inter doctores disceptantẽ. Itaq; ꝗ̃ conueniat huius concursatio:quidq; nostra censura iudicaturi sitis:habetis. Ex Mediolano.xviii.calendas Aprilis.

Obiectiua generis uel uitæ familiarissima.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

g Enus meum nobile:huius est ignobile. Is bubulcis ne/scio quibus satis abiectis/ac mercennariis natus. Ego parentibus ex primis urbis huius familiis. Coniunx mihi ex nobilitate ligurum. huic ex īfima Gallorum plebe. Vitæ ratio quæ sit utriq3:iam quis ignorat? Hic sorbilandis cya/this:deglutiēdisq3 obsoniis terit tempus. Ego si quid ocii ab actione superest uersor in studiis. Quam igitur cōcurrat me cum ad hoc benef cium impetrādum cōmode:tu uideris. Ex Mediolano. xvii. calendas Aprilis.

Obiectiua generis uel uitæ Grauis.

r Ecte quidem & ueritissime uoluit Sulpicius censoribus diligentius consyderandum:ubi magistratus legendus foret:qui nam essent nobiliore genere:melioribusq3 moribus ac uita:ut & reliqui ad bene uiuendum inuitarentur:& igno biles generis rusticitatem uirtute niterētur superare. Quam/obrem cum ad Appiū cēsorem deferreretur cuiusdam igno/bilis nomen:qui fœnore ditatus esset. ex qua inquit familia cretus hic est? Respondentibus fautoribus:ex proximo agro Arpini honesto genere natus:at qua uitæ consuetudine?pe/tiit:subdentibus pecuniæ cumulande operam adhibuit:pe/cuniæ igitur præsit:ait non ciuitati. Labeo non pauperē se malle dixit præficere magistratui bonum:q̄ malum diuitē. Quid cum in alium utrunq3 cor uenit: in alium neutrum? Duo nunc sunt in prætura competitores o princeps æquissi me:ac sapiētissime:quorum alter Antonius abiectissimo ge/nere/uita pessima/moribus perditissimis: alius nobilissima familia:ratione uiuendi nulla:sceleribus deditissimus. Is ut Iuuenalis inquit:quota portio fecis Acheæ:nescio quo nat9 Alexi pedite olim tuo:quem quia fuisset crassator nefandus: tuo iussu furcis prætor suspendit. At uita q̄ sit patris hic moribusq3 minime dissimilis:hinc liqueat quod ex omnibus feræ Italiæ urbibus exulat ob flagitia. Alibi furta commi/sit. Alibi cædem patrauit. Alibi uiolauit hospitem. Alibi falsus inuentus est. Nullibi esse potest: nisi propter patrem hic: ubi memoria patris cum deberet assidue perterrere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

At Lælius:qui hũc poſcat magiſtratum eſt generoſa domo ſatus:patre.qui tuus ſenator æquiſſimus diem obiit fauſtiſſime.in ſũma rerũ oĩm felicitate :quẽ ſic imitatus eſt:ut ipſe ꝑ meritus ſit apud te ſenatũ. Quo quidẽ loco tã modeſte ſe geſſit.tã ẽ dilectus oĩbus:in primiſq; tibi oĩm prudẽtiſſimo : ut uel hac ſola rõne bonis aliis & præclaris uiris ĩ huiuſmodi cõcurſationibus ꝓferri poſſit. Vita qua ſit:quis moribus:inde diſcaẽ:qd aut ſtudet:aut docet aſſidue:aut iudicat:aut de bene beateq; uiuẽdo cũ philoſophis Theologiſq; cõmentatur. Hic tibi deligẽdus eſt:quẽ prætorẽ deſignes urbanũ optime princeps . Antonii ſimiles belluæ in ſuam perniciem reiiciendæ abs te pelle. Vale. Ex Mediolano.xvii . calendas Aprilis .

Sinonima obiectiua generis uel uitæ.

Hic eſt abiecto genere natus.
Moribus hic eſt perditiſſimis.
Nulla in hoc cognoſci põt familiæ nobilitas.
Nihil eſt in huius uita laudabile.
Omnia ſunt ĩ hoc morũ malorũ ſigna.
Squallet hac omni generis ignobilitate.
Nihil ẽ tã obſcœnũ qd ĩ huius nõ fœdeat uita.
Cũ ſit hic genere obſcuriſſimo: Tũ uita longe inferiore.
Vt in hoc mõſtro domus antiquitas eſt nulla:ita uitæ iniqtas omnis ſupereſt.
Huic uetuſti⁹ nihil eſt ſcelerib⁹:noui⁹ ãt nihil parẽtibus.
Habet hic bubulcus mercenarius tantum ĩ uita laudis :q̃tũ in genere nobilitatis.
Quã abeſt hic a generoſis:tã ab oĩ uirtutis laude.
Sunt huic ignobilia cũcta dedecoroſaq; cõmuniſſima.
Tam hic eſt bonus:q̃ nobilis.
Abiecto genere nat⁹:abiectiſſimã degit uitã
Vt eſt ignobilis familia:ita uita quidẽ pernicioſiſſima.

Titulus.xl.

Pacatiua familiaris.

i Rritat⁹ es ĩ me:q̃m delatũ ẽ ad te quidem falſo :me tibi neſcio quid ſuccenſere. Vide Senecã nõ minus ĩprobãtem quod credatur facillime.q̃ ſi princeps nihil crediderit .

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Quid si non audebit me coram delator ille quicq̄ proloqui Quid si pessimo in te aīo dubitans accusari: præuenit hoc delationis genus? At sequere illud Martialis: & delator hēt: quod dedit exilium. Ego tamē tuus sum seruulus: tibiq̄ ubi cunq̄ uixero: deditissimus: nec tam me coges ab urbe longū exulare: q̄ ego te sp̄ hēbo ante oculos: nec cuiq̄ cedā te amā do. te colendo. te numinis instar uenerādo. Iube ut libet: pa rebo ut iusseris: quoq̄ lōgius abero: facilius intelliges q̄ essē tibi utilis domi: q̄ fid⁹. Nulla ī re poteris alī⁹ esse mihi semp̄ prīceps me⁹: sp̄ deus in terris: sp̄ habēd⁹ ante oculos. Vale. Ex Mediolano. xv. calendas Aprilis.

Pacatiua familiarissima.

c Vra ut uelis: amabo te sp̄. nec tua de me merita e mēte mea delebit ulla tēporis diuturnitas. Nō sum ingrat⁹. Pluris lōge facio qd me amaris. qd mihi faueris: qd ī calami tate me nō deserueris: q̄ n̄ doleo: qd illis ī me credas: q & me oderunt: & te nō amant. Sūt eī pditissimi delatores. Si qd āt erraui: quod castris ad designatā nō interfui diē: pacādus es mi dux facillime: tū quod culpa mea nō est peccatū: tū quod si ēt peccatū ē: ut es oīm humanissimus: debeas ignoscere: ut in multo maioribus grauioribusq̄ peccatis soles. Erraui/ fa teor: sed ut illud est Senecæ: caret hic error culpa. Imbribus sum prohibitus istuc ire. Flumina intercluserunt iter meū. Parce mi prīceps. Sis ī me pacatus. sis qui soles ī tuos. Bene uale. Ex Mediolano. xiiii. calendas Aprilis.

Pacatiua Grauis.

n Ihil est: quod facilius fieri posse uideatur uiro docto: q̄ ut pacetur boni principis aīus in aliquē odio cōcitat⁹ Sic eī clemētiā Cicero definiuit: ut sit uirtus: q̄ aīus ī alicui⁹ odiū cōcitatus comitate refouetur. Quod si turbati princi/ pes non pacarentur: quibus esset uiuendū apud illos? Nō illi tunc reges (ut dixit Homerus) uocarentur: sed tyrrāni. At Tirānos Plutharchi Pitthacus ille similes uult esse ferarū i/ placabilium. Nā si natura uel inter immanissimas uoluit eē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

feras non nullas ēt:quæ mitiores effici possent(ut Plini' do/
cet)quid est in homine dicendū:qui mansuetissimus est?qd ī
principe:in quem(ut Cleobolus inquit) sperant subditorū
oīm mentes:& a cuius solius salute populorū oīm suæ fidei
mandatorū pendet salus?Iratum esse te mihi:factus sum ho
die certior:quia Fabium interemi.Quid si non īterimissem?
Certe nunc ego non uiuerē.Scio tibi rem intellectum:ut fu/
it:nec in ea enarranda tero tempus.At quia me accusas ma/
liciæ qui cum potuerim eo crimīe abstinere uoluerim: dicis
enim:cur non uertisti ad eius insolentiam terga?cur non fu/
gisti?poteras id efficere cōmodissime: pacandus es mihi aīo
magno:sed non æquissima iratus mente.si pace tua dici po/
test.Quem ego sum apud te locum assecutus mi princeps?
Militis.At qualem se prestare miles debet?fortem: infractū.
non meticulosum/periculorum tolerantem .Hæc quotiens
non seruassem:poteram abs te ullitatis accusari/atq; pelli:ut
Cyrus dicebat. Inobseruātissimus autem horum semper ex
titissem: cū inuadentem me quenq;:duellūq; poscentem pro
fugissem/aut non iucundissime admisissem . Ad hæc uero
quot me contumeliarum conuitiorumq; confecit is generi/
bus prius:q̄ arma exercuerim ? Quo me minus uidebat ad
tælam pronū:eo inflammabatur in me magis:fiebatq; petu/
lantior.Hec improbas:& ego non solum improbo que tibi
non placeant:sed detestor acerbissime:cupioq; assidue:non
exegisse. Verum ut illud est Agathonis: Vno solo priuatur
deus:infecta facere que facta sunt.Vis ne princeps humanis
sime in me unum inhumanus inexorabilisq; cognosci :
cum in omnis alios:uel illos qui longe maiore fuere in deli
cto placabilissimus fueris?Vide ne:ut hoc mihi mortem af
ferat:ita tibi cedat ad famam.Cum me deles:opus deles tua/
rum manuū:que(ut psalmista īquit)psalmaueret me. Quic
quid ego sum:ex te sum.Aut non malus dices.Id quoq; nō
diffiteor.Sed alium ego:q̄ te:patrem non noui.At patri in
filium(ut Terentius uoluit)pro maximo delicto:paululum
supplicii satis est.Parce seruo mi princeps fedilissimo. paca
tum te mihi redde.Ne sis dirior:fac ut exorem. Ex Medio/
lano.xiii.calendas Aprilis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Ne ſis iratus mihi.
Redi in uiam pacis.
Preſta te mihi qualem ſolebas antea.
Noli in me dirior eſſe:ꝙ in reliquos ſoleas.
Eſto mihi mitis.
Exhibe te benignum.
Tuam humanitatem ne deleat mea culpa.
Te quæro in me pacatum.
Fac ut pacatus me ſerues.
Ira tua mortem:mens pacata uitam mihi quærit.
Vt iracundus me terres:ſic pacatus me ſolus animas.
Paueo tuam iram:pacationem cupio.
Nihil eſt quo tibi plus appetam:ꝙ pacatns ſis mihi.
Tã gaudeo te pacato.ꝙ qua uoluptate nulla poſſit mihi maior ſupereſſe.
Vt tuus furor ſolus eſt(qui me cædit)ſic ubi pacatus ad me redis:rediuiuus uideor.
Redi mi princeps in tuam innatam benignitatem.
Peccaui fateor errãdo.ſed tu ne pecces.te non placando.
Quam longe abes ab omni ſcelere:tam abſis a te non pacando tuis ſeruis.
Redde te mihi mi princeps pacatiſſimum.

Titulus.xli.

Confirmatiua familiaris.

q Via nihil potuiſſe dicitis o Iudices iſtic cauſidicos agere meo nomine:niſi confirmem quæ ſunt ab iis acta:ita enim docetis Marcum Carbonem Iuriſconſultum ſtatuiſſe. Confirmo que geſſere ſingula:ꝙdoquidem illos ſcio mihi effeciſſe:quod mihi non conducat. Quod accepturi ſint autem ab iis(qui mihi debent)pecuniam meam:idq; ab me uultis confirmari prius:ꝙ accepta ſit:non uidetur faciẽdum:ne poſſit poſtea nõ tradi. Sed quia uos cautos eẽ oſtẽditis.ſecus negri fieri:cõfirmo id ẽt(ita qdẽ)ut ꝙcunq; pecuniã is accepit:ea tradat̃ Sẽpronio fratri meo:ipi uero debitores ex nũc:p/ut ex tũc:dicãt̃ abſoluti:quã ſi fraudauerit:nec dederint:ſpe futuræ numeratõis dicat̃ hæc cõfirmatio facta.cõpetatq; ex

ceptio non numeratæ pecuniæ. Ex Mediolano. xii. calendas Aprilis.

Confirmatiua familiarissima.

q Vi hanc epistolam tibi reddidit. istuc iuit meo nomie futurus causidicus & procurator in re mea. Et qm̄ sine mea confirmatione: ad nihil gerendum admittetur: cōfirmo quæ geret: omnia: sic quidem: ut uel utiliter gerat: uel cū detrimento mearum partium: meo consensu omnia fecisse ītelligatur: nec in eum excipi quæat: quod a me nō sit actio sua confirmata. Tuum est officium æquissime prætor: ut nulli⁹ personæ facta exceptione: haud min⁹ ac perbenigne ꝓcuratorē hūc meū audias: q̄ꝫ si qs cōciuis tu⁹ lōge doctior ageret istic apud te cām. Ex Mediolano. xi. calendas Aprilis.

Confirmatiua Grauis.

n E quid obiciatur in legitime factū: īuenit hoc iuris modestissimus: quod in iis confirmādis exercetur: quæ nō interueniente confirmatione nostra: possent non iure facta excipi. Nā adeo quisqꝫ utilitatis propriæ fallitur iudicio: ut ab honestate nonnunqꝫ distrahi facillime quæat: & mentiri non ī eum consensisse: qui res suo imperio gesserit: quæ non cum sint nactæ demū exitum: quē uoluisset. Quod & si Pannetio ac Cicerone testibus: utilitas ab honestate: separari nequit: sepata uero nō ē utilitas. At eo uentū ē: ut pauci admodū idē sentiāt: plurimi uero nihil admittāt honesti: mō conueniat: quod conducat suæ cupiditati. Quare Euripides cæcam esse dixit humanam mentem in iis quærēdis cupiēdisqꝫ in quibus inesse utilitatem ac lucrum conspicatur. Recte igitur Sempronius iurisconsultissimus & Publius crassus uoluere suis in magistratibus: neminem alieno admitti nomie: nisi & cui⁹ interueniebat nomine: interueniret & uerbis: hoc est eiusdem confirmaretur ore. aut testimonio: quod de oris mentisqꝫ consensu fidem faceret. Confirmo igitur: cumulatissimeqꝫ confirmo quæ geret istic meo noie Scæuola: & quæ gessit omnia: qui q̄ꝫq̄ꝫ procuratoī ab me non est institutus: æque tamen omnis eius opera mea sententia cōfirmatur: ac si ego interessem. Ad hæc autem poscitis rogatisqꝫ: cōfirmē uobis prætorem: atqꝫ designem: quem delegistis. Vt uobis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ego uos nõ arbitror:eẽ qcq̃ delecturos:qd nõ ĩtelligatis ꝑfu
turũ:ita uirũ cẽseo pretorẽ ex multis æquitate : prudentiaq́
singularẽ delegisse:quẽ & fama & rerum experiẽtia cogno-
ueritis:ea seruaturũ:quæ ad prætorẽ & bonũ pertinẽt:& di-
ligẽtẽ:& gloriæ ĩmortalis cupidũ : Hæc enĩ Pericles debere
in magistratu eẽ docebat:& Thales Milesios suos admone-
bat. Nã ut Plato iussit:corpus se tueri prætor existimet:cum
in urbe iudicat suis humeris demãdata. Verũ quia nostrorũ
edictis maiorũ.(q̃uis peroptime cũcta delegissetis)nisi dele
cta cõfirmemus:stare nequeũt:quæritisq́ hunc cõsensum in
re nostra.hisce litteris uobis prætorẽ hunc delectũ cõfirma
mus.approbamꝰ electionẽ/confirmatũ admitti uolumꝰ:hac
ãt cõfirmatione nostra deinceps eo fungaẽ magistratus eius
cemodi munere:quo reliqui prætores urbis istius nostræ cõ
sueuere fũgi. Valete. Ex Mľo.x.calendas Aprilis.

Sinonima confirmatoria.

Quæ gessit is confirmo.
Nihil ex iis infirmo:sed potius approbo : quæ meo istic no-
mine dixit Scæuola.
Equæ habere rata firmaq́ Scæuolæ gesta : ac si ego inter-
fuissem.
Confirmo delectum istum magistratum.
Cõprobo quæ uillicus meus in prædio gessit.
Firma sit mei fundi uẽditio a Scæuola facta.
Non muto quicq̃:quod is effecerit.
Habeo pro facto perpulchre:quidquid meo nomine istic fa-
ctum est a Scæuola.
Gessisse uolo Scæuolã omnia meo cũ instituto.
Nihil excipio ex gestis ab isto.
Fecerit iste nõ secꝰ singula:ac me præsente.
Sciãt oẽs me ꝓbatissima dicere:quæ fecit mea ĩ cã.
Cõfirmatũ sp quisq́ putet:qd egerit pro me Scæuola.
Nusq̃ obiciã benefactũ nõ esse:qd ꝑ me fecerit iste.
Ab isto quiqd effectũ est:omne cõfirmo.
Nunq̃ negarim bene facta:quæ iste mea gesserit in re ulla.
Faciat ut uidebiẽ Scæuolæ:recte factũ affirmo.
Quæ uobis sine meo cõsensu nõ ꝓsunt:approbo cuncta.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.37

Titulus.xlii.

Inuectiua familiaris.

e T si nō est mei neq; animi:nec moris:in quēq̄ inuehi: non possum tamen eandem in re seruare modestiā:cui⁹ iure dixerim:ut Hieronymus in Vigilantiū inquit: linguam præcidēdam:& in frustra lacerandā:ut qui loqui nescis : di/scas aliqn̄ cōticescere . Assidue tuo isto scurriliore ac impu/dētissimo ī aliquē debaccharis:& ridiculū caput oēs bonos irrides. Assidue uersatus in luto ad aures usq;:marcentes ali os uocas & putridos. Assidue sis in deridendos & doctos & eruditos insolētior:atq; insanior. Vnde ista mordacitas ī te tā innata. Vnde iste tuus furor tā barbar⁹ & īmanis? Nā nisi penitus ab oī humanitate sis alienus:nunq̄ adeo insanir̄ co garis ut neq; modū ī dicēdo serues:neq; modestiā:sed te re/uide bone uir Terētiane:ac resipisce . Nōne iam annū supra Trigesimū nactus nihilo plus sapis:q̄ si puer uersareris ī cu nis?Persuades te tibi uirū eē sapiētissimū:cūq; nihil unq̄ di/diceris litterarū(quod inter litteras cōuenire possit)littera/tissimum esse te ducis:audesq; de litteris cum illis cōtendere: qui sunt in Italia præstantissimi. Proh hoīm furiose :immo belluarum pessima:cui nihil sit tolerabilius maledicētia :cui sunt oīa nullius:præter uæcordiam:atq; uæsaniam. Quam autem sit leue cerebellū tuū istud qui nescit:uideat tuam istā quottidianam in omni re uarietatem ut nunq̄ tibi sis cōstā/tior:q̄ cum stertis:aut crapula & ebrietate obrueris:aut libi dinibus uacas:a quibus & si nonnunq̄ debilitas neruorum: at nunq̄ uoluntas & immensa cupiditas surripit . Quidqd enim patrimonio relictum est:quidquid aduenticium:aut ꝓ fecticium fuit:omne in hisce flagiciis consumpsisti : obligu/riuisti. delapidasti. Nūnc assidue tete eneruas inter Gātones Helluones. Pædicones uir immundissime. scelestissime . per ditissime. Te igitur castiga primum:mox reliquos tui dissi/millimos castigabis:& noli fabula esse uulgariū. Ex Medio/lano.ix.calendas Aprilis.

Inuectiua familiarissima.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

n Equeo me amplius continere uir impurissime: ut ad ea respondeam denique: quibus me semel. iterum atque rursus ineptissimae tuae litterae inuaserunt. Dicis esse me malum: qui te accusarim ignorantiae: sceleratum qui non uiuam hominum iudicio. Tu ne quicquam audes castigare baelluarum maxima? Malus sum: quia te ignorantem appello? At malus sim profecto ac pessimus: si haec sileam: quae tui commilitones palam exhibent aeque: ac peculiaria doctrinae bonae praecepta. Nam cum uel ipsam ignoress Grammaticem ad minimos usque carathe res componendos: disiungis enim in scribendo syllabas: haspiras quae nullam adhibent haspirandi rationem: reliqua sunt apud te barbara: qui possim haec conticescere? Me uero dicis non hominum more uiuere. Non eorum inquam hominum more me fateor uiuere: qua tua sequuntur uestigia nebulones: cum istud non uiuere sit: sed mori. At eorum quidem sententia uiuo: qui longe abs te: tibique paribus absunt: qui bonis uacant artibus. non sepelliuntur inter epulas/non stertunt in lectulis cum scortis. non sunt in Tessera impediti: ut tu soles. Quid enim aut cogitas aliud die noctuque: aut dicis: aut facis: quam eiusmodi quaeque. Qui sunt tibi socii? Gantones Parassyti. scurrae. Tabernarii. coqui. fartores. Quibus omnia credis tua? pueris/meretricibus. ubi semper uersaris? In fornicibus. meritoriis. Thermis. I maledicte: ac late: nec omnibus de te cachinnum moueas: & quae nescis: saltem disce. Ex Mediolano. viii. calendas. Aprilis.

Inuectiua Grauis.

c Vm ex omni hominum genere deceat illos in primis detestari: qui mali sunt: tum ut docuit Demosthenes: inter malos ipsos existimandi sunt illi pessimi: qui cum omni sint polluti scelere: quasi uiri graues atque censores: audent alios (a quorum moribus bonis inquam atque innocentissimis plurimum absunt) castigare/accusare. dicere perditissimos: & in eos insolentius inuehi. Ad quos illud Lauronia Iuuenalis inquit Tertius e caelo cecidit Cato. Nam si recte consyderentur illius Satyri uersus: Clodius accusat moechos: Catilina Cethegum: & rursus: Quis tulerit Gracchos de seditione querentes?

quis cælum terris non misceat & mare cælo:si fur displi/
ceat Verri:homicida Miloni?ad te ipsum.conuertet hãc sen
tentiam:& Antonium dicet illum esse:qui coegit satyrum lo/
qui.Proinde si maluisses audire Ciceronem dicentem: nemi
nem ad accusandum debere paratum esse:nisi & ad innocen
tiam suam exprimendam promptus sit: quam tuam istam tam ĩ
solentem in dicẽdo licentiam:frenasses aliquantulum tete co
hibuissesq; tuam tam insulsam mordacitatem potius:quam ĩ me
tam imprudenter.ĩmo tam furiose inruisses.Tunc tibi diuus
Hieronymus occurrisset:consuluissetq; inquiens. Nihil ẽ foe
dius risu in risione dignissimo.Quasi uir religiosissimus uide
ris nostro succurrere ordini:non probas uiuentes liberius re
ligiosos:leges reformas bene uiuendi:Ministros & præfectos
monasteriorum admones:quid agendum:instas doces/præ
caris/consulis:& quod deterius est pecunia corrumpere co/
naris.Nihil prætermittis quod dicas nobis profuturũ:quasi
& tu solus uideas:quid conducat:& cæci sint cæteri:& tu sa
pias unus:insipiant alii.Nunc ego:quod in fabulis legitur:ui
deo lupum esse monachum effectum:immo nũc ẽ locus Euã/
gelio:ut uenias in uestimentis ouium: qui es intrinsecus lu/
pus rapax.Audes tu quemq; accusare inobseruantiæ:aut or
dinis nostri obseruantiam docere:qui omnium es inobseruã
tissimus religionis/pietatis/paupertatis/caritatis. & ipsius
deniq; christianæ fidei?Vide ne hoc tã ridiculum deniq; sit:
quam quod maxime.Nam admirabilius esset:uidere te religioni
uacãtem:a qua semper tãq; a perniciosissima peste abhorrui
sti:quam si(ut ille ĩquit)mulier uitulum:uel si bos æderet agnũ.
Tu nunc e cauponula clanculum rediisti ad monasterium.
nũc e fornicib⁹ nũc a pusionũ cõmercio.nũc a uittata sacerdo
te:ad hæc sãcta admĩstrãda. Vbi ẽ tuo pr̃imonio tibi relicta
pecũia?In foenor̃. Vbi mr̃is dos?In foenor̃. Vbi quæ clãculũ
assidue surripuisti monasterio?In foenore.In qb⁹ uitæ gradi
bus consumis hoc foenore quæsita?In gula/in otio/in scor/
tis/in conuiuationibus inq;:compotationibus. ebrietatibus
sceleribusq; demum omnibus:quibus abiectissima pecudum
exprimatur conditio:Sardanapalli instar: aut Smindiridæ
Sybaritæ.Qui hæc ignorat diligentius inquirat: aut ad me

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.37

ueniat: Testibus argumentisq; probabo dignissimis. ac omni exceptione maioribus. Sunt Mediolani Romæq; processus quibus de ecclesiasticis rapinis cōuinceretur. Sunt & alii Placentiæ papiæq; quibus compertus in sceleribus atrocissimis æs dedit nō mediocre: ne plecteretur publiceq; damnaretur. Sunt de nostris non pauci: qui si quærantur: coganturq; dicāt: quo eum comitati sint de quo loquor: ubi sæpius pernoctauerit: quid egerit: quibus in discriminibus uitæ induxerit illos Sed esto sis malus q̄tum uis: O bællua: sis perniciosus: sis inq; nefarius. Sed non obsis: nisi tibi: sis ridiculum monachorum. mimus religiosorum. sis inq; inter nos Simia (& ut illud est Iuuenalis) fraterculus ille Gigantum. At non audeas o bestia uelle uir bonus & uideri: & existimari nec te iis ingeras negociis: quæ longe absunt ab ingenio tuo isto inq; tā Hebeti ac Panicario: sed malicioso: sed uersuto. uafro uersipelli. doloso. Quid enim ut fiat instas: ut Insubres ac præcipue Mediolanei pellantur hinc: exteri succedāt: bonæ (ut dicis) legi paratiores: ea dumtaxat hoc fingens ratiōe: ut nobis absentibus: tu ministres: tu gubernes: tu omnia tuo nutu imperioq; modereris. O sanctum hoc monasterium te duce. O faustum. fœlix ac fortunatum æuum hoc: quo tu monasterii huius instaurator declareris. Non sunt igitur nostri tam ad bene beateq; uiuendum accincti. parati/ atq; apti: q̄ tu? Potes tu quicq̄ o ignare. o īpudens/ o pessime: quod nos neq̄amus? Absit. absit. absit. inq; error iste patres optimi: ut hic presit nostris ut hic nostros propellat: ut hic hipocryta nobis imperet. Præficite quem malitis: modo istius maliciæ nō sit locus. Præponite nobis seuerissimum quēq; rectorem: modo & iste cogatur ab illo: uideriq; aliquando possit: quis sit homo: quareq; īstitit usq; adeo. Ex Mediolano. vii. calēdas. Aprilis.

Sinonima inuectiua.

Omnium es sceleratissimus.
Nihil est in te non flagiciosum.
Nullius es sceleris expers.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Tam abes ab omni laude: quam uir optimus a flagiciis.
Nihil est tibi cum bonis comune.
Antiquius in te nihil est incontinentia.
Vt es omnium imprudentissimus: sic & impudentissimus.
Viuis tu quidē pessime ac perniciosissime: si belluarum dici uita: at non potius mors debet.
Amas omnia male uel facta. uel dicta. uel cogitata.
Quid est obscœni: quod non dicas? quid pditi quod non audeas?
Es una eadēque oīum uoce sentina scelerū cloaca fœtidissima.
Tunc tu plurimum oblectare: cum plurimum peccas.
Nullum est tam uastum & abhominandum crimen: quod tibi leuissimum/facillimum. ac minimum non uideatur.
Adhibes sceleribus omnem operam.
Quo maius est ac rarius uitium: eo te illud delectat magis.
Ab omni uirtute alienus cunctis criminibus uacas.

Titulus. xliii.

Amatoria honesta familiaris.

q Vanta sim erga te beniuolentia: non est facile dictu. Nā si uero illud a Cicerone dictum est inuitari nos ad amādos: quos nunquam uidimus: in quibus sit uirtutis simulacrum: quo debeo esse in te studio: quem uidi/nouique uirum oī laupe cumulatum? Habes tu quidem quæ in homine sunt rarissima: ingenuam indolem/fœcunditatem ingenii non mediocrem/doctrinam qui longe lateque superat ætatem. Es que (quod maxime probādum est ī hodiernæ tempestatis hominibus) omnium humanissimus/atque quam gratissimus: nec te officii sui inci sinis: nec cuique es difficilis. Amo te igitur uæhementius: & abs te amari cupio: non qui rear: posse te mihi amore parem fieri (superabo te semper) sed qui non amem: a quo nō amer. Quod tūc fieri posset: cum tu maioribus occupatus negotiis posses mei non meminisse. Id ut ingrati esset hominis: ita cōtra omnem humanitatis tuæ naturam atque uim. Nam si uero dictum est a Seneca: si uis amari: ama: necessarium ē: ut ametur: qui amat/cūque in naturā & beneuiuendi rationē niti: qui cū ametur: non amet. Si quid ego postularem turpius aut ar

e in ptarem indecori: nō essem amandus: teq̃ mihi non respō dentem in amore nō accusarē īgratitudinis: ac mecū ipse potius magnificarē honestatēq̃ ac pudiciciā tuā nequirē ñ laudare. At ubi tua me ad amādū īuitauit ꝓbitas. egregia laus. summa eruditio: qs pōt nō ꝓbare aī mei sñiam: qs te nō improbare: si nō respōdeas? Ama me igit̃ mutuo: & aliqñ qcq̃ ad me dato litterarū: quibus optimum consequar amoris erga te mei fructū: legēdis sæpenumero doctissime abs te exaratis. Quid enī iucūdius ad me deferri possit: q̃ quæ tu tam disertus elegātissime perfeceris? At contra tu me: meisq̃ oībus: æque utere: ac te: tuisq̃. Tunc enī me mihi rē gratissimā effecisse cognoscam: cum tibi gratificari me posse duxero. Incredibile dictu est: q̃ tibi cupiam morem gerere. Ex Mediolano vi. calendas. Aprilis.

Amatoria honesta familiarissima.

a Mo te plurimum: ob īcredibilem doctrinā tuā: cupioq̃ abs te mihi in amore responderi. Quod cū feceris: & officio simul tuo satisfeceris: & desyderio meo: cum neglexeris & a uirtute defeceris: & spē fefelleris meam. Horum utrū & ipse uelim: ac expectē: & te deceat: tute iudica: qui uir es prudentissimus. Si me ad te amādum tua promouit eruditio ac probitas: fac ne uel rudis: uel improbus uideri malis: q̃ qualis es. Ad hæc āt scribe nonnihil aliqñ: ac iube: ut & litteris tuis elegātissimis iucūdus mihi sis: & mea utaris oga. Vale. Ex Mediolano. v. calendas Aprilis.

Amatoria honesta Grauis.

c Vm nihil ab me quæri soleat diligentius: q̃ ut iactura nulla sit tpis. Nā ut Lactāti⁹ docet, ne quid frustra fiat ꝓuidendum est: tum hoc etiam diligenter inquirit̃ ut ī īgratum non sim officiosus. Nam & si officiū in neminē ē negligendum (ut uoluit Sophocles) tamen duo sunt ꝑ Euripide officii genera: quorū aliud exprimit liberalē ī benemerētem aliud ꝓdigū in ingratū. Vtroq̃ nos amant reges ac dii īmortales. Vno sunt homines laudādi. Nā uel ipsi reges: atq̃ dii (quod Theophrastus inquit) cum uiderint nos non resipiscere: officium reuocant. Nos homunculi: quibus non licet,

nec est semper facultas reuocādi: quod dederimus: desinimus potius dare (si sapimus) ꝙ si dederimus: speremus reuocare: cum etiam nos Sulpicius iurisconsultus admonuerit: melius esse non soluere ꝙ male solutum repetere. Cū igitur ad amā/dum aliquem nos ducit. inuitat. atq; trahit. quodāmodo ul/la illius egregia & rara uirtus: nisi nos ab eodem amari sen/tiamus. frustra nostrum nos officium impendere: ac tempus terere intelligimus: in quos illud Ouidianum iure dicendum sit. Quid harenæ semina mandas? Non profuturis littora bo bus aras. Merito possimus uel Belidū undas haurire: uel Sy/sipheo saxo laborare: uel Isioneæ inuolui rota. Quamobrē cum ad te amandum: non una: sed plurimæ tuæ summæq; uirtutes allexerint: ut si te non amē tota mente: sim penitus amens. Amo profecto: tam sincere. tam uere. tam perfecte ut eorum cesserim nulli: qui scribuntur apud ueteres tam arctis deuicti amiciciæ uinculis. Sed ut amer abs te pariter cupio: ne frustra sim in amando perplexus. Haud enim uereor non amari: sed eo quidem amandi officio mihi non reponi: quod expecto. Nam ut ad te amans crebras litteras dabo: sic refer ri uelim respōsa: ut mutuos dem: accipiamq; amoris fructus. Ait enim quod non nescis Aristophanes: presentes consue/tudinem ꝙ familiarissimam amantes habere: absentes uero litterarum usum Itaq; ꝙdiu his erimus locorum interuallis disiuncti: litterarum contendamus officiis: alter alterum su/perare: ꝙꝙ elegantia dicendi abs te uictus te semper amādo superabo. Scio quid dicam: nunq; amando me uincas. Prior īcæpi tuis allectus laudibus. Tu me sequeris. Vocatus respō debis. Auctor huius ego sum beniuolentiæ. Cum facile sit in uentis addere. Prima laus in inuentione consistit. Amat ait Seneca qui te prius: is te ducit. Dux ducto maior est. At Ho merus uidentem præfert cæco: qui in alio intelligat: quod in se nequit intelligi. Ego te amo: quoniam es doctissimus. eru/ditissimus. disertissimus. Tu quid in me uides: cur ames? Ni/hil profecto: nisi quod amaris. Non es in amando officiosus. Sed si non ames: ingratus appellare. Tu in me cæcus. Ego in te uidens. At amando simul impera non nihil: ut usus opera mea: uel ingenio. uel facultatibus uideare mutuo me amare.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Nam ego ubi uidero quicq̃ in te:quo mihi sit opus : non desinam quærere. Si dabis:muneri tuo satisfacies.si negabis:nõ ego:sed tu peccaueris . Quod si quid in me uideris : quo tibi gratificari possim:nec eo sis usus: pinde malefeceris:ac si auarorum more a tuis abstinueris rebus. Mea enim oĩa sic sunt ĩ te conuersa:ut ego quoq; conuersus sum.a quo nũq̃ aberis : & cum quo:q̃to erimus locis disiunctiores:tanto eris caritate coniunctor:tanto tibi sum semp futurus deditior atq; dedicatior Modo tu me pariter ames:nec indignum putes existimare:debere te hoc mihi quod te amen tam mirifice:ut nihil supra. Ex Mediolano.iiii.calendas Aprilis.

Sinonima amatoria honesta .

Ego te plurimum amo.
Incredibili sum in te beniuolentia.
Cupio ut mutuo me ames.
Expecto abs te in amore mihi responderi.
Si uis non esse ingratus:ama me:ut amaris.
Si me mutuo non ames:sis omnium ingratissimus.
Quod te primus amare cœpi:debes tu plurimum mihi .
Fac ut meum in te studiũ nõ negligas:sed in amãdo rñdeas .
Ama me ut te amo.
Cum amen te honestissime:tu pariter ama .
Quando tua inuitat ad te amandum me uirtus:ne te ingratum exhibeas.
Ne te inferiorem respondendo prebeas:q̃ in tua amanda uirtute prior ego sim inuentus .
Cum intelligas q̃ te sincera mente amem:non ducas ĩdignũ: si me mutuo ames .
Imitare in amando si potes fœcundissimos agros.
Nunq̃ amando me superabis:sed ut annitaris cupio.
Ego quod abs te quoq; postulo:in amando:nemini cessero .

Titulus.xliiii.

Rei nouæ nunciatoria familiaris.

q Vid hic agatur noui nunciaturus quod potissimum scribam:aliud nõ habeo:q̃ quod ad nos attinet. Vir ille bonus(hoc est omnium fraudulentissimus)oppugnat hic bonos omnis : inuenitq; pastorale quoddam lupus tegmen : ut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

quia non uiuitur in hoc monasterio (ut ait) obseruanter: exteri huc traducatur: pulsis nostris insubribus: quasi uelit obseruantior esse reliquis: aut non potius occupare monasterium: ut solus imperet: & suis sceleribus omnia polluat: Nos obsistemus quantum opera. ope. consilio. amicorumque fauoribus poterimus: Sed precipue dei optimi maximique auxilio: qui non feret has sordes hisce fraudibus tegi. Cætera hic omnia quiescunt. Nam dux īsubrium & mater & filius bene ualent. Pacata sunt quæque. Beneualemus singuli. Tuum ad nos aduentum expectamus. Vale. Ex Ml'o. iii. calendas Aprilis.

Rei nouæ nunciatiua familiarissima.

h Ic frumenti maxima ē caritudo. Viuimus omnes difficulter. Nam & de peste non est suspicio mediocris. Pullulāt enim signa quædam: quibus manifesto cognoscitur: quid impendat. Fit coniectura de pace potius: q̄ de bello: tametsi uideantur quædam significare bellum: quibus discordiæ populorum flagrant. Sed futurorum solus est arbiter iupiter. Tua coniunx aliquantulum ægrotauit: nunc conualuit. Filius tuus natu maior est in litteris diligentissimus. At plus lōge delectatur poeticis: q̄ legibus Quicquid conatur dicere: carmen est. Inuito nequid sydere: annitatur: operamque adhibe ne plus sapere uelle uidearis q̄ sapias. Inuitis nihil est cōtendere fatis. Frater tuus ex Thracia ditissimus rediit. nec quicq̄ plus cupit q̄ te coram intueri. Cito (si sapis) redi. Vale Ex Mediolano pridie calendas Aprilis.

Rei nouæ nunciatiua Grauis.

n On paruum in scribendo munus Libanius constitutum esse dicit: cum amicis per litteras res nouas nunciamus. Sic enim illi rerū audiendarū nouitate delectant̄: & nos officio fūcti ea ī re sum⁹. Nā si hō (ut a Platone didicit Tullius) sciēdi cupidissimus ē: uel eas res scire plurimū desyderat: quæ gerunt̄ ubique nouæ: p̄sertim in patria: a cuius salute sua p̄det sp̄ salus. & c⁹ cū incolumitate sua īcolumitas ē cōiūctissima. Quod ego mecū aīo uolūtas (qppe q tibi sum deditissimus)

constitui te de iis rebus reddere certiorem: quæ hic assidue fiunt. Naues. triremes. biremes. myoparonesq; paratur q̃ diligentissime: ut ingẽti uiuorum lectissimorũ numero: classeq; potentissima in Turcorum expugnandum prodeatur Tyrãnum. lecti sunt autem ex omnibus ordinibus uiri fortissimi: quorũ senatores Triremibus biremibusq; presint. Equestris autem ordinis nautæ nauibus instent: ex plebe honestissimi myoparones regant atq; scaphas. æs grande datum est. Merces q; proposita multo maior. Ab insubribus huc & pecũiæ multæ missæ sunt. & hominum cateruatim stipatorum non paucæ masse. Regem Hunnorum inquiunt: sese huic expeditioni tam acriter deuouisse: ut mortem potius sit subiturus: q̃ sine uictoria in Pannoniam rediturus. Francorum autem & Britannorum reges in hanc expeditionem paratissimos scimus: ut iam iter aggressi sint. Deum autem optimum quis dubitat esse miseris calamitosisq; christianus futurum? Omnia sunt igitur ita nobis apparata: ut in portu nauigare duci possimus De ualitudine Venetorum nihil attigero. Tãtus est enim in hanc urbẽ ex uariis cõcursus urbibus ut undiq; in dies pestilens morbus. afferatur. nec satis ualere possimus. At pro ea ualitudine: quæ in urbe quidem esse in iis potest: qui suæ uitæ custodiam adhibent. nos curamus: quantum possumus ne ægrotationem incurramus. Sempronius diem obiit. Cæteri omnes tui bene ualent. Vale ex Mediolano calendis Aprilis.

Sinonimiæ nouæ nunciatiua.

Hic omnes bene ualemus.
Hic annona cara est.
De bello nihil hoc loci dubitatur.
Turcorum exercitus fugatus est.
Armatur hic clasis in Turcos.
Aes grande militibus datum est.
Maximus fit in Turcos apparatus.
Tuus frater nauigauit in Syriam.
Pater tuus ex Danubio rediit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Teutonici pugnant cum Pannonibus.
Expeditio in Bosnos celeratur.
Rome summus pontifex designatus est.
Nihil est tuo filio iã conualescenti metuendũ.
Audiuim⁹ hic te ægrotasse:sed cõtinuo cõualuisse
Tãta hic sunt frigora:ut oẽs undæ hic riguerint.
Supplicatiões hic ꝓ uictoria christianorũ triduo facte sunt
Nihil amittitᷣ ĩ hac urbe:qᵭ ad uoluptatẽ attineat.
Hi ciues assiduis uenationibus uacant.
Qui sunt ĩ hac urbe meliores:plus student libidinibus.
Rogat te Iulius:ad se scribas nõ nunꝙ.
Miratᷣ tua cõiux:q se adeo negligas:ut de tua ualitudine ni/
hil usꝙ sibi significes.
Oẽs hic tuũ ĩgeniũ summãqꝫ doctrinã admiranť.

Titulus.xlv.

Publicæ fidei præcatiua familiaris.

c Vm istuc ire plurimũ cupio princeps optime:tamẽ nõ abs te:in quem nihil unꝙ peccaui:sed ab iis uehemen/tius in me quicꝙ patrari metuo:quibus aliquid debeo nummulorum:nec hactenus expedire potui quod debebam. Nã rugientes quasi aduersus me leones nolunt meæ consuli sa/luti:nisi prius fuerint:qᵭ crediderũt cõsecuti. Ast nemo dat: qᵭ non habet. Quod Agathon ait:non ii quid possim : ani/maduertunt sed quid uelint. Difficile impossibileqꝫ fit:ut ex aridissimo quidem saxo hauriatur unda uel sanguis . At illi sic uolumus. Nunꝙ redibis ĩ patriam nisi solutis . Vnde sol uam? Tua interest. Ad te igitur humanissime confugi prin/ceps:qui soles omnium esse misericordissimus : non qui petã hanc pecuniam omnino remitti mihi:spẽqꝫ creditoribus ei⁹ unꝙ adimi recuperandæ:sed ut illi non exerceant in me ira cundiam:mihi liceat libere istuc ire indeqꝫ ad ãnum usqꝫ sæpius:ꝓ arbitrio redire. Interea ꝓmitto me oĩ opa curaturũ : pro uirili mea:ut illis satisfaciã. Vale princeps optime . Ex Mediolano.iiii.Nonas Aprilis.

Publicæ fidei precatiua familiarissima.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

a Ccederē istuc nōnunq̃ uir clarissime: ut cum principe te uiserē: & negocia mea ꝓcurarē: si liceret. Sed sunt: q bus nonnihil debeā æris: qui assidue īterminētur curaturos se meā captiuitatē: si istuc iuero: nisi pri⁹ secum pact⁹ fuero. Cōditionē āt nullā uolūt: nisi ut soluā. At nō nescis: q me iā mēses aliquot oppresserint casus terra mariq;. Nā & mercatura mari mihi fuit plurimū detrimētosa: & agricultura terra me fefellit. Quare te unice rogo: me cōmedes principi nr̄o hūanissimo: eūq; roges publicā mihi fidem sua benignitate: largiatᷓ: ut istuc ire: ideq; ꝑ libito redire possim. Vale ex Mediolano. iii. Nonas Aprilis.

Publicæ fidei precatiua Grauis.

f Idem publicā a populis & prīcipibus postulari docuit Solon oportere: cū timeretur quicq̃ uel in uita uel ī re ipsa. Nā uel erratū sit quippiā: uel id minus: sibi cauendū esse diligenter Modestinus admonuit: Aliquādo sunt delatores: quorū murmura timētur ut apud Neronē multi sunt interempti: plures cruciati. multi fortunis ac uitæ parte spoliati. Nonnunq̃ interueniūt inimiciciæ/ quæ a malis exorentᷓ cū dn̄is. Aliquādo uero solent occurrere alia & alia casuū genera: quibus qui nō ꝓuidet: facillime in miseriarū incidit laqueos. Publicā āt fidē Agesilaus tanti uoluit esse: ut qui eam uiolaret: cōmuni totius Græciæ persecutione deberet etiā in tēplis ante deorū dilaniari simulacra. Quid enī ī uita superesset fidei/ aut pietatis/ aut asyli: si principes suam fidem non seruarent: quam uel hostibus seruari uoluit Actilius/ & docuit Cicero? Aut enim cū postulatur a calamitosis & quouis hominum genere: negetur/ aut promissa seruetur: nec in fide publica (ut iussit Xenophon ille socraticus) iusta ne an iniusta promissa sint: quæratur: postea q̃ promissa sunt: sed obseruentur nulla interpretatione adhibita: pura/ nuda/ simplici & intacta. Ego tandem quid sum postulaturus? ut Clementia tua functus primum remittas mihi quod peccaui. Fateor enim me commisisse in tuam maiestatem: sed per errorem: ita me adiuuent superi. Non fuit culpa peccatum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Sed quia tanti est in maiestatem peccare: sed id improbas: & indulgēdū nō esse ducis: pducēdū saltē nō stabiliendū cōsiliū istud: uelis. Da mihi fidē publicam: ut istuc & ī oēm regionē tuā: singulasq; terras mihi liceat īpune ire. pnoctari. morari semelq; ac pluries id exequi: ac inde libere discedere: nulla interueniente quærimonia/cuiusq; ue inquietatione. Id si tua benignitate cōsequar/in hāc rem publicas mihi decerne tuas litteras tuæ uolūtatis ac fidei mihi testes/supaq; tua māsuetudine malignitatē erroris mei: qd cū te orem unice princeps clarissime: tū spero mihi nō negaturū. Ex Mediolano pridie Nonas Aprilis.

Sinonima puplicæ fidei pcatiua.

Rogo mihi des fidem publicam.
Posco abs te publicæ fidei litteras.
Insta cum principe pro fide publica.
Saluū cōductū (quē uulgo dicūt) abs te posco.
Da mihi: ut impune istuc eā ac redeam.
Fac ut ad uos mihi pateat liber & accessus/& reditus.
Ne neges mihi fidē tuā o princeps.
Cōcede ut tut⁹ ad uos ueniā: reditur⁹ pro arbitrio meo.
Nihilo mihi magis es gratificatur⁹/q; si pro me publicā ab isto senatu fidē exoraueris.
Ego te unice obsecro: quæras ab isto populo litteras publicæ fidei.
Vt asylo tuo tut⁹ istuc eā: & regrediar: quæso mi prīceps.
Vt nullo īpedimēto inuoluar: si istuc iuero te oro mi cōsul.
Præsta mi hūanissime regule mihi uenīedī tuas ī urbes: redeundiq; quotiēs uoluero: liberam facultatem.
Cōcede p deū īmortalē mi prætor: ut nulla īgruēte uexatiōe istuc ire: indeq; quotiēs mihi libuerit: redire liceat.
Da mihi: te rogo maximopere: īpune ad te ire facultatē.

Titulus. xlvi.

Historiæ narratoria familiaris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

c Vm Belgæ conuenissent cum Germanis iis: qui Rhenū incolunt: postea q̄ illorum Dux Carolus bello Germanico peremptus est: Lodouicus rex Gallorum adorsus ē eos: ea spe ductus ut omnem illum occuparet potentatum. Causas autem īuenerat belli: quod ad se diceret pertinere uniuersam Galliam: cuius partem in Belgis dicebat ab allobrogum Ducibus Philippo patre: ac Carolo filio iampridem potētissimis occupatam. Existimabat autem facile Germanos aut sibi fauturos: aut aduersarios non futuros: qui paulo ante societatem aduersus allobrogem Carolum tuebantur. Itaq; & ob initam amiciciam: & ob odium uetus in Belgas prīcipes: ducebat eos sibi futuros auxilio potius: q̄ detrimento. Fracti sunt tamen iam ter: ac fugati cum suo iamq; Duce Belgæ (ut ita dixerim) tam dissipati: ut eneruati dici possint. Hæc historiæ narratiua est epistola: q̄uis familiariter: ac succincte omnia expresserim: & per tabellarii celeritatem uoluerim ad te aliqd ex historia scribere. Bene Vale ex Mlō Nonis Aprilis.

Historiæ narratiua familiarissima.

c Vm essent confecta repagula mœnia in liburnis a Venetis ad quadraginta fere passuum milia in cursione Turcorum improuisa: & repentino quasi torrente influente: diruta sunt ea parte: q̄ magis uidebantur esse tuta & inconcussa. Turcorum autem ductu cōuenere ex finitimis plurimi Pannones. Seraphi. Epyrotæ: aliiq;: uel qui fidem obnegassent christianam perfidi: uel qui adhuc in fide uersati: nomine q; christiano nihil habent cum nostris commune. His mænibus captis: inuadunt scenas militum nostrorum: occupant omnia: cædunt: capiunt in predam omnia uertunt: populantur mox & uastāt agros Teruisum penes. Quid deinceps dubitandum sit: quis ignorat? Nam futura æstate metuitur hisce ptibus uæhemētius. Historiā habes: & eā qdē uerissimā: ut res acta est. Bene Vale. Ex Mlō. viii. Idus Aprilis.

Historiæ narratiua Grauis.

h Istoriæ describendæ genus utilissimum omnib⁹: & (ut Cicero inquit) speculum nostræ uitæ: primus omnium Pherecides Syrius adinuenit: id quod plæriq; Hermodamāti

ascribunt Creophilo: quid ascribunt dixi. Imo dono dant. fuit enim inuentum ut omnibus iucundissimum: ita quidem uæhementius necessarium. Nam ut ex historia multa semp discimus: quæ prodesse plurimum possint: sic sine huius lectione: quos imitemur in actione uite (ut Plato dicit) non habemus. Egyptii uero sacerdotes idcirco dicuntur despexisse Græciæ illos sapiētes: quoniā per diluuia plurima carerent historia: nec quicq̃ hac sine possent sapere. Homerum autē scripsit Strabo eo præstantiorem: quod prim⁹ historiæ modum etiam poematis dederit. Videntur in historia quotidiani & priuati & publici uariarum rerum multorumq̃ uirorū apparatus. Intelliguntur consiliorum diuersitates. qu æsitæ locorum. & rerum & temporum opportunitates: ut in Xenophonte. Herodoto. Thucidide: nostrisq̃ omnib⁹ hæc singula possumus conspicari diligenterq̃ consyderare. At ut epistola non nihil ex historia narraretur: primus est apud nros Tullius: apud Græcos prosecutus Demosthenes ille. Non parum hoc scribendi genus nostris hominibus attulit: dicit Eschines: quo superiorū temporum: nostrorumq̃ res gestæ memoriæ mandarentur: atq̃ tenerentur. Hinc ego fact⁹ sum aliquando ad perscribendas etiam epistolis historias: quib⁹ & ingenii non exercerem: & nō nihil utilitatis afferrem illis: qui meas lecturi forent epistolas. Quod quidem animi mei īstitutum: ut tecum non negligam: ecce historiam nostri temporis non uulgarem. Archimbaldus Gaschon satis & ingenio acutus: & corpore fortis: & audacia perditus: cum inter ligustinos multa patrasset fraudum genera: & arces dolo cœpisset: & more crassatorum latrocinia commisisset. tādem dimisso Saliceto castello: quod sociis surripuerat: alteriq̃ uendiderat uili precio: uenit ad Tauriscos: ibiq̃ non pauca scelera (nec mima quidem) sed & multa & atrocissima secutus ē. Non multo post capitur Pinnaroli & in carcerem intrudit: publicoq̃ damnandus iudicio laqueo expectatur suspendi. Videt nescio quem: rogatq̃ ad Ludouicum Sabbatiæ Ducem illum: hæc deferat: haud sibi molestam esse necem: quā multis maximisq̃ sceleribus sibi procurasset: at periniqua se mente ferre: quod prius suspendatur: q̃ ea Duci significa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

cet:quæ ad eius attinent status idemnitatem:(cui si consule bat)accersiret ad se Archimbaldum: a quo auditurus esset mirabilia. Misit dux ille bonus atq; credulus arquitenentes(quos Galli dicunt)satellites suos aliquot: a quibus ille nefarius uinctus tutoq; custoditus in Sabbatiam ueheretur. Ita fit: cathenis alligatus equo uehitur satis debili/ne quo curreret fugam rapturus. In Sabbatiam uenit. Ad ducem ductus non prius se inquit propalaturum arcana: q̄ & Ducalis senatus totus interueniret. Sciebat enim esse in eo senatu ex iis aliquot:qui Gallorum regis per id tēporis Caroli partibus fauerent:quem metuebat ille Dux maximopere. Conuenere senatores. Quæritur quid dicere promiserit. Tunc sic ille Sinon:aut Sinone peior. Cum essem in pedemōtio liber. nonnulliq; pedites mecum agerent. Aloisius Bellares princeps Relianæ atq; Centalli: cui causa esset tutandi beneficii:quod ad eius filium deuoluebatur seruandæq; possessionis ecclesiasticæ:me uocauit cum meis: qui ei uigiliæ custodiæq; preessemus. Hinc est mihi cum eo principe familiaritas maxima comparata & iam tam assidua consuetudo ut aperuerit nobis sui pectoris secretissima. Is inquit Carolū regem iniustissimum esse in Ludouicum filium:& ea propter non multo post habiturum pessime: in quem fierent in uniuersa francia maximi apparatus: q̄uis occulti summoque cum silentio. Ad hæc autem sentire principem Relianæ Ludouici Delphinis intercessione cum Renato rege: Francisco que Sphorcia Mediolani Duce: in diuidendo pedemontio: ut pars Renato. Pars Insubrium duci traderetur:quorum mox auxiliis Ludouicus in patrem regem niteretur. Earum autem pactionum litteras horum singulorum principum esse penes. Aloisum ipsum bellarem in eius pluteolo. quod se latere non dixit:reseraturumque reliqua ad hāc rem pertinentia ipsi Carolo regi:si opus foret. Non audet Dux Sabbatiæ (q̄uis huic non adhibeat fidem) ulterius in hunc progredi: nisi prius huius omnia significet regi. Rex autem his acceptis:per litteras iubet:ad se continuo delatorem libertate donatum honorifice mitti. Absoluitur la

tro:særico. auroq́ ac equis donatur. Ad regem procedit. Idem replicat:additq́:si sibi ex Sabbatia fiat commissio: ea esse mente:ut principem Centalli capere audeat: captiuūq́ ī franciam cum litteris illis pactionibusq́ apertissimis mittere. Impetrat quæ postulat. fingit. simulat. dissimulat. Centallum uenit quasi fugitiuus ex Sabbatia: ubi hæc omnia clanculum transacta sunt: in arcem admittitur. Imo quasi nolēs illo proficisci: cogitur centalli. Sed iam uidebantur hinc illi illinc hi uenire Archimbaldum uisuri. cum quibus ei amicicia foret contracta. Cum in arcem uentum est: hi socii qui ex improuiso uariis ex locis uenisse simulabant: custodes opprimūt arcis: is præfectus latronum filium ante patris Aloisii oculos interimit: qui uellet rem tueri: patrem capit cum omni familia/Arcem occupat munitissimam/ atq́ ditissimū spoliat principem. Res ciuium in prædam uertit. Nam assidue concurrebant illo multi ex finitimis urbibus: quos ille fur admonuerat. Mittitur Aloisius in franciam: sed sine ullis accusati sceleris testibus. Occupat ipse Centallum munitissimo loco situm. Quæritur in Gallia uir ille optimus Aloisi⁹: quid in regem attemptasset cum filio. Nihil inuenitur. Franciscus Sphortia (qui hæc resciuit omnia) Ducem Sabbatiæ commonefacit. ni continuo Aloisium qui fœdere sibi iunct⁹ erat: in suum restituat principatum: bellum ab Insubria sibi putet indictum. Quid faciat bon⁹ Dux. Iam a Carolo Aloisius liberatus est. Expeditio nullum sortitur effectum. Irridet Archimbaldus & regem pariter & ducem: dicitq́ sibi eē quædam cum duce signa: quæ nisi uideat: non esse Centallum se redditurum. Tandem fit Expeditio Ducalis in Archimbaldum. Ille rei militaris peritissimus: & ad eam natus (ut deinde bello Centalico uisum est) se tuetur. Pedemontium expugnat: ex finitimisq́ quottidianam prædam refert: multoq́ ditatur assidue magis. Militibus suis Gasconibus inq́ plurimis: qui conuenerant illo huius promissionib⁹ pellecti: nunc se cū Sabbatiæ psuadebat sentire duce: nunc cum insubribus. Tandem illo uentū est: ut fraus fraude sit intercepta. Nam Ambrosinus longignana: qui tunc p̄erat propīquæ arcis eiusdē principis custodiæ: simulata societate: dis

ſimulataq; cauſa: cæpit Archimbaldum ei confidẽtem: Arx ſe continuo dedidit: capto preſide. Inuentum eſt eum nebulonem tam ſagaciter callideq; geſſiſſe: ut paulopoſt futurus eſſet Pedemontis prĩceps: cum eorũ fere oĩum cõſenſu: q Tauriſcarum urbium arcibus preerãt: quoq; omniſ in ſententiam diuerſis traxerat ꝑmiſſionibus. Cæſus & ſectus ẽ Archimbaldus. laqueo ſuſpenſi: centum ac triginta Gaſcones: corpora fere Gigantea. Reliqua non proſequor: & ꝙ aſtute geſſerit: & ꝙ uideret̃ religioſus: ꝙ munificus: quos hẽbat fautores quos miniſtros. hic ut ĩtelligas: ꝙ ſoleat fortuna multos illudere: ac ut Boetius inquit ſumma infimis: infima ſummis admiſcere/ utq; a ſceleratis ſemper cauendum ſit: qui nil niſi ſcelera machinantur: nil aliud curant. Vale. Ex Mediolano vii. Idus Aprilis.

Sinonima hiſtoriæ narratiua.

Hic bellum apparatur in Turcos.
Fiunt in hac urbe noui pacis apparatus.
Nihil ẽ qđ dubitemus: huc ſummũ pontificem eſſe uenturũ.
Conſilium in imperatorem inſtituitur.
Hiſtoriam tibi dico ueram eſſe.
Quod uelificatus Athos ſit: non admiror: cum apud Bænacum ſint etiam montes uelificati.
Gigantes & nanos uidimus diebus hiſce.
Nuper ego apud Venetos piſcẽ uidi hoĩs habẽtẽ imaginem.
Cum eſſem Ferrarie: hominem uidi bicipitem: ut Geryonem non obſtupeam.
Inter hiſtorias & hoc habe: qđ aſinuſ bipes hic creber eſt.
Fabulam exiſtimas uaccas inuenire bipedes: hiſtoria eſt.
In hac urbe ſunt Galli pondo decem ſinguli referentes.
Volant hic equi: ſi uelis hiſtoriam ab me Græcam accipere.
Nihil eſt uerius hac hiſtoria: quod nihil hac hyeme rigoris uiſum eſt.
Hic ferunt Turcorum regem eſſe interemptum.
Non uno ex loco uera hoc hiſtoria dicitur: conſtituiſſe Mahomettum regem Turcorum Chriſtianorum ſequi fidem.

Titulus. xlvii.

Fabule expoſitiua familiaris.

u Trideas fabulam accipe: cũ superiore nocte apud cauponem peregrinus agerem: nam redibam ex Galliæ Diui Antonii templo: inter somniandum sum uisus cum Cauponis agere: coniuge: cauponemq; non multopost ĩsidias mihi parantem uæhementius expauescere. Hoc metu perterritus expergiscor/ & adhuc somnii attonit⁹ ĩuoluero: exagitatusq; formidine: uel uigilans in Cauponem ense feror ac furore. Is uir bonus: satisq; ad preliandum debilis: fugiẽs delituit in stabulo: nec diem illum uniuersum: noctemq; sequentem apparuit. Ego ratus uerum esse: quod somniaram: uxorẽ eius subegi consentientem inq;: nec usq; renitentem. In diluculo mox discessurus ab ea donatus sum tanto nummorum: ut hucusq; peruenerim. Vide quid casus ĩuenerit: quod ars uix sibi comparasset. Nunc & Iouem in cygnum cum Danae uersum esse credo: cum hoc longe sit admirabilius: Nunc cũ Europa in Taurum. Interea redeunti mihi domum ocurrit in ꝓpinqua silua serpens. Existimaui fatum eẽ (quod uulgus mulierum appellat) ibiq; pernoctaui assidue cogitans: quid hoc esset: quod continue me spectans a me nõ discederet. Sed ubi iam tenebræ texissent omnia: nec uidere quidẽ amplius possem: nec uideri: cæcus uiam perrepto in serpentem certe conuersus. Quo me uerterem nesciebam. Tandem luna mihi lumen obsecundauit: & domum regressus risi sæpius hoc monstrum. Vale. Ex mediolano. vi. Idus Aprilis.

Fabulæ expositiua familiarissima.

n Ihil hic maiore uenditur pretio: q̃ fabula. Iccirco ut rem tibi hac ætate dignam mittam: sic habe. Antonius abfuit hinc menses duos de uiginti. Cum rediit: continuo cõiunx peperit puerum scitum. illiusq; simillimum sacerdotis: quem non ignoras. Persuasit uiro Martia: filium esse suum: seq; compressisse dolores: donec is rediret: exemploq; firmauit Alchmenes: cuius compressus ẽ Iunonis cura partus: donec Stenello nasceretur Eurysteus: qui posset herculi imperare. Credulus uir conditionem admisit: similemq; illorum se fieri posse ratus fabulam non accepit aliter: q̃ diceretur. Vide. q̃ pulchre deceant mulieres litteræ q̃q; plura illæ uiderint: q̃ Plinius reliquiq; scriptores: quod ad duos de uiginti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

mensés nasci posse doceant partum. Nūc filius educatur Antonio quem sibi simillimum asseuerat: ego eam similitudinē uideo: qua gallus asini simillimus ē. Vale Ex Mediolano. v. Idus Aprilis.

Fabulæ expositiua Grauis.

n Ihil est tam iucundum inquit Pindarus: q̄ fabulā scribere. Sed fabularum duo esse genera: docent ueteres tā Græci q̄ latini: aliud de iis rebus: quæ neq; ueræ forent: nec uerisimiles (ut est illud Plauti: in faciem uorsus Amphitrionis Iupiter aut quod homo in bælluam uerteretur: cum. Aristotele teste: impossibile sit: unam speciem in aliam commutari) aliud de iis: quæ si non ueræ: tamen uerisimiles: quæ fieri potuerunt: ut Terentius amare Pamphilum ostendit: & Glycerium ei tandem connubio iungi. Horum utrumq; probat Simonides: quorum alterum delectet: alterum iuuet. At Horatius inquit Aut prodesse uolunt: aut delectare poetæ: Aut simul & iucunda: & idonea dicere uitæ. At poetas id admonet. Quid in epistolis obseruandum? Idemtidem puto. Nunc ergo scribendæ fabulæ ratio uenit in mentem: ut nō desinas ridere: quam quidem rem posteaquā fabulam dixeris (quod potuerit fieri) factum existimato: & fabulosam historiā appellabis. Salualalius quidam Picæus (uel ut alii dicunt ex flamminia) cum pertransiret nemus quoddam: ad quasdam nuptias profecturus: uir uel mediocris: uel īfimo loco natus: serpentem uidit/ non miræ longitudinis sed album miri candoris/ corpulentum: & se ita respiciētem: ut dicere uideretur: ad te ibam. hic callem occupabat nemoris: per quem iturus erat Salualalius. Secedit is ex calle: rectaq;: quo constituerat: procedit uia: sed respiciens aliquando post humeros relictū serpentem: quasi secum uerba facere uolentem: intuetur stare loco: seq; firma spectare acie. Horruit primum Salualalius monstri magnitudinem: mox rem oblitus: in locumq; perueniens destinatum choris saltibusq; uacauit. Noctu rediens domum cum sociis: nihil uidit. Postridie in easdem ucturus nuptias eadem iter fecit uia: eundem serpentem intuetur: sed

tanq̃ blandientē:ac adulantem:toto se corpore contorquere ad Salualalium q̃ alludere:ac eundem occupare callē:tandē q̃ cum iam securior ille monstrum spectaret:cœpissetq̃ quære re:uellet ne quicq̃ dicere. Si me sequeris: respondit serpens ditissimus fies/ac maximus uir:nec dubita. me sequere. Fact' ille audacior monstrum sequitur. in quandam deuenit foue/am ubi se se abdebat serpens:qui humana uoce descende ait. nec quicq̃ (dicebat) timeas. Inuenta est (ut affirmauit) scala ærea:per quam ubi descendit/spacium comperit latius : ubi regina quædam esse uideret egregiæ forme:multisq̃ lapillis ac unionibus ornatissima:cum uirginibus plurimis eodē or natu specieq̃ clarissimis. Admiratus hic homūcio quid hoc esset:ad eum sic regina. Ego tibi sum uniuersæ Italiæ datu/ra imperium:uade modo : & milites tibi compara infinitos : quibus (quod ab me sortieris) æs maximum daturus sis/qui si tibi non crediderint/ad nos eant te Duce. uoluit/ut inquit reginam obsculari. Subrisit illa/subdiditq̃. Nondum hoc ti bi consequi licet. Sed commodior occasio dabitur. Inde hic abiens rem amicis aliquot aperuit dixitq̃/quæ uidisset : sin/gula. Sequuntur hunc ex iis multi/q ad omne facinus aptis simi uocabantur milites . Incipiunt pecuniam in hanc noui tatem impartiri diuitesq̃ pleriq̃ mercatores/ac ex finitimis locis honestissimi ciues. Iam coalescunt hi milites:fiūtq̃ plu rimi. Iam equitum peditumq̃ ductores non pauci huic he/rent monstro:fiuntq̃ manipli . centuriones. decuriones . ex omnique militum prefectorum genere atq̃ nominibus ad nu merum usq̃ sex milium : ut omnes terræ Salualalii nomen uiderentur resonare:in locisq̃ cauernosis echo reboare . In/terdū ex his primates ab eo ĩ foueā illā ducebanť:ac æque re ginā illā (quā Fatā uocabāt) cū suis nymphis oĩq̃ ornatu ui debāt:ac ipē Salualalius:hoc ē plus:qd uidebāť ab ea regĩa illis ostēdi Thesauri aptissimi ac maximi:quos dicebat se pa rasse:ut suo traderet Salualalio: Sed non ante octauum calē das Quintilis tradere posse:sic esse ab iis ordinatum:qui ha/berent in his rebus arbitrium . Hoc eos decepit multo/magis qui & sequebantur hunc imperatorem : & ei pecu/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

nias dabant mutuas:quod uiderent theſauros:a tantaq; re/
gina audirent ei belluæ paratos. Sed uide:ꝙ ſoleat in iis eſſe
diligens demon : quæ ad homines fallendos attineant. Cum
iam per uniuerſam Italiam audiretur hæc fabula : in uulgo
q; increbuiſſet hæc uox:apud ſapientes minime crederetur :
res tñ ſic haberet:ecce diu Iohannis diem feſtum:quo pecu/
nia ex Theſauris ampliſſimis illis debebat in miliciam diui
di:ex qua omnes erant futuri ꝙditiſſimi. Conueniunt illi cũ
Salualalio cuncti lætiſſimi:ad expugnandoſq; ſuperos im/
peratoris iuſſu paratiſſimi:modo illi uiſum foret : ut Gigan/
tes feciſſe fabulantur. Credulus quoq; Salualalius nõ latet :
exultat/ac geſtit eo die ſe ratus fundamenta iacere ad impe/
rium orbis occupandum. Neq; regina inuenitur : nec ſouea
quidem illa : hyatuſque : quo ad eam iter erat . Inquiri/
tur diligentius. Eo minus inuenitur :nec inueſtigari quidem
ſignum poteſt : ubi nam eſſet ille aditus . Cum re perdita :
ſpeq; ſublata : ſimul eis loci aufertur memoria . Illuſos ſe
uident illi . Sunt qui uelint in eum impetu facto cædere
in fruſta præuaricatorem:quem putant ac præſtigiis uſum.
Sunt qui eos frenant:nec deſperandum eſſe ducant : quibus
minime fieret ueriſimile : hunc non interim latuiſſe : ſi quid
erraſſet: aut non in præſtigiis perſeueraſſe : ſi hoc ſciret
Sunt qui ſimplicitatem illius minus eſſe caſtigandam cen/
ſeant;ꝙ cæterorum: præ cupiditate : uæſaniam : qui adhi/
beant illuſionibus infernis fidem . Ex iis fuit : qui demonis
quandam retulerit hoc modo fabulam . Malus demon o
ſocii plurimum ſolet fauere uiris : illoſq; ſæpenumero pro
ſua uirili obſequi. Quod cum ſæpe alias:tum ſemel: ubi mi/
les quidam in tantam eſſet uitæ aſperitatem redact⁹ :ut neq;
per ſenectutem militaret : nec ei quicq; ad uiuendum neceſ/
ſarium ſubminiſtraretur . Is enim/cum ſeſe in templa ſæpe
colligeret : ſuperoſq; rogaret : ſuæ mendicitatis miſereren/
tur:tandem cuiuſdam uetulæ admonitus perſuaſuſq; conſi
lio candelas aliquot reliqua ſibi emit peculiola:& accenſas
inter ſanctorum ſimulacra in eccleſia depicta diuidit : cuiq;
ſuam affigens : atq; orans:ſuæ calamitati ſubueniret . Cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

una superesset cādela: diuisis cæteris: uideretq; demonem ca thæna deuinctum: alligatumq; Diui leonardi ad pedes: En in/ quit & tibi cæreum uotum ut non boni me solum adiuuent cælites/ sed & tu Stygiæ demon. Is noctu uisus est ei militi sit loqui: q̄ te plus ego adiuuem: q̄ ii cuncti/ quibus tot can/ delas accendisti: accipe. hic est maximus thesaurus: eum tibi dedico: hisq; dictis euanuit. Miles qd faciat nescit aliud. Erat enim ut uidebatur in prato mundissimo. lapidem non habe/ bat: nec quicq̄ quo signaret locum: mane ut statuerat reditu rus. deponit illic superfluum onus: credens id mane se in pra to inuenturum. Inuenit quidem: sed in lecto. Hæc solet de/ mon. Hæc debemus prouidere Cœperunt omnes ridere: locū q; dederunt fabulæ. Vale Ex Mediolano. iiii. Idus Aprilis.

Sinonima fabulæ expositiua.

Hic mulier est uir effecta.
Nihil est in hac urbe cōmunius auro.
Asina peperit agnum.
In unam canem tres Simiæ sunt conuersæ.
Iupiter in formam est fanni uersus.
Lupi solent hic diligenter de iis rebus predicare: quæ redde/ re solent omnis q̄ religiosissimos.
Vinum scio ubi ex aqua conficiatur.
In apulia sunt boues aurum effodientes.
In Lydia dicunt formicas aurum effodere solitas.
Mulier formosissima in fœminam euasit pudicissimam.
Seneca cui nihil odiosius in uita q̄ mulier: uxorem duxit.
Pueri duo facti sunt in Insubria continuo senes.
Si senem tyrannum audis: admirare.
Mimi ac scurræ deliguntur Athenis in presides.
A Romana dignitate illa quidem censoria plurimum abest grauitas.
Ab insulsis abest omnis leuitas.
Nihil est in uiro doctissimo præstabilius ignorantia.
Quid disertissimus dicitur Cicero: non audet se cum eloquē tia cuiusdam conferre noui.
Agnus apud nos candidissimus: qui per urbem uagabatur: i tygrem maculatissimam uersus est.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Amicus ille qui dormitat:oua ſolet in lecto ſæpe conficere.

Titulus.xlviii.

Exemplificatiua familiaris.

p Oeſim inquit Simonides picturam loquentem eſſe!:at picturam tacentem eſſe poeſim. Vt enim debet Poeta deſcribere proprietates rerum atq; perſonarum/nihilq; pre/termittere:quod ad ulli⁹ artis expreſſionem pertineat:ſic pi/ctor nihil negligere: quod ad rem perſonã ue perfecte cogno ſcendam perquiratur. Niſi Cæſarem tibi declararit hiſtoria: niſi poſt hiſtoriam ex huius re geſta:phyſionomia expreſſe/rit:qualem oporteat eſſe:q hac/aut illa eſt natura:quiq; hoc aut illo uerſatur in actu:niſi affectus naturales multa rerum experientia cognoſcis:niſi ea proſequi poſſis uel carmine uel pictura ſingulari:quibuſ non recitari:aut pingi uideatur. ſed homo uideri uiuus in agenda re perſiſtere:certe neq; poeticã bene tenes:qui ſcribis:nec picturam qui coloribus inuolueriſ ac tabellis. Vt enim Homerus æque recitat Vlyſſis naufra/gium:precedentibus tempeſtatis ſignis:ſuccedentibuſq; pro/cellis: Idemtidemq; factitauit apud noſtros Virgilius at ar matos ferociores inducit:cenſores grauiores:conſules æquo/res:turbam loquatiorem:ſic & reliqui debent immitari: qui poetarum nomine uelint appellari:illudq; ſequantur: quod apud Horatium eſt: Vos exemplaria Græca nocturna uerſa te manu:uerſate diurna. Id niſi facturi ſint: animaduertant Horatianum rurſus illud:Cur ego ſi nequeo:ignoroq;: poe/ta ſalutor. Vt enim recte dictum eſt:ac ſapienter: quam quiſ q; norit artem:in ea ſe exerceat:ſic Alexandri macedoniſ exẽ plo ñ loquamur poti⁹ pſice:q; ſi loqui neſciamus:linguã illã profitentes:auditoribus ridiculo ſimus. Aliorũ exẽplis uiuẽ dum eſt. Vale. Ex mediolano tertio Idus Aprilis.

Exemplificatiua Familiariſſima.

u T ignoſcam Antonio:rogas. Exemplo Cæſaris/omnia memoria teneo:præter ĩiurias:& ut Ageſilaum imiter dicentem:cum tranſactum eſt crimen:iniuriam e mente dele/ui:ſic ego uix poſtridie illius diei:quo decoctor Antoni⁹ me

fraudauit: sum illius doli memor effectus. Itaq; ne parcam: opus est: iamdudum perpeci/ac ex animo aboleui fraudem illam. Sed ut in gratiam redeat: non postulas: quod ego ad/missurus sum nunq; negligentiæ genus: ut aliis fallendi simi lem prebeam occasionem. Eum igitur non sum odiis insectaturus/neq; ab aliis principibus quæsiturus: ut plectatur sed neq; mea gratia ei peccādi: aliisq; daturus exemplum. Vale. Ex Mediolano pridie Idus Aprilis.

Exemplificatiua Grauis.

n On iniuria placent Oronti Artaxerxis genero (quicqd persuadere quisq; uellet) exemplis firmandum esse: ut quas per uestigia proficiscentibus præcedentium paratior esset ac tutior gradiendi commoditas. Nam & Agesilaus ille rex sapientissimus dicere solitus perhibetur: non esse quicq; ulli dubitandum: qui bonorum hæreret exemplis. Xenophō aūt ait: Et si solent: qui errare cupiunt: exemplis maiorū: qui mali fuerint: gaudere: quasi cæci a cæcis ducti: At bonorum exemplo uiuentes securissimam habent uiuendi rationem. Ambrosius igitur ille non doctus minus: q; sapiens/magnā parari sapientiæ putauit uiam: cum exemplis bonorum alli/ceremur ad bene beateq; uiuēdum. Nam & Aristoteles illos refert. Hesiodi uersus: Optimus ille quidem qui per se se om nia noscens: præceptor suus ipse sibi meliora peregit. Ille bo nus rursum/monitus qui recta peregit. Sunt enim ut Demo/sthenes dicebat: doctorum hominum admonitiones: exem pla pariter: quæ possimus immitari/cum nihil in mediū affe rant docti: quod aut non sit in recta fundatum ratione. aut ī de sumptum atq; translatum/quod latam habeat auctorita/tem: atq; plenam. Cum igitur ad te frater optime scripturus non nihil essem de iis: quæ te cēserem oportere sequi: sum ar/bitratus exemplificatiuo utendum scribendi genere: non qui te aut doceā. aut horter. aut admoneā suadēdo: sed q añ ocu los exēpla ponā: p q̄ possis & ī luce āmbulare & ī tenebris. Ale xāder admodū adolescēs nihil uel dicere solebat uel facere quod a p̄re Philippo illo sapiētissimo uel dictum accepisset:

uel factum :dicens:turpe uideri sibi:qui non didicisset litte/
ras:eum doctrinam profiteri:publice ue docere. At Alcybia
des uir deniq; modestissimus proponebat īter senes quæstio
nem:de qua illos audiret commentari:bene ne : an male hoc
aut illud ab adolescente nescio quo dictum esse:uel factum :
nec nomen cuiusq; aperiebat:nec suam dubitationem dice/
bat esse illam:sed ut intelligeret illorum sententiis: quid sibi
deligendum foret. Cirus autem iunior præmia consiliorum
grauissimis proponebat senatoribus:resq; arduas quasi ad
se non pertinentes in medium afferebat :ut prius eorum au/
diret sententias q̄ opus aliquod aggrederetur inconsulto .
Cupio te igitur:qui mihi tum ob egregiam indolem carissi/
mus es:tum pro ea:quæ mihi cum patre tuo principe opti/
mo fuit beniuolentia:ut Alexādrum . Alcibyadem ac Cyrū
imitatus uel nihil dicas:uel facias:in quo ñ adhibueris quo
quo uel exquisitissimo cōmentationis consultationis ue mo
do rerum omnium experitissimos:aut earum saltem:de qui/
bus dubitas:uiros & doctos:& graues:a quibus uel idem fa
ctum aut dictum accipias:ut per eorum proficiscare uestigia
aut faciendum dicendum ue tibi persuadeatur : quibus uti
quæas ducibus. Nam cum multa sint adolescentibus :per ui
tæ nouitatem difficilia:tum id quidem difficillimum : ea in
ætate:quæ perfecte rationis est incapax:non errare:nō labi:
non decipi. Quamobrem Aristoteles:moralis disciplinæ ido
neos auditores noluit esse iuuenes:q̄uis subdat non differr̄:
iuuenem esse ætate:aut moribus:& Simonides dicat multos
ætate consenuisse:qui sunt moribus admodum adolescētes.
Es tu quidem ea ingenii præstantia : ut siquis ex se quicq̄;
egregii discere potest & addiscere:in te hoc debuerit iam ra/
dices propagasse. At ea est uiuendi recte parata difficultas :
ut uix etiam adhibitis aliorum & exemplis/& institutis/&
consiliis:qui plurimum sapiant satis nobis sit adiumenti ad
eam laudem capessendā comparatum : qua debemus ornati
& uideri simul:& esse:ut immortalem gloriā consequamur .
Quot cum habuerint parentes eximios:præceptores claris/
simos.auxilia naturæ ac artificii plurima :in pessimos nebu
lones euaserunt ! Præter Ciceronis ac Hortensii degeneres

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

illos filios:circunspice hodie multos ex omni hominũ præstantiũ genere:quib⁹ nihil facili⁹.cõmunius.atq; paratius ẽ: q̃ a suis degenerare maioribus:seseq; inimicissimos uere laudis exhibere. Tu igiť nõ adeo uel acumini tuo confidas: uel ullo ingenuæ tuæ naturæ muneri:nisi oĩo senũ assistas lateribus:ab illis:qui plurima solsticia cũ uirtute uiderint:aliqd discas:ab eorum fontibus:qui uiuacissima sunt sapiẽtia: nõ nihil nutrimẽti haurias. Habebis ante oculos sp̄ exẽpla:quibus nixus cadere nequeas:quorũ ductu p̄ rectã uiã gradiaris quorũq; mẽoria sp̄ tibi iucundior sit. Eo pacto & tibi tua uita suauior fiet:& me sũma quadã afficies p̄petuaq; uoluptate. Vale. Ex Mediolano Idibus Aprilis.

Sinonima exẽplificatiua.

Cæsarẽ tibi exẽplũ adhibe imperando.
Ciceronis in eloquentia exemplo nitere.
Fac ut in republica gubernanda Periclem adhibeas exemplum tibi.
Neminem in poematis utiliorem tibi Nasone ducito: ac Marone.
Velim in omni tuæ præturæ administratione: solius Catonis hæreas exemplo.
Noli ab eorũ exẽplis aberrare:qui fuere modestissimi.
Nunq̃ fallet tua te sententia:si constantia tibi Fabricium p̄pones exemplum.
Eris omnium continentissimus: si exemplo tuæ modestiæ Scipionem præficies.
Vbi non deserueris ulyssis exemplum: fies assidue prudentior.
Si uis fortissimus fieri:æacidæ aut Hæctoris exẽplis fias.
Scæuolã quære ducem tuarum cogitationum:si uis iuriscõsultissimus appellari.
Vestigiis hære Curii:si cupis innocentissimus incorruptissimusq; dici.
Nihil erit tibi cũ uulgo cõmune:si sapientũ exemplis:ad perfectã contendes uirtutem.

Titulus.xlix.
Contentiosa familiaris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

q Vid te mihi pfers o bellua? Quæ tibi mecũ esse potest æ qua cõtentio? Generis ue? At tu hõ nouus (ut illo in Ciceronẽ utar Salustii) qui rupto robore natus: ut Naso inquit: nullos habuisse parẽtes cẽsendus es. Virtutis? At quæ uirtus est tua? Quod cyathos amplissimos: calicis illi⁹ nasorum quatuor beneuentani sutoris nomen habẽtis: de quo loquitur Iuuenalis: simillimos uno haustu sorbilare delectaris in tuaq; nefandissima libidine tua est militaris cõposita gloria? At mihi & generis ẽ nobilitas tãta: ut erubescere me iure possis: ubi hæc tibi sit cõtentio: & tñ in uirtute laudis: ut me uenerari non nequeas. Contendis mecum de diuitiis? Tibi ñ cædo. Nã ꝙꝙ habes plures nũmos: plura prædia plures fundos: non es me tamen ditior: cuius cupiditas nulla est: nisi cũ uirtute. At tu cupis: & inflãmaris tuis perturbationib⁹: nec tñ habere potes rerũ: ut nõ multo auidius optes plurima. Ego paupertate mea contentissimus nihil appeto: & ut illo utar Terẽtii: cum nihil habeã: nil mihi deest. Ex Mediolano xviiii. calendas Maias.

Contentiosa familiarissima.

e T si me summope pudere decet: tecũ cõtentionẽ ullam agere: ne tua te tamen in phrenesi iactes: ad ea cõtẽtiose respondebo: quæ unis ad me scripsisti litteris. Nõ audere me boas affirmare bene dictum te coram. Monimenta: cum monumenta dicenda putes potius. Peto abs te uir ignare litterarum: moneo quod præteritum habeat? monui dices: quod supinum? monitum. Vnde hoc monimẽ: & monimentum formatur? a supino. Cur igitur. i. mutabitur in. v? Cur in nocumento? Veteri quadã consuetudine: uel alia formatiõe ꝙ ea: quæ ad monimentum attinet: quæ potest & debet monitio dici mẽtis: ita: ut nõ monimẽ: sed monitio: quasi a præteriti adiectiuo dicat: & mẽte deriuet: & cũ ipis cõponat: Inde apđ Virgiliũ: monimẽtũ & pign⁹ amoris: & rursus ab Andromache: manuũ tibi sint monimẽta mearũ: hoc ẽ mẽoriæ. Sic ego reor. Vale. Ex Mediolano. xviii. calendas Maias.

Contentiosa Grauis.

c Ontendere mecum audes: quobrem non est mihi negli/
gendum: de quo contendas. Non enim sumus pduelles
nec perduellionatus crimen nobis est propositum contẽtio
nis genus. De bonis litteris non de uulneribus: nõ de pbris
est contentio: quam a deo probauere Atheniensium scolæ:
ut uel præmia contendentibus cumulatissima pposuerint:
Romani uero declamatores habebant assiduos: qui & mune
ribus simul. & honoribus donabantur nõ paruis: si recte tñ
Quintiliani: tũ Senecæ declamationes intuemur: tum paulo
prius quæ a Cicerone de multis equalibus suis: & de seipso
scripta sunt. Commentationes autem & a Platone: & a Cice/
rone in suis dyalogis introductæ quid significãt aliud: q̃ cõ
tentionis genera honestissima: quibus uerũ fiebat dilucidi⁹?
Quid hodie diui Thomæ Scotiq; disceptationes. quibus cũ
hæc aut illa quæsiuerint: & sibi respondẽt: & in suas arguũt
sententias: ut ea contentione quicquid intrincatum erat: ma/
gis enodet? Hoc dicendi scribendiq; genus cum utilissimum
esse probat. Thomas: tum doctis hominibus iucundissimũ:
quo excitãt: ut Lactãtius ait: si qua sunt ingenia semisopita:
mẽtes refouẽt: doctrinæ inter se cõciliãt. Quãto nos emim⁹
clarorum familiaritates uirorũ precio? At cõtẽtionib⁹ hisce:
cũ eruditissimis ac clarissimis assidue uersemur: op⁹ ẽ: quorũ
auctoritate ac gratia fræti possimus eorũ superare uersutias
callidissimasq; rationes: qui nobiscũ certamẽ ineunt. Faciũt
enĩ eiusmodi uexatiões pspicatiores ĩtellect⁹: ut docet Sene/
ca. Itaq; tibi contendere parato uicem apparo: ut cõtentione
communi: aliquid ad posteros a nobis perfectius deferatur.
Quod dixi de polypodis ac telluris colorib⁹: improbas. At
Aristoteles probat: ut ignis terram in suum & naturalem
reformans colorem: albam efficiat: ut calcem ex lapibidus fa
ctam. At Basilius te docet: cum nullus sit natiuus polypo/
di color: eum sibi ex adiacente quæri solo: ut alius albus
sit: alius croceus: alius mixtus. Quod uero inertiam non
debere haspirari: affirmaui: tu haspirari uis: contendis
rursus insipide: cum si ars non haspiratur: ut uel tu
non negas. Iners ab in & arte dictus: quasi cui nulla

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ſit ars: h iſpirari non poſſit. Ars enim philoſophorum teſti/
monio eſt collectio preceptorum ad unum finem tendentiũ.
Adducis neſcio quorum nomina imperitorum: quos obſcu/
riſſimo loco ereptos in medium affers teſtes: tibi tuæ rudita/
tis. Tunc tibi credo minus. Dicis & uiros hodie doctiſſimos
iiſdem ſcribere caratheribus. Si id faciunt: in hoc ſunt igna
riſſimi litterarum: q̃q̃ ego pro te dictum hoc puto: qui te do
ctiſſimum eſſe uelis. Sumo uerbum gemino uis. m. ſcribendũ
eſſe: ut & ſummum: quod inde dictum autumas: quia nemo
ſumere dicat: niſi quod ſummum eſt. Vnde ſomnies hæc nõ
intelligo: cum aliud ſummum ſit: aliud Sumo: illudq; dupli/
ci. m. ſcribatur quaſi a ſumo & manu: hoc eſt: quod tota ſu/
mitur. & uix ſtringitur manu. Sumo uero unico. m. ſcribi de
beat: quique ſecus cenſent: ii fallantur uæhementius. Contē/
dis rurſus non decere principem Magnificum appellari. At
Cicero ab Ariſtotele uſurpauit in ædificandi ſplendore: do
meſticoq; apparatu magnificētiam eſſe ſitam. Qui ergo ædi
ficiis digniſſimis omni laude delectatur uiuitq; perelegāter:
is Magnificus dicendus eſt. At elegantiam uis in uocabulo/
rum præſtantia: non in domeſtico uel apparatu: uel cultu:
uel corporis eſſe ornatu dicendam: afferſq; teſtimoniũ & lau
rentii ualle: qui elegantias edidit: & Auguſtinum Senenſem:
qui Elegantiolas effecit. Ego neq; illum: nec illum Duces ſe
quor. ſed ueteres quos Aullus Bellius probat: Elegantiam in
uictu ueſtituq; ſitam uoluiſſe. Vis tabellas pro paruis accipi
tabulis: quibus ædificatur: adduciſq; Tibullum teſtem: qui
tabellam uoluit tabulam eſſe: in qua depictum aliquid ĩ tem
plo foret. Ego tabulas alias ædificiis debitas puto: ex quibuſ
tabellæ non prodeant alias quibus ſcribatur: pingaturue gc
q̃q;: ex quibus tabellæ prodire poſſint: ut etiam ius ciuile ad
contra tabulaſ titulum habet: & tabulæ teſtamentariæ dicũ
tur: & inde tabelle: ac inde tabelarii: quoniam in tabulis ſcri
bebatur cæratis: ut te dicis non latere. Quod non arb treris
recte dici Martiale ſexto caſu: ut Iuuenale: non contendas: in
ſententia uolo permaneas: ut apertiſſimus uideare fatuus: q
neq; quod ipſe: nec quod alii fantur: intelligas. Cætera tua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

eiusmodi sunt obiecta in meas litteras:ut per se sileant: erubæscantq́ meam faciem. Sile uir ineptissime. Contentio sit tibi posthac cum tui simillimis:mihi uero nõ:nisi cum doctissimis atq́ disertissimis:ut & Alexander inuitatus ad stadiũ sibi respondit:non nisi cũ regibus currendũ. uoluisti hac cõtẽtione(ut opinor)non nihil tibi gloriæ cõparare. Esto: sis qd optabas assecut᷒. Nihil ex tua peat opinione. Resipisce. Ex Mediolano. xvii. calendas Maias.

Sinonima cõtentiosa.

Non habet hæc res:ut tu sentis.
Hector nequit(ut sentis)inhaspiratũ scribi.
Male opinaris de bubalo:qd sit gen᷒ Elephãtis.
Recte dixi Elephãti ꝓblossidẽ:eminẽtiã esse nasi.
Rynoceros ꝗm casũ male tua snĩa format rynocerontis: sed habet rynocerotis.
Non bene doces:rynocerota in fronte cornu haberẽ:cum habeat in nare.
Non est sapide dictum(meli᷒ dici)honor:ꝙ honos & lepor:ꝙ lepos.
Gloriosũ uetuste admonui nõ inueniri nisi ĩ malã partẽ.
Fac ut elegãtius studeas loq:si uis doctus haberi.
Nihil dicis:cum si contentione utendum sit:non possim aliquid addere.
Nolim tecum contendere:quod si facerem:multa ĩ te falso dicta conicerem.
Habes tu quidẽ in sensu nihil de litteris sani.
Quod credis de litteris breuiãdis:oẽ falsum est.
Multa in syllabis disiũgẽdis fingis.quæ nescis tam abdere: ut esse uera uideantur.

Titulus. l.

Cõmotiua familiaris.

a Ffecisti tu me quidem iniuria:qui conuiciis famã meam maculare nixus es. At esse me puta:non assuetum cõtu meliæ tolerandæ. Reddam tibi sed maiore mensura multo: & non solum par pari(ut apud Terẽtiũ legitur:quod te mordeat)sed tanto magis:quãto sum te longe maior quidẽ aĩo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Tu tamen a tuis non degeneras:qui ea fuerẽ semper cõditiõe: ut in contumeliis & conuiciis summopæ detestandis assidue sunt uersati. Sed cũ quo credis agendũ esse tibi:qñ mecum ? Certe cũ illo:q multos tui similes castigaui : multos castigaturus sum. Interminatũ esse me tibi:non multi facies. At id exequar cõminationis:qđ deinceps magis metuas. Afficiam te tanto(non metu solum)sed dolore:ut possis nõ iniuria op tasse. me tibi fuisse nunꝗ antea cognitũ. Faciã ut faun⁹ Herculis ictu cadas:aut nanus Gigãtis pcussione delabare. San⁹ sis. Ex Mediolano. xvi. calendas Maias.

Comminatiua familiarissima.

n On sum ego ex eo passerum genere:quibus fiunt laruæ formidabiles. Sed hoc tu tibi non esse prædictũ: neges me omni opera curaturum:ut pro tuo tam acerbo furorẽ ple ctaris. Sunt:ut non nescis. & amiciciæ tot mihi:& clientelæ: ut possim te in ægyptum usꝗ insequi. Nec falli quidem pote ro. Scio ꝙ sis intrepidus:ꝙ elata mente:ac superbo spũ : qui neminẽ metuas:sed erũt sine ĩsidiis:eæ parate uindictæ:quas metuisse:præstiterit. Hoc ãt facili⁹ offenderẽ:qđ lædi a nullo dubitas:tm̃ esse tibi uiriũ:tm̃ facultatũ existimas. Resipisce. Ex Mediolano. xv. calendas Maias.

Comminatiua Grauis.

n Ihil est durum ut Eschines inquit : ꝙ publicas iniurias perpeti. Quod ãt(ut Thucidides uoluit)tam publicũ existimari põt:ꝙ qđ in oĩm est ore cõstitutũ?Iã uel ipsi tonsores:uel ipsi pistores clamitãt:fuisse te ĩ nos iniuriũ: uio lenterꝗ nobis prædiũ ablatũ possidere:nec uereri iudiciũ ali quod:nec nos metuere:Sic solebat Diomedes Thrax:qui Ty rannus acerbissimus oẽs afficiebat iniuriis. Sic Antæus qui suo ducebat potẽtatu cõfundere cũctos quire. Quod te consi liũ in hoc pduxit patrãdũ sceleris ? Quæ tibi cõfidẽtia ĩ nos fuit?Habes tu qdẽ nõnihil pecuniolæ:sed nõ tm̃ uel imperii: uel potentiæ:ut nulla in te referri uis ualeat. Non est opus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Alidem renasci: qui te puniat. Animo es perditissimo: sed ne
q; ingenio: nec facultate: quæ uires suppeditet menti. Potes
& a me longe īferioribus lædi: nec cum magna ui: manu cer
te parua. Fac igitur ut quando me inimicum maluisti: q̄ ami
cum: posthac tibi deligentius nocte dieq; caueas: custodiasq;
tuam uitam si uis mea non interire opera. Nolim ego abs te
unq̄: si uulneribus confossus euaderes: dici proditorem aut
perfidum. Leonis ego plus natura delector: q̄ uulpis. Nam
haud e mēoria excidit: q̄d apud Plutarchū legi: dicere solitū
Agesilaū insidiatorē uel in ara interfici oportere. Nunq̄ insi
diabor. Aptis usū me cōminationib⁊ in te probabo. At quo
pacto possim ego: nō eē honoris ultor. Præter prædiū meū
tam fertile: tā pulchrū: tā nobile: q̄d mihi surripuisti: debac/
chatus es in me: sine ulla tuæ linguæ mitigatione: ullo fre/
no: eaq; de meis & parentibus: & moribus dixisti: omni uer
borum obscœnitate adhibita: quæ uix ausim de tuis cogita
re. At linguam dicebat Prienensis ille bias: & optimum esse
membrum: & pessimum. Quid enim excellentius: q̄ eloquen/
tem audire uirum: de bono benedicentem? At quid fœdius:
quid inq̄ (ut inquit Tullius) immanius: q̄ eloquentiam ad
usum naturæ: atq; ad amicicias cælitus datam: ad perniciē
hominum conuertere? Tu uero quasi suauissimo quodam
nectare plurimum oblectaris: maledicentia me fœdare: nec
usq̄ de me in sermonem inciditur: ne me (non modo pūgas)
sed acerbissimis insectere uerbis. Fingis autem ea de me scele
ra: quorum ego antea neq; nomina quidem audiueram. Id
unde audeas nescio: nisi quia nimis me bonum: nimis inueni
sti mitem. nimis iniuriarum immemorem. Non nego: me soli
tum iniuriarum penit⁊ obliuisci: si eū errati pœnituit: q fuit
in me malus. At si pertinatior es noli (Apostoli snīa) crude/
lis appellari: q negligā famā meā. Id enī ut obesset famæ: sic
tibi licentiam pararet: cæteris exemplum ad omne maligni/
tatis genus. Vt apud Aristotelem uocantur īsensati: q nullā
accipiunt ex iucundis rebus uoluptatem: ita quidem nō hn̄t
hoīs quippiam: qui cum eis subtrahitur bona fama: nō excā
descunt. Nam ubi etiam tibi nocere non uellē: in ꝓpulsanda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.37

iniuria:quicquid agerem: iniustus dici non possem Docuit enim Plato:non esse quenq̃ iniuria conficiendum : nisi cum propulsatur iniuria. Inferre non licet iniuriam dicit Pherecides:propulsando autem inferētem cædere semper licet. Quā obrem ego prædico tibi:curaturum esse me omni diligentia: ut tibi non oris fœditate:sed re ipsa reponam:ut uerberibus ad mortem usq; cæsus resipiscas:fiasq; aliquando tuæ līguæ compos. Id si times(ut timere te certe scio q̃uis non simules uereri)fac ut prædium restituas meo uillico:fructusq; : quos iam circiter annos tris q̃diu in Britānia abfui:percepisti:cōtinuoq; apud omnis:apud quos meæ detraxisti laudi : restituas mihi famam:& Euangelico instituto:mentitum te dicas cum detraxisti:& me non solum mitagabis:sed ad ueram inconcussamq; amiciciam pacatissimum reddes:ita quidem:ut nihilo sim tibi defuturus:qͩ in me sit magis:q̃ fratri. Quod si meam hanc neglexeris cōminationem.uel quia nolis inferior me uideri:uel quia ut es petulans:sis etiam temerarius : teq; plurimi faciens cæteros aspernere:nec tuas uires:nec alterius metiare cuiusq̃:non multo post ea procurabo:quibus manifesto cognouisse fatearis:quantum inter asinum intersit & leonem. Scis quæ mihi sint:& diuitiarum fundamenta:& famulorum clientūq; turbæ. Te tibi uendica:nec in id īcidas discriminis:unde facile nequeas regredi. Ex Mediolano. xiiii. calendas Maias.

Sinonima cōminatiua.

Ego tibi ob tuas in me collatas īiurias:īterim tū procurabo.
Caue tuæ uitæ:cuius ego finem omni diligentia queram.
Nihil plus appeto:q̃ tuam necem.
Sum in te interimendo continue occupatus.
Amici mei nihilo se nunc sciunt mihi potius gratificaturos: q̃ si te cædent.
Proditorem me nemo dicet:tibi mortem interminor.
Hæc epistola sit tuæ mortis tibi cōminatiua.
Tanta me non contumelia solum:sed iniuria cōfecisti ut mortem tuam sim omni studio procuraturus.
Habes me tuum assiduum hostem.
Nunq̃ hoc tibi remittam in me crimen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Tam me turpiter affecisti: ut sim nullis tēporum discursibus indulturus tuæ culpæ.
Tua in me malignitas quottidianam ultionem expectat.
Nulla mea simulatione aut dissimulatione: indultum ab me tibi iudica.
Semper ero curiosus tuæ ignominiæ.
Assidue in tuis ero damnis occupatus.
Cum tutiore te loco censebis: maiora mea solertia tibi tunc ī minebunt pericula.
Nusq̄ eē te securiorē a me iudicato: q̄ ubi luce functus eris.

Titulus. li.

Belli edictiua familiaris.

u T naturæ bonorum omnium pax est iucundissima: sic ab ingenio meo semper alienum fuit bellum. At cū pace uiuere non licet: non laudatur minus apud doctos Mars æquus uel armatus cruētatusq̄: q̄ Phœbus crinitus: cum citharaq̄ decorus. Ego nihil omisi: quo me paci præseruarē: nec miseros colonos tuos cogerem plangere: ciues cōlachrymare: te uero tandem & regno cedere: & fortasse uitæ. Sed nihilo profeci magis: q̄ si littus ararem: quod Didoni obiicit apud Maronem Hyarbas. Assidue peior: & immanior factus es: nec quicq̄ prætermisti: quod ad me prouocandum intellexeris posse facere. Nā & seruos meos cecidisti: & agrum inuasisti: & affecisti nos omni iniuria. Cogimur & nos (ut homines sumus: sentimusq̄ dolores: ac nequimus non interdum perturbari) cum urget causa uæhementior: aliquādo ulcisci nos atq̄ nostros: declarareq̄: q̄ iniqua tulerimus mente tuā in nos diuturniorem insolentiam: atq̄ immodestissimam uastitatem. atq̄ depopulationem. Ne igitur aut inobseruantes nos aliquis unq̄ dixerit Marcialis legis: aut tu te oppressum improuide dicas: indicimus tibi bellum ad tertium calendas Martias: ut deinceps intelligas: nec ad nos tuto uenturum ex tuis quemq̄ esse: nec non tibi. agro tuo. tuisq̄ cauendum esse die noctuq̄ terris. Tunc enim edicto belli: nemo nos accusabit iniuriarum: nec tu tibi non prædictum esse: dices. Rē habes. Exercitus apparabimus: q̄to poterimus plures: quotq̄ nobis uidebuntur equitum: peditumq̄ milia: in te debellādū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

traducemus:omniq; annitemur opera:tibi declarare:q̃ male senseris:cum amiciciam nostram non tantifeceris:q̃ti faciunda fuit:sicq; alii quandoq; deterrebuntur ab iis sceleribus cōmittendis:pro quibus se pœnas aliquando daturos eē sciāt. Ex Mediolano.xiii.calendas Maias.

Belli edictiua familiarissima.

q Vantis nostros affeceris incōmodis:& ministros contumelus:agros depopulationibus:& filios ipsos interdū uulneribus:non ignoras. Nos omnia uoluimus prius experiri:q̃ armis contendere:pacis potius studiosi : ut regulos esse decet:q̃ belli:cui uix sufficiunt Tyranni . Te nonnunq̃ admonuimus/ut desisteres ab iniuriis:non esse nos aliud:q̃ homines:aliquandoq; fortasse non toleraturos:quod sæpius uidimus inuiti quidem: sed tuam demolitionem expectantes . Eo fuisti tu semper immanior:minusq; nostris cōminationibus crædidisti. Quare cum uerbis proficere nos nihil posse intelleximus:ad arma confugere auxiliaria cōstituimus:& q̃q̃ regulus non multum apparere possum armorum:non multo tamen posse te plura scimus:q̃ non ualeamus . Quod si qui tecum sociale bellum ex nostris finitimis contrahent(ut solent aliquando inquieti uelle uiuere multi)nos quoq; socios ex iis nobis asciscemus:quibus in te uæhemētior ac æquior sit pugnandi causa:q̃ illis in nos. Ego nemini sum iniurius . Tu multis. De me nemo:de te iure quæruntur multi . Sed tu curabis:ut uoles:ego rem sequar : ut uidebitur . Tu tibi hac epistola bellum indictum censeto : ut post tertium calendas Martias.hostem me paratum esse tibi ducas . Ex mediolano .xii.calendas Maias.

Belli edictiua Grauis.

b Ellum edicere dixit Plato:non decere quēq̃ nisi reges . At modestius Aristoteles artem esse militarem inquit : in qua non nisi iuste se quicq̃ exercet.Non enim iniustis uictoria est expectanda:ut Homerus ait :sed interitus . Seqtur enim a tergo iniustos deus:Seneca teste.Omnis igitur in bellando ratio fundata esse debet in æquitatis lege:ut nihil ini/

quũ attemptetur:ut uoluit Tullius : nihil fiat:quod a bonis & æquis uiris probari nequeat. Nam ut negligãtur iura : nõ regibus locus est:sed Tyrannis. Hi enim(modo sic libeat)illi sunt:in quos illud Iuuenalis dici potest:Sic uolo:sic iubeo : sit pro ratione uoluntas. At ubi iura seruantur:nihil esse po test uiolabile.nihil corruptum:nihil immundum:ut Grego/ rius inquit. Qui Martem sequuntur:eum sequi Martẽ debẽt: cui sacra fieri queant:qui non iniuria sit in concilio connu/ merandus superum:A quo nihil inuenitur factum uiolẽter : omnia innocenter:& illo(ut Virgilius docuit)precepti fine. Parcere subiectis:& debellare superbos. Imo interdum eo:de quo inquit Psalmista. Quis ascendet in montem sanctum tu um:aut quis stabit in tabernacula tua?Innocens manibus & mundo corde:qui non accepit in uano animam suam:nec iu rauit in dolo proximo suo. Homũculi quid in hoc orbe faci mus:qui socios iugulamus/finitimos uiolamus:nec ꝓpriis(quasi Pelopes)filiis parcimus? Vnde tantum creuit in nobis facinus?Non aliunde certe:q̃ ex auariciæ labe : Ambitionis rota. Inuidiæq; liuore:ut in te manifesto cognoscimus : qui iam Phineus effectus es:aut Tantalus : cuius & deturparint Harpiæ mensas:& neq; undæ potent:nec poma saturent : p̃ nimia:qua detineris:cupiditatæ:quiq; non fabulose:at uero: dici possis in Isionis torqueri rota:Sisiphyq; assidue uehen/ do saxo cruciore . Quid enim tu non concupiscis æstuante ista tuæ mentis furiosissimæ fornace?Quos amicos(q̃uis si/ mulatos omnis:nullos stabiles)non ambis:ut maior fias:ac potentior:Quibus satellitibus(q̃q̃ fidelibus nullis:sed ad tẽ pus tibi obsecundantibus)nõ polliceris plurima:ut tibi mo rigeri sint in omne scelus?Quotiens tu nocte intempesta fur tis eos & latrociniis exercuisti : quos uidisti tibi deditos ? Quotiens multa uicinis eripuisti?sacros prediorum ac finiũ lapides subtraxisti?In ipsis lectulis eos cecidisti:a quibus rẽ tuam detegi posse credidisti?Proinde qui tecum in aliquo fu it nefario crimine:curat nihil aliud:q̃ ut abs te propere diffu giat. hinc alios queris tibi fures. alios transfugos. alios perfi dos:nec consyderas:in eum esse fidem posse neminem:qui fi/ dem nulli seruat : cuiq; credere ualeat nemo . Resciuntur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

inde non multo post oĩa:quæ clanculum te ducis cõmisisse: nulliq; nota. Quod cum alias sæpe:tũ hoc anno bis ad nos delatum est ab iis:qui neq; mentiri sunt soliti:nec alia id mihi reserarũt de cã:nisi quia noluerit tãtã me sp ĩcõmoditatẽ seq:nec me qcq̃ ex ea re scire. Nã ubi quærerer:& armẽta mihi noctu surripi & ĩ pdiis nocturnas factas esse depopulationes ac uastatiões innũerabiles & ĩ agris multa deesse:quæ qs subtraxisset:nescirem⁹:detexerũt ii latronẽ:pbarũtq; nõ uulgaribus argumẽtis:quid in nos egeris:quid agere nixus sis. Scripsim⁹ ad te sæpe:rogauimusq;:ne nos malles hostes : q̃ amicos:contra ingenuã meã uiuẽdi rationem esse:ut molesti cuiq; fieremus:sed coactos id demũ nõ esse nos neglecturos. Respõdisti tm̃ esse lacædemone Athenas: q̃tũ athenis lacædemoniã:neq; curare te uerba:cũ uiri Ducis filius:nõ mulieris famulæ fueris. Tandẽ huc uentum ẽ:ut Marte nobis hæc tua iniuria ppulsanda sit:quã Phœbo tueri me nequeo: Tua tamen causa in bellum nos existimes cadere:memineris q; qđ Virgilius ait sanctissime: At sperare deos memores fandi atq; nefandi. Ad tertium calendas Martias indico tibi exitiale bellum:quod ferro flammisq; definiatur. Vt enim & crudelissimus es:& sæuissimos habes clientes : atq; tuorum ministros scelerum:sic nos fore in te tuosq; immanissimos : expectato. Si qua in re mitiores nos exhibebimus: id benignitati naturæ nostræ concedetur:quæ interdum plus sibi seruiet : q̃ tibi sæuiet. Præterea coniugi tuæ pudicissimæ: filiisq; tui dissimillimis compatiemur:ut homines sumus. & Terentiano instituto:nihil humani a nobis putamus alienum. Transacto igitur eo die:quo edicimus tibi bellum ac epistola belli edictiua:nihil esse tibi tuisq; mecum atq; cum meis commune ducas:præter præliandi cupiditatem. Nũc habes & quid tibi cauendum sit:& quid mihi cogitandum. Ex Mediolano xi. calendas Maias.

Sinonima belli edictiua.

Tali die bellum indictum esse tibi:scito.
Post eũ diem pax mecum tibi nulla futura est.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Fac ut existimes post eũ diem: ppetuas tibi mecũ inimicicias.
Implacabile transacto eo die exercebitur inter nos odium.
Nihil p⁹ eũ diẽ ĩter nostros: tuosq; exercebitur beniuolẽtiæ.
Tuam ob causam talis dies initium nobis constituet belli.
Prælia quæ tali die sum⁹ tecũ inituri: cessabũt deĩde nũq;.
Ea dies principiũ nobis erit prælíãdi: nullũ habitura finem.
Fecere iiuriæ tuæ: ut nũq; p⁹ eũ diẽ bello cõstituã abstinere.
Nemo me iam distrahet: ut pacto die illo: sim assidue tibi bellum illaturus.
Frustra laborabis: si lapso die illo censebis posse nos a præliando diuertere.
Cupimus diẽ talẽ aduẽtare: ut deĩceps geram⁹ sp bella tecũ.
Adeo me coegisti tuis iniuriis sæuire: ut eo die superato: immortales simus futuri hostes.

Titulus. lii.

Pacis proclamatiua familiaris.

p Osteaq; non mediocres nos ad bellum prouocauerunt causæ: subest iam ultima præliandi ratio: ut in pace otioq; uiuatur: ut apud Thucidem legitur: & Cicero perpulchre complexus est. Nos iandudum iuste mouerunt ad communes inimicicias rationes: quibus alteri alteris nõ cessimus Credidere tui iam sibi fines nostros communes esse pascuisq; suis debitos. Nos secus sensimus. Res dirimenda bello fuit. Post cruoris tantum effusum Mars uiam inuenit ueri. Sublate sunt discordiarum uiæ. In pacatissimam & tranquilissimã uenimus mentem. Ager noster nobis relictus est. Vos iure cessistis. Iam est pax perpetua proclamanda. Sciant igitur & nostri omnes: & exteri: licere publice priuatimq; ĩter nos nostrosq; quicquid rerum agi: & cõmertiorum omnibus transigi: sublatasq; nobis bellorum leges præconisq; uoce nostras hasce proclamatiuas pacis litteras declarari. Ex Mediolano x. calendas Maias.

Pacis proclamatiua familiarissima.

c Vrate o nostrarum urbium præsides: passuumq; custodes: ubiq; publice proclamare precones nostros: post diutina bella: inter nos Tauriscosq; transacta: iam pacem indelebilem esse firmatam: ut omnibus liceat quoquo mõ res

suas in utriusq; imperiis agere:tum pedemontanis apud In/subres:tum insubribus in pedemontio:tum exteris in utrisq; principatibus:omnes enim cessarunt discordiarum causæ:cũ de iniuriis:quas querebamus nobis illatas esse: pacti simus: nec cuiusq; uel minime rixæ supersit causa. Lætandum autẽ & publicam lætitiam ambabus agendam partibus remur: quod tam cito beneq; sedatis periculis:quæ utrisq; immine/bant:pacata sint omnia. Proclametur igitur hæc epistola:& publicæ seruiatur letitiæ. Ex Ml'o. viiii. calendas Maias.

Pacis proclamatiua Grauis.

i N omni humanæ uitæ actione: id precipuæ quæren/dum docet Theophrast⁹ :ut medicos bonos imitemur: qui si possunt:præseruant ualitudinem bonam:curantq; pro uidẽtes:ne quid accidat ægrotationis: Vbi uero uel naturæ malignitate:uel uiuendi corruptela in morbum inciditur: & diligenter:& cito annituntur manibus pedibusq;: aut omni no/aut magna ex parte ægrotationem tollere: ac radicitus extirpare. Id cum in aliis plærisq; causis uideam ualere simi litudinis:tum in primis in prælriando:pace armisq; uiuẽdo: ut docet Hesiodus inquiẽs:Si pace uiuere licet:bella nõ quæ rantur:Si bella temptãda imminent:q̃to otyus sedãda sint. Prælia sunt quibus ager sudat hominum cruore. Pax ẽ:quã in terris:ad conseruandum genus humanum:instituit domi nus. Vt enim bello ceduntur homines:squallent urbes: sor/descunt agri:sic pace nascuntur uiri:splendent ciuitates:læti sunt suis satis uberris coloni. Iamdudum inter nos & Tau/riscos:intercedentibus quorundam discordiis finium: bella sunt gesta:in quibus nec eis conduxit præliari:nec nobis qui dem. Tandem huc uentum est:ut sedatis discordiarum uiis:ĩ perpetuam conuenerimus pacem:atq; concordiam. Vt enim æquitas iubet:& admonuit olim Cato:nec nos omnia conse cuti sumus:quæ poscebamus.nec ipsi:maluimus utriq; regre di finibus:q̃ progredi:nequid ad publicum delendum odiũ deesset rationis:nec ut Marcum Carbonem Cicero factitasse refert periniquẽ:rem non nostram quæsiuimus usurpare:sed

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

quisq; de iis potius quæ ducebat ad se pertinere :partem di/misit:q; si futurus in ea seruanda pertinax semper in bello ui/ueret. Hæc sumus a Platone admoniti:esse rerum diuturna/rum fundamenta:quibus in quiete ac otio ut Orontes ait:ui/uendum est. Vbi autem in sentētia stare consituunt hostes: nunq; uiuitur. Dissipantur urbes. Corruunt principatus. Eneruantur omnia:quibus est opus uitæ nostræ. At ubi mē/tes pie sibi suisq; indulgent:in id deuenitur ingenii:ut omnia sileant. quæ torpebant reficiātur quæ calamitosa modo fue/rant:ueluti splendeant:reddanturq; felicissima. Pax igitur ē nobis constituta:& ea quidem mente:ut stabilis inuiolabilis q; permaneat:nec ullo mutari queat casu. nec ullis rerū euen tibus. Delegimus enim futuros arbitros:si qua unq; interue/nerit controuersia. uel contentio. Ad hæc autem & affinita te propinquiores facti sumus:ut quos fortasse diuisos sangui ne:mentes acrius disiungebant:coniuctio proximitatis nun q; in diuersas traducat sententias. Vos autem o nostrarū ur bium iudices:prætores. presides. tribuniq; publica præconis uoce ubiq; facite proclamari pacem hanc:ut licere omnes si bi sciant:in locis pacatissimis omnia sequi:quæ ante bellum indictum aut agebant:aut agi procurabant Amate autem:ac honorate quos fuistis odiis olim hostes insectati: sic enim nobis plurimum gratificabimini. Ex Mediolano octauo calē das Maias.

Sinonima pacis proclamatiua.

Ser uite publicæ inter nos initæ paci.
Proclament præcones nostri pacem publicam.
Vt a nobis est pax perpetuo duratura firmata sic curate ut omnibus innotescat.
Facite cūctis notā esse:quā cū Tauriscis firmauimus pacem.
Plurimum cupimus pacem hanc a nobis tam diligenter insti tutam omnibus palam esse.
Adhibete curam omnem:ut pax nobis Tauriscisq; cōmunis ad exteras usq; nationes fama perferatur.
Nihil hoc tempore magis optamus:q; attentissime hanc pa/cem proclamari.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Sit hæc epistola pacis ꝓclamatiua: quasi ore nostro sñia.
Mittite præcones nostros: qui ubiq; proclament hanc pacis firmitatem.
Post diutinas discordiarum causas pacem nobis firmatã eẽ diuturnam: omnibus aperite.
Cum sublatæ sint offensiones: paxq; inter nos stabilita: uos quoq; hoc oĩbus declarate.
Quod pacata sint inter nos oĩa: desyderamus oĩ studio cunctis populis reserari.
Sciant oẽs ex uæhemẽtissimis odiis ĩter nos summã beniuolentiam stabilitam.

Titulus.liii.

Fœderis icti significatiua familiaris.

u Nde id sceleris sit ortum admiramur: ut inter finitimas nonnunq̃ urbes odia sint natiua quædam ut nihilo se plus amare possunt: q̃ si assiduæ insurgerent læsiones/assiduæ cædes. Habemus enim ante oculos Romanos cum pœnis: cum latinorum multis: cum quibus & fines communes forent: & interdum consanguinitates: in quos inferebant iniurias & semper bellis instabant crudelissimis. Hoc autẽ cũ natura non patiatur: consuetudo non ferat: propinquitates non tolerent: ut Aurelius inquit: sola procedunt animorum uæhementia: qui superbissimi atq; pacis impatiẽtissimi: aut alienæ fælicitatis inuidissimi: atq; multarum rerum auidissimi semper aliquid cupiunt. Nos tamen solutis hisce tenebrarum uinclis: significamus omni hominum generi: cum Tauriscis ictum nobis fœdus indelebile. Ex Mediolano. vii. calẽdas Maias.

Fœderis significatiua icti familiarissima.

c Vm Thauriscis nobis ictum fœdus omnibus significatum esse uolumus: hac epistola icti fœderis significatiua. Quid enim dirius erat: q̃ cum finitimis nostris. cum quibus communibus assidue deuinciebamur affinitatum uinculis: semper gerere bellum? At id aliq̃ diu: uel nostra negligentia: uel ipsorum incuria factum est: ut neq; homies: nec deos

ueriti nostris inseruiuerimus odiis:agros alternos depopula
ti:omneq; discordiarum genus insecuti . Tandem in mentes
rediuim⁹ bonas:& publicũ nobis ẽ fœd⁹ ictũ: diuinis auspi/
cibus.Ex Mediolano.vi.calendas Maias.

Icti fœderis significatiua Grauis.

n On fuit eius Themistodis parua diligentia :qui ad fre/
nandos iracundos,& perturbatos animos:iacere fœd⁹
instituerit. Quod uel induciarum uel perpetuæ pacis genus
tam uoluit apud nostros Mamerco ille prudẽtissimus & bel
landi peritissimus obseruari:q̃ quod diligẽtissime posset:mẽ
tes instituere ad amiciciæ sempiternam uiam comparandã .
Quid enim homines ut soli sumus aut discordes:si pace non
uiuimus:aut si:cum bellandi causæ intercidunt :non ẽẽ ullũ
fidei munus:quo nobis credere possimus ? At fœdus a fœda
porca dictum:quæ in medio decertantiũ pósita :lapidib⁹ so/
lebat fœdari ac cædi:uerba hæc malis ĩ obseruãtes oĩbus ꝓ
clamabat:sic ĩ eũ obruat̃ q fœd⁹ hoc infrĩget. Fœdifragi deĩ
de cũ fidifragis cõparati publicis odiis uĩdictisq; digni oĩ in
cõmodorũ afficiebant̃ gener̃:ĩ quos possent libere ĩpuneq; .
Imo & ꝓpositis publicis præmiis tender̃ laqueos/atq; ultio
nis uiã oẽm. Quãobrẽ in pœnos Romani fuer̃ difficiliores :
qui fœderibus quidem inter Africam & Sardiniam ictis non
seruatis:nisi fuerunt omni persecutione dignissimi/& quorũ
deniq; urbs solo æquararetur.In Pyrrhum fuere mitiores /
ac in omnis eos:quibus fœdera inuiolata permãsissent. Hoc
tam præstanti munere concordiæ seruandæ nunc conueni/
mus nos & Taurisci:cum quibus fuerant aliquot annos pu
blica bella.Ne pluribus tandem molestiis & nostros & eorũ
clientes cruciaremur.pridie calendas Decembris iecim⁹ apd
Verellum fœdus his uerbis:una eademq; omnium uoce cõ/
firmatum.Si quis in hoc inter Insubres atq; Pedemontanos
audebit unq̃ uel recto uel indirecto quidẽ argumẽto quicq̃
anhelare:in eum & astra coniurent/& omnes Italiæ populi:
& licite illius rem ac uitam possit uel externus quilibet sibi
quærere:iureq; uendicare.Significamus igitur singulis hæc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Christianorũ populis:ut siquãdo quicq̃ huic fœderis obser uantiæ minuetur:in minuentem oẽs insurgant/arma capi/ ant/eum deleant. Quid enim iniquius aut pernitiosius : q̃ si mulatione dissimulationeq̃ proposita:id non obseruare:qđ ictum est fœdere? Vt enim qui fidunt illis auspiciis:puri sunt atq̃ dei manibus educati:sic & deum ipsum ultorem habẽt: si falluntur. Quãobrẽ Agesilaus cõ sultus de fœdifrago . qd esset demeritus cum captus foret:respõdisse fertur omne cru cis genus :cũ id existimaret omnium scelerum ĩpientissimũ/ & ei ãplius adhiberi fides nequiret:qui fœdus uiolasset . Foe deris igitur sit significati obseruantia sincera & ĩmutabilis: quæ apud omnis semper fuit sanctissima:ut si qua fides ĩter eos reperitur:qui fuerint hostes:hæc sit maxĩa & certissima: que & homines & deos aduocat testes/& hominũ pariter & deorũ custodiam uocat:quam sumus nos quidem ꝑpetuam immutabilemq̃ seruaturi. Ex Mľo. vi. calendas Maias.

Sinonima icti fœderis significatiua.

Iecimus cum Tauriscis fœdus.
Posita lẽ nobis ĩ mediũ & cæsa fœdere porca.
Inuiolabile nobis firmatũ est fœdus.
Nihil minus sumus unq̃ hoc fœdere uiolaturi.
Sit hæc epistola icti ĩter nos fœderis significatiua.
Cupimus inter nos ictum fœdus cũctis aperiri.
Vt oẽs sciãt ictũ hoc ĩter nos fœdus:facite.
Firmauimus ꝑpetuam pacẽ publico ĩter nos icto fœdere.
Erimus(ut opinor)in fœdere:quod iecimus tenendo immor tales.
In obseruando fœdere(quod iecimus)æternos fore nos spo
Qui censent nos ocius a fœdere:quod iecimus:defuturos:fal lentur uæhementius.
Nihil est:quod magis appetã:q̃ omnibus significari nobis hoc initium fuisse fœdus.
In oẽs hoc ictũ inter nos fœdus facite gẽtes significari.
Estote in significando hoc inter nos icto fœdere cunctis po pulis diligentissimi.

Titulus.liiii.

Triumphi & expositiua familiaris.

i N nulla lætitia gestiendum inquit Fabius. Itaq; nolim gestire forte uideri cuiq; in hoc nouo mei triumphi festo: ne aut a ueterum institutis censear discordare. aut corū lætari calamitate. qui sunt ī prædam uersi. At ut humanissimum illud est. ita quidem inhumanum. gloriæ non esse participem illum: qui longa difficultate: summisq; laboribus triumphauit. Vt enim quisq; fert patienter plurima. ita patientiam non nescit eam esse rerum durissimarum tolerantiam: cui sperat uoluptatem optatorum successuram. Itaq; cum expugnauerimus Tauriscos: nec sine nostrorum hominū cæde non uulgari: tandem uictores: urbe Taurino capta: principibus urbis uinctis: populo seruato triūphantes huc rediuimus. Ex Mediolano. v. calendas Maias.

Triūphi expositiua familiarissima.

e Vm triumpho demum ex tauriscis rediuimus quos nō paruis laboribus: sine summaq; difficultate superauimus. Sunt uiri non bellaces multum: at pertinaces nimium: qui uel imbelles ac imperitissimi militandi: cum capiebanť: cædi mallent: q̄ cædere. Superauimus eos in prælio sæpe. Vrbes aliquot cepim⁹: nec a militū furore potuim⁹ uiolētiā cohibere: ne in prædam uerterentur. Hortati sæpe sumus: ut cederent. Superstites fiebant assidue ferociores. Deniq; uniuersis urbibus domitis: ex singulis nobiscū ducimus primates aliquot secutos triumphum. Ex Mediolano. iiii. calendas Maias.

Triumphi expositiua Grauis.

Quā bene & sancte instituit Ninus Asyriorum ille rex fortissimus Semiramidis uir: ut post uictoriam triumpharetur. Is enim quæ uera uictoria foret: ex primus expertus omnium: qui finitimos expugnauit: regnandi cupiditate ductus: superauit. duxitq; captiuos. Sed eā certe dixit Herodot⁹ uictoriā eē debere: ex qua triūphari possit: ī q̄ & milites uicti sint: & īpator: aut rex bello captus/ & urbes supatæ: ut captiui possint triūphātē seq: & ex domitis signa referāť & pde: Sic Scipiōes legim⁹ triūphasse. sic Marcellū: sic Fabiū: sic Mariū. Mu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

nus est autem hoc gloriæ non mediocris:ut qui tot discrimi-
nibus in præliando uitam subdidit : tot laboribus/ac angu
stiis die noctuque consulendo.regendo.ducendo.subactus ē.
multifariamq; conquassatus:is tãtos post labores hanc lau-
dem.hæc clarissima laudis signa consecutus:& ipse fiat in ta
les euentus promptior & ceteros alliciat paratissimos . Spes
enim uictoriæ militem bonum facit:ut inquit Homerus : At
spes triumphi præstare cogit imperatorem : quæ in se sunt
omnia summa. Recte apud Græcos Appollinis Pythii iussu
statuæ triumphantibus aureæ constituebantur quæ in eius
sitæ templo declarabant:eos quorum exprimebant nomina:
debere plurimum apud omnes Græcos honorari. Inde autē
apud Romanos antiquissima fuit statuarum ad arcus trium
phales(qui sic a triumphantium statuis dictæ sunt)collocã
darum gloria unde cognosci posset : qui clarius militiæ suæ
munus edicto publico retulisset. Quamobrem Iuuenalis Sa-
tyrus:cum doleret in id calamitatis peruentum esse:ut ĩ illas
statuas eorum conuenirent effigies:quibus nulla fuerat glo-
ria militaris:in Crispinum inquit : Inter quas ausus habere
nescio quis titulos ægÿptius aut Arabarces:cuius ad effigiē
nō tantum meiere fas est . Quid enim fœdius:q̃ quibus debē
tur(ut dicit Vegetius)diuina munera:in eorum cœtum con
ferre malos:aut immeritos? At ut ad me tandem ueniam : &
uobis o proceres mei exprimam rem haud iniucundã: & si
nequiui esse in patria cum gloria : sum tamen apud exteros
cum dignitate : quod uobis uniuersæq; nostræ patriæ non
debet:non lætum esse . Nunc ubi gessissem in Tauriscos bel-
lum:& annos circiter duos aliquot eorum urbibus obsiden
dis uersatus forem:tãdem omnia superaui:& quod pauci ad
modum siue solent:siue possunt:frænari me ĩ uictoria supra
modum:ac meorū coercui mentes militū. Qui enim qm̄ iam-
dudū non hi seruassent:defatigatiq; mirum cum suis famulis
armigerisq; fuissent:amissa iam maxima & equorum:& sarci
narū parte:uæhementius irati ac infensi seruabãt insectaban
turq; Tauriscos:erat difficile prohibere illis in uictoria præ
dam. Sed prohibui:uetuiq;:ne quid uiolentiæ uel in fœmi-
nas sit illatum:uel in domos. Præter eos : qui primo impetu

dimicantes cæsi sunt: nulli deinceps uel cæsi sunt: uel minĩa quidem iniuria lacessiti. Qui quod ex illis ad me sunt addu/cti non nulli: qui multis in me conuiciis abusi fuerant prius q̃ uincerem. Arbitrabantur & cæteri omnes: & illi se nihil: nisi frustra me pro uita sua præcaturos. Cœperũt apud me flære ueniamq; præcari: calamitatem suam exprimer: mĩam implorare. Non modo peperci singulis: sed nequiui non con lachrymare humanam consyderans conditionem: ut q pau lo ante tam acres & in loquendo erant: & in agendo: nunc tã demissa & uoce & mente supplicarent: nequiuiq; non lauda re maximopere Cæsarem cum in omni uita: tum ubi fleuit: Pompeii uiso capite obtruncato: nec illis assentior: qui rem si mulasse dicant sed humanam uiuendi gerendarumq; rerum legem ac sortem animaduertisse duco: quos in maximis triũ/phis maxime interdũ ærumne sequerentur & opprimerent. Sic cogitans plurimos libertate: omnes donaui uita: mul/tis etiam rem omnem quæ in militum deuenerat manum: reddi iussi: tantumdem aliunde illis decernens: ne me uiolen tem esse dicerent. Demum pacatis omnibus: prouinciæq; cu stodibus deputatis: constitutaq; ueteranorum diuersis in ur bibus deuictis turba: dies triumpho dictus est quo me recipe ret rex ille: cuius sum in id belli decretus imperator. Renui triumpho: quantum potui: ne aut gloriæ uiderer cupidus: aut si eum malibat rex ipse: ducerer eius opinioni uelle refra gari. Nisi rex clarissimus suos oratores: a quibus non secus honorarer: ac ipse foret: si adesset. Designatus est locus: unde in urbem uæherer quadrigis equis albis: candida reda: can/dido indutus uestimento særico: & corona laurea insignit⁹: cuius quidem præcederent illi redam quos magno loco na/tos uel donassem: uel donare libertate constituissem: sequerẽ tur aut illi uincti: quos essem captiuos habiturus. In urbis ĩ gressu carmen rerum a me gestarum cecinit Pandiocles poe/ta principis: qui iure ac merito posset cum ueteribus conue/nire: nec cuiq; post Maronem atq; Nasonem cedere. Tam fuit enim & cultum: & elaboratum industria illius poema in meas profusius laudes: ut nequiuerim: non admirari: diebus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

nostris tantum poeta uideri posse. Nō multo post orator regius in platea orationem mihi procedēti recitauit: qua & nomine regio: & totius prouinciæ illius dicebantur institutæ gratiæ: qui tantam uictoriam illis comparassem. Mox in sacrum deueni: publicæq; sunt ibi festiuæq; supplicationes ꝑ me facte: inde domum meam reuectus cum omnium plausu dimissus sum. Nolui hæc uos ciues meos ignorare: quorum opus sum: cum mea gloria uestra sit. Ex Mediolano. iii. calēdas Maias.

Sinonima triumphi expositiua.

Marcus est triumphum assecutus.

Post egregiam uictoriæ laudem triumphauit.

Hoc sibi deerat laudis: ut triumpho potiretur quo nunc est insignitus.

Magna fuit eius in triumphando gloria.

Cum omnia iuictissime hic gesserit: triumpho demum dign⁹ est effectus.

Nec uictoria huic defuit singularis: nec triumphus uictoria dignus.

Triumpho iam illustratus quid maius atq; nobilius in uita quærat.

Quod præmiū sūmis laboribus uix sunt pauci cōsecuti: triūphū hic tandē assecutus est.

Potest hic demū inter triumphales describi cum iam triumpharit.

Eam est triūphi gloriam sua uirtute nactus: ut cupere debeat nihil maius.

Triumphauit hic: qđ ei nō fortuna: sed innumerabiles sui labores præstiterunt.

Tanto hic sp & ingenii fuit acumine: & militaris peritiæ studio: ut nunc demūq; triūpharit.

Gaudendum est suæ patriæ: quod tam digne Marcus triumphauit.

Titulus. lv.

Inhibitiua familiaris.

o Fficium nostrum hoc a tuo differre : ut ego prouinciæ præses:tu prætor urbanus sis ego tibi possim inhibere:si quid inique uideam uel agere:uel attemptare. Tu cogaris obedire. Id enim iuris Labeonem instituisse describunt: ne minoribus ad inique iudicandum magistratibus pateret aditus. Nonnunq̃ corruptelis id fieret. Aliquando amicorũ precibus. Nunc autem eorum imperitia:qui iudicant. Nolũt enim semper iniqui esse:sed errore inducuntur : ut peccent. Tulisti tu quidem in Lælium sententiam interlocutus :te iudicem eius esse : competereq́ tibi aduersus eum iudicare. Is autem:qui sibi scit immunitatem a principe factam : ut eius omnis causa immediate ad prouinciæ præsidem deueniret: isq́ solus iudex huius competens diceretur :appellauit scripto:nosq́ adiit:cum abs te impetrare non posset : postulans ut inhiberemus:quod & inhibemus : ut post appositam appellationem sub gratia nostra nil ĩnoues. Ex Mediolano pridie calendas Maias.

Inhibitiua familiarissima.

c Vm tete ingeras in iis rebus : quæ ad te minime pertinent:inhibemus omnino tibi:ne posthac rem nostram ullam istic geras:quam si geres:tuo periculo:nostro uero cõmodo ac lucro gestam intelliges. Quid tam ex audax ac temerarius:ut cum intelligas:nolle nos tuam administrationẽ in causis nostris ac rebus interuenire:non desistas. Vniuersis autem prædiorum nostrorum uillicis ĩhibemus :ne quid tibi obtemperent:si nolint id omne in eos conuerti malignitatis:q tibi obtẽperauerint. Scimus eĩq̃: uersut⁹ sis:q̃q́ multa summo nostro gesseris detrimẽto. Rẽ habes. Abstine. Ex Mediolano calendis Maiis.

Inhibitiua Grauis.

n Isi uirgilianum illud in multos suarũ rerũ dñ̃os conueniret. Qui premere & laxas sciret dare iussus habenas: pessime fierent a plurimis plurima:nec possent deĩceps reparari. Mittuntur a regibus legati:qui præuaricatione corruptelisq́ pellecti:committunt in dominos scelera. Decernũtur a ciuibus procuratores:q sentiũt ĩterdũ cũ aduersariis. Præfi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ciuntur multis causis multi:qui errant peccantq; uæhementi us:a quibus omnis abest innocentia . omnis grauitas/omnis fides. Eos castigari iussit Solon de re male tractata : sed inte/ rim ne deterius gererent:inhiberi:ne quid ulterius cōficerēt. Hinc apud Athenienses & Romanos nonnulli sunt malæ administratæ reipublicæ dānati:ut Alcibyades . Cyrsillus . Diocles. Cicero. Scipio Furius:& nihilominus inhibita iis ī peria:inhibiti magistratus. Id ut alias:ita nūc apud nostros obseruatur:edicto publico:ne quid audeat quisq; exercere of ficii:in quo contaminatus esse:suspectus sit . Quamobrem & Paulus iurisconsultus inhibitorias instituit litteras : quibus ulterius progredi nonnullis inhiberetur : qui male aliorum & inique causas agerent. Nec id quidem iniuria . Nam si lo/ cus eiusmodi reparationi non foret:facillime longiores magi stratus multa peccarēt Nam ut ait Lactantius:proposita nō unq; impunitate:qui & magni essent:& neminem uererētur : multa cōmitterent. Quamobrem illud recitatur Nascicæ Sci pionis:qui deleta Carthagine:superataq; Grecia : nūc inquit nobis uæhementer esse metuendum arbitror:ne fiamus inso lentes:cum neq; quos timeamus:habemus : nec quos Erube/ scamus. Quid autem & malos:ut Theophrasto placuit :ma/ gis arcet a peccando : & bonos:ut attentius bene uiuant : co git:q; cum intelligant:paratos esse censores : a quibus plecti queant?Cum igitur hisce diebus tu prætor urbane sententiā interlocutus sis:qua quidem Lælium esse torquendum cen/ sueris:quoniam accusatus esset paricidii : nec eum reclamātē audiueris:appellantemq; non admiseris dicens:apostolos il li te Grægorianos daturum:nec modo Gregorianos dederis in soleas eum coniiciens atq; compedes:sed etiam Neronia/ nos:qui eum acerbissimo cruciatu quæstionaris:sumus admi rati tuam hāc temeritatem:ut neq; nos sis ueritus:nec ius ip/ sum. Sciebas autem esse nobis tui castigādi facultatē. Quod si posse te id efficere cogitabas:cum id obseruare interdum li ceat:ne appellationis officio iuris tollatur executio : succede bat quod animaduerteres:illud Terentii :summum ius : sum ma iniuria est. Tandem ne deinceps hunc dilaceres:si delace/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

randus non est: aut ubi plectendus sit: ne nos paruifacias: quibus minime deferas ĩhibitiuis hisce litteris tibi præcipimus: ne quid posthac appellatione pendente: innoues in Lælium: ni malis ĩdignationem experiri nostram quinimo ad nos cõtinuo cum Lælio mittas omnis ea in causa processus cũ iis: quæ ab illis pendent: & emergunt: & etiam iis connexa sunt: ut quid rite iudicaturi simus: q̃q̃ tu recte iudicaris: intelligamus. Rursus in eos soles imperium exercere: qui maiestatem ledunt: cum iampridem cõmiserimus tibi: ne quid eiusmodi iudices: quod crimen ad maius auditorium atq; tribunal ptinet Verum & remanerent impunita delicta: lædentem maiestatem in seditione publica: uel cruento facinore: aut qui læsisse accusaretur: abs te captus ad nos remitteretur uigilum diligentissime custoditus manu. Tu uero captiuos eiuscemodi criminosos aut continuo cædis: aut absoluis: aut clanculum ea tractas: ut a nobis cognosci non possint: nulla (ut censendum est) alia de causa: nisi ut concutias & corruptelis delinitus demolitusq; potius tuo lucro: q̃ publice consulas dignitati. Quamobrem hoc tibi quoq; inhibemus: ne Puomodolibet læsam cognoscas maiestatem: aut publicam sæditionem: aut cruentã factionem: aut conuenticulas: aut raxam & manipolium: ne & magistratu priueris: & omni re tua. Ex Mediolano. vi. Nonas Maias.

Sinonima inhibitiua.

Fac ne hanc te in causam deinceps intromittas.
Ab hoc iudicio posthac omnino cessa.
Inhibeo tibi omnem hanc causam.
Nihil ausis deinde Lelium attemptare.
Nolumus licere tibi posthac quicq̃ in eum.
Auferimus hac inhibitione tibi oẽm in eum facultatem.
Inhibita sit tuo magistratui deinde omnis opera in eam rẽ.
Abs te surrepta sit omnis hac in causa uis maiestatis.
Nullum deinceps sit tibi in Lælium robur.
Vires officio tuo hac inhibitione cædimus.
Volumus uacare te penitus huius causæ cura.
Substulimus tuo tribunali causam hanc omnem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Est tibi nihil agendum inhibentibus nobis in Lælium.
Aliis adhibe curam: hanc inhibemus tibi.
Nolumus sis posthac in Lælium curiosus.
Causa omnis lælii nostro iussu tibi est abrepta.
Lælius in tuis non erit deinceps manibus.
Non molestus sis amplius Lælio: c⁹ cām nobis reseruamus.
Inhibemus hac epistola omnino tibi: ne quid audeas in Lælium animaduertere.

Titulus. lvi.

Legis enunciatiua familiaris.

f Rustra leges a principibus dicerentur (ut Mercurius instituit Trismegestus) nisi suis enunciarentur & populis & iudicibus: ut quid obseruandum esset: aut a quibus abstinendum intelligi posset. Nam Athenienses nonnunq̄ Ephoros lacedæmoniorum irridebant: qui leges dicerent suis: easq̄ in archiuum conferendas dicerent: quasi cunctis innotescerent: quæ in Archiuum conferrentur. Ego uero secus censeo faciendum: seruandumq̄ potius Romanorum edictum: ut nulla lege posset homo plecti: quæ nō esset enunciata. Statuimus igitur hoc tempore legem: ut nullus frumentum ex nostro regno in aliud transferat: ni malit nos indignatos sua experiri pœna. Id enim iccirco indiximus pœne: ut abstinerent: qui solebant in summa regionis nostræ caritudine maiorem inopiam facere. Sunt enim aliquot: qui abundāt annona: cumq̄ pretium eius intelligant hac tempestate summum: non animaduertunt: quid in patriam detrimenti conferant: ubi alio misso grano: necessitas suos urgeat. At nos eos uel tenere sua iubemus: uel nostris uenundare: a quibus si non idem traditur pretii: non iniqua ferant mente auarissimi omnium: & suorum conciuium ac proximorum inimici: ac ī superos in gratissimi: a quibus cum acceperint beneficium ī legendis pluribus: q̄ cæteri soleant: abutuntur munere: īdigni quidem quibus munera dimittantur. Lex igitur hac epistola enunciatur uobis singulis subditis nostris ac terrarum nostrarnm incolis. accolis atq̄ aduenis: ne quid posthac temere presumatis frumenti uel exportare: uel exportandum alio uenundare sub nostræ indignationis pœna. Ferremus enim

tam grauiter:ut grauius nihil esse quiret. Ex Mediolano. Nonas Maias.

Legis enunciatiua familiarissima.

e Nunciamus hac epistola publica uobis legem: quam edidimus:indictamq; uolumus nostris omnibus:ut nemo sese in Galliam:aut mercandi causa conferat:aut quāuis occasione inuenta:uel causa:ne incurrat & rei: quam secum deferat perditionem:& quadrupli solutionem. Nec qui non obediuerit:quicq; expectet a nobis gratiæ. Quid enī inepti us ē in principe:q̄ si eorū misereatur a qbus contēnitur: Causas āt huius legis:& multas & æqssimas fuisse:oēs existimēt. Nihil solemus pperā meditari:presertim ī Gallos:cū quibus sumus nedū antiqua familiaritate cōiūctissimi:uerū ēt affinitate deiuncti. Sed ita nūc opus est facto:ut aliqn̄ nos oīo nō negligāt:& arbitrentur posse nostros sine illorum uiuere nūdinis:ex quibus omnem totius orbis thesaurum prodire iactant. Occurrunt & alia:quæ nesciunt:quibus satis est obedire. Ex Mediolano. iiii. Nonas Maias.

Legis enunciatiua Grauis.

n On iniuria Cecrops Athenarum instaurator instituit: quod a Solone non mō mutatū non ē:at potius confirmatum:ut singulis urbibus:atq; prīcipibus fas esset:sibi suisq; legem dicere. Itaq; id in cunctos licere populos lege publica sancitum a Iustiniano legimus: & a Theodosio comprobatū & prius inuentū. Nā ut urbes quæq; ac principes alias habēt nationes:atq; causas:sic eis leges subministrāt. Itaq; ī ægipto siluas cædi nefas est:in Liburnis ac Epyro:ubi robora Ioui sacrata eē dicūtur:sed publica:n̄ cædi siluas:ē nefas. Græcas mulieres ad Circū saltare:nō dedecuit: At latinas saltare:dedecet. Regib⁹ ob raritatē quondā dabat purpura:nec multo ante imperatoribus Thraciæ: Nunc omnes ea indui possunt. Alicubi uineta sunt rarissima:ibi pœna multantur: qui in uineas prodeunt. At in Creta. Naxo. Chio. Campania. Lyguria sunt fertilissima & plurima. hæc neq; exigitur:nec indicitur pœna. Recte igitur uoluit legis ferendæ ministrum Sceuola: diligentius confyderare: abrogaretne lex: aut derogaret: rursusq; inhiberet: an licen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

tam daret:atq; iterũ permitteret ne:aut uetaret: & id omne :
aut aliud ad tempus:an ſemper:cum hiſce uiis pararentur le
gum ferẽdarum rationes:aliudq; ex alio iuſtum ac honeſtũ
naſceretur. Nam Mutius legem ſtatuit:ut uinũ mulier ſi qua
biberet:ueſtalis eſſe ſacerdos nõ poſſet:turpiterq; nobili nu/
beret. Id in hunc uſq; diem legis uim habet:ut romanæ mu
lieri uino uti turpe ſit. Semper igitur obſeruandum inſtitu/
tum eſt:quoniam cõducebat pudiciciæ:atq; modeſtiæ. Vir
gineus decreuit:ne mulier ĩ templũ iret nuda caput:niſi tege/
retur undiq;:ne cui uiſa placeret. Id hodie non obſeruat̃:uel
peioribus fortaſſe temporibus:uel moribus hæc non admit
tentibus. Leges ergo ſeruiũt & cauſiſ:& temporibus: & ſunt
ferendæ non ſine cauſa:ſed non nunq; ignota pluribus cã.
Vanum enim eſſet:uocare uel minimos quoſq; :ubi lex feren
da foret:q aut cauſas audirẽt:aut aſſentirent. Vt enim uulg⁹
eſt ineptum ita in contrarias ſæpenumero ſententias trahe/
retur. Vbi uero multitudo foret dominantium: in illud inci
deretur Lycurgi:cum declarauit:quar̃ plures Dominos lace
dæmoniis non decreuiſſet. Nũc autem & nos tulimus duas
leges:quas expoſuimus populis:ut obſeruent:aliam decima
riam(ut uectigal Decimarum quod noſtris maiorib⁹ iamdu
dum tradi conſueuerat:neſcimus qua incuria uel ægeſtate
temporum deſuetum)in uſum redeat:aliam Salis : ut idem ĩ
Sale uectigal expendat̃:quod iã annũ centeſimũ circiter ſole
bat. Si quis enim admiretur:reuocare nos haſce tam obſole/
tas leges:& populo odioſas:aut tacitus conquieſcat:etiã ra/
tione non audita:aut humanitate noſtra functus hanc hẽat
rationem:per id tpis has fuiſſe uectigalium abrogatas leges
quo neceſſitas urgebat:& metus. Nã in uæhementiſſima pri
mum peſtilentiæ ui:annum centeſimum circiter exactum: tã
ta fuit turbæ paucitas:ut Salis tradendi conditionem opus
fuerit:incidere:ac expectare:ut populi creſcerent : quib⁹ Sal
traderetur:non quia non eſſent ſuperſtitibus illis opes : qui/
bus uectigal ad ſe pertinens traderent. Sed quia nos in con/
ducenda tanta paruitate Salis amitteremus potius ex
præcio:q̃ lucraremur. Nunc autem in priſtinam redeuntes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

conditionem: Salis a nobis nostrisq; uectigalibus emendi & precium & pœnam illam indicimus: & legem eandem: quæ I Archiuo est inuenta nostro: reuocatam in usum: anũciemus: Decimarum autem legem per id temporis obseruari desiisse scimus: quo finitimi nobis bellum cõminati multos ex nr̃is habuere consentaneos. Quamobrem & nos inualidi ac minores natu: & metuentes: ne quid seditionis obesset: tolerauimus quæ populi uoluerunt: q̃q; inique ĩ nostros reditus pristinamq; seruitutem: uiolenterq; constituta. Nunc autem re uocamus eam legem in usum ueterem: enunciamusq; oĩbus reuocatã: hortamurq; ne quis obseruator nos irritet: cogatq; reuidere q̃tum simus hactenus passi detrimenti: uobis qđ debebatis: non soluentibus. leges ergo: quas reuocatas innouatasq; uobis enunciamus: obseruate: ne pœnam grauissimã incurratis. Ex Mediolano. iii. Nonas Maias.

Sinonima legis enunciatiua.

Legem hanc a nobis latam esse: uobis enunciamus
Abrogasse nos hanc legem significamus.
Scitote nos ei lege derogasse.
Non est amplius ea lege (nostro iussu) abutendum.
Reddimus uos ea de lege certiores.
Ne uos lateat: hanc nos legem edicere.
Constituimus eam seruari legem.
Cupimus a uobis intelligi: eam nos legem decreuisse.
Quæ lex fuit hactenus obsoleta de decimis: in usum reuocata nunc est.
Legem Salis olim iacentem nunc e somno surrexisse: uobis enunciamus.
Ne abutimini posthac ea lege.
Rediit ea lex in uim pristinam.
Facio uos cõmonitos: meo iussu locum esse legi agrariæ.
Reddidimus læpi Iuliæ suas uires.
In suũ antiq̃ssimũ robur illud reuocauimus legẽ Corneliã.
Nõ ẽ dubitandũ de sicariis: quia lex est a nobis ĩ eos facta.
Quid noua nostra lege decreuerimus: uobis enunciamus.

Titulus. lvii.

Leticiæ nouæ nuncia familiaris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

q Vam mihi uita hoc tempore iucunda sit: hæc epistola nouæ letitiæ nuncia tibi significabit. Sum enī illo Plutarchi ductus ad scribendum hoc quoq; cum ait uoluptatē amicis significatam amicorum perinde: ac propriam eē. Quo enim a me differs alio: q̄ corpore? Animo sumus ambo quidem uno. Itaq; quod mihi lætum est: lætum esse tibi pariter: non dubito. Non uidetur igitur alienum a ratione: si te participem facio rei tuæ. Sum autem in hac urbe plurimum honoratus: a principe maximopere: qui non solum presum monasterio: quod & ingenii acrimonia: & inconcussa mente: & summa prudentia: opus est gubernare: sed in multis exerceor maximisq; rebus in connubiis transigendis: discordiis plurimorum sedandis: amicorum animis reconciliandis: componendisq; causis interdum difficillimis quibus & si uiro longe prestātiore foret necesse: suppedito tamen tantum industriæ: ut nequeam non gloriam reportare plusq̄ optatā. Id ego tamen diuinæ tribuo benignitati: quæ multo largit̄ seruis plura: q̄ sint pro meriti: eo magis eos ad uirtutes, pietatem, æquitatem, caritatemq; inuitans. Ad hæc autē sum ad finitimas perplures inuitatus predicationes: non qui merear esse tam attente uocatus: quasi aut sanctus sim moribus ac uita: aut ingenio doctrinaq; maximus ac disertissimus: sed eadem: ut opinor diuina largitione: quæ ut plura in me cōfert: eo me uocat in grandiorem sui numinis curam. Hæc summatim habes: ītelligisq; q̄ lætus sim: & q̄ te, qui me amas oporteat lætum esse. Ex Mediolano pridie Nonas Maias.

Lætitie nouæ nuncia familiarissima.

t Am sum hoc tempore lætus mi fratrer: ut plane gestiā. Rediit enim ex Syria pater meus ditissimus: Possumq; posthac non angi: ut solebam futuram uitæ conditionē meditatus. Nam ut non te latet: quibus non est in hoc orbe summum æs: ii mussitant, diuites læti sunt. Dices in uirtute diuitias sitas esse. Nec id quidem inficior. Sed ut Iuuenalis inqt: haud facile emergunt: quorum uirtutibus obstat res angusta domi. Crede mihi (quod apud Nasonem legitur) miseros

prudentia prima relinquit:& sensus cum re:consiliumq; ue-
nit. Lætitie nouæ sit igit hæc epistola sed familiarissima nũ
cia:cuius & te participē eē uelim:quem amare adeo me scio:
ut omnia mea sint tibi cõmunissima. Ex Mło Nonis Maiis.

Letitiæ nouæ nuncia Grauis.

q Vi primi omnium lætícias hominum mentibus insti-
tuerunt:eos(ut Hesiodus docet)superos fuisse censeo.
Nam mœrorem certe. lachrymas. labores. langorem: & reli
quas animi perturbationes recte poete noctis & Erebi filias
declararunt:Eumenidasq; ultrices ab īferis prodire: quæ nõ
sinant iniucundos conquiescere:at delectationes a cælitibus
traditas:& charites a diis procreatas non iiuria descripsere.
Nam quæ mens inquieta uel perturbata quicq̃ potest uel re
cte iudicare uel non potius errore ad iudicandum īduci? Vt
enim Aristotele teste:temeritas obest consilio:sic rationi per
turbatio. Quo fit:ut neq; afflictus possit non temere iudica-
re:necnon perturbate. At deus optimus cum mercedem uo-
luit rite sibi obtemperantibus polliceri: Gaudete inquit: &
exultate:quoniam merces uestra copiosa est in celo. Gaudēt
& letentur angeli assistentes superis. affliguntur & torquenť
Demones mali damnati apud inferos. Lætícia quæ nos acce
perit noua:est tibi nũcianda:ut cognoscas:q̃ me de⁹ foueat.
Vbi legebam inter nostros quottidiana illa philosophica &
theologica:quæ nostra esse non nescis:uenit quidã furiosior
poti⁹. q̃ sapiẽtior:sed neq; rudis:neq; ñ disert⁹:qui uoluit me
temptare:rogauitq; quid existimarem esse Angelum? bonum
respondi nuncium. At ipse:male inquit accipis. Nam si ange
lus bonum per se nuncium significaret. frustra dicti sunt Euã
gelistæ boni nunciatores:aut Euangelium bona nunciatio:
cum Eu. apud Græcos idem sit:quod apud nos bene: unde &
Eucarestia bona gratia. Huic ego: dic mihi bone uir: q̃uis id
ēt proprietas uocabłi ñ sonet:posset sonare uocabulũ re ipa?
Negãte illo: Sic ego. Iuuēt⁹ dũ Saluator ĩ medio doctorũ in
tẽplo rñdẽs & ĩterrogãs illos. Ad doctores oẽs ĩtelligim⁹: q
docẽt:quo q̃dẽ uocabulo & ii dici possunt:q Præsunt littera

ris laudis. Vnde id potius censendum est esse de Theologis doctoribus: q̃ de reliquis dictum? Propterea inquit: q̄ dei filius non nisi de diuinis censendus est solitus commentari. At & homo christus erat: & inter homines uersabatur: & tunc admodum erat puer: cur non sic de humanis: ut de diuinis? Quoniam quod erat in templo: cum doctoribus: id significat. cum alio loco dixerit. Domus mea domus orationis ē. Huc ego te demum peruexi: quo uolebam: ut faterere uocabulum illud uniuersale ad omnes doctores: ad eos hic restrīgi solos: qui de diuinis rogabant: atq; respondebant: præcipuæ cum Iesus ad matrem dixerit. Nescitis in iis esse me oportere: quæ patris mei sunt? Angelus igitur & si nō bonū potius nuncium: q̃ nuncium absolute significet: cum tamen diuinus sciatur nuncius esse: bonus intelligi debet nuncius. Quod autem Euangelium dictum est: ad excellētiam diuini uerbi dictum est. Obstupuit ille tam disertus (ut dicit) Græcus uocabulorū interpræs: nec ausus est obiicere quicq̃: aliud me sibi satisfecisse perpulchre dicens. Id & si non est leticiæ maxime munus per se: nunc tamē summa me affecit uoluptate: cum inuidi nonnulli existimarent: nequire me quicq̃ aduersus illius dicta respōdere. Leticia igitur hæc fuit hoc maior: quo cæsi sunt liuore tincti quam cum tibi amicissimo cōmunem esse sciē: quē unice amo: & a quo amari plurimū opinor: ad te scripsi: ut non minus tua sit uoluptas hæc: q̃ mea Ex Mediolano. viii. Idus Maii.

Sinonima læticiæ nouæ nunciatiua.

Magna me tui fratris uidendi læticia cepit.

Haud facile dixero: q̃ lætus nunc sim.

Hæc uoluptas in me maxima quidem est.

Nihil hoc tpe iucūdius esse mihi potuisset.

Affectus sum tuo filio uiso: tanto gaudio: ut maius ullum esse nequeat.

Læticia est hac in re mihi maxima.

Tam lætus sum hoc tuo munere: ut amplius esse non posse unq̃ opinor.

Non existimabam unq̃ ad me tantam ulla pro re læticiam peruenturam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Quid est cur lætius uiuere queam: q̄ nunc uiuam?
Fuisti in me lætificando propensissimus.
Ego tam læt⁹ sum hisce tuis acceptis litteris: ut lætiorem eē me posse non ducam.
Hoc gaudiū cōmune tibi esse uolo: qđ maxīe me lætificat.
Cura ut tā lætū me sp efficias: q̄ nūc effecisti.
Debebā tibi plurima: sed qđ me adeo nūc lætum effeceris: de beo dedicoq; me totum.

Titulus.lviii.

De filio principi nato lætificatiua familiaris.

e T si multa sunt argumenta: quibus omnis fortuna nostri principis nos debeat plurimum oblectarē: tum hoc in primis: cum filius natus est ei. Tunc enim intelligim⁹ nos esse diutius sine cura in pace/quieteq; nostra facturos negocia & omni molestia uacaturos. Nam ut Homerus ait: cui principi non est filius: is perinde ac priuatus populis uir. At ut Euripedes dixit: principis filius lætificat populos. At non iniuria Hesiodus inquit: Nihil est tam populis exoptādum. q̄ ut principi filius sit: cuius se facie: quasi Solis aspectu: a tenebris diuidi posse censeat. Natus igitur nostro inuictissimo principi filius tam nos reddidit omnes lætos: q̄ q̄cquid usq; uoluptatis contingere quiuisset. Quid enī si sapiebamus: uæhementius optabamus? Nostris deniq; precibus supplicationibusq; superi satisfecere. Puer natus est nobis: ut illo utar Christiano: & filius datus est nobis: cuius fide: ac prudētia possimus aliqñ iustissime regi: pacatissimeq; gubernari. Hanc uoluptatem nostris omnibus cōmunem eē reor: uerum etiam illis: ad quos nihil hæc successio pertinet. Manifesto enim quottidie intuemur: & cometem: & alia cæli signa pro principibus apparere: quippe quorum ortu: atq; interitu fiunt: & deficiunt plurima. Quot enim uniuſ obitu prīcipis. cuius non sint successionem hæredes ulli filii possessuri: mutationes factas esse legimus: uidimusq; nonnunq̄? At nomen hoc filii cohibet omnia: nihilq; permittit aduersi pa trari: nihil insidiarum a finitimis parari. Gaudete igitur & uos nobiscum hoc tam optato bono: & alios nostra lætitia

gaudere simul docete ut & nostra sua cā ītelligat: finitios ēt nostros lætos esse. Ex Mediolano. vii. Idus Maii.

Pro filio principi nato
lætificatiua familiarissima.

q Vod plurimum omnes optabamus: sumus hoc tandē summis innumerabilibusq; supplicationibus cōsecuti ut natus sit nostro principi filius. Oq; scitus est infantulus. Facies priami (ut Aristoles ait) digna est imperio. Nihil hēt cum plebeis cōmune: tam formosus est: tanta proceritate mē brorum. tam egregie robustis nodis ac internodiis. Admirā tur hunc matronæ: natumq; dicunt iam triennem existiman dū. Quam sit hæc huic uniuerso regno uæhemens læticia: inde potes coniectari: quod ut optabamus & sperabam⁹: ita dubitabamus nunq; non posse a superis cōsequi. Deorū bnfi cio factum est: ut & nos uotis nostris largitionē inuenerim⁹: & de hoc principatu sit subditis uniuersis spes bona relicta. Nā ut est princeps nr̄ prudentissimus: & gubernat nos sapiē tissime: sic filiū instituet sui similē: ad oēm uirtutis gloriam. Lætemur igitur & exultemus oēs: hoc tā iucūdo & felici mu nere. Ex Mediolano. vi. Idus Maii.

Pro filio principi nato Grauis.

a Ntiquissimus populorū mos extitit: ut cū principibus filii nascerentur: omne summæ lætitiæ genus declara retur. Quamobrem Persæ undiq; cum munerib⁹ eo casu cō ueniebant: ut & regi gratularentur: & saltis chorisq; publicā exultationem exprimerent. At ægiptiis regibus aliqn̄ plus dicitur: uno filio nato: tributi accessisse: q; cū totius āni red ditus mittebātur. Quare apud illos trito id cœperat usurpa ri (ut plato inquit) uerbo: boni sunt anni fructus: si fili⁹ regi natus est. Thracibus uero regibus solebant occurrere cū sa crificiis sacerdotes pæana canentes: cui⁹ auspiciis bonis filii creti forent illis. Quem quidem ritum cum dirimisset Diome des ille crudelissimus: populis odiosissimus fuit. At Arcades habuerunt Lycaonem semper infensum: posteaq; Arcadem (quem poetæ iure fabulantur i ursum esse uersum: qm̄ patris

metu lateret in siluis) pepulissent ex regia: coegissentque profu
gum in certa latere sede. Nam si gratulandum est prĩcipi cui
filius natus sit: multo debet eo filio magis lætari pater: cuius
est: & cuius cũ salute sua connexa est salus. Quod si uero mõ
non lætatur: sed eius interitum quærit: is merito est omnibus
odiosus: & Lycaonis promeritus est cognomentum: eoque pe-
ius: quod uel ipsi lupis suis afficiuntur fœtibus. At Tantalus
rex tam illustris: qui & Europe magnas rexit urbes: & gran-
dem Asiæ partem subegit: iccirco coactus est demũ ĩ se suosque
mores omnes poetas plura fingere. quod cum haberet Pelo-
pem filium: non modo lætus eo non erat: quem amabat uni-
uersa Græcia: sed eum a se pepulit: & exularẽ coegit: quẽ Græ
ci in primis odium: eiusque uirtutem sibi regem asciscentes: ab
eo suæ regioni nomen dederunt: eamque Peloponessum uoca
uerunt. Quod Agenorem in medium afferam: quem phœni-
ces pari sunt insectati ratione: quod Cadmum a se filium ab
dicasset? Is autem non multo post in Boetia Thebas cõdidit
Astyagem in nepote Cyro eiiciendo damnant: & Amulium
in fratris Numitoris eiiciendis nepotibus improbant: & La-
ium crudelissimum in œpido filio feris mandando: sui scele-
ris pasum esse pœnas dicunt: propterea: quod non lætitiam
publicam (ut debebant) exegissent: sed dolorem acerbissimũ:
quod ab omni naturæ ui alienissimum & uidebatur: & erat.
Quo enim debent iucundius exhilarari parentes: ac aui: quam si
filii: nepotesque nascantur a quibus propagari uideant genus
suum: suæque immortalitati studeri? Tam est immortalitas so
la (cuius uidentur esse omnes: quanto maiores & magis sunt il-
lustres: cupidissimi) bonis omnibus exoptãda: ut cũ aliquid
acqrit: unde possit ea quicquam nancisci muneris: in eo sit omnis
mens occupata: ab eo pendeat uoluptas omnis. Quare sapiẽ
tissime dictum est apud Virgilium illud. Omnis in Ascanio
cari stat cura parentis. Natus igitur nunc nobis filius & nos
sũmopere lætos fecit: & ut epistolas eius causæ lætificatiuas
ad amicos mitteremus atque subditos fecit: Lætati certe nos
sumus supra modum non solum ea iucunditatẹ: quæ com-
munis est patribus singulis: ut filiorum successione uiuant:

ſed ea uoluptate: quæ nos nobiſcum ſubit: ut uideamus iam parari: q nobis obeuntibus aliquando: ut mortales ſumus in terituri: noſtro nomine ac nutu: Iuſte ſapienterqꝫ uos omnis moderetur atqꝫ regat. Quid enim eſt dubitandū populis: ne pace uiuant tranquilliſſime: cū bene natum regē habent? At uobis amici ac fœdere mecum iuncti cōmunem iccirco uolu ptatem hanc reor: q̄m ut patrimoniorū ſunt filii: Demoſthe/nis inſtituto: ſic debent paternarū eſſe amiciciarum heredes. Quare ut ego ueſter ſp fui: nullaqꝫ ī re diuiſus a ſtudiis & uo luntatibus ueſtris: ſic filius hic futurus eſt meus paternæ mē tis æmulus: ad quæ omnia ſic inſtituam: ut in eo alium me ipſum uos eſſe nactos. ſitis non multo poſt intellecturi. Gau dete igitur mecū: & publicæ huic lætiCie feſtos hiſce dedice/mus dies: cū ſacris ēt ut talis ī uos filius futurus ſit: qualis pr̄ ante hac ſemper extitit. Ex Mediolano. v. Idus Maii.

Sinonima pro filio principi nato lætificatiua.

Letandum eſt nato principi filio.
Cōmunis nos pro nato nobis regulo uoluptas capiat.
Eandē agamus læticiā propter natū nobis principis filium.
Choros & ſaltus adeamus pro nobis nato principis filio.
Gaudeant omnes hoc nato regis filio.
Publica eſt hæc: nō priuata lætitia: quod noſtro principi na tum ſit pignus.
Succeſſurus noſtro regi nunc natus infans cōmunem in nos contulit uoluptatem.
Sumus tā ſumma detenti lætitia ꝓpter principi natum hoc die filiū: ut nihil uoluptoſius: nihil iucundius dici poſſit.
Tanta lætitia tenemur cūcti: ut nihil addi poſſit ad cumulū: quia filius eſt principi noſtro nunc natus.
Ob natū nūc mihi filiū: cupio uos mecū pariter exultare.
Qui me amant: hanc meam exultationem propter natum mi hi infantem. ſibi cōmunem faciant.
Qui particeps eſt meæ iucunditatis: quia natus ſit mihi fili/us. non me minus longe exultabit.
Qui meus eſt uel affinis uel propinquus. natum mihi filium meum ſummopere lætetur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Titulus.lix.

De filia nata lætificatiua familiaris.

u Iri boni Iurisconsultorum illud Maximum uitium cõ/
syderantes:uel Duce natura:non minus filias amant:
q̃ filios. Eodem beniuolentiæ gradu suo feminæ natos pro
sequũtur. Quamobrem Artaxerxes una dicebat sibi nata fi/
lia:duos sibi filios quæsiuisse: quoniam Orontem sibi gene
rum adoptasset. Inde fit:ut neq; natura repugnet: nec inter/
dum consuetudo:nec ius hominum:ut amentur filiæ nõ mi
nus:q̃ filii. Quare cum mane sit nobis nata filia:& nos læta
ti sumus maximopere:& ut lætentur æque amici nostri:plu
rimum cupimus:qui nullis a mente nostra uideantur eẽ stu/
diis abhorrentes. Si nos igitur amatis: uos subditi publicã
lætitiam choris saltibus supplicationibus triduanis efficite:
omneq; uoluptatis honeste genus exercete. At uos amici pa
tres atq; fratres:declarate cæteris:mea quæq; nobis esse com
munissima. Ita enim me dii adiuuent:ut nõ minorem ex hac
nata filia uoluptatem suscepimus:q̃ si filius ortus foret. In
hac nostram nos solabimur senectutem:arbitrabimurq; na/
sciturus nobis nepotes oẽs filios fore:uobis(ut opinor.& cu
rabo)gratissimos. Ex Mediolano.iiii. Idus Maii.

De filia nata lætificatiua familiarissima.

c Vm nobis sit nata filia:sumus non mediocriter lætati:
siue quod nullum haberemus antea pignus: seu quod
eo pacto nos ad amandum inuitet natura hominum hac in
re ductrix atq; gubernatrix:Cupimus autem eadẽ esse lætos
iucunditate cæteros:qui nobis sunt ullo uel amicicie: uel ꝓ
pinquitatis deuincti genere:uel clientelæ ac seruitutis subdi
ti debito:ut patefaciant:nulla in re uel mœsta uel læta: sese
a nostris mentibus esse disiunctos. Itaq; quo pluribus ac ma
iorib⁹ publicæ lætitiæ signis hæc communis mihi uobiscũ
q; reliquis finitimis omnibus uoluptas declarabitur: eo mi/
hi rem gratiorem & cariorem effeceritis. Ex Mediolano pri/
die Idus Maii.

De filia nata lætificatiua Grauis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.37

q Vanq̄ natura docet:non minus amari debere filias: q̄ filios(ut Plato docet)tamen est & illud nobis argumētum:quod ueteres omnium doctissimi nō sine causa:una uoluerunt appellatione mares fœminasq; dici filios:ut Ciceronem legimus:cum ad filium filiamq; scribebat : dicere solitū filios dilectissimos. At principibus Asyriis qui primi omniū regna gubernarent:non minus filiæ succedebant q̄ filii: nec Medis rursus:nec græcis si & in argiuis uideantur : & ī Thebanis pluriā. Nec me deterret. quod Plato uoluit muliebre sæmē esse fœminam:uirile uero marem:quod & Naso declarauit illo Deucalionis accepto pyrhæq; oraculo : ut quot quot lapides post se iaceret frater:mares:quotquot soror:future fœminæ quidem essent:cum Aristotelem:quem sequuntur hodie omnes sapientes:sciamus omnes filios patris dicere:nec coniugem aliud quicq̄ operari:q̄ tellurem:quæ acceptum foueret propagaretq; sæmen. Sed esto sit uerus Plato: quipote hoc sit:ut mater tam amet sincere igitur filium marem illum quidem quem ipsa non genuit. Vt ea communis & studiis & mente uiro idem pignus amat : quod sine uiro nunq̄ edidisset:sic amet & pater filiam quā nisi coniugi fuisset adiumento:nunq̄ illa peperisset. Quid quod Aristotelis testimonio pater plus filiæ afficitur necessario:mater uero filio !Nam cum mater nō auxiliaris sit:sed quæ auxilium postulet:illum filiorum amat uæhementius:a quo plus intelligat aliquando se posse adiuuari.i.cuiusmodi marem sibi futurum adiumento certo scit:qui naturæ ductu patris supstes : matrem possit adiuuari. At pater qui auxiliator esse solet:& ea de causa filios amat:ut ipsis adiumento sit : iccirco diligit natas:plusq̄ natos quoniam maribus omnia sunt profutura : fœmine sine subsidio patris male sint habiture. Quid : quod hinc affinitates principibus quæruntur q̄plurime : quibus solent contineri principatuum nerui : successionesq; stabiliri. Nam quod inter Cæsarem & Pompeium:inter Danaum & ægyptum : inter Astyagem & filiæ natum fuerint dissidia:discordiæq; non uulgares:id ne quidem reliquos ad minus amandas : commoueat f lias : cum & illæ id quidem acerbissime tulerint : & non omnes eædem sunt filiæ : non

omnes iidem generi. Quanto œdipo iucundior filia: quæ cæcum est patrem semper comittata: & ea quidem tutata diligētia: ut nihil ei potuerit esse hac sublata iucundum: cum hac nihil pœne molestum? Quot possemus easdem in medium afferre: quibus intelligeretur: non lætos esse posse patres min⁹ filia nata: q̄ filio? quid si interdum & multo magis? Hinc ubi nunc nata est nobis filia: nec minus lætati sumus: q̄ si filius nasceretur: nec minus alios esse lætos decere: opinor: qui nobis afficiuntur. Itaq; uos qui nobis estis subditi: debetis publicam hanc lætitiam exercere: ut intelligatur a nobis nr̄aq; uoluptate pendere uestram: quos nihil alienum a mente nr̄a factitasse aut facturos certum est. Vobis autem O amici ac nobis fœderibus deuincti: non edidico nec præcipio: sed supplico: & si æquum est pro mea ī uos fide: rogo atq; obtestor: ne minus sitis in hac lætitia publica me minus iucundi festiuiq;: q̄ ego & fuerim: & sim: & esse constituerim. Nolim enī quemq̄ arbitrari: quoniam filia sit: aut nos auaritia ductos: dotis adimplendæ causa: aut ullo doloris genere pellectos: confosos existimari. A mente nostra nihil est alienius uituperatione: nihil nobis communius & antiquius cupiditate gloriæ: ut facile cognosci possit: nihil mihi simulandum aut dissimulandum. Quare cum & ipse uero lætor: & uobis lætādum esse ducam: rogo ut hanc publicam læticiam sic exerceatis: ut exercui ego hactenus. Ex M̄lo Idibus Maii.

Sinonima de publica pro filia
principi nata læticia.

Lætandum ē publice pro filia principi nata.
Nihil uoluptatis omittendum est pro ea: quæ nata est principi filia.
Cū creta sit principi nata: gratulandum ē ei.
Nobis sūmopere gaudēdū: quia filia ē regi nr̄o creta.
Post satā regi filiā: & ipse exultat: & nos exultamus.
Summa nos uoluptas cōsequat̄: qn̄ filia regi nata ē.
Nihil potest hoc tempore nobis iucundius esse: q̄ q̄ regi sit nata filia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Pro ea lætìcia:qua rex noster exhilaratur propter natam fi/ liam:& nobis pariter lætandum est.
Nihil est publice pretermitendum festiuitatis : ut principem imittemur in nata sibi filia.
Tam est dux noster pro filia sibi nata lætus:ut nobis idem tidem faciundum sit.
Faciemus rem duci iucundissimam:si propter filiam ei natã publicam læticiam exercebimus.
Quamgratissimi possumus esse duci:pro eius filia publicam exercentes festiuitatem.
Ob filiã duci natã debemus & choros & saltus p urbẽ agere.
Afficiemus Ducem incredibili iucunditate.si pro filia sibi na ta:ut ipse iubet:publicam læticiam ostendemus.

Titulus.lx.

De hoste fugato uel cæso familiaris.

i Am deniq; cæsus est noster hostis : qui nos atq; nr̃os omnis tã dudum insectatus est omni persecutionis ac odii genere.Iam nihil nobis est timendum amplius . Imitari debemus Asyrios:quibus pro hoste cæsi fiebant non publi/ ca solũ sacra sed festa triduana:ut declararetur omnibus : q̃ʒ hosti cauendum foret:cum eo cæso tantum exultaretur . At Persæ inter eosq; magi Zoroastris instituto constituerũt : ut quicunq; hostem cæcidisset : non solum publico donaretur munere:coronaq; magni pretii:sed ĩter ciues summa ualeret & auctoritate & gratia:qui cæso quidem hoste ciuitatem om ni metu laborasset. Vt enim hostilis manus calamitatem in/ ducit nonnunq̃ʒ maximam:ita eius interempti conditio ma/ ximam affert urbibus uoluptatem. At Sempronius Capado ciæ rex iampridem in nos fuit acerbissimus .In nos usus est omnium inimiciciarum & publicarũ & priuatarum genere . Affecit nos nedum contumeliis.conuiciis.probrisq; q̃plurimis:uerum etiam quoticus in agrum nostrum excursionibus nixus est:prædas reportauit:captiuos duxit:omneq; scelerũ exercuit genus:Precabamur superos:ut huius nos pestis me tu liberarẽt.Nostra cura suablatus ẽ deniq;:supat⁹:& cæsus ĩ frusta:ut publica lætitia merito debeam⁹ diis ĩmortalibus habere ac dicere gratias:q nobis hũc sustulerunt morbum.

Hoc ego & in tēplis:& in plateis agendū iubeo: quod & uo/
bis præcipio:quos scio mei studiosissimos. Ex Mľo.xvii.ca
lendas Iunias.

De hoste fugato uel cæso familiarissima.

f Vgatus est demum noster acerbissimus hostis ille:qui
nobis tanto fuit nonnunq̄ terrori:a quo sumus aliquā
do tam acerba calamitate confosi. Qui iuste dimicant:sic so/
lent sp supos adiutores sperare. At qbus iniqtas est ad decer
tandū ꝓposita:iis iminēt suporum consilia:& a tergo mūdi
pericula:qbus facillime pplexi ac irretiti nihil possunt euita
re demū incōmodi. Quodq̄ uerū sit:uel ex uno hoc hoste no
bis nūc fugato turpissime:fiat ī reliquos cōiectura. Quot fœ/
dauit modis nostros oīs? Quibus ē in nos īiuriarū gradibus
nixus? Quid omisit calamitatis:quo nos non confecerit? Pri/
die huius diei:cū in agrum nostrū plurimis & uiolentissimis
quidē:ut uidebatur:satellibus cōmitatus fecisset īpetum:diis
fautoribus populo nostro nobis comite ī eū occurrimus:op/
pugnauimus:ex suis multos occidimus :coegimusq̄ demum
terga turpissime uertere: tanq̄ fugauimus fortiter : ut nunq̄
audeat amplius:de nobis expugnādis cogitare. Vobis publi
cā significo lætitiā:quam & nos exercemus. Ex Mediolano
.xvi.calendas Iunias.

De hoste fugato uel cæso Grauis.

n On sine certa sanctissimaq̄ rōe:præter triūphum:aliud
inuenere Græci uictoriæ genus:quo qui potirentur in
hostē:& lætari publicæ deberēt: & suos amicos subditosq̄
ad læticiā eandē inuitare. Non enim sp captiuus ducitur ho
stis:ut in triūpho ligatus fidē faciat uictoriæ. Sed aliqñ est:
qui Platonis instituto:malit armatus mori:q̄ inermis trium
phi pompam & cathenatus augere. Aliquādo sunt ea condi
tione quidem hostes:ut terga uertere potius uelint:q̄ uel cæ
di:uel capi. Quamobrem tropheum a Græcis dictum est tri/
umphi genus:quo non duceret captiuus hostis:nec eius urbs
ulla subacta esset. Huiusmodi genere uictoriæ Babylon uisa
est sæpius & potita: unde illud poeticum Babylon spoliata
tropheis. At Ninus Asyrius:Cyrus Persa:Alexander Mace/
do. Cesar Romanus cū sæpenumero uertissent ī fugā hostes:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.37

& ex eis multos interemissent:raro tñ triumphasse dicuntur.
Sed ab asyriis ipsis ad Persas. Medos. Græcos. Romanosq;
deinceps hic mos institutus est:ut cũ uel cæderetur:uel fuga
retur hostis ipse:publica fieret exultatio:quibusdamq; orna/
tissimis donaretur muneribus:qui cecidisset siue fugasset: ut
& alii ad eandẽ inuitarentur uictoriam:& in eũ:qui uicisset:
populi regesq; non uiderentur ingrati. Profecto laudatur ad
huc illud Annibalis supra modum qui cum Marcellum cu/
iusdam fortitudine constantiaq; coactum terga uertere: uel
non multo interliminio accepisset:eum donauit in urbe pre
diis:in castris autem corona:quæ summum pretium habuis
se perhibetur. Id ubi Carthaginenses admirarentur: quære/
rentq;:cur tantum in eum muneris contulisset:ut & reliq di/
xit:idem conentur:& uos ingratos meq; non reddam accepti
beneficii. Scitis fuisse nobis iamdudum crudelissimum hostẽ
Cleophilum:qui nobis tam fuit molestus: ut dirior esse nẽo
posset. Huc deuentum est:ut aliquãdo auderet:uelle nobiscũ
de nostris agris pacisci:nosq; in tam asperam angustamq; ca
lamitatẽ:ac fortunã redacti fuissemꝰ ut salua uita caperemus
oĩa nr̃a illũ possidere. Quod & trãsegissemus(ut ñ nescitis)si
cõfidere illi tuto potuissemꝰ. Sed ut perfidissimꝰ erat:ita nul
lã pollicitatõibus oĩbus fidẽ adhibẽdã cẽsebamus. Cura nr̃o
rũ militũ fortissimorꝝ inquã & cõstãtissimorꝝ fugatꝰ ẽ primũ
triduo priꝰ:q̃ ĩterimeret. Mox ĩ præliũ aĩosior solito rediẽs:
cũ pugnaret sæuissime nihil sine cruore nr̃o postulãs cæsus
ẽ:cꝰ nescit manu:pluribus cõfosus uulneribꝰ. Publicã letitiã
& nos fecimus:& uobis faciẽdã iccirco ducimꝰ. ac si æquũ ẽ
rogamus Ex Mediolano. xv. calendas Iunias.

Sinonima de hoste fugato uel cæso lætificatiua.

Exultandum est ob fugatum hostem nostrum.
Sæuissimꝰ ẽ nobis ĩterẽptꝰ hostis:ex quo lætãdũ ẽ publice.
Cædes nr̃i hostis crudelissimi nos ad publicã ĩuitat lætitiã.
Cur exultare palam non debemus:cum fugatus sit nobis no
ster hostis.
Multo nos magis reliqs ꝓuocat ad lætãdũ hostis nr̃i fuga.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Quod cæsus sit noster hostis:ut princeps lætus est:sic & nos esse debemus.
Iucundissima simus mēte:cū hostis noster fugatus sit.
Ob cædē hostis nr̄i gestiamus : choros & saltus exercentes.
Nihil ē publicæ nobis festiuitatis prætereundum : ut cæsus est noster hostis.
Pro cæde hostis nostri:quæ satis sit publica festiuitas?
Affecit nos hostis nostri fuga:demumq; cædes tāta uolupta te:ut incredibile dictu sit.
Omni cura in publicam debemus lætitiam attentos nos ob cæsum hostem exhibere.
Tanto nos metu cæsus hostis liberauit:ut possimus esse iu-cundissimi.

Titulus.lxi.

De familiaribus negotiis familiaris.

n Egotia mea hic publica nulla sunt.Sum enim uir ī mo nasterio clausus:& ciuilia nulla quæro:quæ ad mona sterium attinēt:curo.Priuata igiť & familiaria negotia sūt plu rima:qbusq; trāsigendis nō mediocri opus sit īgenio:at quæ q bene trāsigit(ut dixit apud Plutarchū Bias)laudari maxi-mope possit.Nā in summa rerū oīum caritudine mihi tenen-da ē in monachos abundātia:in sūma loquacitate silentiū ꝓ curandū ī oī ægritudine adhibēda ualitudo. Verū ego quo difficiliora sunt negotia familiaria:eo cōstantius pseuero:pa ratā mihi saltē apud eum mercedē ratus:q cōpēsator ē labo rū æqssimus. Tu rē habes:ītelligisq; qd summatī de negotiis meis familiaribus ad te scribi possit Cura tn̄:ut cito his diffi cultatibus liberatus ad uos eam.Ex Mediolano.xiiii.calen-das Iunias.

De familiaribus negotiis familiarissima.

a Ntonius hic priuatim agit nihil.Est cum principe tem pus(ut aiunt)terens.Nusq; enim exercet ingenium: cunq; uideat se otio perdi:suam fert ruinam perbelle. Fami-liaria igitur negotia eius :de quibus te rogas faciam certio-rem : nulla sunt. Vide quo redactus sit : ut neq; uelit im-pensæ domesticæ sibi faciunde laborem : sed domum se alte rius conferat: a quo accipiat : quid commedat : dato ei ma-

fore precio:q̃ opus sit. Nescit(ut paucis agam) sibi uiuere: nec aliis quidē. Sæpius hūc interpollaui:accusaui:cōminat⁹ sū. Narrat fabula surdo. Ex Mľo. xiii. calendas Iunias.

De familiaribus negociis Grauis.

e T si mihi familiare uideatur esse graue posse(ut Pitthacus inquit unus ex septem)est tamen inter familiaria q dem ipsa:quod præ cæteris possit appellari graue. Vt enim uult Aristoteles:ex duobus malis minus malū illud esse : qd alterius respectu possit bonum uocari:sic & in hisce reliquis relinquitur cognoscendum. Nam inter familiaria si quid ad honestatem eximiam turpitudinemq; muliebrem attinet : si quid ad filiorum egregiam laudem aut uituperationem pertinet:illud graue dicendum reor:de quo særio :non familiariter tractandum sit. Nūc igitur ut rem oēm accipias : quā ego epistolæ hoc graui genere scribendum ad te uolui:filius meus religionem īgressus est:ea quidē(ut opinor)sn̄ia fortasse : ut bonus fieret. In mundo enim iamdudum sibi cœperat desperarī:qui cum uniuersum circuisset terrarū orbem :nec usq̃ sibi relictum ullum uideret amiciciæ genus:ad id tandē ordinis statuit deuenire:in quo bene modesteq; uiuere cogeret. Sed ubi aliq̃diu inter sacerdotes uersatus ē:decreuitq; sacerdos initiari:& initiatus est:& factus:& multo tn̄ peior euasit q̃ antea fuerit unq̃. Nunc perreptat urbes mulieribus uacās & gulæ:otioq; incumbens adeo perdite : ut nulli se dedicet arti:nulli studio. Si qui hunc accusant:irridet eos :ut iam in iocularium uersus publicus monachorum scurra censeatur. A me uero non semel & a matre castigatus simulat aliquando quicq̃:sed nunq̃ resipiscit. Hæc sunt quæ ad te grauiter scribenda non neges. Nam ut pondus res habet : non paruū ut me interdum affligit:sic & tibi molestum fore : non dubito. Scio enim q̃ me ames : & q̃ te mea quæq; commoueant in lætitiam læta:in mærorem luctuosa . Verum ne me ducas : hanc perditionem hominis tantifacere : ut nequeam recreari . Ea mente fero:qua quod iam inueteratū ē malū. & q̃ ipse fert meum pro se dolorem. Ad ipsum enī hoc pl⁹ longe;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ꝙ ad me pertinet. Si bonus erit: & sibi cōducet: & me afficiet uoluptate. Si malus: sibi oberit. hæc habes. Ex Mediolano xiii. calendas Iunias.

Sinonima de familiaribus Negotiis.

Nihil hic agimus domi.
Meus filius ægrotat.
Res meæ familiares ita paruæ sunt: ut de his nihil scribendum arbiter.
Quid scribam ad te familiare: cum nihil habeam?
Si de negotiis uis meis familiaribus fieri certior: aliunde: ꝙ a me postula.
Pauca sunt mihi familiaria negotia: de quibus quicꝙ possim ad te scribere.
Omnis familia mea beneualet: hoc est quod de meis familiaribus negotiis ad te scribam.
Sunt omnia mea familiaria negotia iucundissima.
De meis negotiis familiarib⁹ hēs alios & scribas & nūcios.
Res meæ familiares habent perpulchre.
Lætare (si me amas) negotiis familiaribus meis: sunt enim faustissima.
Cupio tam esse familiaria mea negotia cognita: ꝙ mihi.
Familiariū negotiorū meorū magna me uoluptas capit.
Nihil ē mihi familiaris negotii: qd me nō delectet plurimū.
Scio te meorum familiarium negotiorum curiosissimū: sed habent omnia perpulchre: ut Cupio.

Titulus. lxii.

Publice fidei familiaris.

h Isce publicæ fidei nostræ litteris: neminem ignorare uolumus: nostro iussu Lælio (qui has secum attulerit) patere ad quamlibet urbem nostram. oppidumqꝫ/passum/arcem ac terram aditum: ac moram: & īde reditum semel & sæpius: ut ei uisum fuerit ire. moram ducere. atqꝫ regredi: cū omni familia sua: reqꝫ: suppellectile: ac fortunis & bonis omnibus tam coniunctim: ꝙ diuisim: ac sine impedimento inquietatione. uexationeqꝫ quacunqꝫ. Quod si cui deberet aut subdito nostro: aut locorum nostrorum incolæ: aut alienigenæ qcꝙ: cui uel publico uel priuato deuinctus foret documēto:

uolumus eū in personis:aut rebus cōueniri apud nos nostrosq; iudices & satellites quire. Si rursus aliquid in nostrorū aliquē:aut externorum cōmisisset:quo plecti apud nos nostrosq; ualeret:derogamus omni legi:quæ hoc admitteret conuētionis genus & accusationis officium. Volumusq; tādem eā huic suisq; rebus ac personis immunitatem adiutricem atq; fautricem:ut si quo iure potuisset tam in petitionibus ciuilibus:q̄ in accusationibus criminalibus perturbari atq; cogi: quasi ad Asylum cōfugisse ducatur cum huiusce nostræ publicæ fidei munimine. Iubemus iccirco nostris omnibus tam peditibus q̄ equitibus militibus:& tam tribunis q̄ ceteris quibusq; magistratibus:ne quomodolibet has audeant cōmentari litteras:aut in ullo eas uiolare:aut quicq̄ ulla uia uel exquisitissima attemptare:quo minus quietus cū suis omnibus: in nostris singulis locis sit ipse Lælius. Id si secus aut fieret: aut attemptaretur:indignationem nostram quilibet inobseruator præcepti nostri se sciat indubitanter incurrisse. Ex Mediolano.xii.calendas Iunias.

Publicæ fidei familiarissima.

h Vius epistolæ serie uolumus omnes tā nostrarū urbiū custodes atq; magistratus singulos:q̄ milites atq; subditos nobis quomodolibet seruientes:in nostrisq; locis uersatos fieri certiores:patere Lælio ad nos aditum: & ad omnes singulasq; terras nostras:ac loca maris sita:flumībusq; quælibet cū familia omni sua:suisq; ac familiæ rebus oībus: sine ingetatione molestiaq;:quæ uel dici posset uel excogitari ob aliquod priuatum debitum:aut publicum: crimenq; quodlibet. Præcipimus igitur nostris sub pœna indignationis nostræ:ad unguem hæc obseruari:nec quicq̄ attemptari: quo minus hæc publica nostra fides seruetur. Ex Mediolano.xi. calendas Iunias.

Publicæ fidei Grauis.

s Vnt certæ quidem causæ:quibus principum aī facillime quidē inducuntur:ut illis faueant & in iis etiā succurrant:quæ legibus uidētur aliqn̄ derogare:qui sunt oī lau

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

de cumulati. Nā ſolet multos & graueſ & bonos uiros (ut ait
Cicero) uel anguſtia rei opprimere: uel fortunæ caſus ut ne/
queāt uideri quales ſunt: uel ꝗa deficiant a fide: uel quia ne/
queant obſeruare diē: uel ꝗa in rebus reſtituendiſ aliquo ſint
īpedimento perturbati. Quamobrem Aractus Sycionius: cū
in patriā (a qua iāpridem exularat) rediiſſet: ſuorū ciuium ali
quos: ꝗ decoxerant: magno donauit ære: aliquibus fidē pre/
ſtitit publicā: ut nulli perturbarentur. Cæſar autē quot hu
iuſmodi fecit dona ex Galiis Romā rediens? quot ea fide ſuc
currit publica? Sunt ꝗ hoc immunitatis genuſ moleſte ferāt:
cur illis ꝗbus publica præſtatur fides: aliquid etiā donetur:
cū aut multum æris debeāt / aut in ipſos etiā principes nō ni/
hil iniuriarū intulerit? At ſi recte cōſyderant: ſine publica il
los fide in eas urbes nūq̃; eſſe uenturos: malle debebūt: uel tu
tos illo ire: cū quibus poſſint paciſci nōnihil: & aliqn̄ ſperare
quicq̃;: q̃; ſi minime tuti nunq̃; uenerint. At non ueniant in/
quiunt. abſintq; potius: q̃; qui aut nobis debēt: aut nos affe/
cerūt iniuriis: nobis inuitis ad nos eant. At principes o boni
uiri: hoc ſolo differūt a priuatis: quod imperant: quoq; pluri
bus precipere quidē poſſunt: hoc maiores ſunt principes. Po
pulorum eos multitudo atq; cōcurſus (ut Lycurgus ait) red/
dit principes. Præſtat igitur: ut illis interdū aditus pateat: ꝗ
poſſunt aliquo pacto nōnūq̃; prodeſſe: aut nūq̃; obeſſe. Quid
ſi & nobis debēt: dimittimuſq; ad tempus: aut omnino: ut tu
tius nobiſcum uerſari uelint? Quid ſi uel nobis fuerunt iniu/
rii: toleramuſq; ueniendi ad nos: morandiq; licentiam: ut po
tius pœnitētibus utamur: q̃; nullis? Lælium igitur huius epi
ſtolæ publicæq; noſtræ in ſe ſuoſq; fidei oſtenſorē uolumus
ſemel ac ſæpius ad nos & quælibet noſtra loca tam terra q̃;
aquis: urbes. oppida. arces. paſſus. pontes: & cetera quæq; ue
nire poſſe cum omni familia ſua: ſuiſq; ac familiæ rebus: uel
ſine: ut ſibi libuerit: ac uiſum fuerit: & in illis ſingulis die no/
ctuq; morari: ac inde diſcedere: rurſuſq; ac iterum idem effice
re: ſine moleſtia. inquietatione. uexationeq; qualibet: atq; cu
iuſuis generis arreſtatione ac retardatione. Non obſtantibuſ
tam priuatis q̃; publicis debitis: quibus cum inſtrumento/
rum fide aut teſtibus: aut ſine obligatus tam nobis foret

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ac nostris: q̄ aliis quidem omnibus: nec obstantibus quibus uis criminibus: quorum reus cuiuis esset principi atq; poten tatui: etiam si in nos crimen lesæ maiestatis cōmisisset: qui/bus quorumq; conuentioni atq; accusationi processuiq; ac pœnæ uolumus hac publica fide derogatum: etiam si ea fo/rent: de quibus hic oporteret expressam fieri mentionem. Iu/bemus autem magistratibus nostris quibuscunq; ac subditis sub nostræ indignationis hæc obseruari pœna. Ex Mediola no. x. calendas Iunias.

Sinonima publicæ fidei.

Sit huic nostra fides publica.

Pateat Lælio ad nos nostrosq; liber aditus atq; reditus.

Possit Lælius ad nos & loca nostra immunis ire ac esse: & discedere.

Quotiens placuerit Lælio: huc & in singulas terras nostras liceat uenire ac regredi.

Nullum obsit iudicium ei in nostris locis.

Nulla uis aut lex obsistere possit ei.

Publica hæc nostra fides eum tueatur ab omnibus imunē.

Sub nr̄a protectione cum suis oībus ad nos is accedit.

Fides nostra publica data sit Lælio.

Nihil impediat eū. cui publice fidei litteras hasce dedimus.

Qui has ostenderit nostræ fidei publicæ tabellas: is inquie/tari a nullo nostrorum ullo iure queat.

Nulla sit in Lælium molestiæ causa: cui sunt nostræ fidei pu blicæ litteræ.

Si quis in eum quicq̄ attemptarit: quem publica fide cōmu/niuimus: is a nobis plectendus acerbissime maneat.

Lælius nostram habens fidem publicam nulla de causa pos sit inquietari.

Titulus. lxiii.

Familiaritatis institutiua familiaris.

c Os sibi debent principes familiares asciscere: ut Agesi/laus ait: qui sunt uel genere: uel moribus principum fa miliaritate non indigni Quamobrem cum Iulius & nobilissi mo genere natus sit: ex romana quidem antiquitate: & uitæ institutione tam clara: ut merito sit inter maximorum fami/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

tiarissimos principum admittendus:uolumus hisce publicis familiaritatis litteris omnibus manifesto patere:hūc nos uobis familiarem designasse:uelleq́ ut illis deinceps honorib⁹/ immunitatibus/libertatibusq́ potiatur:quibus familiares reliqui nobis iucundissimi potiti sunt & gaudere consueti. Nequid autem uectigalis aut exactionis cuiusq́ ab hoc exigat̄ eunte.stante ue.aut redeunte per quæuis uel nr̄a uel amicorum nr̄orum loca:cū suis rebus oībus:ac sociis siue famulis: ad numerū usq́ personarū sex:nr̄is edicimus sub nostræ īdignationis pœna. Amicos uero nō sec⁹ ac pr̄es fratresq́ rogamus. Ex Mľo.ix.calendas Iunias.

Familiaritatis institutio familiarissima.

q Vi hanc ostenderit epistolam:uir oī laude cumulatus: noster ē familiaris:eumq́ sic in cœtum ac numerū familiarium nostrorum collocauimus:ut oībus posthac illis fungatur dignitatibus ac immunitatibus:quibus cæteri familiares nobis periucūdi funguntur. Rogamus igitur illos quoscunq́ prīcipes patres ac fratres:ad quorum hic puenerit uel solus:uel cum famulis:siue comitibus loca:usq́ ad sex personas:cūq́ rebus quibuscunq́:ut sine ulla hunc inquietatione aut exactione ire.stare.redireq́ permittant. Nostris aūt hæc iubemus obseruari singula sub nr̄æ indignatiōis pœna. Ex Mediolano.viii.calendas Iunias.

Familiaritatis institutio Grauis.

c Ommodissime prouidit primus in Græcia Inach⁹: apd latinos Cæsar:ut in eos se familiariores principes præstarent:qui laudatissimi uiderentur:& eos suis litteris īsignirent:ut apud exteros pateret:q̄ pro suis meritis amarentur. Hoc enim pacto solēt animi bonorum ad assidue meliora & cogitanda & agenda inuitari:& reliqui paratiores ad uirtutem fieri:ut paribus exemplis ad similes dignitates alliciant̄ His & nos nuper rationibus:ut alias in alios sæpe:sumus in Lælium allecti:qui meritus nobis ursus sit aliqua dignitate condonari. Est enim uir ut summa uirtute.ingenio acutissimo:doctrina singulari.probitate ac fide inconcussa: sic nos assidue obseruauit:ac statui nostro deditissimus fuit. Consti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

tuimus hunc igitur nostrum familiarem. aulicum. atq; comi
tem: in eorumq; traduximus numerum atq; coetum : qui eius
modi locis apud nos gaudent: ut illis posthac semper hono
ribus muneribus. stipendiis. priuilegiis immunitatibus. excē
ptionibus. libertatibus. francesiisq; fruatur atq; potiatur : q
bus frui ac potiri sūt ubilibet soliti reliqui nostri familiares.
domestici. aulici. charissimi quidem atq; iucundissimi : sum/
maq; uirtute prediti. Quod ut facilius assequamur: rogamus
obsecramusq; Serenissimos reges. illustrissimos duces. Incly
tos Marchiones. Præclarissimos principes. Barones. Comi/
tes. Dominosq; quoscunq; : ac Magnificas cōmunitates: æqs/
simos prouinciarum præsides. Iudices magistratusq; quosli
bet. terrarum passuumq; custodes/tribunos. uigiles. & reli/
quos omnis: ad quos : quorū ue loca singula peruenerit hic
Lælius cum familia comitibus ue suis: ad numerum usq; per
sonarum duodecim: cumq; omnibus suis suorumq; bonis.
fardellis. capsis impedimētis. auro. særico. pannis laneis aut
lineis. Iocalibus. argento. suppellectileq; quacūq; : aut bonis
aliis quouis nomine nuncupandis: ut eundem Lælium tam
coniunctim q̄ diuisim immunem. liberum. inquietatūq; quo
modolibet ire. stare. redireq; semel ac sæpius uelint : uelleq;
suos omnis uel mediatos uel immediatos faciant subditos: si
ne cuiusq; solutione uectigalis. Datii. uel gabellæ. pōtatici.
bulletarū. tholonei. Trauersiæ. fundinatiis alteriusq; cuius/
libet exactionis mora. retentione. molestatiōeq; prorsus ces/
sante. Quinimmo ei: si opus fuerit: aut requirendum ipse du
xerit: de cohortibus. societatibus saluisq; ductibus : omniq;
prouideant immunitate necessaria & opportuna: quibus nos
& uices nostras in multo maioribus compensaturos pollice
mur: atq; promittimus. Quicquid enim in hunc officiū : hac
nostra intercessione collatum fuerit: in nos ipsos arbitrabi/
mur esse collatum. Subditis uero nostris quibuscūq; ac quo
uis nomine uocandis: hic iubemus obseruari singula: sub no
stræ indignationis poena. Nihil enim in eum molestiæ infer
retur: quod in nos non censeremus illatum esse continuo. Ex
Mediolano. vii. calendas Iunias.

Sinonima familiaritatis institutiua.

Hic est a me familiaritate donatus.
Inter meos familiares iucūdissimos īstitutus hic est.
Potest hic atq; debet meorū potiri familiariū legibus.
Dignus is ē:qui sit in numero familiariū meorū constitutus.
Habet omnem immunitatem:quam qui familiares sunt alio rum principum.
Pro suis de me meritis familiaritate mea dignissimus ē.
Non ē hic demeritus familiaritatis meæ mun⁹:quo nuper a me insignitus est.
Cum fuerit hic semper studiosissimus mei : a me factus meus est familiaris.
Quibus soliti sunt reliq principū familiares potiri :familiari tatis exēptionibus:hic in mea potitur aula.
Cupio plurimum huic familiari meo succedere optato oīa .
Nihil ē quo mihi magis gratificēt oēs:q̄ si sese ī hūc familia rē meū præstiterint humanissimos.
Est hic familiaris me⁹ tā mihi iucūdus:ut qcqd ī eū a quoq̄ bñficentiæ cōferetu r:collatum in me putem.
Qui me uult afficere summa uoluptate:sit in hūc familiarem meum gratissimus.

Titulus.lxiiii.
Consularis dignitatis familiaris.

m Agna est principibus diligentia consyderandum:ut ni hil agant temerē:singula uero cōsultissime:ut Plato do cuit:dicens. At principes quo reliquis & maiores sunt :& me liora curant atq; maiora:hæc ēt cōsultius priuatis lōge oīa meditentur. At Lycurgus dicebat : uetus maiorum esse uer bum:ut q̄to aliquis alteri antecelleret:aut dignitate : aut re gerenda : tanto esset in deliberando prudentior . Consules igitur non debemus nobis alios asciscere:q̄ & doctissimos : & sapientissimos : ut honera gubernandarum urbium re rumq; maximarum gerendarum nostris humeris demanda ta nobiscum tueantur:cumulatissimeq; seruent . Lælium igi tur uirum optimum ac innocentissimum:ad hæc autē iuris consultissimum in nostrum consiliariū admisimus :qđ hisce litteris liquere cunctis uolumus : ut cū apud amicos nostros

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

principes:tum apud subditos illis gaudeat muneribus:qbus cæteri consulares nostri hactenus potiti sunt.quod eos roga mus uices in maioribus impensuri:nostris sub indignatiōis nostræ mandamus obseruari pœna.Ex Mediolano.vi.calā/das Iunias.

Consularis dignitatis familiarissima.

h Isce litteris palam sit omnibus Lælium nostrum eē cō/sulem:in numerumq; consiliariorum nostrorum colla tum:ut illis deinceps gaudeat præeminentiis apud omnes:q bus cōsulares reliqui nostri sunt ubiq; terrarum gaudere cō/sueti.Id ut cum suis & familiis & rebus ubiq; consequatur: amicos ex intimo rogamus cordis: subditis sub indignatiōis nostræ præcipimus pœna.Sic enim instituimus amamusq; hunc diligenter.Ex Mediolano.v.calendas Iunias.

Consularis dignitatis Grauis.

e Os sibi consules asciscendos regibus:inquit Polybius: qui & prudentia clari sint:& innocentia singulares & fide inuiolabiles.Huiusmodi consultat rei publicæ regēdæ: honeraq; nobis a superis æquitatis demandata moderētur. Nam ut Agis dicebat:homines sumus: consulibus usi reges facilius intuemur:quid agamus. Cum igitur hæc intelliga/mus:sciamusq; Lælium esse clarissimum in uniuerso terrarū orbe Iurisconsultum:Philosophumq; non uulgarem: quiq; multarum experientia rerum præstantissimus est:nobisq; ac statui nostro deditissimus:decreuimus in consiliis nostris se/cretissimis hunc residere:numeroq; ac cœtui consulum no/strorum addidimus:ut illis posthac honoribus simul ac ho neribus uiuat:quibus nostro senatu īsignes cæteri apud om ne hominum genus uiuere consuerunt. Id ut apud exteros assequatur:quotiens cum suis & personis & rebus illo perue nerit intentius rogamus illustrissimos omnes principes eorū q; magistrat⁹:nostris uero edicimus sub indignationis nr̄æ pœna attētius obseruari.Ex Mediolano.iiii.calēdas Iunias.

Sinonima consularis dignitatis.

Hic meus est senator præstantissimus.
Ex meis consularibus:usq; quos plurimū diligo hic unus ē.
Non tenet hic inter meos consiliarios locum inferiorem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Tanta hic est integritate: ut in senatu meo sit mihi iucun/
dissimus.
Cupio uæhementius: omnes scire: hunc īter meos senatores
primam nactū esse sedem.
Ex iis consiliariis: qui sunt apud me nō mediocri uirtute cla
ri atq; insignes hic est delegendus.
Habet hic meus senator ut uirtutis plurimum: sic fidei ac
innocentiæ.
Nulla sænatorem hunc meum latet probitas.
Est meus hic consul tā insignis doctrina & fide in me: ut nul
lum cum hoc ausim comparare.
Virtus & modestia & eruditio Lælii senatoris mei mihi iā/
dudum est perspectissima.
Tam est rara huius mei consularis probitas: ut hunc merito
præferam cæteris.
Tāto ē multis meis consulibus Lælius clarior oī laude: q̄to
rariores sui similes inueniuntur.
Cupio ītelligi oībus: q̄ hūc senatorē meū diligēter amem.

Titulus. lxv.

Medicinalis familiaris.

e St nobis medic⁹ præstātissim⁹: qui cū æsculapio Hip/
pocrateq; de medicina possit cōtēder. Hic ē nobis caris
simus atq; iucūdissimus. Nā tā ē nobis sæpe usui: ut uitā no
bis sine hoc esse nullā diuturniorē posse ducam⁹. Contingit
hūc sæpenumero: tū nostra cā: tum sua negotia curaturū ꝓ/
ficisci. Cupimus ei sp iter tutū & expeditissimū ubiq; terrarū
esse. Id ut assequat̄ clarissimos quosq; principes rogamus in
stātissime. Nā cū bonū hūc uirū & eruditissimū accuratius &
īmunē sua ploca quæq; pmiserīt ire sæpi⁹ ac regredi: meaq;
intercessione plurimum honorarint: mihi rem adeo gratam
fecerint: ut gratius nihil unq̄ sint affecturi. Nostri aūt subdi
ti hunc sciant eū esse: quem æque ac me diligo. Ex Mediola/
no. iii. calendas Iunias.

Medicinalis familiarissima.

q Vi cum hisce litteris ad uos iuerit. O patres cōscripti:
meus est medicus: mihi pro īcomparabili sua uirtute
q̄ gratissimus. Is iccirco istac iuit: ut deuotionem suam ex/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.37

soluerct. Cupio apud omnes eum plurimum honorari: quoniam est mihi ob incredibilem suam uirtutem gratissimus: tum ob incomparabilem erga me obseruantiam æque carus ac ego. Si me amatis hũc honorate summoperẽ: admitite gratiose: ac excipite beneficentissime: censeteq; hoc munere uos in me nihil conferre posse iucundius. Ex Mediolano pridie calendas Iunias.

Medicinalis Grauis.

e Rasistratus eos recitat reges: qui suis temporibus uiuerent. medicis esse tam delectatos: q̃ quod maxime. Agesilaus uero medicos inquit iccirco dictos esse Appollinis filios: quod hominum uitas tuerentur: ut Phœbi luminare q̧cquid in terris gignitur: tueri solet: quod diligentius. Naso cõplexus est: cum ait. Inuentum medicina meum. Num id mediocre munus est: quod pulcherrime Poete fabulantur Esculapii medicaminibus Hyppolitum Diane restitutum Virbiũ appellatum? Nam qui quasi sunt difficultate morbi in Horcum traducti: medicorum officiis uitæ restituuntur. Quamobrem apud Egyptios Inachus & cultus est pro numine: & Osyrus appellatus: quasi oculus multa uidens. Sed nõ erant per id temporis alii: q̃ Cyrurciæ periti: phisici uero nulli: ad Hippocratis usq; tempora. Nunc autem medicina floret: ubi & Galienus Pergameus: & Auicenna: & Serapion tã claram reddidere medicinam: & noui sunt plurimi: quorum ingenia facultatem hanc nobilitarunt. Inter quos cũ habeam⁹ nos quidem medicum Cyrurgicum simul ac Physicum (ut decet quidem esse) omni laude præstantem: uirum probũ ac innocentem: nobisq; deditissimum: huic afficimur uæhementius: cupimusq; hanc in eum beniuolentiam nostrã omnibus esse perspectissimam: sed uobis in primis conciuibus: propinquisq; illius. Quamobrem sic existimate: nullam rem tãtam esse: quam pro uobis ego facturus non sim: modo illi me gratificaturum esse cognoscam. Gaudete igitur: & eũ sp̧ existimate uobis profuturum: non apud nos solum: sed apd̄ quos nr̃a poterit q̧cq; ĩtercessio. Ex M͞lo calẽdis Iuniis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Sinonima Medicinalia.
Hic est clarissimus medicus.
Ab hoc uno dependet oīs bn̄medendi ratio.
Quæ hic in medendo nō tenet:nemo tenet.
Nihil est medicinale:quod latere hunc possit.
Habet hic omnia medicinæ iura.
Est hic maximus medicorum interpres.
Tātus ē hic medicus:ut queat cū antiquis cōparari.
Nullus medicinæ fructus hunc fugit.
Tam ē hic medicaminibus clarus:q̄ qui maxime.
Accepit hic oīa medicorū fundamēta.
Secū hic attulit oēm medicinæ laudem.
Huic uel soli nr̄a tēpora debent medico.
Hic nō cyrurgic⁹ mō:sed physicus est præclarus.
Nihil habet huius medicinæ peritia cum uulgo medicorum commune.
Cū quo ueterū nō pōt hic me⁹ medic⁹ adequari?
Quo nouorū medicorū hic meus nō ē maior atq̄ melior?
Cui cedere possit hac tēpestate medico?
Tanta est medendi peritia īsignis:ut possit quasi de⁹ coli medicorum.

Titulus.lxvi.
Legalis familiaris.

q Vanti sint habiti semper Iurisconsulti: & Herodotus describit:& possumus non uulgari coniectura cōsequi. Nam ut Cicero inquit:ubi ius ratioq̄ perit: illic habitandū non est. Iustitiæ autem ministri sunt ipsi legum sapientes: q lites ut Paulus ait:dirimunt:discordias sedant: iras componunt:hominesq̄ hominum utilitati cogunt inseruire. Legis ergo clarissimus interpræs utriusq̄ Lælius uir modestissim⁹ ac unice quidem æquus:mihi pro incomparabili sua sapientia dilectissimus est:& cui cupiam mea intercessione:ab oīb⁹ ubiq̄ terrarum faueri. Non quia commendaticiam pro hoc hoīe tam insigni laude cumulato misisse dicar(sua enī sit satis uirtute cōmēdat⁹ apud oīs)sed ut intellīgāt oēs:q̄ti hūc faciam:q̄ti fieri a uobis optem: his paucis eius nomen prosecutus sum. Sed est certe multo præstantior: q̄ cuiusquam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

possit litteris explicari:& cui quicquid officii tribuitur:mihi traditum esse ducam. Ex Mediolano.iiii.Nonas Iunias.

Legalis familiarissima.

m VLtis prosequerer uerbis epistolaq; prolixiore clarissimum Iurisconsultissimumq; uirum Lælium: qui præturam nunc istic exercet:qui ut est innocẽtissimus: sic æquissimus:& dignus: qui maiori præsit digniorīq; magistratui. Eum non ut cæteros pedaneos iudices:sed ut rarum ac præstantem a uobis cæterisq; subditis nostris cupimus honorari:cum non tam soleat lucro ad magistratus: q̃ potius gloriæ cupiditate perduci. Sitis in huius preceptis obsequiosi: ut intelligat:nos fide in me potius præstare:q̃ diuitiis:alioq; urbis ornamento. Id ubi feceritis: & prætorem istum mihi deditissimũ semper obseruaueritis:gratificabimini mihi plurimum. Ex Mediolano.iii.Nonas Iunias.

Legalis Grauis.

l Egum maiestatem:quam uenerandam Augustus declarat inquiens legum ueneranda maiestas:maximã apud omne hominum genus fuisse:declarant omnium nationũ ac lĩguarum codices atq; monimenta. Nam cum eadem tempestate Moyses Hæbreis:Mercurius Trismegestus Asyriis: Cecrops Atheniensibus tradiderũt leges:culti sunt pro diis singuli apud suos. Nam & Iuppiter apud Cretenses non multo antea:& alius eodem nomine apud Arcades:quia leges suis populis statuissent uenerationem consecuti sunt. Idẽ de Apolline legimus factitatum. Idem de æaco. Minoe. Rhadamãthoq;:qui quoniam iudices seuerissimi fuissent:apud inferos damnare sunt dicti reos. At non multopost Lycurgus apud Lacedæmonios Solon apud Athenienses eas ĩstituere leges: quas & Xenophon recitat:& ad nostros traductas intelligimus orbem terrarum hodie moderari. Nam sine hoc iure:qđ expositũ ait Cicero populo:ut obseruetur: quis bene uiuat: aut deniq; inter homines uiuat? Quamobrem in hunc usq; diem assidue iurisperitissimi Bartholi Baldiq; similes honorantur nec paruo habentur in prærio. Id cum ab aliis diligẽter seruetur.tum a me ipso cui Lælius clarissimus hic iurisconsultus est iucundissimus:qui cum ingenio ẽ acutissimus:

tum doctrina sapiētissimus: tum etiam fide innocentissimus. Eum pro tam egregia laude plurimum amo cupioq́ʒ a uobis cæterisq́ʒ meis plurimū honorari. Ex Mediolano Pridie Nonas Iunias.

Sinonima Legalis laudatoria.

Quæ potest ars cum legali comparari?
Nulla facultas ī urbe pōt cum iuris æquari sanctimonia:
Supat ius ciuile pontificumq́ʒ facultates quasq́ʒ reliquas.
A legum peritia uinci solet omnis in re publica administrāda disciplina.
Si recte ius tenes tuæ patriæ: potes in ciuitate pēsse.
Prouinciæ presides legalis solet ars efficere.
Tanta est legalis facultatis laus: ut nulla sit in urbibus regēdis ratio: quæ cum hac audeat conferri.
Qui uolunt ei uacare scientiæ: quæ plurimum sit in regēdo foro necessaria: uacet legibus.
Tā ē egregia legū peritia: ut præstātior nulla dici possit.
Qui deprimunt legum maiestatem: non sunt homines.
Humanæ societatis fundamētū in recta legū sapiētia cōstat.
Nihil est in aliqua disciplina tam egregium: ut a legali facultate non superetur.
Qui legalis est facultatis peritissimus: is ueram non simulatā philosophiam profitetur.
Hic Iuriscōsultus Vulpiano ē Cerbitio. Belaq́ʒ præstātior.

Titulus. lxvii.

Poetalis familiaris.

c Vr uates sint a ueteribus appellati poete: si recte consyderetur. facile inuentu sit: quadam fuisse hos quondam diuinitatis apud homines ueneratione conspicuos: ut non īiuria illud Nasonis legatur: Sunt etiam qui nos numen habere putent. Itaq́ʒ poetarum ego præstantiam nonnunq́ʒ admiratus Lælium Poetam illustrem assidue feci plurimi: cum eius sim uirtutem beniuolentia prosecutus: tum a quo uideri posse quicq́ʒ immortalitatis meo qdē acqrere nomini. Id ut ego sic institui. sic uobis fratribus meis dilectissimis obseruā

dum esse uelim: Cum mea enim salute uestra est coniuncta salus: a meae mentis studio: uos natu minores studia quoque uestra debere sequi spero. Ex Mediolano Nonis Iuniis.

Poetalis familiarissima.

p Oetam scitis o filii: sapientem solere ĩterpraetari: ut certe boni poetae censendi sunt omniũ sapientissimi: quos nulla facultas lateat. Accedentem igitur istuc Laelium poetã mihi pro sua incomparabili doctrina carissimum non admiremini solum: sed legentem assidue audite: a docente semper discite: tuncque uos mihi plurimum gratificaturos existiate: cum eius haerebitis nocte dieque lateri: ut nunque nõ doctiores discedatis. Parete p̃ceptis hisce meis. Ex Mediolano. viii. Idus Iunii.

Poetalis Grauis.

a Nte poetas neminem inuentum esse ullius facultatis auctorem: testatur Philon iudeus: qui Platonis coaetaneus fuit. Apud Egyptios autem primi fuerunt omnium qui sacerdotum & prophetarum cognomento humanarum simul diuinarumque rerum cognitionem tradiderunt. Nam Vulcanum Nili filium: qui secreta naturae carmine reserauit: cõstat poetam extitisse uetustissimum: Cadmumque Agenoris filiũ: & Linum eius discipulum: a quo didicere poeticam Orpheus Pronorpides, atque Hercules. At Orpheus primus ẽ apud Graecos: qui scripsisse ĩueniatur historiam uersibus. Ante Homerum autẽ & Hesiodum scripsere nulli neque medici: nec Iurisconsulti: nec philosophi: nec ullius facultatis auctores. Poetarum tantum fuit ĩgenium: ut ab Homero fateatur Strabo uel historicos. uel philosophos, uel legum latores suarũ artium usurpasse primordia. Tam autem ẽ egregia facultas haec intellecta: ut Appollinem poetarum deum eẽ dixerint: & eius oraculo apud Delon uota tradiderint. Quid quot tanta deinceps facta carminis celebritas: ut sine carminibus uel ipsa quidem sacra in templis non sint praetermissa? Quod ut instituit apud suos Dauid ille rex deo gratissimus: sic & in hodiernũ usque diem obseruant oẽs christiani. qd christianos ac sanctos dixi? omnes diuersarum sectarum atque nationũ caerimoniae: ut psalmis hymnisque ducant maiorem nasci celebritatẽ.

Quid Eulogia? qd triũphantiũ festa? qd cætera quæq; laude refertissima: q̃ sine carminibus ꝓcedere uidẽtur negre? Accedit elegãtia poeticæ facultatis ĩ referẽdis iis oĩbus: q̃ aut natura sunt aut usu referẽda. Accedit dignitas uersuũ: q ut copiosi sint: sic ẽt ĩgeniosi: suiq; tenaces: ut ñ cadãt: nõ humi serpãt. Hæc & multo cognoui iãdudũ ĩ Lælio poeta præstãtissimo plura: c⁹ poemata fuere mihi sp tã iucũda: ut iucũdius nihil esse qat. Cupio idẽ de hoc tã excellenti uiro & tibi uideri mi rex humanissime: quem ut cognoscas: & admireris: & non si/ne causa tam mihi gratum existimes: nuper ad te uisendũ mi si. Vale. Ex Mediolano. vii. Idus Iunii.

Sinonima poetalium laudatoria.

Poetica est facultas antiquissima.
Poesim uetustatis nobilitate cæteris antecellere sciũt oẽs.
Nemo ẽ: quẽ lateat: q̃ꝫ sit poetica præstabilior reliquis.
Poete ut ingenio sunt acutissimo: ita q homines magnos red dere solent æternos.
Audeat ulla scientia cũ Homeri contendere facultate.
Nulla tãti ẽ facultas faciẽda: q̃ possit cũ poetica cõparari.
A poetica facultate sunt exordia nactæ omnes aliæ.
Tanta est laus in hoc poeta: ut in nullo maior.
Potest hic existimari par Nasoni: aut Museo.
Quis est in ullis actibus: qui non cædat poetis?
Poetarũ laus instar Aquilæ super alitibus: precedit reliquos
Hic uates tantum habet salis: quantum grauitatis.
In hoc uno & doctrinam admireris & aptitudinem.
Vt conducit tꝑibus atq; rebus: ita quæq; describit.
Cogit uisis: quæ assidue dictat: omnes obstupescere.
Diuina sunt potius: q̃ꝫ humana: quæ hic facit poeta.
Hui⁹ poete similes phœnicæ rariores ĩ Italia ĩueniri solent.

Titulus. lxviii.

Philosophalis familiaris.

e Tsi philosophandi scientiã nõ nullis necessariã esse du co: sine qua nec illi aut illi mereantur appellar suarũ facultatũ titulis: tã propriã tñ habeĩ sedẽ arbitror (ut Aristo teles ait) ut is solus mereatur phũs appellari: qui morib⁹ de

ctrinaq; philosophet. Huiusmodi uir nūc apud uos E o filii: q ut ē doctrina Plato: sic Catonē uita refert: quē ut & audiatis docētē & imitemini uitam īstituētem: nō iubeo mō: sed si æquū ē: rogo. Sic me faciatis uiuere iucūdissime: si illius uos seruare pcepta uidero: & īstituta: q mihi p sua icredibili doctrina pbitateq; tā ē carus. Ex Mlo. vi. Idus Iunii.

Philosophalis familiarissima.

l Elium philosophum & uita: & eruditione cupio plurimum & uidere & audire: & sic totum amplexari: ut nō nihil ex eius me sequatur disciplīa. Vt enī pistores nequeūt ex pistrino non redire farinacei: sic ego discendi cupidissim⁹ non ualebo: non ab eo quicq;: & ad īstitutionem uitæ: & ad eruditionis præcepta reportare. Cura igitur: q̄tum potes: ut ad nos otius eat: nihil apud nos ei commoditatis est defuturum. Ex Mediolano. v. Idus Iunii.

Philosophalis Grauis.

p Hilosophandi scientiam & si solent sibi propriam poetæ dicere: tum Mathematici: tum oratores (ut Cicero docet) hæc sine philosophia mācha iudicari. Tñ uarios habet apud historicos suæ laudis inuentores. Atlantem Afri adducunt. Orphea uel Zamolxī Thraces. Linum Thebani. Egyptii Vulcanū. Galli suos Druides & Somnotheos: alii autem alios: qui philosophiæ primordia & dederint: & amplificarint. Quæ siue a Zoroastre Magorum principe: siue a Persarum Chaldeorumq; Gymnosophistis originem facultas sit tracta: in uberes tuos illos diuisa sciendi fontes. Rationalē moralem. naturalemq; pre se fert scientiam: docetq; nō solum hominem cætera: sed quid sit etiam ipse homo. Quæ sunt rerum secretarum abditissimæ latebræ: quas philosophia non inueniat? Vbi quicq; ē hominum obscurum erroribus: quod huius ductu curaq; non splēdeat? Quam potest mens hominum in errores lapsa incurrere ægritudinē: ī qua nō sanetur phīæ gubernaculis neq; medicaminibus? Recte Stratonicus hāc sanitatem appellat. Hæc argut is īgenii do

cet contendendo uerum exquirere:ac inuenire. Hæcuiam be ne beateq; uiuendi suis parat præceptis Hæc facit ut arcana quæq; naturæ philosopho reserentur. Huius ego cliẽtes plurimum amo: imo ueros moribus ac peritia philosophos numinum instar & colo: & ueneror. Audio istic docere philosophiam nescio quem Lelium græcarum/simul latinarumq; peritissimum litterarum: quem qui audiunt: continuo incipiant doctrina: qui immittantur uero: moribus philosophari. Cura si potes ut ad nos eat nec quicq; stipendii recusetur: quod ab me postulat: habebit quæ uolet omnia. Ex Mediolano. iiii. Idus Iunii.

Sinonima philosophiæ Laudatoria.

Hic philosophus est omnium peritissimus.
Non minus hic est moribus: q̃ doctrina philosophus.
Habet hic ex pristina philosophia & uitam & doctrinam.
In hoc philosopho habent quem & audiant eruditi: & imitentur boni.
Ab hoc philosopho nihil accipi potest: quod aut doctũ non sit: aut cultum ac innocens.
Philosophia huius est omnis uera: nusq̃ simulata.
Nulla est in hoc labes: omnis laus.
Est hic philosophus tã suæ facultatis titulo dignus: q̃ apud priscos ullus alter.
Quid hic habet a uirtute ueraq; philosophia disiunctum.
Vt hic docet: præstat eẽ phũm: q̃ scire philosophiam.
Nihil huic est cum ullo cõmune uitio: ulla ue imperitia.
Habet hic: quæ decent philosophum omnia.
A philosopho tm̃ hic aberrare põt: q̃tum a seipso cælum.
Phĩa huius non simulata. sed suo conueniens est nomini.
Qua re omnes accusantur philosophi: quod parum student innocentiæ: hic nunq̃ accusabitur.
Quod in plerisq; uidetur: qui se Philosophos dici uolunt: in hoc est nulla inanis auiditas glorie.

Titulus. lxix.

Mathematicalis familiaris.

q Vi curã iis adhibuere facultatibus: quæ sunt ab actiõe alienæ: sed subtilissimæ certe: nõ sunt multũ ĩ actione

uitæ (ut Cicero docet) laudati: sed admiratione dignissimi: q res secretissimas nõ multũ in usu uersatas sibi & procurauerint: & summa indignatõe sint assecuti. Nã astronomos reliquosq̃ Mathematicos & Chaldei primũ ĩuctores: & uniuersa deinceps Græcia qĩ numina quædã in terris coluit. Quã obrem constitui oĩo his te mi fili uacare facultatibus: ut aliqñ futurorũ interpres possis fieri ad bene/beateq̃ uiuendũ ĩstructior: atq̃ minus difficilis. Ex Mľo. iii. Idus Iunii.

Mathematicalis familiarissima.

i Mprobent Mathematica rerũ oĩum bonarum irrisores isti mordaces: ut uelint: ego te iis uacare decreui. Quid enim argutius ac uerius ea inuenitur scientia: quæ paucissimis nota res aperit futuras: musicam docet consonantiã: metitur telluris uel abditissima quæq̃: ac uno ictu multos accumulat numeros: Hæc ut est rarior: ita & mihi iucundior: & uisa homine nobili dignior. Huic igitur operam omnẽ adhibe. Ex mediolano pridie Idus Iunii.

Mathematicalis Grauis.

u Iciniores solis ortui primi ab Herodoto/Straboneq̃ recitantur oĩum Astronomiã inuenisse. Zoroastremq̃ dicũt alii (Platonẽ secuti) deorũ immortalium hanc nobis dono comperisse: alii uero inqsitione diligentius inuenisse. Ptolomeum autẽ admirantur: q post tot annos tã egregie sit ĩ illis uersatus & doctrina & rerũ experientia: quæ uix ii primi attigissent. Homerus autẽ & astrorum cursus: & mensurationẽ/numeros/armonicasq̃ describens aliquando consonantias uix sibi credat in summa rerũ omnium difficultate. cum dicat sine testibus probationi fidem adhibendam. Ego & ueterum & nostrorum in his facultatibus consyderans laudes: uolutãsq̃ nõnunq̃ mecũ animo: q̃ti fuerint: sintq̃ assidue pretii: qui possunt ex iis fundamentum & ueritatem elicere: qui sunt omnium obscurissimi: & admiror & ueneror: si quos intueor eiusmodi Mathematicos: qui uera sint laude digni. Puto enim hæc aut prouidere aut rimari: nõ tam humanitatis officium esse: q̃ potius diuinitatis. Quãobrem cum istic: quo te mi fili discẽdarum misi bonarum artium gratia: factus sim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

certior Mathematicum esse uirum non officiosum minus q̄ ingeniosum. hoc est & doctissimum:& bonorū amantissimum: ad eū te cum hac epistola conferas continuo uelim: ipsumq̄ meo nomine roges tibi sese nōnunq̄ disciplinas suas impartiatur: sed ea qdem sollicitudine: qua solet amicos. Nā cū nulla tibi sint iis in artibus principia: est inchoandum a carceribus (ut aiunt) ut facilius ad calcem peruenias. Id si tibi commodaturum se promiserit: intelliget propediem nō contulisse officiū in ingratum. Nā ut meapte sum natura in eos omnis liberalissimus: qui me aliqua donant gratia: ita in huius operam conabor superare meam & naturam & cōsuetudinē: ne se unq̄ iactet me uicisse officiis decertantem. Esto tu modo studiosus. Ex Mediolano Idubus Iunii.

Sinonima Mathematicalia.

Doctissimus hic est Aryithmeticus.
Acutissimus est Astronomus.
Diligentissimus est Geometer.
Sonorus & suauissimus est Musicus.
Huic sunt cæli secreta cognitissima.
Ab hoc possumus futuros accipere rerum euentus.
Hic maximus est & certissimus uates.
Huius facultas ab astris nihil habet disiunctum.
Tam est hui' animus in stellarum consyderatione compositus: ut uel somnians inter sydera uersetur.
Qui hunc hactenus ignorarunt: sciant posthac astronomorum rarissimorum excellentissimum esse.
Plurimum laudant omnes hunc Mathematicū: at ego prorsus admiror.
Neminem Mathematicorum esse cum huius scientia comperandum: arbitror.
Est hic ut in reliquis Mathematicis clarissimus: sic in Astrologia solus nostra tempestate Ptolemeus.
Albumazar (cuius hic nititur studiis) ab huius scientia iudiciisq̄ longe ac late se uictum esse fatetur.
Null' ē Mathematicus ī ulla natōe hoc tēpore huic similis.

Titulus. lxx.

Omnium artium familiaris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

p Rimus omnium Gorgias legitur Leontinus ita sensisse ut oratorem se nemo auderet profiteri: qui nequiret de omnibus: quæ ab eo quærerentur: respondere. Quod cũ plerisq; in locis uideatur & Tullius affirmarẽ: mirabile certe munus in hominibus esse cælitus duco: ut oratoria sit omnium artium & disciplinarum artes complexa unusq; orator inter omnis quæat reliquarum artium professores: quasi ĩ propria uersari officina. Quare cum ego in gymnasium istud te litterarium miserim: ut discas: fac ut omnino te dedas oratoriæ quam scim⁹ omnium artium esse complexam facultates. Ex Mediolano. xix. calendas Iulias.

Oĩm artiũ familiarissima.

c Vm ĩtelligam istic oratorem esse clarissimum, qui sit tã inter omnis scientias familiarissimus singularis: ut admirari cogat omnis earum professores cupio ad eum amandum sequendumq; te accingas: nocte dieq; ab eo non discedas. Nullum ei negato suæ disciplinæ prætium. Nihil si me amas: pretermitto: quo te illo posse gratificari cognoueris. Afficies eo me pacto tanta uoluptate: ut incredibile dictu sit Ex Mediolano. xviii. calendas Iulias.

Omnium artium Grauis.

q Vanq; poetas aliquando audiui: affirmauiq; oportere omnium artium esse peritissimos: ut omnia recitantes nihil ignorarent: ut Simonides & Hesiodus docent: non tñ hoc munus oratoris minus esse duco: q̃ poetarum. Nam ut Tullius dixit: Si de medicina defensionem sit orator intercepturus: aut de astronomia, aut de re militari: quibus poterit argumentis eius tueri causas: nisi eas ipsas tenuerit artis: ĩ q bus uersabitur defendendis? Certe non iniuria concluditur: uix singulis ætatibus singulos tolerabiles oratores extitisse: cum reliquarum facultatum plurimi semper extiterint & pfessores: & peritissimi. Non parum est in persuadendo se unũ omnibus exhibere audiendum: qui & dicendo auditorum animos in sententiam trahat: & suadendo ac disuadendo in omni re uertat quo malit. Quam autem hoc scire quemlibet deceat: qui sit ullius facultatis honestæ laudem habiturus

benemerẽs:uel ab oĩ hoĩm facultate cognoscat᷑ Theologis. Medicis. Iuriscõsultis:qui nisi hac oratoris ui atq; maiestate annitant᷑:nihil uel p̃dicãdo:uel medẽdo/ uel ĩ agẽdis causis p̃ficiant. Oratorẽ ego rite fateor ueteres imitat⁹ oĩm artium quẽdã cõplexorẽ eẽ:q ut Cicero Demosthenẽ secut⁹ uoluit: cũ oratiõe hoĩes bestiis ãcellãt:eadẽ bona & sapiẽti reliqs præstet hoĩm laudib⁹:sitq; uel hoĩe lõge maior & præstabilior. Huic adhibeas oẽm diligẽtiã & industriã uolo: nec ad ullũ te ulli⁹ facultatis opificẽ cõferas poti⁹:q̃ ad urbis istius oratorẽ:qui ut clarissim⁹ ẽ:sic ẽt nostrũ amantissim⁹. Ex Mediolano. xvii. calendas Quintilis.

Sinonima omnium Artium.

In hoc uno est oĩm artiũ excellentia.

Nihil ex cũctis ẽ bonis artibus:qͩ hũc lateat.

Potest hic solus ad omnia cunctarum artium abditissima respondere.

Tam ẽ hic Orator bonarũ artiũ singularũ p̃itissim⁹:q̃ ullus apͩ ueteres extitisse perhibeatur.

Nulla ex arte quicq̃ est huic incognitum.

Hẽt oĩm hic facultatũ singulos qdẽ locos p̃spectissimos.

Sola est oratoria cæterarum omnium disciplinarũ & capax & particeps.

Qui sese oratorẽ uocat:is p̃fiteat᷑ oẽs artes.

In oratore neq̃ eloquẽtia sine sapiẽtia existimari.

Quæ sapientia decet oratorem:humanarum est & diuinarũ scientia rerum.

Ad oĩs artiũ oĩm fõtes debet orator r̃ndere.

Nihil eũ fugiat:qui nõ ĩmerito sit oratoris gloriã cõsecutus.

Oratorũ laus in oĩb⁹ ẽ artibus discutiẽdis ĩtelligẽdis/ tractãdisq; constituta.

Tãta ẽ oratoriæ uis:ut oĩm debeat artium fundamenta pro/gressusq; tenere.

Titulus. lxxi.

Militaris cũ adhibẽda fide familiaris.

m Ilitandi certe laus:quæ non corporis solum uiribus: sed multo magis animi splendore continetur(ut pro/bat Xenophon)a ueteribus est semper summo existimata in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

præcio:at ita quidē:ut nō bellū modo milites ĩ cāpis gerere
scirēt:sed ĩ urbe pr̄ia cōsulere dignitati ciuiū:suorūq; indēni
tati. Propterea cū se iactaret apud Philippū Macedonē suus
miles quod fortissimus foret: tibi prefero dixit Elephantem
phūs. Cū te igit̃ militiæ dederis: fac ut ñ malis bestiarū simi/
lis furore. cædibus. uiolētiaq; cęteri. q̃ uirorū ĩgenio. cōsilio
ĩnocētia. pietate. Ex M̃lo. xvi. calendas Quintilis.

Militaris cū adhibēda fide familiarissima.

q Vi militiæ uacas mi fili: fac ut te uerū ñ simulatū exhi/
beas militē: q ñ in dimicādo. uiolādo. cedādoq; cogno
scit̃: sed in uictoria cōsulto prudēterq; cōsequēda. ĩ deliberā
doq;: q̃ sit modestꝰ. q̃ innocēs. q̃ pius. Quibꝰ āt hæc singu
la gradibꝰ cōsequaris a Lælio accipies: q hanc meo noĩe tibi
reddidit epistolā: cuiꝰ adhibe uerbis æque fidē: ac si præsens
exp̄ssissem. Dicet enĩ a meipso. Vale. Ex Mediolano. xv. calē
das Quintilis.

Militaris cū adhibēda fide Grauis.

m Ilitādi facultatē ut ātiq̄ssimā cēseo (Militauit Moyses
Militauit Cadmus Militauit Iupiter: ĩter primos āt hi
storiarū fontes Ninus. Cyrus. Xerxes) sic & præstātem inter
eas: q̄bus in hac uita nobis ē opus. Nō enĩ: ut eripiat̃ cuiq;
uel uita uel res: ē iuēta: ut uiolēter & impudice q̄cq; efficiat̃.
Sed ut: si q̄s uelit tyrānus & uiolētus esse: militādi peritia ei
obsistat̃. Pacis igitur custodiā militia uera quærit: pacis fun
damētū ac robur: ut Demosthenes docet. Haud eĩ tā armis.
phaleris. uaginaq; Eneade gaudere debet bonus miles: q̃ po
tius earum peritia facultatum: quibus bene uiuitur ac beate.
Quod si castramētationibꝰ solisq; expugnationibꝰ hostium
cōstaret Militiæ laus: solis quoq; constaret corporis bonis:
quæ lōge sunt illis ĩferiora: quæ ad animū attinet. At Plato
dixit artē militarē corpus habere ut materiā: animū uero: ut
formā: corpus quod exerceret ministerio animū quo impara
ret: corpus cum belluis communissimum: animum cū ĩmor/
talibus diis. Ad hæc autem uide: q̃ profuerint Cyro. Alexā
dro. Cæsari: uel ad uictorias consequendas multarum scien/
tiæ rerum. Itaq; cum te tandem Militiæ dicaris: cupio & alia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

non prætermittere:quæ ſint ad iſtam laudem ſummoperē ne ceſſaria. Hæc qualia uelim eſſe: Lælius corā explicabit meis uerbis. Ex Mediolano.xiiii.calendas Quintilis.

Sinonima militaria cū adhibēda fide.

Clar⁹ miles nō animo min⁹ præſtāti:ꝙ̄ forti corpore cōſtat.
Huic adhibe fidē oēm in iis:quæ tibi meo refert noīe.
Hic miles optimus nihil tibi dicet:cui æque nequeas adhibe re fidem:ac mihi.
Vera militiæ laus uerā ſequit̄ mētis indaginē.
Nō prudētia minus:ꝙ̄ fortitudo prodeſt militi.
Nihil eſt tam proprium atq; ſuum militiæ:ꝙ̄ conſilium īge nium/atq; fides.
Non differrent a beſtiis milites:ſi ſolis conſtarent membro rum uiribus.
Nō uſum mō roboris quærit militaris gloria:ſed prudentiæ uim atq; maieſtatem.
Maxima militiæ laus ex multarū optimarūq; artiū diſcipli na ſolet naſci.
Quid ē i fortiſſimo turpi⁹ milite:ꝙ̄ ſi ſit furioſus?
Vt abeſt ab īprudētia bon⁹:ſic abeſſe debet miles.
Potes huic omnem adhibere fidem : qui meo nomine docet nonnihil.
Qui miles hic ad te iuit:adhibe huic fidē pro me omnē.

Titulus.lxxii.

Ad cōciliādā gratiā familiaris.

f Vere maiores multorum Principum inter ſe nonnunꝙ̄ inimiciſſimi:quorum hæredes amiciſſimi facti ſunt : ut cum Lacedæmoniis Athenienſibus non paruæ quondam extiterunt diſcordiarum cauſæ:quas temporum diuturnitaſ diremit atq; ſedauit. Itaq; ſi tuis etiam maioribus fuerunt cum meis inimicitiæ : diuertamus nos ab iis odiis : quibus nullæ ſunt alternæ iniuriarum cauſæ : ſed omnia pacatiſſi ma:uniceq; tranſquilla. Cōciliemus per deum immortalem : mētes noſtras:perpetuaq; deuinciamur fide:quod ut ego me ſeruaturum polliceor:ſic te recuſaturum non ſpero. Ex Mlō .xiii.calendas Iulii.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Ad conciliendam gratiam familiarissima.

p Luribus abs te cōmunem animorum nostrorum conci
liationem deposcerem uerbis: si censerem ad id te diffi/
cilem. Sed cum intelligam: nihil humanitate facilius tibi: fio
breuior: rogoq; nolis hanc gratiæ nostræ conciliandæ noui
tatem effugere: quam sit uetustas diuturnior secutura. Nulla
enim hoc alia de causa quæritur: nisi ut inuidorum maliuo/
lorumq; ingeniis obsistatur: paceq; diutius firmissimeq; uiua
tur. Ex Mediolano. xii. calendas Quintilis.

Ad conciliandam gratiam Grauis.

n Equeo non illos summis in celum extollere laudibus:
qui nullis maiorum hærentes inimiciciis: conciliata si
bi alterutra gratia: facti sunt amicissimi: ut inter barbaros sci
mus fecisse Medos cum assyriis: īter Græcos Argiuos cū The
banis: inter nostros Romanos cum latinis. cum Tuscis. cum
Sabinis: cum quibus non modo sibi gratiam conciliarunt:
sed connubia iunxerunt: & propinquitatum plura genera cō
traxerunt: A quibus ut adhorruit omnis dolus: sic & simul/
tas omnis semper porro fugit. Hinc natæ sunt familiaritates
assidue: tamq; arctæ contractæ amiciciæ: ut nihil inde dulci
us: nihil amicius dici queat. His exemplis duci debent: q bo/
ni sunt: quorum etiam maioribus quicq̄ fuerit discordiarū.
Hac ego permotus ratione conciliare tecum gratiam cupio:
nec maioribus cædo meis: qui maluerint hostili cum tuis
more uiuere: nec tuis tibi cædendū esse reor: qui ab hoc odio
non continuerint. Vbi enim finitimis sunt cōciliatæ gratiæ:
quid potest desse iucundi? quid felicis? Omnia pacatis princi
cipum finitimorum animi rident: omnia florēt. omnia coale/
scunt. Fac igitur (amabo: & tu pariter) malis in hac gratiæ
conciliandæ ratione perpetuo uersari: cōmuniq; conquiesce
re amicicia: q̄ aliter sentire quicq̄: ut te facturū non diffido.
Ex Mediolano. xi. calendas Quintilis.

Sinonima conciliandæ gratiæ.

Nihil pluris facio: q̄ ut gratia inter nos concilietur.
Conciliandam gratiam optat supra modum oīs mea mens.
In nostræ conciliationem gratiæ sunt omnes mei spiritus
inclinati.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Tā absum ab ulla inimiciciarū memoria ut cōciliare iter nos gratiam plurimū expetam.
Cōciliare īter nos gratiā:tā appeto:ꝙ q͞d maxime.
Si uideres:quo sim ī te tuosq; oīs aīo:iādudū tibi fuisset me/cum cōciliata gratia.
Quod præ cæteris oībus in primis abs te quæro : ē ut inter nos conciliemus gratiam.
Fac ut cōciliata inter nos gratia:nō solū superioribus maio/rū nostrorū odiis finis:sed futuræ beniuolētiæ nostræ prin/cipiū perpetuū figatur.
Cū nihil uideā tā esse nobis nostrisq; ꝓfuturū:ꝙ gratiæ iter nos cōciliationē:quæro abs te:ut ei studeamus.
Si nō neglexeris nostræ cōciliationē gratiæ:nec inutile tibi fuerit:nec incōmodū mihi.

Titulus.lxxiii.

Ad recōciliandā gratiā familiaris.

t Antum esse debet(ut Plato admonuit)beniuolētiæ cōponendæ uinculū:ut ꝙꝙ post cōciliatā gratiā interue/nerint odia:recōciliāda nō negeť.Id ut ī plerisq; nationibus uidimus obseruatum:in Romanis tamen in primis aduersus Carthaginem:quæ & si fœdifraga fuit ac fidifraga rursus ac iterū:impetrauit Tertiū usq; gratiæ recōciliāde munus. Fueř post conciliatam inter nos gratiā:uel tua uel nr̄a causa suspitiōes & simultates .Recōciliem⁹ eā te rogo curemusq; ne qd ī posterū odii possit ītercurrere.Ex Mľo.x.calēdas Quītilis.

Ad recōciliādā gratiā familiarissima.

d Eleam⁹ e nostris(si libet)mentibus inimiciciarū pristi/narū:nouissimorūq; causas odiorū/& inter nos gratiā recōciliemus:cū minus sit turpe iudicandū:si totiēs beniuolētiæ contraxerimus pacta:ꝙ si maluerimus in iniuriis perti/nacius esse diuturni.Inimiciciis enim interest dæmon:reconciliandæ gratiæ deus ipse . Hoc me perpetuo seruaturum promitto . Te autem spero:non negaturum . Ex Mediolano ix.calendas Quintilis.

Ad recōciliandā gratiā Grauis.

e T si legitur illud historiæ ueteris.Inimico reconciliato non confidas ineternum:sic tamen intelligendum Au/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

gustinus interpretatur: eum qui reconciliatus est: esse rursus inimicũ: qui inimicicias ut falleret: dissimulasset. & gratiæ cõciliationem simulasset. At ego diligentius illud Homeri mecum aĩo uoluens: q̃d ab inimicis potius amor est quærend⁹: q̃ ab amicis odiũ: nihil magis appetii: q̃ ut perpetuo iungeremur amiciciæ perfectæ uinculo: quod si quando dissutum est magis: q̃ uel laceratũ/uel dicissum: uel cui⁹ cã factum sit: oẽs scimus. Mea certe culpa nihil omissum est: q̃d ad eternæ beniuolentiæ pietatisq; cõseruationẽ pertineret. Haud ignoscant illis dii boni: qui delationibus falsis: susurrationibus murmurationibusq; finxeruut odiorum inter nos causas. ut utrosq; suo nutu regerent atq; gubernarent. Sed de me certe decepti sunt. Nam nunq̃ apud me ualuit tale abiectissimorũ seruorũ genus: nec tam mihi potuerunt unq̃ in te dicer̃ qcq̃ asperũ: ut aut fidẽ mihi fecerint: aut mentem perturbarĩt Tã dem acta sunt (ut homines solent: alii creduli: alii coacti) & trãsacta plurima. Ea ĩfecta dici nõ possunt. Si meo es aĩo: recõciliãda ẽ nobis gratia: tãtũq; ĩ futura fide firmamẽti collocãdũ: q̃tũ si fuisset ante hac: hæ cõtrouersiæ nõ ĩtercurrissẽt. Id ut uelis: te unice obsecro ego me uelle. facturũq;: testor oĩs supos. Ex Mediolano. viii. calendas Quintilis.

Sinonima recõciliandæ gratiæ.

Recõcilietur inter nos immortalis gratia.
Post supius odiũ nouissimũ hoc recõciliet nos pfecta gratia.
Fiat recõciliatio inter nos gratiæ: quæ deleat e mẽtibus nrĩs odium omne.
Subeat nos tanta pietas: ut recõciliet̃ inter nos grã: nec unq̃ amplius dirimatur.
Qui sapiũt: nõ semel: at sæpi⁹ recõciliãt gratiam.
Cuius fuerit supiorũ inimiciciarũ causæ: nõ quæram⁹: grãm ĩter nos æternã recõciliemus.
Absit a nobis oĩs furor: gratia sit perẽnis recõciliata.
Nihil plus appeto: q̃ inter nos recõciliari gratiã.
Vt est crebrius odium execrandum: sic assiduæ gratiæ recõciliatio quærenda.
Nemo bon⁹ diffugit unq̃ gratiæ recõciliãdæ conditionem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Recōciliatio gratiæ bonas indicat mentes.
A recōciliāda gratia nō abhorrēt:nisi mali.
Fiat in nostra gratia recōciliāda fœdꝰ oē atq̧ pactū:quo manifesto cognoscatꝰ ipsam nunq̧ dissolui posse.

Titulus.lxxiiii.

Ad se laudandū familiaris.

q Vanuis seipsum laudare:nullū decere uideatꝰ:sitq̧ illd trito qd uerbo dicitꝰ.Laus in ore sordescit proprio:nihil est tamen tam uniuersale:qd nō admittat quicq̧(ut Aristoteli placuit)exceptionis.Nā q̧ ego fuerim diligēs ī studēdo adolescēs:dieq̧ ac noctu uacauerim bonis artibus : hinc pōt intelligi:qd nondū annū quintodecimū fugiēs docebam publice.Sobrie āt uiuebā:inediæ nō cædens nec algori . nec æstui.Sed in omni labore solertissimus . Idētidē tibi censeo faciendū mi fili:ut mei nō desinas eē æmulus.Ex Mediolano .vii.calendas Quintilis.

Ad se laudandū familiarissima.

p Ossem ī te corrigēdo admonēdoq̧ mi discipule:me plurimū laudare:docereq̧ q̧ essem ego laudatus ab oībus hac ætate: qua tu uix litterarū attigisti bonarū cunabula . Quo fit:ut n̄ tā mei laudādi q̧ tui cōmonēdi gr̄a:certo te scire uelī fuisse me ī teneris ānis tā studiosū:ut maiori natu non fuerit multū deīceps laborādū:qd ut puer non ꝑtermittas:te unice rogo.Ex Mlo.vi.calendas Quintilis.

Ad se laudādū Grauis.

l Audabat se Chyron apud Achillem:ut in Homero legitur:& Aristoteles apud Alexandrum : non alia quidem de causa(nec enim se iactabant : uera loquebantur)nisi ut discipulos ad similes inflamarent laudes : & teneriora ingenia quasi allicerent ad imitandū.Ego autē qui n̄ tibi minus afficior:q̧ illis illi:possum etiam meis exemplis superioris ætatis ad uirtutes inuitare atq̧ ducere.Non enim : cū erā eiusdē ætatis fere:cuius tu nūc es ornamentū.libidinibus uacabam : non in lasciuiis educabar:nō uiuebam molliter: sed quanuis omnia forent apud parentes mihi delicatissima :

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

modestissime tamen degebam:nihilq; curabam uæhementi
us.ꝙ non esse cum iis equalibus:in quibus uel impudiciciæ
quicq̃ uideretur uel negligentiæ litterarum. Aderam cũ seni
bus:præceptoribus quidem illis:a quibus & litteras simul:&
mores discere possem. Ita factum est non multo tempori cur
su:ut non litteris solum eruditus:sed uita non insulsus aut ĩ
modestus apud omnis ciues meos factus sim plurimi. His ui
tæ ac disciplinæ modis te uelim ambulare:meaq; sequi uesti
gia:quibus uel omne sit iter tibi futurum iucundissimum:uel
nusq̃ iniucundum. Quid enim est:quod tuam magis futurã
oblectet senectutem:ꝙ si scias:ac sapias? Scire autem : at non
sapere:te minus uelim:ꝙ si sapias tantum:at nescias. Accin-
ge te igitur : si me amas ac teipsum his ordinibus:teq; mihi
gratiorem assidue fore : cenieto . Ex Mediolano.v.calendas
Quintilis.

Sinonima ad se laudandum.

Ego semper bonis artibus uacaui diligentius.
Nusq̃ desii bonis facultatibus operam adhibere.
Fac ut imitere meam adolescentiam:quæ fuit in discendo so-
lertissima.
Nunq̃ te a bonis distrahas litteris.
Imitare me præceptorẽ tuum:qui fui sædulus in discendo.
Quotiens ea perges uia:qua progressus ego sum:& litteris si
mul prestabis & moribus.
Nihil est tibi laudis defuturum:si mei malueris:ꝙ tui adole-
scentis similem.
Omnis puericia mea bonis est artibus exercitata.
Quid est:cur meam adolescentiam non laudem:quæ semper
est in litteris moribusq; exercitatissima.
Decet aliqñ se laudare:ut alii ad idẽ laudis inflamentur.
Fui puer modestissimus:pariter & litterarum amantissimus.
Abhorrui in teneris annis ab omni scelere.
Nihil fuit mihi puero quidẽ odiosius ignauia & inertia.
Si quæris ineuntis ætatis meæ rationem : uixi modestissime
litteris deditissimus.

Titulus.lxxv.

Sui expurgatiua familiaris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

u Ehementer a uirtute quidem aberrat:qui me dicet uio/ lenter oppressisse puellā:atq̃ tā grauē incestum commi sisse. Non enim solum non sum Prochastes aliquis:aut Sysi phus:qui eiusmodi scelere delector:sed omni sum potius lau de integritatis & pudiciciæ insignis. Nam ab ineuntibus an/ nis inquiratur:ubi uixerim:quid egerim : quid attemptarim nūq̃ me quisq̃ inuenietur minus uacasse libidinibus:maiorē laudibus operam præbuisse. Quis equalium meorum ī ullo unq̃ uirtutis genere mecum ausus est cōtendere? Itaq̃ inō po tes me apud quemq̃ accusare: cui notus sim:qui tuæ mentis odiū nō accipiat. Ex Mediolano.iiii.calendas Quintilis.

Sui expurgatiua familiarissima.

f Vm tam alienus ab hoc uitio:cuius abs te sum accusa tus:ut propinquior longe sim deorum immortaliū : q̃ humanæ uitæ . Norunt me non oēs solum ciues mei : apud quos in me debacchatus es:sed uniuersi latini uirum & mo/ destia incredibili:& innocētia singulari:quem meipsum ubi nulla licet alia de causa laudare:tamen expurgandi mei gra/ tia licet. Ne posthac igitur sis adeo in maledicendo mihi sol licitus:ne simul & nihil proficias:& tibi plurimum obsis. Ex Mediolano.iii.calendas Quintilis.

Sui expurgatiua Grauis.

n Vllo uidetur cuiq̃ tam licere suas in mediū afferre lau/ des casu(quod Demosthenes inquit)q̃ ubi accusatus est sceleris alicuius:a quo est alienissimus. Tunc enim:ut de/ culpare se debet:suamq̃(quod iurisconsulti dicunt)innocē/ tiam purgat̃ sic suas proferre laudes illas:quarum & fiducia sibi est maxima:& certissime uitæ ratio accusato sceleri peni tus hostis. Nam si laudant se plærique sui sola fiducia:nec im probantur:q̃to id magis & eo licet ac decet sui purgandi ca/ su? Tullius enim sola sui fiducia sic inqt. Nam philosophādi scientiā concedēs multis:quod est oratoris ꝓprium:apte.di/ stincte.ornateq̃ dicere uideor meo iure mihi uendicare . Ac/ cusasti tu me inquit æschines maiestatis. At quis in patriam pientior unq̃?quis plenior caritatis? Quis ciuiū studiosior? Sic mihi nunc ī te licet: Accusasti tu me inq̃ auariciæ. Quis autē me uno non liberalior mō:sed prodigalior. Quis minus

alieni cupid⁹ æris:alienarũ rerũ abſtinẽtior?Sciũt oẽs:quos habuerĩ ingratus:quas ſedes diuerſis ĩ locis maximas : ĩ qb⁹ poterã:quãtũ uolebã:quãtũq; uix corruptiſſim⁹ aliqs fuiſſet auſus cupere. Neminẽ latet:q̃ illĩc nũq̃ aliqd reportarim:qd̃ p̃rimoniũ meũ coaceruarit(at reliq aſſidue multa)ut ſplẽdidius ac magnificẽti⁹ uiuerẽ. Venit ad me nõnũq̃ corruptor aliqs:a quo æs grãde nobiſ offerretur:ut ĩpetraret̃ aliqd. Nõ ſolũ nõ admittebat̃ æs illud:ſed uel eiuſ attẽptator corruptelæ: ſi petebat rẽ turpẽ cũ maxĩo reiiciebatur dedecore:interdũq;:qd̃ tm̃ facinus anhelaſſet:caſtigabat̃ . Itaq; ne teras tp̃s uir ĩpie:alio eĩ nõ ẽ appellandus ille noĩe:q famã alienã uult ꝑdere:ne teras igit̃ tp̃s ĩ me accuſando auariciæ:in quẽ talis criminis nũq̃ ſuſpitionẽ coniicies:facieſq; te ſp̃ exiſtĩari minus bonũ:magiſq; maledicũ. Satius eẽt teipſum corrigere:ſuperiorem emendare uitam:me notiſſimum non laceſſere . Ex Mediolano pridie calendas Quintills:

Sinonima ſui expurgatiua.

Sum(ut Homeri ſequar illud)ulyſſes innocentiſſimus.
Nullum eſt eiuſmodi in me uitium .
Abſum ab omni crimine.
Omnis eſt in me uirtutis laus.
Decet me bonum oſtendere:mei cauſa expurgandi.
Tu me accuſas ĩmundiciæ.quem omnes laudant caſtitatis.
A quo abeſt auaritia longiſſime:falſo tu dicis auarum.
Nihil eſt mihi cum ullo ſcelere cõmune : cum uirtutẽ autem omni cuncta cõmunia.
Quid eſſe uis adeo bonum:quod ego nõ teneam:quem accuſas omnium peſſimum?
Reſipiſce prius:quem omnes inſanum ducunt : mox me quẽ ſapientem uocant:appellabis inſaniſſimum.
Tũc me cœpiſti uocare malũ:cũ omnes optimum eẽ rentur .
Abs te uno uocor ĩperitus:cũ ab aliis oĩbus peritiſſimus.
Afficis tu ea me nota infamiæ:qua ſciũt me carere oẽs Itali .
Nemo eſt plane ĩ uniuerſo terrarũ orbe:qui me ſciat ineptũ : præter te ſolum.
Dic aſſidue in me quicq̃:omnes me ſciunt eſſe alium : q̃ ipſe ſoleas accuſare.

Titulus.lxxvi.
Reddendo se notum apud incognitos familiaris.

u T illo utar uirgiliano Sum pius Eneas raptos q ex hoste penates classe ueho mecū:fama super æthera not᷒. Est enim & hoc honestissimum laudandi sui genus:ut se reddat apud incognitos notum. Ita mihi fas est hoc loci ac temporis obseruare meas laudes:cum uos o Galli me minime cognoscatis. Arbitramini fortasse non illū esse:qui sum:& hinc fit:ut nonnihil uel in me:uel de me suspicemini:quod ne quidem ausim cogitare. Sum ex insubria Mediolanensis nobilissimo genere natus: Theologusq; non uulgaris : qui de honestate uitæ ac innocentia possim cum quouis cōtendere uiro laudatissimo. Ex Mediolano calendas Quintilibus.

Reddendo se notum apud incognitos familiarissima.

c Vm me nescias:qualis sim optime princeps:nec qui te reddant de mea conditione certiorem:hic ulli sint:op᷒ est ipse me tibi aperiam:& uero in iis laudem:quæ tueri posse non dubitem. Poeticam professus ac oratoriam non cædo cuiq; hodiernæ tempestatis uel oratori uel poetæ. Rem magnam de me assero. Sed Testimonia sunt paratissima . fac de me in hisce periculum facultatibus :uidebisq; facillime quid possis deinceps de me sentire . Ex Mlō. vi. Nonas Quintilis.

Reddendo se notum apud incognitos Grauis.

n On imperite uoluit Isocrates:posse uiros qui essent īcogniti apud exteros:si qua præstabant egregia laude:se se reddendi sui nominis cogniti gratia:laudare. Quod ut alios factitasse plærisq; legimus in locis : sic Homerum apud ulysses inducitur a poeta sapientissimo : cum ad Phoeaces aduectus est naufragio : nudusq; auditur : dicens se Græcorum fuisse consulem:castrorum ducem : uictoriæ auctorem : triumphi participem:uirum & prudentia & fortitudine. & ꝑseuerantia clarum. Quis autē phōrum:ut inqt Cicero:uel in cōtēnenda ut uidet̄ glīa:nō ē glīæ cupidissimus : cūq; uideatur laudari nolle nō se assidue laudat? Nōne & apostolo id licet Paulo:qui Corynthios: a quibus nondum bene cogno-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ſcebatur:admoneat:quot pro fide quãtaq; tolerauerit:ſi glo-
riari dicens oportet:gloriabor in infirmitatibus meis. At Py
thagoras in magnam nauigans Græciam ſeſe Pythagoram
uoluit noſci:qui & ſi primus ſe cœpit ſapientem non uocare
ſed amatorem ſapientiæ:in hoc tamẽ ipſo uocabulo ſibi uo
lens inuentionis laudes tradi:ſe laudabat. Ego quoq; ſum is
unus:qui & philoſophãdo & diuina exprimẽda ſciẽtia mul
ta iã triui ſecula:ſumq; apud eas urbes cognitiſſim⁹ atq; lau
datiſſimus:quas contra(ut uirgilius inquit)Sol nõ ſteterit.
Legi enim in oĩbus Italiæ Galliæq; ſtudiis annos circiter. l.
fuiq; tam utilis legẽdo:ac diſceptãdo:ut nequeat paucioribꝰ
declarari uobis. Demũ uiſendi latioris orbis cupidiſſim⁹(ut
illud ſequar ulyſſeum)qui mores hoĩm multorum uidit &
urbes:huc iui non eiectus domo:ubi nobiliſſima familia na
tus uiuo delicatiſſime ac opulentiſſime:non quia mihi deſit
apud Italos quippiã:ſed ut doctior illuc redeã. Cupio igiť &
tibi optĩe prĩceps notior eẽ:& tuis hiſce populis:ut & tu mi
hi nõnihil ꝑcipias:ut me aptius noſcas:& hi me ñ admirẽť.
Ex Mľo. v. Nonas Quintilis.

Sinonima redditiua ſui noti apd icognitos.

Sũ ego:quẽ ignoratis:uir phĩæ peritiſſimus.
Quẽ audiuiſtis Platonẽ Mediolanẽſiũ dici:ille ſum.
Ne poſthac me neſciatis:ſum Italorũ poetarũ appollo.
Nihil eſt mihi ſine doctrina.
Sunt oĩa mea cũ uirtute coniunctiſſima.
Qui me hactenus hic non nouit:poſthac ſciat: poetam eſſe
preclarum.
Inter hodiernos nõ mediocrẽ obtineo laudẽ Theologos.
Tã ẽ mihi oĩs doctrinæ laus familiaris & nota:q̃q; ego uobis
nunc incognitus.
Si facietis ullũ de me in ullo laudis genere periculum: aper-
tius me noueritis.
Si licet quẽq; apud ĩcognitos laudare:dico me bonarũ artiũ
nõ participẽ ſolũ:ſed tenaciſſimum.
Sũ adeo humanitatis ſtudiorũ capax(q̃q; uobis ignot⁹)ut
poſſim nec ueteribus pleriſq;:ſi uelim cædere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.37

Vos me nescitis : At ego sum legum studiosissimus atq; pe/
ritissimus.
Quæritis forte:quis sim:qui audeam : sum bonarum artium
præceptor accuratus.
Ne me posthac nesciatis : hoc est præcipuum in me laudis :
ut sim elegantissimus.

Titulus.lxxvii.

Mercatoria familiaris .

g Enus hominum gnauorum & industriorum dixit eo⁊
esse Theophrastus:qui terra mariq; solent ĩquietissimi
uacare mercaturæ. Hi nunc in orientem profecti:nunc in oc/
casum(ut ait Xenophon)nunc ad Sarmatas:nunc in Lybiã:
inde uehunt:hinc reuehunt:quæ nos miramur & illi: qui cũ
neq; difficultatibus parcunt:nec laboribus quidem ullis : ut
honestatem uitæ tueantur:se æque uitam suppeditare fami/
liæ possint. Cum mihi uos sitis mares quatuor:si statueritis:
aut uestrum alter mercator eẽ:feram id quod æquissima mẽ/
te. Bene ualete. Ex Mediolano.iiii.Nonas Iulii .

Mercatoria familiarissima.

m Odo minutatim non uendatur:mercatoris & ars & ui/
ta laudanda est:quæ nisi foret:multa deessent ciuitati/
bus necessaria. Itaq; si tu fili mercatorem te mauis(ut dicis)
ꝙ iuriscõsultum:facis tu quidem fortasse non insipide:ut stu
deas ei facultati:quæ neq; litteras excludit:nec ullum genus
laudis:nec interdũ ea negligit:quibus uiuat cõmodius. Pro/
bo cõsilium tuum. Ex Mediolano.iii.Nonas Quintilis.

Mercatoria Grauis.

c Vm de Mercatoribus Theophrastus loqueretur : quæ
Tullius deinceps ad nostros usurpauit . Genus uirorũ
inquit officiosorum:sine quorum industria non omnino ui/
ueretur optime in ciuitate benemorata. Ab iis enim terra ma
riq; per uarias orbis partes uehuntur ea: quibus & iucundi/
or hominis uita fieri:& diuturnior . Quod & si discrimina ii
subeunt plurima:sunt tamen sæpenumero maximã optimã/
q; consecuti laborum mercedem:ut ditissimi sint:opulentissi/
mosq; instituant hæredes. Nam unde uel Luculli:uel publii
crassi diuitiæ ortum habuerunt. ꝙ a mercatoribus ? Nã licet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.37

mercatorum ordo mediã tueretur sedem: hoc est æquestrem: ex qua & qui uectigalibus emẽdis reddẽdisq; reipublicæ (ut docet Tullius) perant: sic tñ erant urbis nerui: ut interdũ multis preferrentur senatoribus: cum patriciis propinquitates cõtraherent: inter consulares cõuenirent. Nam Caius Maulius mercatore natus senator urbis effectus ẽ: propter & diuitias & innocentiam. Non enim concludendum est: eum ab omni uirtute alienum: qui mercaturæ uacet: qui cum nauigat: cum suos expectat nauigantes: cum multa uidet ac diuersa: cũ hos atq; illos uariis in locis audit: debet assidue: potestq; cum litteris: tum aliis artibus laude dignis operam adhibere. Constat enim Tyronem illũ Ephesium mercatorẽ: Aratũq; Sicionium: qa cum mercatura nõ neglexerint & litteras: & omne uirtutis munus: aliquando meritos: esse principes Hoc si tu pacto mi fili iis uacarẽ Mercaturæ: ut nihil admittas otii frustra: me summa quidẽ afficies uoluptate. Ex Mediolano pridie Nonas Quintilis.

Sinonima mercatoria.

Hic est is mercator: qui meritus est Iason appellari.

Huius est plurimum laudanda mercatura: quæ quidem omnis est cum uirtute coniunctissima.

Tã ẽ hic lautus mercator: ut ad senatorũ accedat splendorẽ.

Mercatura ne modo cum mendaciis minutatim uendentium mixta sit: nihil habet non laude dignum.

Est in mercatura negotiatio non improba: fidei obseruatio innocentissima.

Sunt in urbe mercatores nerui corporum.

Nisi mercatorũ ĩteruenirẽt labor: deessent urbibus ñ pauca.

Nec ad uiuendum nec ad fruendum necessaria in ciuitatibus ullis forent: si deesset mercatura.

Quæ nõ crescũt in locis: illo deferuntur a mercatoribus.

Mercatorem ut solertia decet: sic & prudentia: & æquitas: & innocentia.

Tam est semper laudata mercatura: ut Romæ summo haberetur in prætio: ualeretq; auctoritate non parua.

Tilulus. lxxviii.

Irritatiua in aliquem familiaris.

d Elatores: quos Cicero docet: hominibus cũctis odio ſp
extitiſſe: quo tu pacto ñ exerceris: qui ſoles uitiorũ eſſe
hoſtis: admiror uæhementius. Adhibes autem: quod magiſ
obſtupeam illiſ fidem: quod principem & grauem & bonum
plurimum dedecet. Scis enim: ꝙtas interdum multo reges in
calamitateſ coniecerint. Nam ne longe exempla petamus: Ne
ronem coegit nihil aliud tam turpiter ĩterire: ꝙ quod audie
bat delatores. Spurium igitur delatorẽ facinoroſum niſi ca
ſtigas: & dolebis aliquando ſummopere cõſuetudinem eius:
& memineris meæ fidei. Ex Mediolano Nonis Quintilibus.

Irritatiua in aliquem familiariſſima.

ſ I recte mi frater animaduerteres: ꝙ & ad famam: & ad
uitam obeſſe tibi poſſit Antonii familiaritas: ab eo nõ
ſecus: ac a perniotioſa peſte abhorreres. Eſt homo ut mal⁹ &
omni uitio maculatus: ſic tuus inimiciſſimus: diſſimulatorq;
ſui erga te odii. Querit quicquid uel ingenio poteſt uel indu
ſtria: ut tibi non obſit ſolum: ſed æternam calamitatem pa
riat. Si ſapis: ut ſapis certo ſcio: execrare hoc monſtrum: ac
abs te pelle. Ex Mediolano. viii. Idus Quintilis.

Irritatiua in aliquem Grauis.

e Tſi omne malorum hominum genus uæhementius ẽ
deteſtandum: multo deteſtabilius tamen illorum: qui
omnem operam uitiis adhibentes: & uideri uolunt boni: &
bonos ꝙdiligentiſſime perſequũtur: afficiuntq; pro ſua uiri
li omni contumelia: conuitio. probriſ atq; incõmodo. Vt enĩ
earumdem ſunt ſimulatores atq; diſſimulatoreſ rerum: ſic fal
ſos Hypocritas imitati: ac per pſeudo fratrum: quos Apoſto
lus improbat: progreſſi ueſtigia: nihil die noctuq; cogitãt ꝙ
ut ſe foueant: ſuiq; ſimillimos: innocentes autem graues. eru
ditos. ſanctimoniæ uacantes. ſui diſſimillimos inſectẽt: per
dant. e medio tollãt. Inter quos affero ad uos unum o patres
optimi: prælatiq; ſapientiſſimi: quem fortaſſe uobis incogni
tũ ut cognoueritis: ne dũ ex ueſtro propellatis cœtu: uerũ ẽt
ĩ obſcuriſſimas tenebras & artiſſima coniiciatis uincula: ut &
ipſe deſinat eſſe maleficus: & eiuſmodi cetera monſtra huius
exemplo deterrita non uerſentur in hominum luce: reli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.37

gionisq; corona. Vir hic igitur Lælius: aut potius bellua (nihil enim habet uirile: præter faciem: & eam certe indicantem scelestæ mentis indaginem) q̄ sit ad felicitatem illam Peripateticorum aptus: q̄ ad religionis: ueræq; sanctitatis beatudinem natus: audite: ac quid deceat de hoc iudicare: pro uestra cognoscite sapientia. Cum soleant ueteres a nobilitate generis primas accipere nobilitatis partes: dicantq;: generosa sæmina in hortis crescere suis: ut iquit Seneca: uidete q̄ hic sit generosus: qui & abiecta familia: humiliq; loco natus est obscurissimus: ex iis inq;: de quibus inquit Maro. Multi præterea: quos fama obscura recondit: & ex eo ipso abiecto generẽ spurius natus est: damnato illo humano diuinoq; iure coitu ex quo cum abiectione familiæ simul & ortus damnatione nihil non habeat muli plenum. Ex Asino enim cretus ad nihil producendum fructus non educatus est solum: sed sic institutus: ut quas fingunt poetæ: cum nasceretur. Eumenidas interfuisse ducam: & bubonem in taxo malum omen cecinisse: & paulatim hunc in stygia lotum unda factum ad omne facinus malum semper exactissimum. Huius ut superiora discurram tempora: sædulo enim fuit flagitiosissimus: ut nihil de adolescentia impudicissima quidem: iuuentuteq; turpissima tangam: modestiæ meæ consulens: quæ sine linguæ petulantia proferri nequirẽt: huc peruectam ætatem ĩtuemur: ut quo magis crescunt anni: eo etiam augeantur uitia: quo plus sit annosus: eo magis ad uirtutem debilis: quo magis æuo consenescit: eo magis uitiorum omni genere iuuenescit: ut de seniore solebat apud Athenienses dici Demade. Non enim sese in ordinem contulit nostrum Diui professus patris nostri leges & instituta: ut uel hæc tueretur: uel obseruaret quorum cum palam sit nonnunq̄ laudator: clanculum est inobseruantissimus: sed ut commodius posset q̄ plurimos fallere: suaq; tandem immundicicia. impudicicia. incestitate. ac omni turpitudine fœdare nostri ordinis innumerabiles. Id ut assequeretur: adinuenit modum ac uiam ad cætera paratiorem. Nam & si genere ignobilis est: natura notus: at diuitias sibi fortunæ munera subtili procurauit ingenio. Vt enim sacrario sua illa demissa quandoq; fronte ꝑfici merit⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

est : sic subtrahens monasterio multa : in propriumq; non fur modo:sed sacrilegus solertissimus conuertens usum ue/nundedit : in pecuniam commutauit : factus est aliquando improuiso insperatoq; nummosus . Continuo non ad exer/cendam uirtutem:pecuniam traduxit:ne illo Iuuenalis labo raret. Haud facile emergunt : quorum uirtutibus obstat res angusta domi. Sed illud audiens Horatianæ irrisionis mu/nus . O ciues ciues quærenda pecunia primum : memoriæ Satyricum aliud demandauit. Vnde habeas : quærit nemo: sed oportet habere. Vbi nonnihil aureorum cumulauit : eo modo institutionis diui patris nostri paupertatem custodi/ens:in illud Ciceronis incidit : ut non sint ea bona dicenda: quæ bonos efficiunt malos:at malos longe peiores :in illud q; Augustini : ut non sit malum aurum & argentum : quæ creauit deus : sed malus homo:qui dimisso creatore conuer sus est ad creaturam:in illud psalmistæ. Simulacra gentium aurum & argentum . Statim enim hisce opibus latrocinio surreptis:fidæq; sæpius multis fracta:factus est arrogãtior : superbior.capitosior.pertinatior:neq; homines ueritus :nec deũ. Qua potuit calliditate:astutissime perquisiuit : præesse Mediolanensi(ut non nescitis)monasterio : pecuniaq; pri/mum corrumpere prælatorum animos:attemptauit. Vbi ni/hil illo usq; profecit:cum tantum in iis esset sapientiæ: inno centiæ . perseuerantiæ ut nequirent eorum integerrimæ ac sanctæ mentes frangi.debilitari.moueri loco : ad aliud de/currit Aucupii genus:ut obseruantibus daretur Mediolani monasterium:ea tamen simulans id' sententia : ut cum inde conuentuales digrederentur ipse pedetentim insinuatione fa cta in suam redigeret conuentum manum. Id cum non est fa ctum:quod eius temeritati multorum obstiterit consilium : eius calliditati uulpinæq; sagacitati uirorum prudentia : quod Dauus apud Terentium ait:hac non successit:alia pro grediemur uia:nixus est . Perquisiuit enim : ut obseruantiæ seueritate quasi proposita:qui nequirent id pati difficulta/tis:eiicerentur:sibi uero quodammodo semper obseruaturo: quibusdãq; suis commilitonibus.compotoribus.commesto ribus . detractoribus . susurronibus : uoluptatisq; ministris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Mediolanense monasterium relinqueretur commendatum. O si id sceleris per ignauiam. secordiam. ineptitudinemq; cuiusq; admitteretur: ouem inq; lupo commendatam. O templi deæ bonæ simillimum: quod cum Romæ nō liceret: nisi fœminis ingredi: tandem bonorum incuria: malorumq; sollicitudine illo uentum est: ut soli mares ī eo suas exercentes turpitudines: orgia bacchanalia celebrarēt: aduenientibusq; sanctissimis mulieribus dicerent: ꝓcul o ꝓcul este ꝓfane. Quā ei illud nihil ē: quo de templo quidem illo dixit Iuuenalis. Talia secreta coluerunt Orgia tæda: cum ea uideri possent: recitariq;: quibus nostrum illud fœdaretur. sorderet. putreretq; monasterium: si ei⁹ humeris: custodiæ. curæ. uigiliisq; demādaretur. Vt enim assidue is: cum per solitudinem ac socios potest: in crapula. ebrietate. libidinibusq; uersatur: ut est uanissimus/insulsissimus ineptissimus. auarissimus. pessim⁹: sic omnia instituta diuerterent in incontinentiam. temeritatem atq; sordes. Quid enim cogitat is assidue: nisi prælaturas: ut multis imperet: nulli seruiat? Nōne iam est ausus uel quadringentos aureos polliceri sollicitatoribus Romæ: ut Episcopatum nancisceretur? Nonne stolam: argentea uasa: mytramq; & pastorale iam appararat: ratus pontificatus curam sibi nō defuturam? Pellite hoc monstrum omnium turpissimum: in uincla conicite: castigate patres. Ne feratis uestrū decus deturpare. Non odio (ita me dii adiuuēt) in hoīem: sed pietate in nostram moueor religionē/& in uos obseruātia singulari Ex Mediolano. VII. Idus Quintilis.

Sinonima ī aliquē irritatiua.

Hic ut est pessimus: sic abs te reiiciendus.
Euitanda est tibi penitus hui⁹ amicicia: qui ab omni abhorret laude.
Vt nihil huic est cum uirtute coniunctum: sic abs te sit disiunctissimus.
Adhibe omnem operam: ut nullum huic immundissimo sit tecum conturbernium.
Fac ut hunc nebulonē æque ac teterrimā effugias pestem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Tāta hic ē sorde:ut ī quā domū cōuenerit:eā sordidissimam effici posse putem.
Hic nō mō malus est:sed inimicissimus tibi.
Ab huius tibi familiaritate cauēdū iccirco plurimū duco:qa & sceleratissimus ē:& tibi futurus perniciosissimus.
Nulli cū hoc cōmerciū fuit:quē nō deceperit:nō fefellerit/nō fraudarit.
Cuius hic familiaritate functus est:quē nō cōfecerit demum incommodis plurimis?
Oēs qui huius sunt usi cōsuetudine:tandē ī incredibiles molestias inciderunt.
Tā ē hic domi forisq; uitādus:q̄ lues quædā exitiosa.
Vt in bono uiro periculosum ē nihil:ita ī hoc nihi sine summo discrimine.
Tam hunc detestandū esse reor:q̄ quod monstrum omnibus est terribile.

Titulus.lxxix.

Inuitatoria ad cōem lætitiam familiaris.

C Vm meditationes hic assidue fiāt militares:hastisq; ludāt:saltēt.canāt.cupimus maximopere:ut & tu adsis: cū amicorū(ut inquit Plato)debeāt esse cuncta coīa. Inuitamus te igit̄ ad hāc nuptiarū læticiā. Ducturi eī uxorē calendis Aprilib⁹ ea param⁹ oīa:quæ læticiā nuptialē exprimāt. Quodq; antehac raro cōtigit cuiq;:oratorē habem⁹ tā ditertū:ut nō tā laudare hūc meritis possim⁹ uerbis:q̄ admirari. Est hō rarus:īmo quidē hodie sol⁹. Hoc quoq; te lætiorem efficiet:atq; iucūdiorē:quē scio tali uiro plurimum delectari posse. Quaobrē fac:ut q̄primū ad nos eas:hui⁹ læticiæ coīs cā. Ex Mediolano.vi.Idus Quintilis.

Inuitatoria ad cōem læticiā familiariarissima.

C Vm postridie hui⁹ diei natalæ meū cælebri sim læticia celebratur⁹:existimo fore mihi diem multo iucūdiorē:si p̄sentē & te uidero. Quid enī mihi sine te fuit unq̄ iucundis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ſimum:q̄quis eſſet omni exultatione cumulatum? Tu enim es animæ pars meæ:corculum meū.uita mea. Itaq̄ te facio ad hāc cōem læticiā īuitatū:cupioq̄:ut ubi primū hāc plegeris epiſtolā:cōtinuo te huc trāſſeras:ubi & letabimur:& de multis cōmentabimur. Ex Mediolano. v. Idus Quintilis.

Inuitatoria ad cōmunem læticiam Grauis.

r Egum perſarū īſtitutum fuiſſe perhibet Xenophon Socraticus ille:ut ad cōmunem læticiā per epiſtolas amicos īuitarent. Hic mos ad Græcos in Europā traductus eſt: ut Olympiadibus ludis:& Megaleſiis:& Appolinaribus:qui ad cōmunem læticiā fuerant inuenti ſinguli:ex oī Græcia inuitarentur:alii ad currendū ad Stadiū:alii ad ſaltandum:alii ad luctandum:alii ad uidendū:læticiæq̄ ſeruiendum. Per eā inuitationem doluit Minos Androgeum ſibi filiū interēptū. Idem mos ad primos urbis Romanæ conditores ſtatim relatus eſt:ſi recte conſyderetur: qua uia & oportunitate raptæ ſint Sabinæ:non quia nō putem maximum perfidiæ genus: ſibi fidentem perdere quēq̄:Sed quia ſic probent ad cōmunē læticiam ſemper eos inuitatos eſſe:qui ſunt lætantibus inuitantibuſq̄ ullo cōiuncti propinquitatis genere. Eo fretus rerum exēplo:nec turpe cenſens illorum imitari ueſtigia:quos omnis eſt ætas ſemper admirata:nunc te ad cōmunem inuito læticiam:quam ego celebrem iccirco facio:quoniam qui princeps nobis ualitudinarius diutius fuerat hic optīe nunc habet. Ad hæc autem: qui præerat Mediolanēſi noſtrorum religioſorum monaſterio uir omni ſcelere cumulatus: is eiectus eſt a principe:miſuſq̄ in tenebras exterioreſ:ut illo utar Euangelico. Nam ubi diutius ſuæ latuerunt fraudes tādem detectæ ſunt:pœnaſq̄ pro criminibus luit: ut non mō fama patiatur:ſed ære omniq̄ fortuna:quam indigne ac inique occupabat:priuatus in uincla coniectus nunq̄ ſit liberandus. Hæc ut cunctis debet eſſe noſtris cōmunis læticia:tum præcipue nobis:quibus fuit is acerbiſſimus aduerſarius: quoſq̄ omni eſt ſemper odio inſectatus. Quam autem obfuerit ordini:religioniq̄ uniuerſe:quis eſt:qui neſciat? At in eum id tandem cognitum eſt:quod ualerius eſt complexus: Lento enim gradu ad uindictam ſui diuina ꝓcedit ira:tarditatemq̄ ſup-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

plicii grauitate cōpensat. Verum de principis bona ualitudine cur nō magis magisq̧ lætemur qui Asylū ē bonorū oīm? Huius tāta est uirtus hūanitas. ꝓbitas. sapiētia: ut qui hunc nō amet. nō colat. nō ueneret̄. fære sit potius: q̄ hoīs similis Publica erāt oīm ꝓ hui⁹ ualitudine uota. supplicatōes. sacrificia. Priuatæ āt ubiq̧ ꝓces: ut cōualesceret. Tādē nō audiuit nos solū de⁹ optim⁹. maxim⁹: sed exaudiuit: ut ñ orauerim⁹ mō: sed a supis hui⁹ ualitudinem exorauerim⁹. Læticia hic publica celebrat̄: cui cū te ītereſſe plurimū cupiam⁹: uolum⁹ te hisce litteris inuitatum: ut calendis hic sis Maiis. Ex Mlo. iiii. Idus Quintilis.

Sinonima īuitatoria ad cōem læticiā.

Accede huc interfuturus læticiæ cōi.
Fiunt hic publica læticiæ communis gratia uota: quibus ut intersis: cupio.
Ego te ad hāc nostrā inuito cōem læticiam.
Cū non nesciā: esse tibi cōem hāc nostrā læticiam cognitam: in hanc te inuito.
Velim te inuitatum esse in hanc nostræ communis læticiæ celebritatem.
Cū simus ꝓ nostro natali cōem celebraturi læticiam: inuitamus te pariter: ut huc eas.
Fac ut ad ꝓximas calendas ī hac urbe sis nobiscū: ut cōi læticiæ nostræ seruiamus.
Nisi te q̄primū ī hāc nr̄am cōem læticiā cōferas: nō arbitramur res nobis iucūdas easdē tibi fieri.
Veni cōtinuo in hāc cōem læticiā inuitatus.
Ne differas tuū: in hāc cōem læticiā: ad nos aduentum.
Si cōis es læticiæ nostræ particeps: inuitatus accede ad nos propere.
Nihil sit moræ: quo minus huc statī ꝓficiscare cōi læticiæ nostræq̧ interfuturus iucunditati.

Titulus. lxxx.

Moralis uoluptatū dānatiua familiaris.

1 Vre Sirenes poetæ fingunt solitas in pelago tā amœne cātare: ut eas audiētes: nihilq̧ curātes aliud facilliē mergerentur. Nā eæ sunt illecebræ sensuūq̧ uoluptates: quibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

ſeducti uiri uirtutis relinquunt præmia. Nā & tu uir oī lau/
de cumulat⁹ ante hac ſtudiis bonarū artiū dicatiſſim⁹ nūc ī
eā cōcidiſti uoluptatū ſordē: ut merito ī Sirenū īcidiſſe fabu
lā dici quæas. Quare ſi me audis: & ſi te ñ odiſti penit⁹: exer
crar̄ luc̄ iſtā: ac ueluti peſtilētē morbū: effuge titulātis ſenſus
cupiditatē atq; pruritū: ne deſerta uirtutis maieſtate: deniq;
acerbiſſime lugeas. Ex Mľo. iii. Idus Quintilis.

Moralis uoluptatū dānatiua familiariſſima.

t Am diu lugebis atq; macerabere: ꝙ diu inter iſtas luxu
riæ uerſabere ſordes. Quid eī fœdi⁹/ aut ægrius: ꝙ tur
piſſimis ſeruire dñis: uoluptatib⁹ inq̄ ipſis: ac aīmi ꝑturba/
tiōib⁹? Id ut ē turpiſſimū ad famā: ſic ad uitā oēm ꝑiculoſiſſi
mū. Nā & ualitudines malæ ſingulæ naſcūt̄ ex īcōtinētia: &
q ad felicitatē callis ducit: huius ꝑdit̄ ꝑuaricatione: cui quo
tiēs te negaueris: totiēs tuæ uitæ cōſules atq; famæ. Ex Mľo
pridie Idus Quintilis.

Moralis uoluptatū dānatiua Grauis.

u T inuitarentur ad communem læticiam finitimi cūcti:
fuit uetuſtiſſimum lacedæmoniorum inſtitutum a Ly
curgo: qui cum uideret urbem: præ dolore peſtis: plurimum
mœſtam inquit: ego diis immortalibus habendas exiſtimo
gratias: qui noſtræ acceperint curam ciuitatis: noſtroſq; re/
degerint ciues ī cælū: īuitādoſq; ad hāc læticiā finitimos ar/
bitror: ut cū ſupplicationib⁹ īterſint: tū ludis: ī quos ex oī ge
nere cōueniāt Europæ Aſiæq; icolæ: uel præmia ſuarū lau/
dū accepturi. factū ē āt: ut aſſidue dies ſexdecī cōis celebrare
tur læticia ī foris. plateis. & cōpitis: ubi pæana canētes: īge/
minabāt Ohe cū plauſu ī maxima populi corona. Cōmodi⁹
certe noſtri morē hūc eſſe tūc obſeruādū exiſtimarūt: cū non
extinguendi luctus cauſa: ſed exaggerandæ uoluptatis inter
ueniſſet gratia. ut ſi quid uel rei publicæ contigiſſet: uel pri/
uato cuiq;: quod communem plurimis læticiam diceret. Id
qui poſſunt: uel in hunc uſq; diem imitantur: ſi mō ſunt aut
uetuſtatis æmuli: aut uiri bonarū artiū nō ignari. Nā rudes:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

& antiquitatis imperiti sunt ab eiusmodi ritu sanctissimo penitus alieni. Nos igitur in rebus felicissimis uaehementissime laeti: nisi ad cōmunem hāc laeticiam ea pariter traducamus: quae sunt uoluptatum dānatiua: nihil nos summe ducimus exultationis accepisse: ne gestiatur: ne excurratur in insolentias. ne in turpitudines incidatur. Illi enim ī iis festiuitatum choris crapulae ac ebrietatibus uacabant: Baccho interdum Veneriq; seruientes. Nos eiusmodi detestati uoluptates omnem iucunditatem nostram carere cupimus turpitudine. Moribus ergo seruatis Appollinis atq; Dianae: in omni laeticia meminerimus rationis/laudis atq; uirtutis: quibus possumus beati fieri. Nam turpitudo nulla nos beatos efficit. Assequi nos omni opera decet Solonis illud: ut uiuendo simillimi simus deorum. At Pitthacus sapienter inquit: Qui deorū non sequitur uitam: eorum non attingit sedes. Omnis īmundicia & incestitas damnat famam: ac perdit hominem. Quid autē cuiq; superest: ut Thales ait: ubi neq; famae satis est: nec animae? Si mercatura tanq̄ aut nauigatio est haec uita nostra: tam debemus (ut Pericles admonuit) abesse a turpitudine: q̄ cupimus meliore rem nostram uendere. Nihil est igitur tam mortale (quod docuit Plato) q̄ execrari uoluptates: ac detestari malos animorum sensus. Id ut omnes decere duco: multo nos magis: quibus est principatuum regendorum cōmissa cura. Itaq; te fili plurimum ad bonos hortor mores: ut uoluptates detesteris. Ex Mediolano Idibus Quintilibus.

Sinonima moralia uoluptatum damnatiua.

Praestat cum laude mori: q̄ inter illecebras uiuere.
Nihil est uirtute praestabilius: nihil uitio detestabilius.
Vt sola ꝓbitate uiuūt nostrae laudes: sic solo scelere intereūt.
Nulla res est qua diutius uiuant homines: q̄ pietate ac fide: cum omni uitiorum odio.
Qui malos execratur mores omnium est moralissimus.
Boni mores atq; mali (ut Augustinus inqt) bonos ac malos discernunt: ad diuersaq; perducunt: uelut paleā: ac Tripticū.
Omnia labefacit improbitas: omnia nutrit probitas.
Vt hominis uitae: famaeq; diuturnitati conducit plurimum uirtus: sic omnia delet atq; inficit uitium.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Iam absunt a bonis moribus mali:q̃ ab inferis superi.
Nihil est uirtuti cuiq̃ cõmune cum uitiis.
Splendent singula uirtutum ornamenta sordent oĩa scelera.
Squallor ac rubigo semper est malorum:bonorum autem nitor atq̃ decus.
Ornamento pietatis nihil addi potest candidius.
Impietatis sordi fœdius esse nihil ualet.
Mores complexi bonos uoluptates corporis execrantur
Moralis disciplina continentiæ tutrix est:incontinentiæ grauis hostis.

Finis fœlix.

Qui cupis in paucis uersari:& multa uidere.
Hoc lege:quod Marius utile prompsit opus.
Vberius sacro nil dicas fonte Philelfi.
Et nihil utilius hoc opere esse putes.
Nanq̃ is rhetorica breuiter precepit in arte.
Precepta:Exemplis muniit inde datis.
Omne genus scripti/uarius quo nititur usus:
Adiunxit solers hinc Mariana manus.
Tum genus in ternas partiuit quodq̃ figuras:
Infimus est/medius/altiloquusq̃ modus.
Argumenta uiri poterunt hinc sumere docti.
At iuuenis totum uendicet usq̃ librum.
Omnia debemus Mario pro munere tanto:
Multum Mondello:quo duce uiuit opus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Ordo cōtentorū i hoc utilissimo ope/prīo epistola cōsultatiua de ope īprimēdo cū eius responsiua præmittitur.

Secundo ponitur epistola prohemialis ipsis auctoris.

Tertio dantur præcepta artis rhetoricæ pro occurrentis temporis opportunitate/de orationibus & epistolis cōponēdis & dictandis.

Quarto describuntur tituli cum epithetis conuenientibus omnibus & singulis hominū dignitatibus & conditionibus/a summo pontifice Imperatore Regibus usq; ad agricolas & alios artifices.

Quinto/qm̄ Tullius & alii de epistolis scribentes dicunt epistolarum multa esse genera:nec tamē declararūt quæ aut quot essent illa genera:ideo ut omnibus ad epistolas facilior pateat accessus: hic declarantur epistolarum scribendarum octoginta esse genera. & quæ sunt illa.

Sexto unum quodq; genus exemplificat tribus epistolis differētibus/familiari familiarissima/& graui. & unicuiq; generi propria accommodat sinonima.

His autem titulis hæ continentur epistolæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Finis tabuæ.

Impressum Mediolani per magistrum Leonardum pachel & Vldericum scinczenzeller allamanos anno domini.M.cccc.lxxxiiii.tertio calēdas maias. Dn̄o Gaspare chalcographis asistente.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

REGISTRVM OPERIS.

A
Primũ uacat
nibus &
a
Marii.
quam agitur
eſt autem
num
b
ne autem
rare
exemplum
eſt
c
chriſtianorũ
cuius
exemplum
alius
d
non ſit
nus ſe
huic patrie
non niſi
e
optimus
deterritus
ne torpeſcas
cur in
f
cupis
monaſterii
quod
tius ſcilicet
g
uelis quod
ſum
nihilo
rum ſedauit
h
ſi res
quando
diam
cum
i
nunc nimius
inferiorem
mihi
te diſceptatio
K
plurimum
dici ꝙ
omne
mis ſolent.
l
ut plutarchus
cogatis
uera ſunt
ros agende
m
at lælius
feras
ceptio
titulus l
n
teutonici
ſed quia
aſcribunt
tro ſærico
o
illos filios
contendere
eiuſmodi
alidem
p
ueriti
in nulla
dimicantes
officium
q
quid eſt
metu
titulus
omnes
r
liariſſimos
hic eſt
tanta hic
ſinonima
ſ
benemerens
nõ ꝑtermittere
tam abſum
recõciliatio
t
eſt:ſic
tenta hic
plicii

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. A.5.37